Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

2084

Ի ՀԱՅՐԱՊԱՏ

Տ. Տ. Գ[illegible]

ՍՐԲԱԶԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ Ա[illegible]

Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ Ս. ԵՐՈՒՍԱԼԷ[illegible]

Տ. Տ. ԽՍՐԱՑԵԱՑ

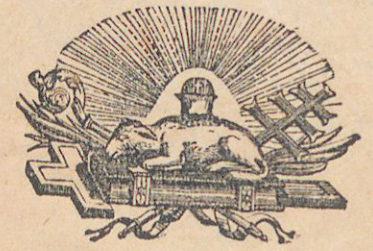
ՍՐԲԱԶԱՆ Ա.ՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՑ

Տ. Տ. ՄԿՐՏՉԻ ԽՐԻՄԵԱՆ

ՍՐԲԱԶԱՆ Ա.ՐՔԵՊԻՊԿՈՊՈՍԻ

2084

Կ · ՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻԻՆ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՖԵԱՆ
— 1872 —

1437b

4191

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է, զի ինքն Մատթէոս աշակերտ Տեառն գրեաց զաւետարանս զայս: Եւ պատմէ մեզ 'ի սկզբանն ըստ մարմնոյ ծնունդ Փրկչին 'ի զաւակէ Դաւթի. վասն որոյ և զպատահարսն ժողովէ մինչեւ 'ի Քրիստոս՝ ազգս քառասուն և երկու: Բերէ ըստ կարգի և զմկրտութիւն Յովհաննու, և 'ի լերինն 'ի դիւաց պիրծութիւնն, և նշանս և արուեստս մեծամեծս 'ի փրկչէն եղեալ, և զընտրութիւն աշակերտացն, և վասն խորհրդոյ մատնութեանն. և զկատարածն, զի մատնեցաւ Պիղատոսի, և խաչեցաւ մարմնով, և մարմինն եղաւ 'ի գերեզմանի, և զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա: Նոյն և զերրորդ աւուր յարութիւնն. և զպատուէր աշակերտացն՝ աշակերտել զամենայն հեթանոսս և մկրտել զնոսա. պատուիրեաց լինել ընդ նոսա զամենայն աւուրս մինչեւ 'ի կատարած աշխարհի: Մատթէոս գրեաց զաւետարանն իւր Երուսաղէմ քաղաքի 'ի լեզու եբրայեցի, զինի ուժ ամի համբառնալոյ Փրկչին, 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Երուսաղէմի:

Մատթէոս Թարգմանի՝ նրդ կենաց:

ՄԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

	Գլ.	Էջ.
Վասն մոգուցն	բ.	1
Վասն կոտորածի մանկանցն	բ.	16
Վասն յառաջընթաց քարոզութեանն Յովհաննու մկրտչին	գ.	1
Վասն վարդապետութեան փրկչին	գ.	23
Վասն երանութեանց	ե.	2
Վասն բորոտին	ը.	1
Վասն հարիւրապետին	ը.	5
Վասն զոքանչին Պետրոսի	ը.	14
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց	ը.	16
Վասն՝ որ ոչ ետ հրաման երթալ զկնի	ը.	19
Վասն սաստելոյն ՚ի վերայ ջուրցն	ը.	23
Վասն դիւահարացն	ը.	28
Վասն անդամալուծին	թ.	1
Վասն Մատթէի	թ.	9
Վասն դատեր ժողովրդապետին	թ.	18
Վասն տեառնտեսին	թ.	20
Վասն երկուց կուրացն	թ.	27
Վասն խուլ և համր դիւահարին	թ.	32
Վասն առաքելոցն իշխանութեան	ժ.	1
Վասն առաքելոցն ՚ի Յովհաննէ	ժա.	2
Վասն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր	ժբ.	10
Վասն կոյր և համր դիւահարին	ժբ.	22
Վասն՝ որ խնդրէին նշանս	ժբ.	38
Վասն առակացն	ժգ.	1
Վասն Յովհաննու, և Հերովդի	ժդ.	1
Վասն հինգ հացիցն	ժդ.	15
Վասն երթալոյն ՚ի վերայ ծովուն	ժդ.	22
Վասն անցելոցն զպատուիրանսն Աստուծոյ	ժե.	1
Վասն կնոջն քանանացւոյ	ժե.	21
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն	ժե.	29
Վասն եօթն հացիցն	ժե.	32
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	ժզ.	6
Վասն որ ՚ի Կեսարիա Փիլիպեայ	ժզ.	13
Վասն այլակերպութեան Տեառն	ժէ.	1
Վասն լուսնահարին	ժէ.	14
Վասն խնդրելոյ զերկդրամեանն	ժէ.	23
Վասն հարցանելոյ՝ թէ ո՞ է ՚ի մէնջ մեծ	ժը.	1
Վասն առակի հարիւր ոչխարին	ժը.	12
Վասն թողլոյ զբիւր տաղանդն	ժը.	23
Վասն հարցանելոյն թէ արժա՛ն է արձակել առն կնկին	ժթ.	1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս	ժթ.	16
Վասն վարձկանութեան մշակացն	ի.	1
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ	ի.	20
Վասն երկուց կուրացն	ի.	29
Վասն իշոյն և յաւանակին	իա.	1
Վասն կուրացն և կաղացն	իա.	14
Վասն չորանալոյ թզենւոյն	իա.	18
Վասն հարցանելոյ զՏէրն քահանայապետից և ծերոց	իա.	23
Վասն երկուց որդւոցն առակաց	իա.	28
Վասն այգւոյն առակին	իա.	33
Վասն կոչեցելոց ՚ի հարսանիսն	իբ.	1
Վասն դահեկանին, որով փորձեցին զՏէրն	իբ.	15
Վասն սադուկեցւոցն	իբ.	23
Վասն օրինականացն	իբ.	34
Վասն Տեառն հարցանելոյն զիարիսեցիսն	իբ.	41
Վասն վայ տալոյ դպրացն և փարիսեցւոցն	իգ.	13

Վ. ասն կատարածի . . . . . էդ. 3
Վ. ասն աւուրն և ժամուն . . . . . էդ. 36
Վ. ասն տասն կուսանացն . . . . . էե. 1
Վ. ասն զտաղանդոն տալոյ . . . . . էե. 14
Վ. ասն գալստեանն Տեառն . . . . . էե. 31
Վ. ասն օծանելոյ զՏէրն իւղով . . . . . էզ. 6
Վ. ասն պատրաստելոյ զպասեքն . . . . էզ. 17
Վ. ասն օրինաւոր խորհրդոյն . . . . . էզ. 26
Վ. ասն մատնութեան Տեառն . . . . . էզ. 41
Վ. ասն ուրացութեանն Պետրոսի . . . . էզ. 69
Վ. ասն Յուդայի զղջմանն . . . . . էխ. 3
Վ. ասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն էխ. 37
Վ. ասն իւղարեր կանանցն . . . . . էը. 1

1880 ամ Յ. Տեր[ ]
Այս Աստ[ ] ա[ ]տպարակը [ ]
[ ]ով ար[ ] ա[ ]պ[ ]
[ ]ի [ ]
Ե[ ]
[ ]. [ ]

ՄԱՏԹԷՈՍ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՒԲԵՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի
2 որդւոյ Դաւթի որդւոյ Աբրահամու: *Աբրա-
համ ծնաւ զիսահակ. իսահակ ծնաւ զՅակովբ.
յակովբ ծնաւ զյուդա և զեղբարս նորա:
3 *Յուդա ծնաւ զփարէս և զզարա 'ի թամարա.
փարէս ծնաւ զեզրոմն. եզրոմն ծնաւ զարամ:
4 *Արամ ծնաւ զամինադաբ. ամինադաբ ծնաւ
5 զնաասոնն, նաասոնն ծնաւ զսաղմոնն: *Սաղ-
մոնն ծնաւ զբոոս 'ի հռաքաբայ. բոոս ծնաւ
զովբէդ 'ի հռութայ. ովբէդ ծնաւ զյեսսէ.
6 յեսսէ ծնաւ զդաւիթ արքայ: *Դաւիթ ար-
7 նաւ զսողոմոնն 'ի կնոջէն ուրիայ: *Սողո-
մոնն ծնաւ զրոբովամ. րոբովամ ծնաւ զա-
8 բիա. աբիա ծնաւ զասափ: *Ասափ ծնաւ
զյովսափաթ. յովսափաթ ծնաւ զյովրամ.
9 յովրամ ծնաւ զոզիա: *Ոզիա ծնաւ զյովա-

թամ. յովաթամ ծնաւ զաքար. աքար ծնաւ
ղեզեկիա: *Եղեկիա ծնաւ զմանասէ. մանա- 10
սէ ծնաւ զամովս. ամովս ծնաւ զյովսիա:
*Յովսիա ծնաւ զյեքոնիա և զեղբարս նորա 11
առ գերութեամբն բաբելացւոց: *Ցետ գե- 12
րութեանն բաբելացւոց ծնաւ յեքոնիա զսա-
ղաթիէլ. սաղաթիէլ ծնաւ զզօրաբաբէլ: *Զօ- 13
բաբաբէլ ծնաւ զաբիուդ. աբիուդ ծնաւ զե-
ղիակիմ. եղիակիմ ծնաւ զազովր: *Ազովր ծը- 14
նաւ զսադովկ. սադովկ ծնաւ զաքին. աքին
ծնաւ զեղիուդ: *Եղիուդ ծնաւ զեղիազար. 15
եղիազար ծնաւ զմատթան, մատթան ծնաւ
զյակովբ: *Յակովբ ծնաւ զյովսէփ զայրն մա- 16
րեմայ՝ որում խոսեցեալ զմարիամ կոյս. յոր-
մէ ծնաւ զիսուս, որ անուանեցաւ Քրիստոս:
*Արդ ամենայն ազգքն յաբրահամէ մինչեւ 17
՚ի դաւիթ՝ ազգք չորեքտասանք. և ՚ի դաւ-
թէ մինչեւ ՚ի գերութիւնն բաբելացւոց՝ ազ-
գք չորեքտասանք. և ՚ի գերութենէն բա-
բելացւոց մինչեւ ՚ի քրիստոս՝ ազգք չորեք-
տասանք:

*Եւ յիսուսի քրիստոսի ծնունդն էր այս- 18
պէս: խոսեցեալ զմայր նորա մարիամ յովսէ-
փու, մինչչեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ
յղացեալ ՚ի հոգւոյն սրբոյ: *Եւ յովսէփ այրն 19
նորա, քանզի արդար էր և ոչ կամէր առա-
կել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա:
*Եւ մինչդեռ նա զայս ածէր զմտաւ, ահա 20
հրեշտակ տեառն ՚ի տեսլեան երեւեցաւ նմա՝
և ասէ. յովսէփ որդի դաւթի՝ մի երկնչիր

առնուլ առ քեզ զմարիամ՝ կին քո, քանզի
որ ՚ի նմանէն ծնեալ է, ՚ի հոգւոյն սրբոյ է:
21 *Ծնցի որդի, և կոչեսցես զանուն նորա յի-
սուս. զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր ՚ի մե-
22 ղաց իւրեանց: *Ամենայն այս եղեւ. զի
լցցի որ ասացաւն ՚ի տեառնէ ՚ի ձեռն եսայ-
23 եայ մարգարէի: *Ահա կոյս յղասցի և ծնցի
որդի, և կոչեսցես զանուն նորա էմմանուէլ,
24 որ թարգմանի ընդ մեզ աստուած: *Եւ
զարթուցեալ յովսէփ ՚ի քնոյ անտի, արար
որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն տեառն,
25 և առ յինքն զկինն իւր: *Եւ ոչ գիտեր զնա,
մինչեւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ. և
կոչեաց զանուն նորա յիսուս:

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ ՚ի ծնանելն յիսուսի ՚ի բեթղեհէմ հրէ-
աստանի յաւուրս հերովդէի արքայի, ահա
2 մոգք յարեւելից եկին յերուսաղէմ, *և ա-
սեն. ո՞ւր է որ ծնաւ արքայն հրէից. զի տե-
սաք զաստղն նորա յարեւելս, և եկաք եր-
3 կրպագանել նմա: *Եւ իբրեւ լուաւ ար-
քայն հերովդէս՝ խռովեցաւ, և ամենայն ե-
4 րուսաղէմ ընդ նմա: *Եւ ժողովեալ զամե-
նայն զքահանայապետս և զդպիրս ժողովրդ-
եանն, հարցանէր ՚ի նոցանէ՝ թէ ո՞ւր ծը-
5 նանիցի քրիստոս: *Եւ նոքա ասեն ցնա. ՚ի
բեթղեհէմ հրէաստանի. զի այսպէս գրեալ
6 է ՚ի ձեռն մարգարէին: *Եւ դու բեթղե-

հէմ երկիր յուդայ , ոչինչ կրտսեր ես յիշ-
խանս յուդայ . ՚ի քէն ելցէ ինձ իշխան , որ
հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զիսրայէլ : *Յայն- 7
ժամ հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն , և
ստուգեաց ՚ի նոցանէ զժամանակ աստեղն ե-
րեւելոյ : *եւ արձակեալ զնոսա ՚ի բեթղե- 8
հէմ , ասէ . գնացէք ստուգեցէք վասն մանու-
կանն , և յորժամ գտանիցէք՝ աղդ արասջիք
ինձ , զի և ես եկեալ երկիրպագիցեմ նմա : *եւ 9
նոքա իբրեւ լսան ՚ի թագաւորէն՝ գնացին .
և ահա աստղն զոր տեսին յարեւելս՝ առաջ-
նորդեաց նոցա , մինչեւ եկեալ եկաց ՚ի վերայ՝
ուր էր մանուկն : *Իբրեւ տեսին զաստղն , 10
խնդացին յոյժ ուրախութիւն մեծ : *եւ իբ- 11
րեւ մտին ՚ի տուն , տեսին զմանուկն հան-
դերձ մարեմաւ մարբն իւրով , և անկեալ եր-
կիրպագանէին նմա . և բացեալ զգանձս իւր-
եանց՝ մատուցին նմա պատարագս՝ ոսկի և
կնդրուկ և զմուռս : *եւ հրաման առեալ ՚ի 12
տեսլեան չդառնալ անդրէն առ հերովդէս ,
քնդ այլ ճանապարհ գնացին յաշխարհն իւր-
եանց : *եւ իբրեւ գնացին նոքա անտի , ա- 13
հա հրեշտակ տեառն երեւէր ՚ի տեսլեան
յովսեփու և ասէր . արի առ զմանուկդ և
զմայր իւր՝ և փախիր յեգիպտոս , և անդ լի-
նիջիր յորժամ ասացից քեզ , քանզի ՚ի խնդիր
է հերովդէս կորուսանել զմանուկդ : *եւ 14
նա յարուցեալ առ զմանուկն և զմայր իւր
գիշերի՝ և գնաց յեգիպտոս , և անդ էր մին-
չեւ զվախճան հերովդէի : *Զի լցցի ասացեալն 15

՚ի տեառնէ ՚ի ձեռն մարգարէին որ ասէ .
16 յեգիպտոսէ կոչեցից զորդի իմ : *Յայնժամ
իբրեւ տեսս հերովդէս թէ խաբեցաւ ՚ի մո-
գուց անտի , բարկացաւ յոյժ . և առաքեաց
կոտորեաց զամենայն մանկունսն որ էին ՚ի
բեթղեհէմ և յամենայն սահմանս նորա՝
յերկեմնից և ՚ի խոնարհ , ըստ ժամանակին
17 զոր ստուգեաց ՚ի մոգուց : *Յայնժամ կա-
տարեցաւ ասացեալն ՚ի ձեռն երեմիայ մար-
18 գարէի՝ որ ասէ : *Ձայն դուժեաց ՚ի Հռամայ ,
ողբումն և լալումն և աշխարումն յոյժ . հր-
ռաքել լայր զորդիս իւր , և ոչ կամէր միսի-
19 թարել՝ զի ոչ էին : *եւ ՚ի վախճանին հերով-
դի , ահա հրեշտակ տեառն ՚ի տեսլեան ե-
20 րեւեր Յովսեփայ յեգիպտոս , *և ասէր . ա-
րի առ զմանուկդ և զմայր իւր , և գնա յեր-
կիրն իսրայէլի . զի մեռան որ խնդրէին զանձն
21 մանկանդ : *եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն
և զմայր նորա , և եկն յերկիրն իսրայէլի :
22 *եւ իբրեւ լսաւ եթէ արքելայոս թագաւո-
րեաց հրէաստանի փոխանակ հերովդի հօրն
իւրոյ , երկեաւ երթալ անդր . և հրաման
առեալ ՚ի տեսլեան , գնաց ՚ի կողմանս գա-
23 լիլեացւոց : *եւ եկեալ բնակեցաւ ՚ի քաղա-
քին որ կոչէր նազարէթ . զի լցցի բան մար-
գարէիցն , թէ նազովրեցի կոչեսցի :

ԳԼՈՒԽ Գ .

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ յովհաննէս մկըր-
2 տիչ քարոզել յանապատին հրէաստանի . *և

ասել · ապաշխարեցէք՝ ղի մերձեալ է արքա-
յութիւնն երկնից : * Զի սա է վասն որոյ ա- 3
ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգարէի՝ որ ասէ .
Ձայն բարբառոյ յանապատի , պատրաստ ա-
րարէք զճանապարհ տեառն . և ուղիղ արա-
րէք զշաւիղս նորա : * Եւ ինքն յովհաննէս ու- 4
նէր հանդերձ ՚ի ատեւոյ ուղտոյ , և գօտի
մաշկեղէն ընդ մէջ իւր . և կերակուր նորա
էր մարախ և մեղր վայրենի : * Ցայնժամ ե- 5
լանէին առ նա ամենայն երուսաղէմացիք , և
ամենայն հրէաստան , և ամենայն կողմն յոր-
դանանու : * և մկրտէին ՚ի նմանէ ՚ի յորդա- 6
նան գետ , և խոստովան լինէին զմեղս իւր-
եանց : * Եւ տեսեալ զբազումս ՚ի սադուկեց- 7
ւոցն և ՚ի փարիսեցւոց եկեալս ՚ի մկրտու-
թիւնն նորա , ասէ ցնոսա . Ծնունդք իժից ,
ո՞ ցոյց ձեզ փախչել ՚ի փարկութենէն որ գա-
լոյն է : * Արարէք այսուհետեւ պտուղ ար- 8
ժանի ապաշխարութեան : * Եւ մի համարիս- 9
ջիք ասել յանձինս՝ Թէ ունիմք մեք հայր
զաբրահամ . ասեմ ձեզ , ղի կարող է աստ-
ուած ՚ի քարանցս յայսոցանէ յարուցանել որ-
դիս աբրահամու : * Զի ահասիկ տապար առ 10
արմին ծառոյ դնի . ամենայն ծառ որ ոչ առ-
նիցէ զպտուղ բարի , հատանի և ՚ի հուր ար-
կանի : * Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխարու- 11
թիւն , բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է
քան զիս . և ես չեմ բաւական բառնալ զկօ-
շիկս նորա . նա մկրտեսցէ զձեզ ՚ի հոգին
սուրբ և ՚ի հուր : * Որոյ հեծանոցն ՚ի ձեռին 12

իւրում , և սրբեսցէ զկալ իւր . և ժողովեսցէ
զցորեանն ՚ի շտեմարանս իւր , և զչարդն այ-
րեսցէ անշէջ հրով : * Յայնժամ գայ յիսուս ՚ի 13
գալիլեէ ՚ի յորդանան առ յովհաննէս՝ մկրտել
՚ի նմանէ : * Եւ յովհաննէս արգելու զնա և 14
ասէ . ինձ պիտոյ է ՚ի քէն մկրտել , և դու
առ իս գաս : * Պատասխանի ետ յիսուս և ա- 15
սէ ցնա . Թոյլ տուր այժմ , զի այսպէս վա-
յել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւնս .
և ապա թոյլ ետ նմա : * Եւ իբրեւ մկրտե- 16
ցաւ յիսուս , ել վաղվաղակի ՚ի ջրոյ անտի .
և ահա բացան նմա երկինք . և եառս զՀո-
գին աստուծոյ զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի ,
և գայր ՚ի վերայ նորա : * Եւ ահա ձայն յերկ- 17
նից որ ասէր , դա է որդի իմ սիրելի , ընդ
որ հաճեցայ :

ԳԼՈՒԽ Դ.

Ցայնժամ վարեցաւ յիսուս յանապատ ՚ի 1
հոգւոյն՝ փորձել ՚ի սատանայէ : * Եւ պահեալ 2
զքառասուն տիւ և զքառասուն գիշերս՝ ապա
քաղցեաւ : * Եւ մատուցեալ փորձիչն ասէ 3
ցնա . եթէ որդի ես աստուծոյ՝ ասա զի քա-
րինքս այսոքիկ հաց լինիցին : * Նա պատաս- 4
խանի ետ և ասէ . գրեալ է՝ Թէ ոչ հացիւ
միայն կեցցէ մարդ , այլ ամենայն բանիւ որ
ելանէ ՚ի բերանոյ աստուծոյ : * Ցայնժամ առ- 5
եալ սատանայ ՚ի քաղաքն սուրբ ,
և կացուցանէ զնա ՚ի վերայ աշտարակի տա-

ճարին . * և ասէ ցնա . եթէ որդի ես աստու- 6
ծոյ՝ արկ զքեզ աստի ՚ի վայր . զի գրեալ է ,
թէ հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն
քո , և ՚ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ . զի
երբէք հարցես զքարի զոտն քո : * Ասէ ցնա 7
դարձեալ յիսուս . գրեալ է՝ թէ ոչ փորձես-
ցես զտէր աստուած քո : * Դարձեալ առնու 8
ածէ զնա սատանայ ՚ի լեառն մի բարձր յոյժ .
և ցուցանէ նմա զամենայն թագաւորութիւնս
աշխարհի և զփառս նոցա . * և ասէ ցնա . 9
զայս ամենայն քեզ տացի՝ եթէ անկեալ եր-
կիրպագանիցես ինձ : * Ցայնժամ ասէ ցնա 10
յիսուս . երթ յետս իմ սատանայ . զի գրեալ
է՝ տեառն աստուծոյ քումմ երկիրպագցես , և
զնա միայն պաշտեսցես : * Ապա եթող զնա 11
սատանայ . և ահա հրեշտակք մատեան և
պաշտէին զնա :

ՐԶ * Եւ իբրեւ լուաւ յիսուս՝ եթէ յովհան- 12
նէս մատնեցաւ , մեկնեցաւ գնաց ՚ի գալիլ-
եա . * և թողեալ զնազարէթ , եկն բնակե- 13
ցաւ ՚ի կափառնաում ՚ի ծովեզերին , ՚ի սահ-
մանս զաբուզոնի և նեփթաղիմայ . * զի լցցի 14
բանն որ ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ մարգա-
րէի : * Երկիր զաբուզոնի և երկիր նեփթա- 15
ղիմայ՝ ճանապարհ ծովու յայնկոյս յորդա-
նանու , գալիլեա հեթանոսաց : * Ժողովուրդ 16
որ նստէր ՚ի խաւարի՝ եռաս լոյս մեծ . և որոց
նստէին յաշխարհին և ՚ի սուերս մահու՝ լոյս
ծագեաց նոցա : * Ցայնմ հետէ սկսաւ քա- 17
րոզել յիսուս և ասել . ապաշխարեցէք՝ զի

18 մերձեալ է արքայութիւն երկնից : * Մինչ-
դեռ զդնայր յիսուս ընդ եզր ծովուն գալիլ-
եացւոց , եռաս երկուս եղբարս , զսիմովն
զկոչեցեալն պետրոս , և զանդրէաս եղբայր
նորա՝ արկեալ ուռկան ՚ի ծով , քանզի ձկ-
19 նորսք էին : * Եւ ասէ ցնոսա . եկայք զկնի
20 իմ և արարից զձեզ որսորդս մարդկան : * Եւ
նոցա թողեալ վաղվաղակի զգործիսն՝ գնացին
21 զկնա նորա : * Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝
եռաս այլ երկուս եղբարս , զյակովբոս զբեր-
դեայ և զյովհաննէս զեղբայր նորա ՚ի նաւի՝
շերեփեալս հանդերձ հարբն իւրեանց , մինչ-
դեռ կազմէին զուռկանս իւրեանց . և կոչեաց
22 զնոսա : * Նոցա թողեալ վաղվաղակի զնաւն և
23 զհայր իւրեանց , գնացին զկնա նորա : * Եւ
չրջէր յիսուս ընդ ամենայն կողմն գալիլեա-
ցւոց . ուսուցանէր ՚ի ժողովուրդս նոցա՝ և
քարոզէր զաւետարանն արքայութեան , և
բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս՝ և զամե-
24 նայն ախտս ՚ի ժողովրդեանն : * Եւ էլ լուր
նորա ընդ ամենայն երկիրն ասորւոց . և մա-
տուցին առ նա զամենայն հիւանդս՝ որ նեղ-
եալ էին ՚ի պէսպէս ցաւս և ՚ի տանջանս , և
զդիւահարս և զլուսնոտս և զանդամալոյծս ,
25 և բժշկեաց զնոսա : * Եւ երթային զկնա նո-
րա ժողովուրդք բազումք ՚ի գալիլեէ և ՚ի
դեկապողիայ , և յերուսաղէմէ և ՚ի հրէաս-
տանէ , և յայնկոյս յորդանանու , և բժշկեաց
զնոսա :

ԳԼՈՒԽ Ե.

ԲԳ Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել՛ի լեառն, 1
և իբրեւ նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշա-
կերտքն նորա. * և բացեալ զբերան իւր ու- 2
սուցանէր զնոսա և ասէր: * Երանի՛ աղքա- 3
տաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկ-
նից: * Երանի՛ սգաւորաց, զի նոքա միխիթա- 4
րեսցին: * Երանի՛ հեզից, զի նոքա ժառան- 5
գեսցեն զերկիր: * Երանի՛ որ քաղցեալ և ծա- 6
րաւի իցեն արդարութեան, զի նոքա յա-
գեսցին: * Երանի՛ ողորմածաց, զի նոքա 7
ողորմութիւն գտցեն: * Երանի՛ այնոցիկ որ 8
սուրբ են սրտիւք, զի նոքա զաստուած տես-
ցեն: * Երանի՛ խաղաղարարաց, զի նոքա որ- 9
դիք աստուծոյ կոչեսցին: * Երանի՛ որ հալա- 10
ծեալ իցեն վասն արդարութեան, զի նոցա է
արքայութիւն երկնից: * Երանի՛ է ձեզ յոր- 11
ժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեսցեն, և
ասիցեն զամենայն բան չար զձէնջ սուտ վասն
իմ: * Ցնծացէք և ուրախ լերուք, զի վարձք 12
ձեր բազում են յերկինս. զի այսպէս հալա-
ծեցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ
էին: * Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ աղն 13
անհամի՝ ով յաղիցի. ոչ իմիք ազդիցէ այնու-
հետեւ, բայց եթէ ընկենուլ արտաքս և կո-
խան լինել՛ի մարդկանէ: * Դուք էք լոյս 14
աշխարհի. ոչ կարէ քաղաք թագչել որ՛ի վե-
րայ լերին կայցէ: * Եւ ոչ լուսանեն ճրագ և 15

դնեն ընդ գրաւանաւ, այլ՛ի վերայ աշտանա-
կի, և լոյս տայ ամենեցուն որ՛ի տանն ի-
ցեն: * Ա՛յնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առա- 16
ջի մարդկան, որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր
բարիս, և փառաւորեսցեն զՀայր ձեր որ
յերկինս է:
17 * Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօ- ԲԴ
րէնս կամ զմարգարէս. ոչ եկի լուծանել՝
18 այլ լնուլ: * Ամէն ասեմ ձեզ, մինչեւ անց-
ցեն երկինք և երկիր, յոտն մի որ նշանա-
խեց մի է, ոչ անցցէ յօրինացն և՛ի մարգա-
19 րէից՝ մինչեւ ամենայն եղիցի: * Որ ոք լուծ-
ցէ մի ինչ՛ի պատուիրանացս յայսցանէ՛ի
փոքունց, և ուսուսցէ այնպէս զմարդիկ, 2084
փոքր կոչեսցի յարքայութեան երկնից. իսկ
որ արասցէ և ուսուսցէ, նա մեծ կոչեսցի
20 յարքայութեան երկնից: * Բայց ասեմ ձեզ.
զի եթէ ոչ առաւելուցու արդարութիւն ձեր
աւելի քան զդպրացն և զփարիսեցւոց, ոչ
21 մտանիցէք յարքայութիւն երկնից: * Լուա-
րուք զի ասացաւ առաջնոցն՝ թէ մի սպա-
նանիցէ, զի որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի
22 դատաստանի: * Ա՛յլ ես ասեմ ձեզ. եթէ ա-
մենայն որ բարկանայ եղբօր իւրում տարա-
պարտուց, պարտաւոր լիցի դատաստանի.
և որ ասիցէ ցեղբայր իւր յիմար, պարտա-
ւոր լիցի ատենի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր
մարա, պարտաւոր լիցի՛ի գեհենն հրոյ
23 * Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո՛ի վե-
րայ սեղանոյ, և անդ յիշիցես եթէ եղբայր

քո ունի ինչ խէթ գքէն , * թող զպատարագն 24
քո առաջի սեղանոյն , երթ նախ հաշտեաց
ընդ եղբօր քում , և ապա եկեալ մատուս-
ջիր զպատարագն քո : * Լեր իրաւախոհ ընդ 25
ոսոխի քում վաղագոյն , մինչդեռ իցես ընդ-
նմա 'ի ճանապարհի . գուցէ մատնիցէ գքեզ
ոսոխն դատաւորի , և դատաւորն դահճի ,
և արկանիցիս 'ի բանտ : * Ամէն ասեմ քեզ . 26
ոչ ելանիցես անտի , մինչեւ հատուցանիցես
զյետին նաքարակիտն : * Լուարուք զի ա- 27
ռացաւ՝ մի՛ շնար . * բայց ես ասեմ ձեզ , թէ 28
ամենայն որ հայի 'ի կին մարդ առ 'ի ցանկա-
նալոյ նմա , անդէն շնացաւ ընդ նմա 'ի սըր-
տի իւրում : * Եթէ ակն քո աջ գայթակղե- 29
ցուցանէ գքեզ , խլեա զնա և ընկեա 'ի քէն .
զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց կորի-
ցէ , և մի՛ ամենայն մարմինդ քո անկանիցի
'ի գեհեն : * Եւ եթէ աջ ձեռն քո գայթակ- 30
ղեցուցանէ գքեզ , հատ զնա և ընկեա 'ի
քէն . զի լաւ է քեզ եթէ մի յանդամոց քոց
կորիցէ , և մի՛ ամենայն մարմինդ քո ար-
կանիցի 'ի գեհեն : * Ասացաւ եւ , Ո- 31
թէ որ արձակիցէ զկին իւր , տացէ նմա գար-
ձակմանն : * Բայց ես ասեմ ձեզ , եթէ ամե- 32
նայն որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պո-
ռնկութեան , նա տայ նմա շնալ . և որ զար-
ձակեալն առնէ՝ շնայ : * Դարձեալ լուարուք 33
զի ասացաւ առաջնոցն . մի՛ երդնուցուս
սուտ . բայց հատուսցես առաւն զերդմունս
քո : * Ասէ ես ասեմ ձեզ՝ ամենևին մի՛ երդ- 34

նուլ , մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է աստուծոյ .
35 * և մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից
նորա , և մի՛ յԵրուսաղէմ՝ զի քաղաք է մե-
36 ծի արքայի . * և մի՛ 'ի գլուխ քո երդնուցուս ,
զի ոչ կարես մազ մի սպիտակ առնել կամ
37 թնուլս : * Ասէ եղիցի ձեր բան , այո՛ , այո ,
և ոչ՝ ոչ . զի աւելին քան զայն 'ի չարէն է :
38 * Լուարուք զի ասացաւ՝ ակն ընդ ական , և
39 ատամն ընդ ատաման : * Ասէ ես ասեմ ձեզ ,
մի՛ կալ հակառակ չարին . այլ եթէ ոք ածի-
ցէ ապտակ յայ ծնօտ քո , դարձո նմա և
40 զմիւսն : * Եւ որ կամիցի ոք դատել և առ-
նուլ զշապիկս քո , թող 'ի նա և զբաճկոն քո :
41 * Եւ որ տարապարհակ վարիցէ գքեզ մղոն
42 մի , երթ ընդ նմա և երկու : * Որում՝ խընդ-
րէ 'ի քէն՝ տուր . և որ կամի փոխ առնուլ
43 'ի քէն՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս : * Լուա-
րուք ասացեալն զի ասացաւ՝ սիրեսցես զըն-
44 կեր քո , և ատեսցես զթշնամին քո : * Ասէ
ես ասեմ ձեզ . սիրեցէք զթշնամիս ձեր . օրհ-
նեցէք զանիծիչս ձեր . բարի արարէք ատե-
ղեաց ձերոց , և աղօթս արարէք որ լկեն զըղ-
45 ձեզ և հալածեն . * զի եղիջիք որդիք հօր
ձերոյ որ յերկինս է . զի զարեգակն իւր ծա-
գէ 'ի վերայ չարաց և բարեաց , և ածէ անձ-
46 րեւ 'ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց : * Զի
եթէ սիրիցէք զայնոսիկ որ սիրեն զձեզ՝
զի՞նչ վարձ ի նոսն , ո՞չ ապաքէն և մա-
47 ւորք զնոյն գործեն : * Եւ եթէ ասցէք մի-
այն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝ զի՞նչ աւելի

առնէք , ոչ ապաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն : * Արդ եղերուք 48
գուք կատարեալք , որպէս և Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է :

ԳԼՈՒԽ Զ.

Զգոյշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ մի՛ 1
առնել առաջի մարդկան , որպէս թէ՝ ի ցոյց
ինչ նոցա . գուցէ և վարձս ոչ ընդունիցիք՝ ի
հօրէն ձերմէ որ յերկինսն է : * Ա՛յլ յորժամ 2
առնիցես ողորմութիւն , մի՛ հարկաներ փող
առաջի՛ քո , որպէս կեղծաւորքն առնեն՝ ի ժո-
ղովուրդս և ի հրապարակս , որպէս զի փառա-
ւորեսցին՝ ի մարդկանէ . ամէն ասեմ ձեզ՝ այն
իսկ են վարձք նոցա : * Ա՛յլ դու յորժամ ա- 3
ղորմութիւն առնիցես , մի՛ դիտասցէ ձախ քո
զինչ գործէ աջ քո . * որպէս զի եղիցի ողոր- 4
մութիւնն քո՝ ի ծածուկ . և Հայրն քո որ տես-
սանէ՝ ի ծածուկ , հատուսցէ քեզ յայտնա-
պէս : * Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս , մի՛ լի- 5
նիցիք պէս կեղծաւորքն . զի սիրեն՝ ի ժողովուրդս
և յանկիւնս հրապարակաց կալ յաղօթս , որ-
պէս զի երեւեսցին մարդկան . ամէն ասեմ
ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա : * Ա՛յլ դու
յորժամ կայցես յաղօթս , մտ՛ ի սենեակ
քո , և փակեա զդուրս քո , և կաց յաղօթս
առ Հայր քո՝ ի ծածուկ . և Հայրն քո որ տես-
սանէ՝ ի ծածուկ , հատուսցէ քեզ յայտնա-
պէս : * Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս , մի՛ չա- 7

տախօսք լինիլ իբրեւ զհեթանոսան . զի հա-
մարին եթէ՝ ի բազում խօսից իւրեանց լսելի
8 լինիցին : * Արդ մի՛ նմանիցէք նոցա . զի գի-
տէ Հայրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ մինչեւ ձեր
9 խնդրեալ լինիլ իցէ՝ ի նմանէ : * Եւ արդ այս-
պէս կացէք դուք յաղօթս . Հայր մեր որ յեր-
10 կինս , սուրբ եղիցի անուն քո : * Եկեսցէ ար-
քայութիւն քո . եղիցին կամք քո որպէս յեր-
11 կինս և յերկրի : * Զհաց մեր հանապազորդ
12 տուր մեզ այսօր : * Եւ թող մեզ զպարտիս
մեր , որպէս և մեք թողումք մերոց պար-
13 տապանաց : * Եւ մի՛ տանիր զմեզ՝ ի փորձու-
թիւն , այլ փրկեա զմեզ՝ ի չարէ . զի քո է
արքայութիւն և զօրութիւն և զա[illegible]
14 [illegible]ան . ամէն : * Զի եթ[illegible]ք յա-
մարդկան զյանցանս [illegible]ոցա , թողցէ և ձեզ
15 Հայրն ձեր երկնա[illegible]ւոր : * Ապա թէ ոչ թողու-
ցուք մարդ[illegible]կան զյանցանս նոցա , և ոչ Հայրն
6 ձեր թող[illegible]ցէ ձեզ զյանցանս ձեր : * Եւ յոր-
ժամ [illegible]ղէք՝ պահիցէք՝ մի՛ լինիք իբրեւ զկեղծաւոր-
ն տրտմեալք . որ ապականեն զերեսս իւ-
եանց , որպէս զի երեւեսցին մարդկան թէ
պահիցեն . ամէն ասեմ ձեզ , այն իսկ են
17 վարձք նոցա : * Ա՛յլ դու յորժամ պահիցես ,
18 օծ զգլուխ քո՝ և լուա զերեսս քո . * զի
մի՛ երեւեսցիս մարդկան իբրեւ զպահող . այլ
Հօրն քում՝ ի ծածուկ . և Հայրն քո որ տես-
19 սանէ՝ ի ծածուկ , հատուսցէ քեզ : * Մի՛
գանձէք ձեզ գանձս յերկրի , ուր ցեց և ու-
տիճ ապականեն , և ուր գողք ական հատա-

նեն և գողանան : * Ա՛լ գանձեցէք ձեզ 20
գանձս յերկինս , ուր ո՛չ ցեց և ո՛չ ուտիճ ա-
պականեն , և ո՛չ գողք ական հատանեն և
գողանան : * Զի ուր գանձք ձեր են , անդ 21
և սիրտք ձեր եղիցին :

ԲՋ * Ճրագ մարմնոյ ակն է . եթէ ակն քո 22
առատ է , ամենայն մարմինդ լուսաւոր եղիցի :
* Ապա թէ ակն քո չար է , ամենայն մարմի- 23
նդ խաւարին եղիցի . իսկ արդ եթէ լոյսդ
որ ՚ի քեզ է՝ խաւար է , խաւարն որչափ եւս :
* Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել . 24
ասմ զմին ատիցէ՝ և զմիւսն սիրիցէ , կամ
կամ՛ մեծարիցէ՝ և զմիւսն արհամարհիցէ .
զմին ոչն ՚ի բաւուածոյ ծառայել և մամոնայի :
ոչ կարէք աստուածոյ ծառայել ձեզ . մի՛ հոգայք վա- 25
* վասն այդորիկ ասեմ ձեզ , մի՛ հոգուտ
արուիցէք , կամ զինչ
սքն ոգւոյ ձերոյ՝ զինչ ուտիցէք ձերոյ՝ թէ
ըմպիցէք , և մի՛ վասն մարմնոյ ձերոյ՝ թէ
զինչ ագանիցիք , ոչ ապաքէն ոգին
է քան զկերակուր և մարմին քան զհան-
դերձ : * Հայեցարուք ՚ի թռչունս երկնից , 26
զի ոչ վարեն և ոչ հնձեն և ոչ ժողովեն ՚ի
շտեմարանս , և հայրն ձեր երկնաւոր կե-
րակրէ զնոսա . ոչ ապաքէն դուք առաւել
էք քան զնոսա : * Իսկ արդ ո ՚ի ձէնջ առ 27
հոգալ իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ ՚ի հասակ
իւր կանգուն մի : * Եւ վասն հանդերձի զի՞ 28
հոգայք . հայեցարուք ՚ի շուշանն վայրենի՝
որպէս աճէ . ոչ ջանայ , և ոչ նիւթէ : * Ա- 29
սեմ ձեզ , զի և ոչ սաղոմոն իւրովն ամենայն ՚ի
փառան իւրում զգեցաւ իբրեւ զմի ՚ի նոցա-

30 նէ : * Իսկ եթէ զխոտն ՚ի վայրի որ այսօր է՝
և վաղիւն ՚ի հնոց արկանի , աստուած այն-
պէս զգեցուցանէ , որչափ եւս առաւել ըզ-
31 ձեզ , թերահաւատք : * Մի՛ այսուհետեւ հո-
գայցէք՝ և ասիցէք , զինչ կերիցուք կամ
32 զինչ արբցուք , կամ զինչ զգեցցուք : * Զի
զայդ ամենայն հեթանոսք խնդրեն . քանզի
գիտէ հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է
33 ձեզ այդ ամենայն : * Խնդրեցէք նախ զար-
քայութիւնն աստուածոյ և զարդարութիւնն նո-
34 ա , և այդ ամենայն յաւելցի ձեզ : * Մի՛
այսուհետեւ հոգայցէք վասն վաղուն , զի
վաղիւն վասն իւր հոգասցի . շատ է առն
չար իւր :

ԳԼՈՒԽ Է .

ԲԻ 1 Մի՛ դատիք՝ զի մի՛ դատիցիք : * Զի ո-
2 րով դատաստանաւ դատիք՝ դատելոց էք . և
3 որով չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ : * Զի՞ տե-
սանես զչիւղ յական եղբօր քո , և ՚ի քում
4 ական զգերանդ ոչ տեսանես : * Կամ զիա՞րդ
ասես ցեղբայր քո , թող հանից զչիւղդ յա-
կանէ քումմէ , և ահաւադիկ ՚ի քում ականդ
5 գերան կայ : * Կեղծաւոր , հան նախ զգերանդ
յականէ քումմէ , և ապա հայեսցես հանել
6 զչիւղն յականէ եղբօր քո : Մի՛ տայք զսըր-
բութիւնն՝ շանց , և մի՛ արկանէք զմարգա-
րիտս ձեր առաջի խոզից , զի մի՛ առ ոտն կո-
խիցեն զնոսա , և արձեալ երդիծուցանիցեն

ղձեզ ։ * Խնդրեցէք՝ և տացի ձեզ. հայցեցէք՝ 7
և գտջիք , բախեցէք՝ և բացցի ձեզ ։ * Զի 8
ամենայն որ խնդրէ՝ առնու , և որ հայցէ՝
գտանէ , և որ բախէ՝ բացցի նմա ։ * Ո՞ իցէ 9
՝ի ձէնջ մարդ՝ զոր խնդրիցէ որդի իւր հաց ,
միթէ քար տայցէ նմա . * և կամ խնդրիցէ 10
ձուկն , միթէ օձ տայցէ նմա ։ * Արդ եթէ 11
-ուք որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգեւս բա-
րիս տալ որդւոց ձերոց . որչափ եւս ա-
ռաւել հայրն ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բա-
րիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա ։ * Զամենայն 12
զոր միանգամ կամիջիք թէ արասցեն ձեզ
մարդիկ , այնպէս և դուք արարէք նոցա .
զի այս իսկ են օրէնքն և մարգարէք ։
* Մտէք ընդ նեղ դուռն . քանի՛ ընդարձակ 13
է դուռնն՝ և համարձակ ճանապարհն որ
տանի ՝ի կորուստ . և բազումք են որ մուտ-
նեն ընդ նա ։ * Քանի՛ անձուկ է դուռնն՝ և 14
նեղ ճանապարհն որ տանի ՝ի կեանս . և սա-
կաւք են որ գտանեն զնա ։ * Զգոյշ լերուք 15
՝ի սուտ մարգարէիցն՝ որ գան առ ձեզ հան-
դերձիւք ոչխարաց , և ՝ի ներքոյ են գայլք
յափշտակողք . * ՝ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զը-
նոսա ։ * Միթէ քաղիցեն ՝ի փշոյ խաղող , կամ
՝ի տատասկէ թզուց ։ * Այսպէս ամենայն ծառ
բարի պտուղ բարի առնէ , և ծառ չար պը-
տուղ չար առնէ ։ * Ո՛չ կարէ ծառ բարի պը-
տուղ չար առնել , և ոչ ծառ չար պտուղ
բարի առնել ։ * Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ
պտուղ բարի , հատանի և ՝ի հուր արկանի ։

20 * Ապա ՝ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա ։
21 * Ո՛չ ամենայն որ ասէ ցիս տէր տէր , մտցէ
յարքայութիւն երկնից , այլ որ առնէ զկամս
22 հօր իմոյ որ յերկինս է ։ * Բազումք ասիցեն
ցիս յաւուրն յայնմիկ . տէր տէր , ո՞չ յանուն
քո մարգարէացաք , և յանուն քո դեւս հա-
նաք , և յանուն քո զօրութիւնս բազումս ա-
23 րարաք ։ * Եւ յայնժամ ասացից ցնոսա՝ ե-
թէ ոչ երբէք գիտեի զձեզ . ՝ի բաց կացէք
յինէն ամենեքեան դուք գործէիք զանօրէ-
24 նութիւն ։ * Ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայ-
սոսիկ և առնէ զսոսա , նմանեսցի առն ի-
մաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր ՝ի վերայ վի-
25 մի ։ * Իջին անձրեւք և խաղացին գետք ,
շնչեցին հողմք՝ և բախեցին զտունն , և ոչ
կործանեցաւ , քանզի ՝ի վերայ վիմի հաս-
26 տատեալ էր ։ Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ
զայսոսիկ և ոչ առնէ զսոսա , նմանեսցի առն
յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր ՝ի վերայ ա-
27 ւազոյ ։ * Իջին անձրեւք՝ յարեան գետք , շըն-
չեցին հողմք՝ հարին զտունն և անկաւ . և
28 էր կործանումն նորա մեծ յոյժ ։ * Եւ եղեւ
իբրեւ կատարեաց յիսուս զամենայն զբանս
զայսոսիկ , զարմանային ժողովուրդքն ընդ
29 վարդապետութիւն նորա . * զի իբրեւ իշխա-
նութեամբ ուսուցանէր , և ոչ որպէս դպիր-
քըն նոցա ։

ԳԼՈՒԽ Ը.

Ա.ՅԼ երբեւ էլ ՚ի լեռնէ անտի, դնացին 1
ինի նորա ժողովուրդք բազումք։ *Եւ ահա 2
մատուցեալ բորոտ մի՝ երկիրպագանէր նմա
և ասէր. տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս
սրբել։ *Զգեաց զձեռն իւր և հասոյց ՚ի նա 3
յիսուս և ասէ. կամիմ, սրբեաց. և վաղվա-
ղակի սրբեցաւ ՚ի նմանէ բորոտութիւնն։ *Եւ 4
ասէ ցնա յիսուս. զգոյշ լեր՝ մի ումեք ասի-
ցե. այլ երթ ցոյց զանձն քո քահանային,
և մատո զպատարագն զոր հրամայեաց Մով-
սէս՝ ՚ի վկայութիւն նոցա։ *Եւ մտեալ ՚ի կա- 5
փառնաւում, մատուցանէ առ նա հարիւրապետ
մի, աղաչէր զնա, *և ասէր. տէր, մանուկ 6
իմ անկեալ կայ ՚ի տան անդամալոյծ՝ չարա-
չար տանջեալ։ *Ասէ ցնա յիսուս. ես եկից 7
և բժշկեցից զնա։ *Պատասխանի եր հա-
րիւրապետն և ասէ. տէր, չեմ բաւական
եթէ ընդ յարկաւ իմով մտցես. այլ ասա
բանիւ, և բժշկեսցի մանուկն իմ։ *Քանզի 9
և ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ու-
նիմ ընդ ինձեւ զինուորս, ասեմ ասա երթ՝
և երթայ, և այլում թէ եկ՝ և գայ, և
ծառայի իմում թէ արա զայս՝ և առնէ։
*Իբրեւ լուաւ յիսուս զարմացաւ, և ասէ 10
ցհետեւակս որ զինեան երթային. ամէն ասեմ
ձեզ, և ոչ յիսրայէլի այսպիսի հաւատս գը-
տի երբէք։ *Բայց ասեմ ձեզ, զի բա- 11

զումք յարեւելից և յարեւմտից եկեսցեն՝
և բազմեսցին ընդ աբրահամու և ընդ սահա-
կայ և ընդ յակովբու յարքայութեան երկ-
12 նից. *եւ որդիքն արքայութեան ելցեն ՚ի
խաւարն արտաքին. անդ եղիցի լալ և կըր-
13 ճել ատամանց։ *Եւ ասէ յիսուս ցհարիւրա-
պետն. երթ, և որպէս հաւատացերդ եղի-
ցի քեզ. և ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր
14 յայնմիկ։ *Եւ եկեալ յիսուս ՚ի տունն պետ-
րոսի, եաւս զի զսանձն նորա անկեալ դներ
15 տապացեալ. *կալաւ զձեռանէ նորա՝ և ե-
թող զնա ջերմն. յոտն եկաց և պաշտէ
16 զնա։ *Իբրեւ եղեւ երեկոյ՝ մատուցին ա-
նա դիւահարս բազումս, և եհանէ զգայան բա-
17 նիւ, և զամենեսին հիւանդսն բժշկեաց։ *Զի
լցցի բանն որ ասացաւ ՚ի ձեռն եսայեայ
մարգարէի. նա զհիւանդութիւնս մեր վերա-
ցոյց, և զցաւս մեր եբարձ։
18 *Ցեսեալ յիսուսի ժողովուրդս բազու- Գկ
մս զիւրեւ, հրամայեաց երթալ յայնկոյս։
19 *Եւ մատուցեալ դպիր մի ասէ ցնա. վար-
դապետ, եկից և ես զկնի քո յոր վայր և եր-
20 թիցես։ *Ասէ ցնա յիսուս. աղուեսուց որջք
դան, և թռչնոց երկնից բոյնք, այլ որդւոյ
21 մարդոյ ոչ ունի՝ ուր գլխէ զդլուխ իւր։ *Եւ
մի ումն յաշակերտաց նորա ասէ ցնա. տէր,
տուր ինձ հրաման՝ զի երթայց նախ թաղե-
22 ցից զհայր իմ։ *Ասէ ցնա յիսուս. եկ զկնի
իմ, և թոյլ տուր մեռելոցն թաղել զմեռեալ-
23 ս իւրեանց։ *Եւ իբրեւ եմուտ ՚ի նաւն,

գնացին զկնի նորա աշակերտքն նորա . * եւ 24
ահա շարժումն մեծ եղեւ ՚ի ծովուն , մինչ
նաւին ծածկել յալեաց անտի. և ինքն ննջէր :
* Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա 25
և ասեն . տէր , փրկեա զմեզ . զի կորնչիմք :
Եւ ասէ ցնոսա . ընդէր վատասիրտք էք , 26
սակաւահաւատք : Ցայնժամ յարուցեալ
սաստեաց հողմոյն և ծովուն և եղեւ խա-
ղաղութիւն մեծ : * Եւ մարդիկն զարմացան 27
և ասէին . ո՞րպիսի ոք իցէ սա , զի և հողմք
և ծով հնազանդին սմա : * Եւ իբրեւ անց 28
յանկոյս յերկիրն գերգեսացւոց , պատա-
հեցին
րեզմանացն
հնար անցանել
* Եւ ահա աղաղակեցին և ասեն , զի՞ կայ
մեր և քո , յիսուս որդի աստ
սարաժամանել զմեզ : * Եւ էր հե
կան ,
՚ի նոցանէ երամակ մի խոզից արօտա
* Եւ դեւքն աղաչէին զնա և ասէին . եթէ
հանես զմեզ ասէ , հրամայեա մեզ եր-
թալ յերամակ խոզից : * Եւ ասէ ցնոսա ,
երթայք : Եւ նոքա ելեալ գնացին յերամա-
կըն խոզից . և դիմեաց ամենայն երամն
՚ի գարէ անտի ՚ի ծով , և մեռան ՚ի ջուրս
* Եւ խոզարածքն փախեան , և երթեալ ՚ի
քաղաքն պատմեցին զամենայն , և զերս
դիւահարացն : * Եւ ահա ամենայն քաղաքն 34
ել ընդ առաջ յիսուսի . իբրեւ տեսին զնա՝
աղաչեցին զի գնասցէ ՚ի սահմանաց նոցա :

ԳԼՈՒԽ Թ.

1 Եւ մտեալ ՚ի նաւ անց յայնկոյս , և եկն Գ
2 ՚ի քաղաք իւր : * Եւ ահա մատուցին առ նա
անդամալոյծ մի որ դնէր ՚ի մահիճս . և տես-
եալ յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդա-
3 մալոյծն . Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո : * Եւ
ահա ոմանք ՚ի դպրացն ասեն ընդ միտս .
4 հայհոյէ դա : * Եւ ծանուցեալ յիսուսի ըղ-
խորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա . ընդէր խո
5 հիք դուք չարիս ՚ի սիրտս ձեր : * Զի՞նչ ե
րին է . ասել՝ Թողեալ լիցին քեզ մե
6 թէ ասել՝ արի և շրջեաց : * Ա
ջիք՝ եթէ իշխանութիւն
յերկրի թողուլ զմե
դամալոյծն ,
7 ՚ի տուն
8 իւր :
մ

ւորս ուսէ վարդապետան ձեր : * Իսկ Յիսուս 12
իբրեւ լուաւ՝ ասէ ցնոսա . ոչ պիտոյ է բժիշկ
կարողաց՝ այլ հիւանդաց : * Երթայք ուսա- 13
րուք զինչ է . ողորմութիւն կամիմ, և ոչ
զզոհ . զի ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղա-
ւորս : * Յայնժամ մատեան առ նա աշակերտ- 14
քըն Յովհաննու և ասեն . ընդէր մեք և փա-
րիսեցիքն պահեմք յաճախ , և քո աշակերտ-
քըդ ոչ պահեն : * Ասէ ցնոսա Յիսուս . միթէ 15
մարթի ինչ իցէ մանկանց առադաստի սուգ
ընել՝ մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ . այլ ե-
կեն աւուրք յորժամ բարձցի ի նոցանէ
և ապա պահեսցեն : * Ոչ ոք ար- 16
ան անթափ ի վերայ հնացեալ
հանէ զլրութիւն նորա ի
պատառումն լինի :
սիկս հինս . 17
և դինին
ն ըզ-

22 բա՝ փրկիմ : * Իսկ Յիսուս իբրեւ դար
եառես զնա , ասէ . քաջալերեաց , դ
հաւատք քո կեցուցին զքեզ : Եւ փ
23 կինն ի ժամէն յայնմանէ : * Իբրեւ
սուս ի տուն իշխանին , և եառես զփ
և ամբոխ յայժ , ասէ ցնոսա , ի բաց
24 ցէք . * զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ
25 ննջէ : * Եւ ծաղր առնէին զնա : Եւ ի
ել ամբոխն ի բաց , եմուտ կալաւ զձեռ
26 նորա , և յարեաւ աղջիկն : * Եւ ել համբ
այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն :
27 * Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս
ղՀետ եղեն նորա կոյրք երկու , աղաղակէին
28 և ասէին . ողորմեաց մեզ , որդի դաւթի : * Եւ
իբրեւ եկն ի տուն , մատեան առ նա կոյրքն .
և ասէ ցնոսա Յիսուս . Հաւատայք եթէ կա-
րող եմ առնել ձեզ զայդ . ասեն ցնա , այո ,
29 տէր : * Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոցա և
30 ասէ . ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ : * Եւ
բացան աչք նոցա . և սպառնայց նոցա Յիսուս
31 և ասէ . զգոյշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտասցէ : * Եւ
նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն
32 երկիրն ընդ այն : * Եւ յելանելն նոցա արտ-
տաքոյ , ահա մատուցին առ նա այր մի համր
33 դիւահար . * և յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համր
ըն : Եւ զարմացան ժողովուրդքն և ասեն .
թէ և ոչ երբէք երեւեցաւ այսպիսի ինչ Յիս-
34 րայէլի : * Իսկ փարիսեցիքն ասէին , թէ իշ-
խանաւն դիւաց հանէ զդա զդեւս :
35 * Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն քաղաքս և

գեօղս · ուսուցանէր 'ի ժողովուրդս
և քարոզէր զաւետարանն արքայու-
և բժշկէր զամենայն ախտս և զամե-
հիւանդութիւնս 'ի ժողովրդեանն : * Եւ 36
Ը ժողովուրդն՝ գթացաւ 'ի նոսա ,
աշխատեալք և ցրուեալք իբրեւ ոչ-
որոց ոչ ւոյք հովիւ : * Յայնժամ ասէ 37
կերսան իւր · հունձք բազում են և մը-
սակաւ : * Աղրդ աղաչեցէք զտէր հնձ- 38
զի հանցէ մշակս 'ի հունձս իւր :

ԳԼՈՒԽ Ժ.

Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեա- 1
սին աշակերտան իւր , ետ նոցա իշխանութիւն
այսոց պղծոց հանել զնոսա , և բժշկել զա-
մենայն ցաւս և զամենայն հիւանդութիւնս :
* Եւ առաքելոցն երկոտասանից էին անուանք 2
այսոքիկ · առաջին , սիմոն՝ անուանեալն
պետրոս , և անդրէաս եղբայր նորա · * յա- 3
կովբոս զբեդեայ , և յովհաննէս եղբայր
նորա · փիլիպպոս , և բարթողիմէոս · թով-
մաս , և մատթէոս մաքսաւոր · յակովբոս ալֆե-
եայ , և զեբէոս՝ որ անուանեցաւն թադէոս ·
* սիմոն կանանացի , և յուդա իսկարիովթա- 4
ցի՝ որ և մատնեացն զնա : * Զնոսա երկոտա- 5
սանեսին առաքեաց յիսուս , պատուիրեաց
նոցա և ասէ · 'ի ճանապարհ հեթանոսաց մի
երթայցէք , և 'ի քաղաք սամարացւոց մի
մտանիցէք · * այլ երթայք առաւել առ ոչ- 6

7 խարան կորուսեալ տանն իսրայէլի : * Եւ երթ-
րեւ երթայեք՝ քարոզեցէք և ասացէք , թէ
8 մերձեալ է արքայութիւն երկնից : * Ջհի-
ւանդս բժշկեցէք , զբորոտս սրբեցէք , զդեւս
9 հանէք · ձրի առէք՝ և ձրի տուք : * Մի՛ տա-
նայք ոսկի , և մի՛ արծաթ , և մի՛ պղինձ 'ի
10 գօտիս ձեր · * մի՛ պարկ 'ի ճանապարհ և մի՛
երկուս հանդերձս · մի՛ կօշիկս , մի՛ գաւազ ,
11 զի արժանի է միշտ կերակրոյ իւրում : * Ցոր
քաղաք մտանիցէք կամ 'ի գեօղ , հարցանիւ-
ցէք՝ թէ ո՞ է 'ի նմա արժանի , և անդ լինիւ-
12 ջիք՝ մինչեւ ելանիցէք անտ : * Եւ իբրեւ
մտանիցէք 'ի տունն , ողջոյն տացէք նմա և
13 տասցի՛ք , ողջոյն տանն այսմիկ : * Եթէ իցէ
տունն արժանի , եկեսցէ ողջոյնն ձեր 'ի վե-
րայ նորա · ապա թէ ոչ իցէ արժանի , ող-
14 ջոյնն ձեզ առ ձեզ դարձցի : * Եւ որ ոչ ըն-
կալցի զձեզ , և ոչ լսիցէ բանից ձերոց , իբ-
րեւ ելանիցէք 'ի քաղաքէն յայնմանէ , թօ-
15 թափեսջի՛ք զփոշին յոտից ձերոց : * Ամէն ա-
սեմ ձեզ , դիւրագոյն լիցի երկրին սոդոմայե-
ցոց և գոմորացւոց յաւուրն դատաստանին՝
քան քաղաքին այնմիկ :
16 * Ա.Հատաւիկ ես առաքեմ զձեզ իբրեւ գ
ոչխարս 'ի մէջ գայլոց · եղերուք այսուհե-
տեւ խորագէտք իբրեւ զօձս , և միամիտք
17 իբրեւ զաղաւնիս : * Զգոյշ լինիջիք 'ի մարդ-
կանէ · զի մատնեացեն զձեզ յատեանս , և 'ի
18 ժողովուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ · * և
առաջի դատաւորաց և թագաւորաց տանի-

ղին զձեզ վասն իմ, ՚ի սկայութիւն նոցա և
հեթանոսաց։ * Աւլ յորժամ մատնիցեն ըզ- 19
ձեզ, մի հոգայցէք թէ որպէս կամ զի՞նչ
խօսիցիք. զի տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ
զինչ խօսիցիք. * զի ոչ եթէ դուք իցէք որ 20
խօսիցիք, այլ հոգին հօր ձերոյ խօսիցի ՚ի
ձեզ։ * Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ, 21
և հայր զորդի. և յառնիցեն որդիք ՚ի վե-
րայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա. * և եղի- 22
ջիքատելեալք յամենեցունց վասն անուան
իմոյ. իսկ որ համբերեսցէ մինչև յառաջ,
նա կեցցէ։ * Եւ յորժամ հալածիցեն զձեզ ՚ի քա- 23
ղաքիս յայսմիկ, փախչիջիք յայլ. և եթէ
յայնմանէ հալածիցեն զձեզ, փախչիջիք ՚ի
միւս։ Ամէն ասեմ ձեզ, ոչ սպառեսջիք զը-
քաղաքս իսրայելի՝ մինչև եկեսցէ որդի
մարդոյ։ * Ո՛չ է աշակերտ առաւել քան զը- 24
վարդապետ, և ոչ ծառայ քան զտէր իւր.
* շատ իցէ աշակերտին եթէ եղիցի իբրեւ 25
զվարդապետ իւր, և ծառային իբրեւ զտէր
իւր։ Եթէ զտանուտէրն բէեղզեբուղ կոչե-
ցին, որչափ եւս առաւել զընտանիս նորա։
* Մի՛ այսուհետեւ երկնչիցիք ՚ի նոցանէ. զի 26
ոչինչ է ՚ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի, և գաղտ-
նի՝ որ ոչ ծանիցի։ * Զոր ասեմ ձեզ ՚ի խա- 27
ւարի՝ ասացէք ՚ի լոյս, և զոր լսէք յունկա-
նէ՝ քարոզեցէք ՚ի վերայ տանիւսց։ * Եւ մի՛ 28
երկնչիք յայնոցանէ որ սպանանեն զմարմին,
և զոգի ոչ կարեն սպանանել. այլ երկերուք
դուք առաւել յայնմանէ՝ որ կարող է զո-

29 գի և զմարմին կորուսանել ՚ի գեհենի։ * Ո՞չ
ապաքէն երկու ճնճղուկք դանգի միոջ վա-
ճառին, և մի ՚ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի ա-
30 ռանց հօր ձերոյ։ * Աւլ ձեր և ամենայն իսկ
31 հեր գլխոյ թուեալ է։ * Եւ արդ մի՛ երկընչ-
իցիք, զի լաւ էք քան զբազում ճնճղուկս։
32 * Ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի
մարդկան, խոստովանեցայց և ես զնմանէ ա-
33 ռաջի հօր իմոյ որ յերկինսն է։ * Եւ որ ու-
րացցի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց և
34 ես զնա առաջի հօր իմոյ որ յերկինս է։ * Մի՛
համարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութիւն
յերկիր. ոչ եկի արկանել խաղաղութիւն,
35 այլ սուր։ * Քանզի եկի քակել զայր ՚ի հօրէ
իւրմէ, և զդուստր ՚ի մօրէ իւրմէ, և զհարսն
36 ՚ի սկեսրէ իւրմէ. * և թշնամիք առն՝ ըն-
37 տանիք իւր։ * Որ սիրէ զհայր կամ զմայր ա-
ռաւել քան զիս, ոչ է ինձ արժանի. և որ
սիրէ զուստր կամ զդուստր առաւել քան
38 զիս, չէ ինձ արժանի։ * Եւ որ ոչ առնու ըզ-
խաչ իւր և գայ զկնի իմ, չէ ինձ արժանի։
39 * Որ գտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա, և
որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա։
40 Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս
41 ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ։ * Որ ըն-
դունի զմարգարէ յանուն մարգարէի՝ զվար-
ձս մարգարէի առցէ, և որ ընդունի զար-
դար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ առ-
42 ցէ։ * Եւ որ արբուսցէ միում ՚ի փոքրկանց
յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝ յա-

նուն աշակերտի, ասէն ասեմ ձեզ, ոչ կո-
րուսցէ զվարձս իւր։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

Գլ. ԵՒ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զը- 1
պատուէր երիւրասանից աշակերտացն իւ-
րոց, գնաց անտի քարոզել և ուսուցանել ի
քաղաքս նոցա։ * Իսկ Յովհաննէս իբրեւ լը- 2
սաւ ի բանտին զգործս քրիստոսի, առա-
քեալ ի ձեռն աշակերտացն իւրոց, * և ասէ 3
ցնա, դո՞ւ ես որ գալոցն ես, եթէ այլում
ակնկալցու՞ք։ * Պատասխանի ետ Յիսուս և 4
ասէ ցնոսա, գնացէ՛ք պատմեցէ՛ք Յովհան-
նու՝ զոր լսէք և տեսէք։ * Կոյրք տեսա- 5
նեն, կաղք գնան, բորոտք սրբին, և խուլք
լսեն, և մեռեալք յառնեն, և աղքատք
աւետարանին։ * և երանելի է՝ որ ոչ գայ- 6
թագղեսցի ի մէնջ։ Եւ իբրեւ նոքա գնացին, 7
սկսաւ Յիսուս ասել ցժողովուրդն զՅովհան-
նէ, զինչ ելէք տեսանել յանապատին։ Եւ
զեղէգն շարժուն ի հողմոյ։ * Այլ զինչ ելէք 8
տեսանել։ մարդ ի հանդերձս փափկութեան
զարդարեալ, տա՛նիկ որ զփափկութիւն զգե-
ցեալ են՝ ի տունս թագաւորաց են։ * Այլ 9
զինչ ելէք տեսանել։ մարգարէ։ այո՛ ա-
սեմ ձեզ, և առաւել եւս քան զմարգարէ։
* Զի նա է ոմն որոյ գրեալն է։ ահա ես 10
առաքեցից զհրեշտակ իմ առաջի երեսաց քոց,
որ պատրաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի

11 քո։ * Ամէն ասեմ ձեզ. չէ յարուցեալ ի
ծնունդս կանանց մեծ քան զՅովհաննէս մը-
կրտչէ. բայց փոքրիկն յարքայութեան երկ-
12 նից մեծ է քան զնա։ * Բայց յաւուրցն Յով-
հաննու մկրտչի մինչեւ ցայժմ՝ արքայու-
թիւն երկնից բռնադատի, և բռնաւորք յա-
13 փշտակեն զնա։ * Քանզի ամենայն օրէնք և
մարգարէք մինչեւ ցՅովհաննէս մարգարէա-
14 ցան։ * Եւ եթէ կամիք ընդունել, նա է Ե-
15 ղիա որ գալոցն է։ * Որ ունի ականջս լսե-
16 լոյ՝ լսիցէ։ * Որո՞մ նմանեցուցից զազգս
զայս. նման է մանկտւոյ՝ որ նստիցին ի հր-
րապարակս, կարդայցեն զընկերս իւրեանց,
17 * և ասիցեն. փող հարաք ձեզ՝ և ոչ կա՛քա-
ւեցէք, ողբացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք։
18 * Եկն Յովհաննէս, ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր,
19 և ասեն, դեւ ունի ի նմա։ * Եկն որդի մար-
դոյ, ուտէ և ըմպէ, և ասեն, ահա այր կեր
ողող և արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց
և մեղաւորաց. և արդարացաւ իմաստու-
20 թիւն յորդւոց իւրոց։ * Յայնժամ սկսաւ նա-
խատել զքաղաքսն՝ յորս եղեն բազում զո-
21 րութիւնք նորա, և ոչ ապաշխարեցին։ * Վա՛յ
քեզ քորազին, վա՛յ քեզ բեթսայիդա. զի
եթէ ի տիւրոս և ի սիդովն եղեալ էին զո-
րութիւնքն որ ի ձեզ եղեն, վաղու եւս ար-
դեօք խորտով և մոխրով ապաշխարեալ էր։
22 * Բայց ասեմ ձեզ, դիւրաբոյն լիցի երկրին
սիւրոսի և սիդովնի յաւուրն դատաստանի
23 քան ձեզ։ * Եւ դու կափառնաում, մի մին-

չեւ յերկինս բարձրացիս , այլ մինչեւ ՚ի
դժոխս իջցես . զի եթէ ՚ի սոդոմ եղեալ էին
զօրութիւնքն որ եղեն ՚ի քեզ , ապաքէն կա-
յին եւս մինչեւ յայսօր : * Բայց ասեմ ձեզ , 24
եթէ երկրին սոդոմացւոց դիւրագոյն լիցի
յաւուրն դատաստանի՝ քան քեզ :

ԴԿ * Յայնմ ժամանակի պատասխանի Յի- 25
սուս և ասէ . գոհանամ զքեզ , Հայր ,
տէր երկնի և երկրի . զի ծածկեցեր զայս յի-
մաստնոց և ՚ի գիտնոց , և յայտնեցեր տը- 26
գայոց . * այո , Հայր , զի այսպէս հաճոյ եղեւ
առաջի քո : * Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ՚ի 27
Հօրէ իմմէ : * Եւ ոչ ոք ճանաչէ զորդի՝ ե- 28
թէ ոչ Հայր , և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝ եթէ
ոչ որդի , և ում որդին կամիցի յայտնել :
* Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և 29
բեռնաւորք , և ես հանդուցից զձեզ . ա-
ռէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ , և ուսարուք յինէն՝
զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ . և գտջիք
հանգիստ անձանց ձերոց . * զի լուծ իմ 30
քաղցր է , և բեռն իմ փոքրոգի :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ .

ԴԲ Յայնժամ գնաց Յիսուս ընդ արտասյան 1
նոցա ՚ի շաբաթու . և աշակերտքն նորա
քաղցեան , և սկսան հասկ կոտրել և ուտել :
* փարիսեցիքն իրրեւ տեսին՝ ասեն ցնա . ա- 2
հաւանիկ աշակերտքն քո գործեն , զոր ոչ
է սրժան գործել ՚ի շաբաթու : * Եւ նա ա- 3

սէ ցնոսա . ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր զոր ա-
րար Դաւիթ , յորժամ քաղցեաւն՝ և որ ընդ- 4
նմայն էին : Զիա՛րդ եմուտ ՚ի տունն աստու-
ծոյ՝ և եկեր զՀաց զառաջաւորութեանն ,
զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել , և ոչ որոց ընդ- 5
նմայն էին , բայց միայն քահանայից : * կամ
թէ չիցէ ընթերցեալ յօրէնս , զի ՚ի շաբաթս
քահանայքն ՚ի տաճարին պղծեն զշաբաթն ,
և անմեղք են : * Բայց ասեմ ձեզ . զի մեծ 6
քան զտաճարն է աստ : * Եւ եթէ գիտէիք 7
զինչ է զողորմութիւն կամիմ և ոչ զզոհ , ա-
պա ոչ դատապարտէիք դուք զանպարտս
սրն : * Զի տէր է շաբաթու որդին մարդոյ : 8
* Եւ գնացեալ անտի Յիսուս՝ եկն ՚ի ժողո- 9
վուրդն նոցա : * Եւ անդ էր այր մի՝ որոյ 10
ձեռն իւր գոսցեալ էր . հարցին ցնա և ա-
սեն , եթէ պարտ իցէ ՚ի շաբաթու բժշկել ,
զի չարախօսեսցեն զնմանէ : * Եւ նա ասէ 11
ցնոսա . ով է ՚ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար
մի , և անկանիցի այն ՚ի խորխորատ ՚ի շաբա-
թու , մինթէ ոչ ունիցի յարուցանիցէ զնա :
* Իսկ արդ օրչափ եւս առաւել է մարդ քան 12
զոչխար . ապա ուրեմն պարտ է ՚ի շաբաթու
բարիս գործել : * Յայնժամ ասէ ցայրն . 13
Ձգեա զձեռն քո . և նա ձգեաց , և եղեւ
ողջ իբրեւ զմիւսն : * Իսկ փարիսեցիքն ել- 14
եալ արտաքս , խորհուրդ առին զնմանէ՝
թէ ո՛րպէս կորուսցեն զնա : * Եւ Յիսուս իբ- 15
րեւ գիտաց , մեկնեցաւ անտի . և դնացին
զհետ նորա ժողովուրդք բազումք , և բժշկ-

կեաց զամենեսեան : * Եւ ասասեաց Նոցա՝ 16
ղի մի՛ յայտնեսցեն զնմանէ ումեք . * ղի 17
լցցի որ ասացաւն ՚ի ձեռն Եսայեայ մարգա-
բէի : * Ահա մանուկ իմ զոր ընտրեցի , և սի- 18
րելի իմ ընդ որ հաճեցաւ անձն իմ. եդից
զոգի իմ ՚ի վերայ նորա , և իրաւունս հե-
թանոսաց պատմեսցէ . * ոչ հակառակեսցի , 19
և ոչ աղաղակեսցէ , և ոչ ոք լսիցէ ՚ի հրա-
պարակս զբարբառ նորա : * Զեղէգն ջախ- 20
ջախեալ ոչ վիրեսցէ , և զվառօդային առկայ-
ծեալ ոչ չիջուսցէ , մինչեւ հանցէ ՚ի յաղ-
թութիւն զդատաստանն . * և յանուն նորա 21
հեթանոսք յուսասցին :

* Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւա- 22
հար մի կոյր և համր , և բժշկեաց զնա , որ-
պէս զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ : * Զարմացան ամենայն ժողովուրդքն և 23
ասէին . միթէ սա իցէ քրիստոս որդի դա-
թի : * Բայց փարիսեցիքն լսեին և ասեն , ոչ խիք հանէ դա զդեւս՝ եթէ ոչ բէեղ- 24
զեբուղաւ իշխանաւն դիւաց : * Իբրեւ գի- 25
տաց յիսուս զմտսրհուրդս նոցա՝ ասէ ցնո-
սա . ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ
յանձն իւր աւերի . և ամենայն քաղաք կամ
տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կացցէ .
* և եթէ սատանայ զսատանայ հանէ , յանձն 26
իւր բաժանեցաւ . արդ զիարդ կացցէ թա-
գաւորութիւնն նորա : * Եւ եթէ ես զբէեղ- 27
զեբուղաւ հանեմ զդեւս , որդիքն ձեր ո՞ւ
հանիցեն . վասն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր

28 դատաւորք : * Ապա թէ հոգւով աստու-
ծոյ հանեմ ես զդեւս , ուրեմն հասեալ է ՚ի
29 վերայ ձեր արքայութիւն աստուծոյ : * Կամ
զիա՞րդ կարէ ոք մտանել ՚ի տուն հզօրի՝ և
զգործիսն նորա յափշտակել , եթէ ոչ նախ
կապիցէ զհզօրն , և ապա զտունն նորա յա-
30 փշտակիցէ : * Որ ոչ ընդ իս է , հակառակ
իմ է . և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ :
31 * Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ . ամենայն մեղք
և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան , բայց
32 զհոգւոյն հայհոյութիւն մի՛ թողցի : * Եւ որ
ոք ասիցէ բան զարդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա ,
բայց որ զհոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի՛ թողցի նը-
մա , մի՛ յայսմ աշխարհի և մի՛ ՚ի հանդեր-
33 ձեալսն : * Կամ սրարեք զծառն բարի՝ և
զպտուղ նորա բարի , կամ սրարեք զծառն
չար՝ և զպտուղ նորա չար . քանզի ՚ի պտղոյ
34 անտի ծառն ճանաչի : * Ծնունդք իժից ,
զիա՞րդ կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարք ես-
քդ . քանզի ՚ի յառատութենէ սրտի խօսի բե-
35 րան : * Մարդ բարի՝ ՚ի բարի գանձուց սրտի
իւրոյ հանէ զբարիս . և մարդ չար՝ ՚ի չար
36 գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս : * Բայց
ասեմ ձեզ , թէ ընդ ամենայն դատարկ բա-
նի զոր խօսիցին մարդիկ՝ տացեն համար յա-
37 ւուրն դատաստանի : * Զի ՚ի բանից քոց
արդարասցիս , և ՚ի բանից քոց պարտասես-
բնացիս :
38 * Յայնժամ պատասխանի՝ առին նմա ոմանք ՚ի դպրացն և ՚ի փարիսեցւոց և ասեն .

վարդապետս, կամիմք նշան ինչ տեսանել 'ի
քէն: * Նա պատասխանի եւ ասէ ցնո- 39
սա. ազգ չար և շնացող նշան խնդրէ, և
նշան մի՛ տացի նմա, բայց նշանն յովնանու
մարգարէի: * Զի որպէս էր յովնան 'ի փոր կի- 40
տին զերիս տիւս և զերիս դիշերս, նոյնպէս
եղիցի և որդի մարդոյ 'ի սիրտ երկրի զերիս
տիւս և զերիս դիշերս: * Արք Նինուէացիք 41
յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ-
այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն զսա, զի ըզը-
ղջայեան 'ի քարոզութեանն յովնանու. և արդ-
ա՛ւասիկ մեծ քան զյովնան է աստ: * Դշխոյն 42
հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստանի ընդ ազ-
գիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցէ զսա.
զի եկն 'ի ծագաց երկրի լսել զիմաստութիւնն
սողոմոնի. և ահա մեծ քան զսողոմոն է աստ:
* Ա՛յլ յորժամ ոգին պիղծ ելանիցէ 'ի մար- 43
դոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս, խնդրէ հան-
գիստ՝ և ո՛չ գտանէ: * Յայնժամ ասէ. դար- 44
ձայց 'ի տունն իմ ուստի ելի. և եկեալ դը-
տանէ պարապարդ, մաքրեալ և յարդարեալ: * Յայնժամ երթայ և առնու ընդ իւր 45
եօթն այլ ոգիս չարագոյնս քան զինքն, և
մտեալ բնակէ անդ. և լինի յետինն մար-
դոյն այնորիկ չար քան զառաջինն: * Այն- 46
պէս եղիցի և ազգիս այսմիկ չարի: * Մինչ- 47
դեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր, ահա
մայր նորա և եղբարք նորա կային արտա-
քոյ՝ և խնդրէին խօսել ընդ նմա: * Եւ ասէ 48
ոմն ցնա. ահա մայր քո և եղբարք քո կան

արտաքոյ՝ և խնդրեն խօսել ընդ քեզ: * Նա 49
պատասխանի եւ ասէ ցնա և
ասէ. ո՞վ է իմ մայր, կամ ո՞վ են իմ եղ-
բարք: * Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտ- 50
սն՝ ասէ. ահա մայր իմ և եղբարք իմ:
* Զի որ առնիցէ զկամն հօր իմոյ որ յերկին- 51
սն է, նա է իմ եղբայր և քոյր և մայր:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

1 Յաւուր յայնմիկ ելեալ յիսուս 'ի տանէն՝ դե
2 նաստաւ առ ծովեզերն: * Եւ ժողովեցան առ
նա ժողովուրդք բազումք, մինչեւ մտանել
նմա 'ի նաւն և նստել. և ամենայն ժողո-
3 վուրդն կայր առ ծովեզերբն: * Եւ խօսեր
4 ընդ նոսա բազումս առակօք և ասէր: * Ահա
ել սերմանահան սերմանել. և 'ի սերմանելն
իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ, և
5 եկեն թռչունն երկնից և եկեր զնա: * Եւ այլն
անկաւ յապառաժի, ուր ո՛չ դոյր հող բա-
զում, և վաղվաղակի բուսաւ. առ 'ի չդոյել
6 հիւթոյ երկրին՝ * 'ի ծագելն արեւուս տապա-
ցաւ, և զի ո՛չ դոյին արմատք՝ չորացաւ:
7 * Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոյ, և ելին փուշքն
8 և հեղձուցին զնա: * Եւ այլն անկաւ յերկիր
բարի, և տայր պտուղ. էր որ հարիւրաւոր,
և էր որ վաթսնաւոր, և էր որ երեսնաւոր:
9 * Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ: * Եւ
10 մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա. ընդէր
11 առակօք խօսիս ընդ նոսա: * Նա պատաս-

խանդի եւ ասէ ցնոսա . քանզի ձեզ տուեալ
է գիտել զխորհուրդս արքայութեանն երկ-
նից , և նոցա չէ տուեալ : * Ձի որ որ ունի տայ 12
տայի նմա և յաւելցի . և որ ոչն ունի՝ և
զոր ունիցին բարձցի ի նմանէ : Վասն այնո- 13
րիկ առակօք խօսիմ ընդ նոսա . զի տեսա-
նեն՝ և ո՛չ տեսանեն , և լսեն՝ և ո՛չ լսեն , և
առնուն ի միտ : * Եւ կատարի առ նոսա մար- 14
գարէութիւնն Եսայեայ՝ որ ասէ . լսելով լսի-
ջիք՝ և մի՛ իմասջիք , և տեսանելով տես-
ջիք՝ և մի՛ տեսջիք . * զի թանձրացաւ սիրտ 15
ժողովրդեանս այսմիկ , և ականջօք իւր-
եանց ծանրացա լսան . և զաչս իւրեանց կա-
փուցին , զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօք , և ա-
կանջօք լսիցեն , և սրտիւք իմասցին , և
դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա : * Բայց ձեր 16
երանի է ա՛չացդ՝ զի տեսանեն , և ականջա
ձերոց՝ զի լսեն : * Ամէն ասեմ՛ ձեզ , զի բա- 17
զումք մարգարէք և արդարք ցանկացան տես-
անել զոր տեսանէք դ՝ և ո՛չ տեսին , և լսել
զոր լսէք դ՝ և ոչ լսան : * Եւ արդ լսուարուք 18
դուք զառակ սերմանացանին : * Ցամենայնի 19
որ լսէ զբանն արքայութեան և ոչ առնու ի
միտ , գայ չարն և յափշտակէ զսերմանեալն
ի սիրտ նորա . այն է որ առ ճանապարհաւն
սերմանեցաւ : * Եւ որ յապառաժին սերմա- 20
նեցաւ , այն է՝ որ իրրեւ լսէ զբանն , և վայր-
ապատիկ խնդութեամբ ընդունի զնա . * բայց 21
քանզի ոչ ունի արմատս յինքեան , այլ առ
ժամանակ մի է , ի լինել նեղութեան և հա-

լածանաց վասն բանին՝ վայրապատիկ դա-
22 լնակի : * Իսկ որ ի մէջ փշոցն սերմանեա-
ցաւ , այն է՝ որ իրրեւ լսէ զբանն , և հոգ-
աշխարհիս և սփատրանք մեծութեան հեղձու-
23 ցանեն զբանն , և լինի անպտուղ : * Իսկ որ
յերկիրն բարի սերմանեցաւ , այն է՝ որ իր-
րեւ լսէ զբանն և ի միտ առնու , և տայ
պտուղ . է որ հարիւր , և է որ վաթսուն ,
և է որ երեսուն :

24 * Առակ արկ առ նոսա և ասէ . նման Դ.Ջ
նեցաւ արքայութիւն երկնից առն՝ որ սեր-
25 մանիցէ սերմն բարի յագարակի իւրում . * և
ի քուն լինել մարդկան՝ եկն թշնամի նորա ,
և ցանեաց ի վերայ որոմն ի մէջ ցորենոյն՝
26 և դնաց . * և իրրեւ բուսաւ խոտն և արար
27 պտուղ , ապա երեւեցաւ և որոմնն : * Մա-
տուցեալ ծառայք՝ տանուտեառնն ասեն ցը-
նա . տէր , ո՞չ սերմն բարի սերմանեցեր յա-
գարակին քումմ , արդ ուստի՞ ունիցի զո-
28 րոմնն : * Եւ նա ասէ ցնոսա . այր թշնամի
արար զայն : Ասեն ցնա ծառայքն , կամիս
29 զի երթիցուք քաղեսցուք զայն ի քեզ : * Եւ
նա ասէ ցնոսա , մի՛ . գուցէ մինչ քաղիցէք
զորոմնն , և զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլի-
30 ցէք : * Թոյլ տուք երկոցունց աճել ի միա-
սին մինչեւ ի հունձս , և ի ժամանակի հնձ-
ձող ասացից ցհնձողսն . քաղեցէք նախ զո-
րոմնդ , և կապեցէք զայդ խրճունս առ ի
յայրել . և ցորեանն ժողովեցէք ի շտեմա-
31 րանս իմ : * Առակ արկ առ նոսա և ա-

սէ. Նման է արքայութիւն երկնից հատոյ
մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ սերմանեաց
յագարակի իւրում. * որ փոքր է քան զա- 32
մենայն սերմանիս, և յորժամ աճիցէ, մեծ
է քան զամենայն բանջարս, և լինի ծառ՝
մինչեւ գալ թռչնոց երկնից, և հանդչել
յոտոս նորա: * Այլ առակ խօսեցաւ ընդ նո- 33
սա և ասէ. Նման է արքայութիւն երկնից
խմորոյ, զոր առեալ կնոջ թագոյց ՚ի դրիւս
երիս ալեր՝ մինչեւ ամենայն խմորեցաւ:
* Զայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս առակօք 34
ընդ ժողովուրդսն. և առանց առակի ոչ ինչ
խօսէր ընդ նոսա. * զի լցցի ասացեալն ՚ի 35
մարգարէէ. բացից առակօք զբերան իմ,
բղխեցից զծածկեալսն ՚ի սկզբանէ աշխարհի:
Դէ * Յայնժամ թողեալ Յիսուս զժողովուրդ- 36
սին՝ եկն ՚ի տուն. մատեան առ նա աշա-
կերտքն և ասեն. մեկնեա մեզ զառակ որո-
մանցն ագարակի: * Եւ պատասխանի եւս և 37
ասէ ցնոսա. որ սերմանէ սերմն բարի՝ է որ-
դի մարդոյ. * և ագարակն աշխարհս է. 38
սերմն բարի նոքա են, որ որդիքն արքա-
յութեան են. իսկ որոմքն որդիք չարին են.
* և թշնամին որ վարեաց զնոսա՝ սատանայ է, 39
և հունձքն կատարած աշխարհի է, և հնձ-
ողքն հրեշտակք են: * Որպէս ժողովի ո- 40
րոմքն և ՚ի հուր այրի, այնպէս եղիցի ՚ի կա-
տարած աշխարհիս: * Առաքեսցէ որդի մար- 41
դոյ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցեն յար-
քայութենէ նորա զամենայն գայթագղու-

թիւնս՝ և զգործսն զանօրէնու-
42 թիւն. * և արկցեն զնոսա ՚ի հնոց հրոյ. անդ
43 եղիցի լալ և կրճել առամանց: * Յայնժամ
արդարքն ծագեսցեն իբրեւ զարեգակն յար-
քայութեան երկնից. որ ունիցի ականջս լսե-
44 լոյ՝ լսիցէ: * Դարձեալ՝ նման է արքայու-
թիւն երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի,
զոր գտեալ մարդոյ թագոյց. և ՚ի խնդու-
թենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն ինչ
45 զոր ունի. և գնէ զագարակն զայն: * Դար-
ձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից առն
վաճառականի որ խնդրիցէ մարգարիտս գե-
46 ղեցիկս: * Եւ գտեալ մի պատուական մար-
գարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր
ինչ ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ:
47 * Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից
ուռկանի արկելոյ ՚ի ծով և յամենայն ազ-
48 գաց ժողովելոյ. * զոր իբրեւ լցաւ, հանեալ
՚ի ցամաք և նստեալ՝ ժողովեցին զբարին բա-
րին յամանս, և զխոտանն ՚ի բաց ընկեցին:
49 * Այնպէս եղիցի ՚ի կատարած աշխարհիս:
Ելցեն հրեշտակք և մեկնեսցեն զչարս ՚ի մի-
50 ջոյ արդարոց. * և արկցեն զնոսա ՚ի հնոց
հրոյն. անդ եղիցի լալ և կրճել առամանց:
51 * Ասէ ցնոսա Յիսուս. իմացարուք զայս ամե-
նայն: Ասեն ցնա. այո, տէր: * Եւ նա ասէ
ցնոսա. վասն այսորիկ ամենայն դպիր աշա-
կերտեալ արքայութեան երկնից, նման է
առն տանուտեառն՝ որ հանէ ՚ի գանձէ իւր
ժէ ինչս և զնոր և զհին:

* Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց յիսուս զա- 33
ռակս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի : * Եւ գնաց 34
եալ ի գաւառս իւր՝ ուսուցանէր զնոսա ի
ժողովրդեանն նոցա , մինչեւ զարմանալ նոցա
և ասել . ամա ուստի՞ եկն այս իմաստութիւն
և զօրութիւնք : * Ո՞չ սա է հիւսնին որդի . 35
ո՞չ մայր սորա կոչի մարիամ , և եղբարք սո-
րա յակովբոս և յովսէփ և սիմէոն և յուդա .
* և քոյր սորա ո՞չ ամենեքեան առ մեզ են . 36
արդ ուստի է սմա այս ամենայն : * Եւ գայ- 37
թակղէին ի նա . եւ Յիսուս ասէ ցնոսա ,
չիք մարգարէ անարգ՝ եթէ ոչ ի հայրենի գա-
ւառի և ի հայրենի տան : * Եւ ոչ արար անդ 38
զօրութիւնս բազումս վասն անհաւատու-
թեան նոցա :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ԵՐ Յայնմ ժամանակի լուաւ հերովդէս չոր- 1
~~ րորդապետ զլուր յիսուսի . * և ասէ ցծա- 2
ռայս իւր . նա է յովհաննէս մկրտիչ , նա
յարեաւ ի մեռելոց , և վասն այնորիկ զօրու-
թիւնք լինին նովաւ : * Քանզի հերովդէս կա- 3
լաւ զյովհաննէս , կապեաց զնա և եդ ի
բանտի վասն հերովդեայ կնոջ փիլիպպոսի
եղբօր նորա : * Զի ասէր ցնա յովհաննէս . 4
չէ արժան քեզ առնել զդա : * Եւ կամէր 5
զդա սպանանել , բայց երկնչէր ի ժողովր-
դենէ անտի . քանզի իբրեւ զմարգարէ ա-
նէին զնա : * Եւ իբրեւ եղեւ ծնունդք հե- 6

րոդի , կաքաւեաց դուստր հերովդեայ ի
մէջ բազմականին , և հաճոյ թուեցաւ հերով-
7 դի . * ուստի և երդմամբ խոստացաւ տալ
8 նմա զինչ և խնդրեսցէ : * Եւ նա յառաջա-
գոյն խրատեալ ի մօրէ իւրմէ , տուր ինձ ,
ասէ , այսօր ի վերայ սկահղ զգլուխն յովհան-
9 նու մկրտչի : * Եւ տրտմեցաւ թագաւորն ,
բայց վասն երդմանցն և բարձակեցելոցն՝ հրա-
10 մայեաց տալ նմա : * Եւ առաքեաց զվնաս-
11 եալսն զյովհաննէս ի բանտի . * և բերաւ
զգլուխն նորա սկահղի՝ և ետուաւ աղջկանն ,
12 և տարաւ առ մայրն իւր : * Եւ մատուցեալ
աշակերտքն նորա՝ բարձին զմարմինն և թա-
ղեցին , և եկեալ պատմեցին յիսուսի :
13 * Եւ իբրեւ լուաւ յիսուս , գնաց անտի ԵԳ
~~ նաւու յանապատ տեղի առանձինն : Իբրեւ
լուան ժողովուրդքն , գնացին զհետ նորա
14 հետի ի քաղաքաց անտի : * Եւ իբրեւ ել՝
եհաս ժողովուրդ բազում , գթացաւ ի նոսա ,
15 և բժշկեաց զհիւանդս նոցա : * Իբրեւ ընդ-
երեկս եղեւ , մատեան առ նա աշակերտքն
և ասեն . տեղիս անապատ է՝ և օրս տարա-
ժամեալ , արձակեա զժողովուրդս՝ զի եր-
թիցեն շուրջ ի չէնսն , գնեսցեն իւրեանց կե-
16 րակուր : * Եւ ասէ յիսուս . ոչինչ պիտոյ է
17 զոցա երթալ . դուք տուք գոցա ուտել :
* Եւ նորա ասեն ցնա . ոչ ինչ ունիմք առա՛ ,
18 բայց հինգ նկանակ և երկուս ձկունս : * Եւ
19 ասէ ցնոսա . բերէք այսր զոսին : * Եւ հրա-
մայեաց բազմեցուցանել զժողովուրդսն ի վե-

բայ խոտոյ . և առեալ զՀինդ նկանակն և
զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս , օրհնեաց .
և եբեկ և եաս զաշակերտան զնկանակն , և
աշակերտքն ժողովրդոյն : * կերան ամենեքեան և յագեցան , և բարձին զնշխարս կոտո- 20
րոյն երկոտասան սակաւի լի : * եւ որք կե- 21
րանն՝ էին արք իբրեւ հինգ հազար , Թող
զկանայս և զմանկտի :

Դե * Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտան 22
մտանել ի նաւ և յառաջել յայնկոյս , մինչ
ինքն զժողովուրդն արձակեսցէ : * եւ իբրեւ 23
արձակեաց զժողովուրդն , ել ի լեառն ա-
ռանձինն կալ յաղօթս : Եւ իբրեւ ընդ երե-
կոս եղեւ , անդ էր միայն : * եւ նաւն մեկ- 24
նեալ էր ի յամաքէն բազում ասպարիսօք՝
ծփեալ յալեացն . քանզի ընդդէմ էր հողմն :
* եւ ի չորրորդումն պահու դիշերոյն եկն առ 25
նոսա յիսուս գնալով ի վերայ ծովուն : * Իբ- 26
րեւ տեսին զնա աշակերտքն զի գնայր ի
վերայ ծովուն՝ խռովեցան , և ասեն՝ թէ առ
աչօք ինչ իցէ . և առ ահին աղաղակեցին :
* եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա յիսուս 27
և ասէ . քաջալերեցարուք , ես եմ , մի եր-
կնչիք : * Պատասխանի եւ նմա պետրոս և 28
ասէ . տէր , եթէ դու ես , հրամայեա ինձ
գալ առ քեզ ի վերայ ջրոցս : * եւ նա ասէ , 29
եկ : Եւ իջեալ ի նաւէն պետրոս՝ գնաց ի
վերայ ջրոցն , և եկն առ յիսուս : * եւ տես- 30
եալ զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ . և իբրեւ ը-
կըսաւ ընկղմել՝ աղաղակեաց և ասէ . տէր ,

31 փրկեա զիս : * Եւ վաղվաղակի յիսուս ձգեաց
զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ . Թերահա-
32 ւատ , ընդէր երկմտեցեր : * Եւ իբրեւ ելին
33 ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն : * Եւ որ ի
նաւին էին՝ մատեան երկիր պագին նմա և
ասեն . արդարեւ որդի աստուծոյ ես դու :
34 * Եւ անցեալ եկին ի յամաք ի գեննեսարէթ :
35 * Եւ իբրեւ ծանեան զնա արք տեղոյն այ-
նորիկ , առաքեցին ընդ ամենայն գաւառն՝
36 և ածին առ նա զամենայն հիւանդս : * Եւ
աղաչէին զնա , զի զոնէ միայն ի քղանցս
հանդերձի նորա մերձենացին . և որ միանգամ
մերձեցան՝ փրկեցան :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ .

1 Յայնժամ մատեան առ յիսուս՝ որ յերու- եե
2 սաղեմէ վարիսեցիքն և դպիրք և ասեն . * ընդ-
դէմ աշակերտաքն քո անցանեն զաւանդու-
թեամբ ծերոցն , զի ոչ լուանան զձեռս յոր-
3 ժամ հաց ուտեն : * Նա պատասխանի եւ ասէ
ցնոսա . իսկ դու ընդէր անցանէք զպ-
պատուիրանաւն աստուծոյ՝ վասն ձերոյ աւան-
4 դութեանն : * Զի աստուած ասաց . պատուեա
5 զհայր քո և զմայր . * և որ բամբասէ զհայր
6 կամ զմայր՝ մահու վախճանեսցի : * Եւ դուք
ասէք . որ ասիցէ ցհայր իւր կամ ցմայր իւր ,
թէ պատարագ է՝ զոր չինէն օգտիցիս , և ոչ
պատուիցէ զհայր իւր և զմայր իւր . և խո-
տէք զբանն աստուծոյ վասն ձերոյ աւանդու-

թեանն : *Կեղծաւորք , բարւոք մարգարէա- 7
ցաւ ՚ի վերայ ձեր Եսայի և ասէ . *Ժողո- 8
վուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս , և սիրտ
իւրեանց հեռացեալ մեկնւսի է յինէն . *զուր 9
պաշտեն զիս . ուսուցանեն վարդապետու-
թիւնս՝ զմարդկան պատուիրեալս : *Եւ կո- 10
չեցեալ առ ինքն զժողովուրդն՝ ասէ ցնոսա .
լուարուք և ՚ի միտ առէք : Ոչ որ ինչ մուտ- 11
նէ ընդ բերան՝ պղծէ զմարդ . այլ որ ինչ
ելանէ ՚ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ : *Յայն- 12
ժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա՝ ասեն
ցնա . գիտէո՞ զի փարիսեցիքն իրրեւ լուան
զբանն գայթակղեցան : *Նա պատասխանի եւ 13
նոցա և ասէ . ամենայն տունկ զոր ոչ տն-
կեաց հայրն իմ երկնաւոր , խլեսցի : *Թոյլ 14
տուք զնոսա . կոյրք են՝ կուրաց առաջնորդք .
կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ՝ սխալէ , և
երկոքին ՚ի խորխորատ անկանին : *Պատաս- 15
խանի եւ Պետրոս և ասէ . մեկնեա մեզ
զառակս զայս : *Ասէ յիսուս . տակաւին և 16
դուք անմիտք էք , *և ոչ իմանայք՞ եթէ 17
ամենայն որ մտանէ ՚ի բերան , յորովայն երթ-
թայ և արտաքս ելանէ . *իսկ որ ելանէ ՚ի 18
բերանոյ , ՚ի սրտէ անտի դայ , և այն պղծէ
զմարդ : *Զի ՚ի սրտէ ելանեն խորհուրդք 19
չարք , սպանութիւնք , շնութիւնք , պոռնի-
կութիւնք , գողութիւնք , սուտ վկայու-
թիւնք , հայհոյութիւնք : *Ա՛յս ամենայն է 20
որ պղծէ զմարդ , այլ անլուայ ձեռօք ուտել
ոչ պղծէ զմարդ :

21 *Եւ ելեալ անտի յիսուս գնաց ՚ի կողմա- ԵՋ
22 նս տիւրոսի և սիդովնի : *Եւ ահա կին մի
քանանացի ՚ի սահմանաց անտի նոցա ելեալ ,
աղաղակէր և ասէր . ողորմեաց ինձ , տէր ,
որդի դաւթի , դուստր իմ չարաչար այսահա-
23 րի : *Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի : Եւ
մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա
և ասէին . արձակեա զնա , զի աղաղակէ ըզ-
24 հետ մեր : *Նա պատասխանի ետ և ասէ .
ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս
25 կորուսեալս տանն իսրայէլի : *Եւ նա մա-
տուցեալ երկիր պագանէր նմա և ասէր . տէր ,
26 օգնեա ինձ : *Պատասխանի ետ նմա և ասէ .
ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ և ար-
27 կանել շանց : *Եւ նա ասէ . այո , տէր , քան-
զի և շունք կերակրին ՚ի փշրանաց անկելոց
28 ՚ի սեղանոյ տեառն իւրեանց : *Յայնժամ պա-
տասխանի ետ նմա յիսուս և ասէ . ո՛վ կին
դու , մեծ են հաւատք քո . եղիցի քեզ որ-
պէս և կամիս : Եւ բժշկեցաւ դուստր նորա
՚ի նմին ժամու :

29 Եւ գնացեալ անտի յիսուսէ , եկն ՚ի ծո- ԵՆ
վեղրն գալիլեացւոց . և ելեալ ՚ի լեառն
30 նստէր անդ : *Մատեան առ նա ժողովուրդք
բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս կաղս , կոյ-
րս , համրս , միակողմանիս , և այլս բազու-
մս . և բնկեցին զնոսա առ ոտս նորա , և
31 բժշկեաց զնոսա : *Մինչեւ զարմանալ ժողո-
վուրդն՝ որ տեսանէին , զի համրք խօսէին ,
կաղք գնային , միակողմանիք բժշկէին , կոյրք

տեսանէին , և փառաւորը առնէին զաստուած
իսրայէլի : * Եւ կոչեցեալ առ ինքն յիսուս զ32
աշակերտան՝ ասէ . զթամ՝ ի ժողովուրդդ ,
զի արդ երիք աւուրք են՝ զի կան առ իս , և
ոչ ունին զինչ ուտիցեն . և արձակել զդոսա
նոքիս չկամիմ , գուցէ նեղթիցեն ճանապար-
հայն : Ասեն ցնա աշակերտքն . իսկ արդ մեզ 33
յանապատի աստ ուստի իցէ այնչափ հաց՝
մինչ յադեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ :
* Եւ ասէ ցնոսա յիսուս . քանի նկանակ ու- 34
նիք : Եւ նոքա ասեն . եօթն , և սակաւ ձկու-
նըս : * Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել 35
ի վերայ գետնոյ . * և առեալ զեօթն նկա- 36
նակն և զձկունսն՝ գոհացաւ և երեկ և եբա
յաշակերտան , և նոքա ժողովրդեանն : * Կե- 37
րան ամենեքին և յադեցան . և բարձին ըզ-
ննշխարս կտորոցն՝ եօթն զամբիւղ լի : * Եւ 38
որք կերանն՝ էին իբրեւ արք չորք հազարք ,
թող զկանայս և զմանկտի : * Իբրեւ արձա- 39
կեաց զժողովուրդսն՝ եկ ի նաւ , և եկն ի
սահմանս մագդաղեայ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ .

Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն և սադու- 1
կեցիք փորձելով խնդրէին ի նմանէ նշան յերկ-
նից ցուցանել նոցա : * Նա պատասխանի եւ 2
և ասէ ցնոսա : * Ազգ չար և շնացող՝ նշան 3
խնդրէ , և նշան մի տացի նմա , բայց նշանն
յովնանու մարգարէի : * Եւ եթող զնոսա և 4

5 գնաց : * Գնացին և աշակերտքն յայնկոյս , և
6 մոռացան առնուլ հաց : * Ասէ ցնոսա յիսուս .
տեսէք և ղգոյշ լերուք ի խմորոյ սադուկեց-
7 ւոցն և փարիսեցւոց : * Նոքա խորհէին ընդ
8 միմեանս և ասէին , թէ հաց ոչ բարձաք : * Գի-
տաց յիսուս և ասէ . զի՞ խորհիք ի միտս ձեր ,
9 թերահաւատք , եթէ հաց ոչ ունիք . * տա-
կաւին չիմանայք և ոչ յիշէք զհինգ նկանակն
ի հինգ հազարան , և քանի սակառի բարձիք .
10 * և ոչ զեօթն նկանակն ի չորս հազարան , և
11 քանի զամբիւղս բարձիք : * Արդ զիա՞րդ ոչ ի-
մանայք՝ եթէ ոչ վասն հացի ասացի ձեզ՝ ըզ-
գոյշ լինել ի խմորոյ սադուկեցւոցն և փա-
12 րիսեցւոց : * Յայնժամ ի միտ առին , եթէ ոչ
ասաց զգուշանալ ի խմորոյ , այլ յաղանդոյ
փարիսեցւոցն և սադուկեցւոց :
13 * Եւ եկեալ յիսուս ի կողմանս փիլիպպեայ զԿ
կեսարեացն , հարցանէր զաշակերտան և ասէր .
զո՞ ոք ասեն զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ որդի
14 մարդոյ : * Եւ նոքա ասեն . ոմն զյովհաննէս
մկրտիչ , և այլք զեղիա , և կէսք զերեմիա ,
15 կամ զմի ոք ի մարգարէից : * Ասէ ցնոսա .
16 իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն թէ իցեմ : * Պա-
տասխանի եւ սիմոն պետրոս և ասէ ցնա .
դու ես Քրիստոսն՝ որդի աստուծոյ կեն-
17 դանւոյ : * Պատասխանի եւ յիսուս և ասէ
ցնա . երանի քեզ սիմոն որդի յովնանու ,
զի մարմին և արիւն ոչ յայտնեաց քեզ , այլ
18 հայր իմ որ յերկինս է : * Եւ ես քեզ ասեմ ,
զի դու ես վէմ , և ի վերայ այդր վիմի շի-

նեցից զկնկղեցի իմ, և դրունք դժոխոց չնա
մի յաղթահարեսցեն : * Եւ տացց քեզ զա- 19
կաներ արքայութեան երկնից . և զոր միանդամ կապեսցես յերկրի , եղիցի կապեալ յերկինս . և զոր արձակեսցես յերկրի , եղիցի արձակեալ յերկինս : * Յայնժամ սաստեաց 20
աշակերտացն , զի մի ումեք ասիցեն՝ թէ նա է քրիստոսն : * Ցայնմ հետէ սկսաւ յիսուս 21
յուսցանել աշակերտացն , թէ պարտ է նմա երթալ յերուսաղէմ, և թէ բազում չարչարանս չարչարել ՚ի քահանայապետից և ՚ի դպրաց և ՚ի ծերոց ժողովրդեանն , և սպանանել , և յերրորդ աւուր յառնել : * Եւ առ- 22
եալ զնա մեկուսի պետրոս , սկսաւ կագել ընդ նմա և ասել . քաւ լիցի քեզ տէր . մի եղիցի քեզ այդ : * Եւ նա դարձեալ ՚ի պետ- 23
րոս՝ ասէ . երթ յետս իմ սատանայ . դայթակղութիւն իմ ես . զի ոչ խորհիս զաստուածոյն , այլ զմարդկան : * Ցայնժամ յի- 24
սուս ասէ ցաշակերտան իւր . եթէ ոք կամի զկնի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն , և առցէ զխաչ իւր , և եկեսցէ զկնի իմ : * Զի որ կա- 25
միցի զանձն իւր կեցուցանել , կորուսցէ զնա . և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ, գտցէ : * Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ եթէ զաշխարհ ամե- 26
նայն շահեսցի , և զանձն իւր տուժեսցէ . կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ : * Զի գալոց է որդի մարդոյ փառօք 27
հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք , և յայնժամ հատուսցէ իւրաքանչիւր ըստ

28 գործս իւր : * Ամէն ասեմ ձեզ , զի կայն ումանք ՚ի սոցանէ որք աստ կան , որք ոչ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչեւ տեսանիցեն զորդի մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ .

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու յիսուս զպետրոս և զյակոբոս և զյովհաննէս զեղբայր նորա , և հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առանձինն . * և պայծառացաւ առաջի նոցա . և լուսաւորեցան երեսք նորա իբրեւ զարեգական . և հանդերձք նորա եղեն սպիտակ 3 իբրեւ զլոյս : * Եւ ահա երեւեցան նոցա մովսէս և եղիա՝ որ խօսէին ընդ նմա : * Պա- 4 տասխանեաւ եւ պետրոս և ասէ ցյիսուս . տէր , բարւոք է մեզ աստ լինել . եթէ կամիս՝ արասցուք երիս տաղաւարս . մի քեզ , 5 և մի մովսէսի , և մի եղիայի : * Եւ մինչդեռ նա խօսէր , ահա ամպ լուսաւոր հովանի եղեւ ՚ի վերայ նոցա : Ձայն եղեւ յամպոյն և ասէ . դա է որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճե- 6 ցայ . դմա լսեսջիք : * Իբրեւ լսան աշակերտքն , անկան ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց՝ 7 և երկեան յոյժ : * Եւ մատուցեալ յիսուս բռնեն ձեռն զնոսա և ասէ . յոտն կացէք 8 և մի երկնչիք : * Ամբարձին զաչս իւրեանց , 9 և ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն զյիսուս : * Եւ մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ անտի , պատուիրեաց նոցա յիսուս և ասէ . մի ումեք ասէ-

ցեք զտեսիլդ , մինչեւ որդի մարդոյ ի մե-
ռելոց յարիցէ : * Հարցին ցնա աշակերտքն 10
և ասեն . ընդէ՞ր ասեն , եթէ եղիա-
յի նախ պարտ է գալ : * Պատասխանի եւս 11
Յիսուս և ասէ ցնոսա , եղիա գայ , և հաս-
տատեսցէ զամենայն . * այլ ասեմ ձեզ՝ զի 12
եղիա եկեալ իսկ է . և ոչ ծանեան զնա ,
այլ արարին ընդ նա զոր ինչ կամեցան . նոյն-
պէս և որդի մարդոյ չարչարելոց է ի նոցա-
նէ : * Յայնժամ ի միտ առին աշակերտքն , 13
թէ վասն յովհաննու մկրտչի ասաց ցնոսա :

ՃԲ * Եւ իբրեւ եկին ի ժողովուրդն, մատեաւ 14
այր մի՝ ի ծունր իջանէր և ասէր . տէր , ո-
ղորմեաց որդւոյ իմում, զի լուսնոտի և չա-
րաչար հիւանդանայ . բազում անգամ անկա-
նի ի հուր , և երբեմն ի ջուր . * և մատու- 15
ցի զնա աշակերտացն քոց . և ոչ կարացին
բժշկել : * Պատասխանի եւս Յիսուս և ասէ . 16
ով ազգ անհաւատ և թիւր , մինչեւ յե՞րբ ի-
ցեմ ընդ ձեզ . մինչեւ յե՞րբ անասայցեմ ձեզ .
ած զնա առ իս : * Եւ սաստեաց ի նա Յի- 17
սուս , և ել ի նմանէ դեւն , և բժշկեցաւ
մանուկն ի ժամէն յայնմանէ : * Յայնժամ 18
մատեան աշակերտքն առանձինն՝ և ասեն
ցՅիսուս . մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել
զնա : * Եւ նա ասէ ցնոսա . վասն թերահա- 19
ւատութեան ձերոյ . ամէն ասեմ ձեզ , և-
թէ ունիցիք հաւատս քան զՀատ մանանխոյ ,
ասացէք լերինս այսմիկ՝ վխեաց աստի
անդր , և վխեսցի . և ոչ ինչ անհնարին լի-

20 նիցի ձեզ : * Բայց այս ազգ ոչ ելանէ , եթէ
ոչ աղօթիւք և պահովք :

21 * Եւ մինչդեռ շրջէին նոքա ի գալիլեա , ՁԳ
ասէ ցնոսա Յիսուս . մատնելոց է որդի մարդ-
22 դոյ ի ձեռս մարդկան , * և սպանցեն զնա ,
և յերրորդ աւուր յարիցէ . եւ տրտմեցան յոյժ :
23 * Իբրեւ եկին նոքա ի կափառնաում , մատեան
որք զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ պետ-
րոս , և ասեն . վարդապետն ձեր ոչ տայ
24 զերկդրամեանն : Եւ ասէ , այո : * Եւ իբրեւ
եմուտ ի տունն՝ յառաջեաց քան զնա Յիսուս
և ասէ . զի՞նչ թուի քեզ , սիմովն . թա-
գաւորք ազգաց յումմէ առնուն զհարկս կամ
զհասն , յորդւոցն իւրեանց՝ թէ յօտարաց :
25 * Եւ իբրեւ ասաց թէ յօտարաց , ասէ ցնա
Յիսուս , ապա ուրեմն ազատ են որդիքն :
26 * Բայց զի մի գայթագղեցուսցուք զնոսա ,
երթ ի ծով և ընկեա կարթ , և զառաջինն
ձուկնն որ ելանիցէ առ՝ և բաց զբերան նո-
րա , և գտանիցես սատեր . և զայն առեալ
տացես նոցա ընդ իմ և ընդ քո :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

1 Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ
Յիսուս և ասեն . ո՞վ իցէ ի մէնջ մեծ յարքա-
2 յութեան երկնից : * Եւ կոչեաց առ ինքն Յի-
սուս մանուկ մի , կացոյց զնա ի մէջ նոցա ,
3 * և ասէ . ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ դարձ-
ջիք և եղիջիք իբրեւ զմանկտի , ոչ մտանիք-

յէ.ք յարքայութիւն երկնից : * Ա՛րդ որ խո- 4
նարհեցուցանէ զանձն իւրեւ զմանուկս զայս,
նա է մեծ յարքայութեան երկնից : * Եւ որ 5
ոք ընկալցի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ,
զիս ընդունի : * Եւ որ ոք գայթագղեցուցէ 6
զմի ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հաւատացե-
ցից , լաւ է նմա եթէ կախեցի երկան իշոյ ընդ-
պարանոց նորա՝ և ընկղմեսցի ի խորս ծովու :
* Վա՛յ աշխարհի ի գայթագղութեանց . հարկ 7
է գալ գայթագղութեանց . բայց վա՛յ մար-
դոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռն գայցէ գայթագղու-
թիւն : * Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայթագ- 8
ղեցուցանէ զքեզ, հատ զնա և ընկեա ի քէն.
լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ կաղ մտանել
ի կեանս , քան թէ երկուս ձեռս և երկուս
ոտս ունել , և անկանել ի հուրն յաւիտե-
նական : * Եւ եթէ աչն քո գայթագղեցու- 9
ցանէ զքեզ , խլեա զնա և ընկեա ի քէն . լաւ
իցէ քեզ միականի մտանել ի կեանս , քան
երկուս աչս ունել և անկանել ի դժոխն հր-
ոյն :

ՉԴ * Չդոյշ լերուք՝ մի արհամարհիցէք զմի 10
ի փոքրիկանցս յայսցանէ . ասեմ ձեզ, զի հրեշ-
տակք նոցա յերկինս՝ հանապազ տեսանեն զե-
րեսս հօր իմոյ որ յերկինս է . * զի եկն որդի 11
մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն : * Զիա՞րդ 12
թուի ձեզ . եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչ-
խար , և մոլորիցի մի ի նոցանէ , ո՞չ թողու-
ցու զինիսունն և զինն ոչխարն ի լերինս , և
երթիցէ խնդրիցէ զմոլորեալն . * և եթէ լի- 13

նիցի գտանել զնա , ամէն ասեմ ձեզ՝ զի ու-
րախ լինի ի վերայ նորա , առաւել քան ի
վերայ հիսնիսունն և չհիսնեցն , որ չիցեն մոլոր-
14 եալ : * Այսպէս ոչ են կամք առաջի հօր ի-
մոյ որ յերկինս է , եթէ կորիցէ մի ի փոքր-
15 կանցս յայսցանէ : * Եթէ մեղիցէ քեզ եղ-
բայր քո , երթ յանգիմանեա զնա՝ յորժամ
դու և նա միայն իցէք . եթէ լսիցէ քեզ ,
16 շահեցար զեղբայրն քո : * Ապա թէ ոչ լսի-
ցէ քեզ . առ ընդ քեզ մի եւս կամ երկուս .
զի ի բերանոյ երկուց և երից վկայից հաս-
17 տատեսցի ամենայն բան : * Իսկ եթէ և նո-
ցա ոչ լսիցէ , ասասջիր յեկեղեցւոջ : Ապա
թէ և եկեղեցւոյն ոչ լսիցէ . եղիցի քեզ լր-
18 բու գհեթանոսն և զմաքսաւոր : * Ամէն ա-
սեմ ձեզ . զոր կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կա-
պեալ յերկինս , և զոր արձակիցէք յերկրի՝
19 եղիցի արձակեալ յերկինս : * Դարձեալ ա-
սեմ ձեզ . եթէ երկու ի ձէնջ միաբանիցին
յերկրի վասն ամենայն իրաց , զինչ և խընդ-
րեսցին՝ եղիցի նոցա ի հօրէ իմմէ որ յեր-
20 կինս է : * Զի ուր իցեն երկու կամ երիք
ժողովեալ յանուն իմ , անդ եմ ես ի մէջ նո-
21 ցա : * Յայնժամ մատեաւ առ նա պետրոս և
ասէ . տէր , քանի՞ցս անդամ թէ մեղիցէ ինձ
եղբայր իմ , և թողից նմա . մինչեւ յեօթն
22 անդամ : * Ասէ ցնա յիսուս . ոչ ասեմ քեզ
թէ մինչեւ յեօթն անդամ , այլ մինչեւ յեօ-
23 թանասնեկին եօթն : * Վասն այսորիկ նմանե-
ցաւ արքայութիւն երկնից առն թագաւորի ,

որ կամեցաւ համար առնել ՚ի մէջ ծառայից
իւրոց : * Եւ իբրեւ սկսաւ առնուլ, մատու- 24
ցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքա-
րոյ : * Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրա- 25
մայեաց տէրն նորա վաճառել զկինն
նորա և զորդիս և զամենայն որ ինչ և ու-
նիցի՝ և հատուցանել : * Եւ անկեալ ծառայն 26
երկիր պագանէր նմա և ասէր . երկայնամիտ
լեր առ իս՝ և զամենայն հատուցից քեզ :
* Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձա- 27
կեաց զնա , և զիւրն եթող նմա : * Եւ ել- 28
եալ ծառայն այն , եդիտ զմի ՚ի ծառայակցաց
իւրոց՝ որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան ,
և կալեալ զնա խեղդէր և ասէր . հատո՛ւր ինձ
զոր պարտիս : * Արդ անկեալ ծառայակցին 29
առ ոտս նորա՝ աղաչէր զնա և ասէր . երկայ-
նամիտ լեր առ իս՝ և հատուցից քեզ : * Եւ 30
նա ոչ կամէր . այլ չոգաւ արկ զնա ՚ի բանտ՝
մինչեւ հատուսցէ զպարտսն : * Իբրեւ տեսին 31
ծառայակիցքն նորա որ ինչ եղեւն՝ տրտմե-
ցան յոյժ . և եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց
զամենայն որ ինչ եղեւն : * Յայնժամ կոչեաց 32
զնա տէրն իւր և ասէ . ծառա՛յ չար , զամե-
նայն զպարտսն թողի քեզ՝ վասն զի աղա-
չեցեր զիս . * իսկ արդ ո՞չ էր պարտ և քեզ 33
ողորմել ծառայակցին քումմ , որպէս և ես
քեզ ողորմեցայ : * Եւ բարկացեալ տէրն նո- 34
րա՝ մատնեաց զնա դահճից , մինչեւ հա-
տուսցէ զամենայն զպարտսն : * Նոյնպէս և 35
հայր իմ որ յերկինս է՝ արասցէ ձեզ , եթէ

ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր եղբօր իւրում
՚ի սրտից ձերոց զյանցանս նոցա :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

1 * Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զբա- Ջ
նս զայսոսիկ , փոխեցաւ ՚ի գալիլէէ՝ և եկն
՚ի սահմանս հրէաստանի յայնկոյս յորդանա-
2 նու : * Եւ դնացին զհետ նորա ժողովուրդք
3 բազումք , և բժշկեաց զնոսա անդ : * Եւ մա-
տուցեալ առ նա փարիսեցիքն . փորձէին զնա
և ասէին . եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել
4 զկին իւր ըստ ամենայն պճառս : * Պատաս-
խանի եւ նոցա և ասէ . չիցէ՞ ընթերցեալ
ձեր՝ թէ որ հաստատեացն ՚ի սկզբանէ՝ արու
5 և էգ արար զնոսա և ասէ . * վասն այսորիկ
թողցէ այր և զհայր և զմայր՝ և երթիցէ
զհետ կնոջ իւրոյ , և եղիցին երկոքեան ՚ի
6 մարմին մի : * Ապա ուրեմն ոչ են երկու՝
այլ մի մարմին : Արդ զոր աստուած զուգ-
7 եաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ : * Ասեն ցնա . իսկ
մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ տալ
8 թուղթ մեկնելոյ՝ և արձակել : * Ասէ ցնոսա.
մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրա-
մայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր . այլ ՚ի
9 սկզբանէ ոչ եղեւ այնպէս : * Բայց ասեմ
ձեզ , զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին իւր՝
և ոչ վասն պոռնկութեան , և առնիցէ այլ՝
10 շնայ , և որ զարձակեալսն առնիցէ՝ շնայ : * Ա-
ռեն ցնա աշակերտքն իւր . եթէ այդպէս

ինչ ինձա[ս] իցէ ընդ- այր և ընդ կին, լաւ է
չամուսնանալ: * Եւ նա ասէ ցնոսա. ոչ ա- 11
մենեքեան բաւական են այդմ բանի, այլ ո-
րոց տուեալ է: * Զի են ներքինիք՝ որ յորո- 12
վայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս. և են
ներքինիք՝ որ ի մարդկանէ եղեն ներքինիք.
և են ներքինիք՝ որ զանձինս իւրեանց արա-
րին ներքինիս վասն արքայութեան երկնից.
որ կարող[ն] է առնել՝ առցի: * Յայնժամ 13
մատուցան առ նա մանկունք, դի ձեռն դիցէ
ի վերայ նոցա և աղօթս արասցէ. և աշա-
կերտքն նզովս տային նոցա: * Ասէ յի- 14
սուս. թոյլ տուք մանկտւոյդ՝ և մի արգե-
լուք զդոսա գալ առ իս, զի այպիսեացդ
է արքայութիւն երկնից: * Եւ եդեալ ձեռս 15
ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի:

ՃԹ * Եւ ահա մատուցեալ ումն առ նա՝ ա- 16
սէ. վարդապետ բարի, զի՞նչ բարի գործե-
ցից՝ զի ընդունիցիմ զկեանսն յաւիտենա-
կան: * Եւ նա ասէ ցնոսա. զի՞ հարցանես 17
զիս զբարւոյ. մի է բարի. եթէ կամիս ի
կեանսն յաւիտենականս մտանել, պահեա
զպատուիրանսն: * Ասէ ցնա. զո՞րս: Ասէ ցը- 18
նա յիսուս. զմի սպանանիցես, և մի շնար,
և մի գողանար, և մի սուտ վկայեր. * պատ- 19
ուեա զհայր քո և զմայր, և սիրեսցես զընե-
կեր քո իբրեւ զանձն քո: * Ասէ ցնա պա- 20
տանին. զայդ ամենայն պահեցի ի մանկու-
թենէ իմմէ. արդ զի՞ ևս ինձ պակաս իցէ:
* Ասէ ցնա յիսուս. եթէ կամիս կատարեալ 21

լինել, երթ վաճառեա զինչս քո և տուր աղ-
քատաց, և ունիցիս գանձս յերկինս, և եկ
22 զկնի իմ: * Իբրեւ լուաւ պատանին զբանն,
գնաց տրամեալ. զի ունէր ստացուածս բա-
23 զումս: * Ասէ Յիսուս ցաշակերտսն. ա-
մէն ասեմ ձեզ. զի դժուարաւ մտցէ մեծա-
24 տունն յարքայութիւն երկնից: * Դարձեալ
ասեմ ձեզ. դիւրին է մալեայ մտանել ընդ
ծակ ասղան, քան մեծատան յարքայութիւն
25 աստուծոյ մտանել: * Իբրեւ լուան աշակերտ-
քունք՝ զարմացան յոյժ, և ասեն. իսկ ո կարի-
26 ցէ ապրել: * Հայեցաւ ի նոսա յիսուս և ասէ.
առ ի մարդկանէ այդ անկար է, այլ առ յաս-
27 տուծոյ ամենայն ինչ զօրաւոր: * Յայնժամ
պատասխանի Պետրոս և ասէ ցնա. ա-
սասիկ մեք թողաք զամենայն և եկաք զկնի
28 քո, արդ զի՞նչ լինիցի մեզ: * Ասէ ցնոսա յի-
սուս. ամէն ասեմ ձեզ. զի դուք որ եկիք
զկնի իմ, ի միւսանգամ գալստեան՝ յորժամ
նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց,
նստիք և դուք յերկոտասան աթոռ՝ դա-
29 տել զերկոտասան ազգդ իսրայէլի: * Եւ ա-
մենայն որ ոք եթող զտուն, կամ զեղբարս
կամ զքոյր, կամ զհայր կամ զմայր, կամ
զկին կամ զորդիս, կամ զագարակս վասն
անուան իմոյ, հարիւրապատիկ առցէ՝ և ըղ-
30 կեանսն յաւիտենականս ժառանգեսցէ: * Բա-
զումք եղիցին առաջինք յետինք, և յետինք՝
առաջինք:

ԳԼՈՒԽ Ի.

Քանզի նման է արքայութիւն երկնից առն 1
տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս ՚ի վար-
ձու ունել մշակս յայգի իւր: * Եւ արկ վարձս 2
մշակացն աւուրն դահեկան, և առաքեաց
զնոսա յայգի իւր: * Եւ ելեալ զերրորդ ժա- 3
մու՝ եառս այլս զի կային դատարկք ՚ի հրա-
պարակս, * ասէ և ցնոսա. երթայք և դուք 4
յայգի իմ, և որ ինչ արժան իցէ՝ տայց ձեզ:
* Գնացին և նոքա: Եւ դարձեալ ելեալ զվեց 5
ժամու և զինն ժամու՝ արար նոյնպէս: * Եւ 6
զվեցասաներորդ ժամու ելեալ՝ եգիտ այլս
զի կային դատարկ, ասէ ցնոսա. ընդէր
կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկք: * Ասեն 7
ցնա, զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ՚ի վարձու: Ասէ
ցնոսա. երթայք և դուք յայգին, և որ ինչ
արժան է՝ առնուցուք: * Եւ իբրեւ երեկոյ 8
եղեւ, ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ
իւր. կոչեա զմշակսն և տուր նոցա վարձս՝
սկսեալ ՚ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն: * Իբ- 9
րեւ եկին որք զվեցասաներորդ ժամուն, ա-
ռին մէն մի դահեկան: * Եկեալ և առաջին- 10
քըն՝ համարէին թէ աւելի առնուցուն. և ա-
ռին մէն մի դահեկան և նոքա: * Իբրեւ ա- 11
ռին՝ տրանջէին զտանուտեառնէն և ասէին,
* թէ դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին, 12
և հաստարակորդս մեզ արարեր զդոսա, որ
զծանրութիւն աւուրն բարձաք և զտօթ:
* Նա պատասխանի եւ միոմ ՚ի նոցանէ և 13

ասէ. ընկեր, չզրկեմ զքեզ. ոչ դահեկանի
14 միով սակ արկեր ընդ իս. * առ զքոյդ և երթ.
եթէ կամիմ յետնոցս տալ որպէս և քեզ,
15 * եթէ չիցէ ինձ իշխանութիւն յիմս առ-
նել զինչ և կամիմ. կամ թէ աչն քո չար է,
16 զի ես առատս եմ: * Այսպէս եղիցին յե-
տինք առաջինք, և առաջինք՝ յետինք. զի
բազումք են կոչեցեալք, և սակաւք են ընտ-
րեալք:
17 * Իբրեւ ելանէր յիսուս յերուսաղէմ, առ զչ
զերկոտասանեան առանձինն, և ՚ի ճանապար-
18 հին ասէ ցնոսա. * ահաւասիկ ելանեմք յե-
րուսաղէմ, և որդի մարդոյ մատնեսցի քա-
հանայապետիցն և դպրաց, և դատապար-
19 տեսցեն զնա ՚ի մահ. * և մատնեսցեն զնա
հեթանոսաց՝ այպանել և հարկանել և ՚ի խաչ
20 հանել, և յերրորդ աւուր յարիցէ: * Յայնժամ
մատեաւ առ նա մայր որդւոցն զեբեդեայ
որդւովքն իւրովք հանդերձ, երկիր պագա-
21 նէր՝ և խնդրէր ինչ ՚ի նմանէ: * Եւ նա ասէ
ցնա, զի՞նչ կամիս: Ասէ ցնա. առա զի նըստ-
ցին սոքա երկու որդիքս իմ՝ մի ընդ աջմէ
քումմէ և մի ընդ ահեկէ յարքայութեան
22 քումմ: * Պատասխանի եւ յիսուս և ասէ. ոչ
գիտէք զինչ խնդրէք. կարէք ըմպել զբա-
ժակն զոր ես ըմպելոցն եմ, կամ զմկրտու-
թիւնն զոր ես մկրտելոցն եմ մկրտել: Ասեն
23 ցնա՝ կարող եմք: * Ասէ ցնոսա յիսուս. զբա-
ժակն իմ ըմպիցէք, և զմկրտութիւնն զոր ես
մկրտիմ՝ մկրտիցիք. բայց նստուցանել ընդ

աջմէ և ընդ ահեկէ խմիէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ
որոց տուեալ է ՚ի հօրէ իմմէ : * Եւ լուեալ 21
տասանցն, բարկացան ՚ի վերայ երկուցն եղ-
բարց : * Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն և 25
ասէ. գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն նո-
ցա, և մեծամեծքն իշխեն նոցա : * Ո՛չ այն- 26
պէս իցէ և ՚ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի
՚ի ձէնջ մեծ լինել, եղիցի ձեր պաշտօնեայ.
* և որ կամիցի ՚ի ձէնջ առաջին լինել, եղիցի 27
ձեր ծառայ : * Որպէս որդի մարդոյ ոչ եկն 28
պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել, և տալ զանձն
իւր փրկանս փոխանակ բազմաց :

էկ * Եւ յերանելն նոցա յերիքովէ՝ գնացին 29
զհետ նորա ժողովուրդք բազումք : * Եւ ահա 30
կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն. իբ-
րեւ լսեան թէ յիսուս անցանէ, աղաղակե-
ցին և ասեն. ողորմեաց մեզ, յիսուս որդի
դաւթի : * Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա զի 31
լռեացեն. և նոքա եւս առաւել աղաղակէին
և ասէին. տէր, ողորմեաց մեզ, որդի դաւ-
թի : * Ցառեղի ած յիսուս. կոչեաց զնոսա և 32
ասէ. զի՞նչ կամիք զի արարից ձեզ : * Ասեն 33
ցնա. տէր, զի բացցին աչք մեր : * Եւ գը- 34
թացեալ յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա. և
վաղվաղակի տեսին, և գնացին զհետ նորա :

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ, և եկին 1
՚ի բեթփագէ մերձ ՚ի լեառն ձիթենեաց,

յայնժամ յիսուս արձակեաց երկուս յաշա-
2 կերտացն իւրոց, * և ասէ ցնոսա. երթայք
՚ի գեօղդ որ առաջի ձեր է, և անդէն գը-
տանիցէք էշ կապեալ և յաւանակ ընդ նմին,
3 լուծէք ածէք ինձ : * Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ
ձեզ, ասասջիք՝ եթէ տէառն իւրեանց պի-
4 տոյ են. և վաղվաղակի առաքէ զնոսա : * Բայց
այս ամենայն եղեւ՝ զի լցցի բան մարգա-
5 րէին՝ որ ասէ. * ասացէք դստեր սիովնի. ա-
հա թագաւոր քո գայ քեզ՝ հեզ և հեծ-
6 եալ էշ և ՚ի յաւանակի իշոյ : * Գնացին աշա-
կերտքն, և արարին որպէս հրամայեացն նո-
7 ցա յիսուս. * և ածին զէշն և զյաւանակն.
և արկին զնոքօք ձորձս, և նստաւ ՚ի վերայ
8 նոցա : * Եւ բազում ժողովուրդք տարածեցին
զհանդերձս իւրեանց ՚ի ճանապարհին, և
այլք հատանէին ոստս ՚ի ծառոց և տարա-
9 ծանէին ՚ի ճանապարհին : * Եւ ժողովուրդքն
որ առաջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և
ասէին. օրհնութիւն որդւոյ դաւթի. օրհ-
նեալ որ գայ յանուն տեառն. օրհնութիւն
10 ՚ի բարձունս : * Եւ ՚ի մտանելն նորա յերու-
սաղէմ՝ դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն. և
11 ասէ. ո՞վ իցէ սա : * Եւ ժողովուրդքն ա-
սեն. սա է մարգարէն յիսուս՝ որ ՚ի նազա-
12 րեթէ գալիլեացւոց : * Եւ եմուտ յիսուս ՚ի
տաճարն, և հան արտաքս զամենեսեան
որ վաճառէին և գնէին ՚ի տաճարի անդ.
և զսեղանս հատաւաճառացն կոտրանեաց և
13 զաթոռս աղաւնեաց վաճառացն : * Եւ ասէ ցը-

նոսա . դրեալ է՝ տուն իմ տուն աղօթից կո-
չեսցի . և դուք արարէք զդա այրս աւազա-
կաց : * Եւ մատեան առ նա կոյրք և կաղք 14
ի տաճարին , և բժշկեաց զնոսա : * Իբրեւ 15
տեսին քահանայապետքն և դպիրք զքան-
չելիսն զոր արար , և զմանկտին որ աղաղա-
կէին ի տաճարին և ասէին՝ օրհնութիւն
որդւոյ դաւթի , բարկացան , * և ասեն ցնա . 16
լսես դու ինչ ասեն դոքա : Ասէ ցնոսա յիսուս .
այո . չիցէ ընթերցեալ ձեր , թէ ի բերանոյ
մանկանց և ծնդիկեացս կատարեցեր զօրհնու-
թիւն : * Եւ թողեալ զնոսա՝ ել արտաքոյ 17
քաղաքին ի բեթանիա , և անդ հանգաւ :
* Եւ այգուցն իբրեւ դարձաւ անդրէն 18
ի քաղաքն , քաղցեաւ . * և տեսեալ թզե- 19
նի մի ի վերայ ճանապարհին՝ եկն ի նա , և
ոչինչ եգիտ ի նմա՝ բայց միայն տերեւս , և
ասէ ցնա . մի այսուհետեւ ի քէն պտուղ
եղիցի յաւիտեան : Եւ առժամայն չորացաւ
թզենին : * Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ զար- 20
մացան և ասեն , թէ զիա՞րդ վաղվաղակի
ցամաքեցաւ թզենին : * Պատասխանի եւս 21
յիսուս և ասէ ցնոսա . ամէն ասեմ ձեզ , ե-
թէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտիցէք , ոչ
միայն թզենւոյդ առնիցէք , այլ թէպէտ և
լերինդ ասիցէք՝ բարձիր և անկիր ի ծով ,
եղիցի : * Եւ զամենայն ինչ զոր և խնդրիս- 22
ցէք յաղօթս հաւատով՝ առնուցուք : * Եւ 23
իբրեւ եկն ի տաճարն , մատեան առ նա
մինչդեռ ուսուցանէր՝ քահանայապետքն և

ծերք ժողովրդեանն և ասեն . որո՞վ իշխա-
նութեամբ առնես զայդ , և ո՞վ եւս քեզ
զիշխանութիւնդ զայդ : * Պատասխանի եւս 24
յիսուս և ասէ ցնոսա . հարցից և ես զձեզ
բան մի . զոր թէ ասիցէք ինձ , և ես ձեզ
ասացից որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :
Մկրտութիւնն յովհաննու ուստի՞ էր , յերկ- 25
նից՝ թէ ի մարդկանէ : Եւ նոքա խորհէին
ընդ միմեանս և ասէին . * եթէ ասեմք յերկ- 26
նից , ասէ ցմեզ . իսկ ընդ՞դ ոչ հաւատացէք
նմա . և եթէ ասեմք ի մարդկանէ , երկնչիմք
ի ժողովրդենէն . զի ամենեքին զյովհան- 27
նէս իբրեւ զմարգարէ ունէին : * Պա-
տասխանի եւուն յիսուսի և ասեն . ոչ գի-
տեմք : Ասէ ցնոսա և նա . և ոչ ես ասեմ
ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :
* Բայց զիա՞րդ թուի ձեզ . առն միոջ էին 28
երկու որդիք . և մատուցեալ առ առաջինն՝
ասէ . որդեակ , երթ այսօր գործեա յայգ-
ւոյ : * Նա պատասխանի եւս և ասէ . երթամ 29 30
տէր , և ոչ չոգաւ : * Մատեաւ և առ միւսն ,
և ասէ նոյնպէս . նա պատասխանի եւս և
ասէ , ոչ կամիմ . բայց յետոյ զղջացաւ և
չոգաւ յայգին : * Արդ ո՞ յերկոցունց ա- 31
րար զկամն հօրն : Ասեն՝ յետինն : Ասէ ցնոսա յիսուս . ամէն ասեմ ձեզ , զի մաքս-
աւորք և պոռնիկք յառաջեսցեն քան ըզ-
ձեզ յարքայութիւն երկնից : * Զի եկն յով- 32
հաննէս ճանապարհաւ արդարութեան , և
ոչ հաւատացէք նմա . և մաքսաւորք և

պառնիկք հաւատացին նմա, և դուք տե-
սէք՝ և ոչ զղջացարուք յետոյ հաւատալ
նմա:

ԼԳ * Ա՛յլ առակ լուարուք. այր մի էր տանու- 33
տէր, որ անկեաց այգի, և ցանգալ պատ-
հաց ընդ, և փորեաց ՚ի նմա հնձան, և շին-
եաց աշտարակ, և եաւ զնա գիշակս, և դը-
նաց ՚ի տար աշխարհ: * Իբրեւ մերձեցաւ 34
ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր
առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նորա: * և կալ- 35
եալ մշակացն զծառայս նորա, զոմն տանջե-
ցին, զոմն սպանին, զոմն քարկոծեցին:
* Դարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս 36
քան զառաջինսն, և արարին նոցա նոյնպէս:
* Յետոյ առաքեաց առնոսա զորդի իւր, և 37
ասէ. Թերեւս ամաչեսցեն յորդւոյ տատի
իմում: * Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զորդին, 38
ասեն ընդ միմս. սա է ժառանգն. եկայք
սպանցուք զսա, և կալցուք զժառանգու-
թիւն նորա: * Եւ առեալ հանին զնա արտա- 39
քոյ քան զայգին, և սպանին: * Արդ յոր- 40
ժամ եկեսցէ տէր այգւոյն, զինչ արասցէ
մշակացն այնոցիկ: * Ասեն ցնա. զըզ- 41
չարսն չարաւ կորուսցէ, և զայգին տացէ
այլոց մշակաց, որք տայցեն նմա զպտուղսն
՚ի ժամու իւրեանց: * Ասէ ցնոսա Յիսուս. 42
Ոչ երբէք ընթերգեալ ձեր ՚ի գիրս. զվէմն
զոր անարդեցին չինողք, նա եղեւ գլուխ
անկեան. ՚ի տեառնէ եղեւ այս, և է սքան-
չելի յաչս մեր: * Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ, 43

զի բարձցի ՚ի ձէնջ արքայութիւն աստուծոյ,
և տացի ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս նորա:
44 * Եւ որ անկցի ՚ի վերայ վիմիս այսորիկ՝ փըշ-
րեսցի, և յոյր վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա:
45 * Իրրեւ լուան քահանայապետքն և դպիրք
և փարիսեցիք զառակս նորա, գիտացին
46 թէ վասն նոցա ասաց: * Եւ խնդրէին զնա
ունել, բայց երկեան ՚ի ժողովրդոցն. քանզի
իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

1 Դարձեալ պատասխանի եաւ Յիսուս, և ԼԴ
2 ասէ ցնոսա առակօք: * Նմանեցաւ արքա-
յութիւն երկնից առն թագաւորի, որ ա-
3 րար հարսանիս որդւոյ իւրում: * Եւ առա-
քեաց զծառայս իւր կոչել զկրաւիրեալսն ՚ի
4 հարսանիս. և ոչ կամեցան գալ: * Դարձեալ
առաքեաց այլ ծառայս և ասէ. ասացէք
հրաւիրելոցն, ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաս-
տեցի. զուարակք իմ և պարարակք զեներեալ
են, և ամենայն ինչ պատրաստ է. եկայք ՚ի
5 հարսանիս: * Եւ նա քան յուշացեալ դնացին՝
ոմն յագարակ իւր, և ոմն ՚ի վաճառ իւր.
6 * և այլք կալան զծառայս նորա, թշնամա-
7 նեցին և սպանին: * Իսկ թագաւորն իբրեւ
լուաւ՝ բարկացաւ, և առաքեաց զղօրս իւր
և սատակեաց զսպանողսն զայնոսիկ, և զը-
8 քաղաքն նոցա այրեաց: * Յայնժամ ասէ ցծա-
ռայս իւր. Հարսանիքս պատրաստ են, և

հրաւիրեալքն չէին արժանի : * Արդ երթայք 9
յանցս ճանապարհաց . և զորս միանգամ գը-
տանիցէք՝ կոչեցէք ՚ի հարսանիսս : * Եւ ել- 10
եալ ծառայքն ՚ի ճանապարհս , ժողովեցին
զամենեսեան զոր և գտին՝ զչարս և զբարիս .
և լցան հարսանիքն բազմականօք : * Եւ մը- 11
տեալ թագաւորն հայել ՚զբազմականօքն ,
ետես անդ այր մի որ ոչ էր զգեցեալ հան-
գերձ հարսանեաց . * և ասէ ցնա . ընկեր , 12
զիա՞րդ մտեր այսր , զի ոչ ունէիր հանդերձ
հարսանեաց : Եւ նա պապանձեցաւ : * Ցայն- 13
ժամ ասէ թագաւորն ցսպասաւորսն . կա-
պեցէք զդորա զոտս և զձեռս . և հանէք
զդա ՚ի խաւարն արտաքին . անդ եղիցի լալ
և կրճել ատամանց : * Զի բազումք են կո- 14
չեցեալք , և սակաւք ընտրեալք :
Եւ՝ * Ցայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն՝ ա- 15
ռին խորհուրդ ընդմանէ , թէ արդեօ դնիցեն
նմա որոգայթ բանիւք : * Եւ առաքեն առ 16
նա զաշակերտսն իւրեանց հերովդիանոսօքն
հանդերձ և ասեն . վարդապետ , գիտեմք
զի ճշմարիտ ես , և զճանապարհն աստուծոյ
ճշմարտութեամբ ուսուցանես , և ոչ է քեզ
փոյթ զումեքէ , և ոչ հայիս յերեսս մար-
դոյ . * արդ ասա մեզ , զիա՞րդ թուի քեզ . 17
արդեօք է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ : * Գի- 18
տաց յիսուս զխորամանկութիւնն նոցա և ա-
սէ . զի՞ փորձէք զիս , կեղծաւորք . * ցուցէք 19
ինձ զդահեկան հարկին : Եւ նոքա մատու-
ցին նմա դահեկան մի , * Եւ ասէ ցնոսա . 20

21 պատկեր այս կամ գիր , * Ասեն՝ կայ-
սեր : Ցայնժամ ասէ ցնոսա . երթայք տուք
զկայսերն՝ կայսերն , և զաստուծոյ՝ աստուծոյ :
22 * Իբրեւ լուան զարմացան , և թողին զնա
23 և գնացին : * Ցայնմ աւուր մատեան առ նա
սադուկեցիքն որ ասէին՝ թէ չիք յարու-
24 թիւն , հարցին ցնա , և ասեն . * վարդա-
պետ , մովսէս ասաց . եթէ ոք մեռցի ան-
որդի . արասցէ զկին նորա եղբայր իւր , և
25 յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրումն : * Էին առ
մեզ եղբարք եօթն . առաջինն արար կին՝
և մեռաւ . և զի ոչ ունէր զաւակ , եթող
26 զկին իւր եղբօր իւրումն : * Նոյնպէս և երկ-
րորդն և երրորդ , մինչեւ ցեօթներորդն .
27 * յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն : * Արդ
28 ՚ի յարութեան ո՞ր յեօթեանցն եղիցի նա
29 կին , զի ամենեքեան կալան զնա կին : * Պա-
տասխանի եւ նոցա յիսուս և ասէ . մոլո-
ւեալք , ոչ գիտէք զգիրս և ոչ զզօրութիւն
30 աստուծոյ . * զի ՚ի յարութեան ոչ կանայս
առնեն՝ և ոչ արանց լինին , այլ են իբրեւ
31 զհրեշտակս յերկինս : * Բայց վասն յարու-
թեան մեռելոց չիցէ ընթերցեալ զասացեալն
32 ձեզ յաստուծոյ . * Ես եմ աստուած աբրա-
համու , աստուած իսահակայ , և աստուած
յակովբայ . և չէ աստուած՝ աստուած մե-
33 ռելոց , այլ կենդանեաց : * Իբրեւ լուան ժո-
ղովուրդքն , զարմանային ընդ վարդապե-
34 տին նորա : * Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լուան՝
եթէ պապանձեցոյց զսադուկեցիսն , ժողո-

վեցան 'ի միասին : * Եւ եհարց մի սմն 'ի նո- 35
ցանէ զնա փորձելով և ասէ . * վարդապետ , 36
ո՞ր պատուիրան մեծ է յօրէնս : * Եւ Յիսուս 37
ասէ ցնա . սիրեսցես զտէր աստուած քո յա-
մենայն սրտէ քումմէ , և յամենայն անձնէ
քումմէ , և յամենայն մտաց քոց . * այս է մեծն 38
և առաջին պատուիրան . * և երկրորդն նման 39
սմին . սիրեսցես զընկերդ քո իբրեւ զանձն
քո : * Բայս երկուս պատուիրանս ամենայն 40
օրէնք և մարգարէք կախեալ կան : * Եւ 'ի 41
ժողովել փարիսեցւոցն՝ եհարց զնոսա Յիսուս
և ասէ . * զի՞նչ թուի ձեզ վասն քրիստո- 42
սի . ո՞ր որդի է : Ասեն ցնա , Դաւթի : * Ասէ 43
ցնոսա Յիսուս . իսկ զի՞նչ Դաւիթ Հոգւովն
կոչէ զնա տէր , և ասէ . * ասաց տէր տեր 44
իմ. նիստ ընդ աջմէ իմմէ , մինչեւ եդից զը-
թշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց . * իսկ 45
եթէ Դաւիթ զնա տէր կոչէ , զի՞նչ որդի
նորա իցէ : * Եւ ոչ ոք կարէր տալ նմա պա- 46
սխանի բան մի , և ոչ իշխեր ոք յայնմ
օրէ հարցանել զնա և ոչինչ :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

ԼԶ Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողո- 1
վուրդսն և ընդ աշակերտան իւր , և ասէ .
* յաթոռն Մովսէսի նստան դպիրքն և փարի- 2
սեցիք . * զամենայն ինչ որ ասիցեն ձեզ՝ ա- 3
րարէք և պահեցէք . բայց ըստ գործոցն նո-
ցա մի առնէք , զի ասեն և ոչ առնեն : * կա- 4

պեն բեռինս ծանուցս և դժուարակիրս . և
դնեն 'ի վերայ ուսոց մարդկան , և մատամբ
5 իւրեանց ոչ կամին շարժել զնոսա : * Եւ զա-
մենայն գործս իւրեանց առնեն 'ի ցոյց
մարդկան . լայնեն զդրասանակս իւրեանց .
և երկայնեն զքղանցս հանդերձիւ իւրեանց .
6 * սիրեն զյառաջադահս յընթրիս և զնախա-
թոռս 'ի ժողովուրդս և զողջոյնս 'ի հրապա-
7 րակս , * և կոչել 'ի մարդկանէ՝ ռաբբի ռաբ-
8 բի : * Բայց դուք մի՛ զոք կոչէք վարդապետ ,
զի մի է ձեր ուսուցիչ , և ամենեքին դուք
9 եղբարք էք : * Եւ հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկ-
10 րի , զի մի է հայր՝ որ յերկինսն է : * Եւ մի՛
կոչիցիք ուսուցիչք , զի ուսուցիչ ձեր քրիստոս
11 է : * Եւ մեծն 'ի ձէնջ եղիցի ձեր սպասա-
12 ւոր : * Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհես-
ցի , և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրաս-
13 ցի : * Վա՛յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղ-
ծաւորաց . զի փակէք զարքայութիւն երկնից
առաջի մարդկան . դուք ոչ մտանէք , և որոց
14 մտանելն՝ չթոյլ մտանել : (* Վա՛յ ձեզ
դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց , զի ու-
տէք զտունս այրեաց . պատճառանօք երկա-
րեք զաղօթս , վասն զի աւելի դատաստան ըն-
15 դունիցիք) : * Վա՛յ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց
կեղծաւորաց . զի յածիք ընդ ծով և ընդ ցա-
մաք՝ առնել եկամուտ մի , և յորժամ լինիցի ,
առնէք զնա որդի գեհենի կրկին և քան
16 զձեզ : * Վա՛յ ձեզ , առաջնորդք կոյրք , զի
ասէք՝ որ երդնուս 'ի տաճարն՝ չէ ինչ , բայց

որ երդնու յոսկին որ ՚ի տաճարին է՝ արժան
է : *Որոսք և կոյրք , զինչ մեծ է , ոսկին՝ 17
եթէ տաճարն որ սրբէ զոսկին : *Եւ որ երդ- 18
նու ՚ի սեղանն՝ չէ ինչ , բայց որ երդնու ՚ի
պատարագն որ ՚ի վերայ նորա է՝ արժան է :
*Ցիմարք և կոյրք . զի՞նչ մեծ է , պատա- 19
րաժն՝ եթէ սեղանն որ սրբէ զպատարագն :
*Իսկ արդ որ երդուաւ ՚ի սեղանն , երդնու 20
՚ի նա և յամենայն որ ՚ի վերայ նորա է . *և 21
որ երդուաւ ՚ի տաճարն , երդնու ՚ի նա և
՚ի բնակիչն նորա . *և որ երդուաւ յերկինս , 22
երդնու յաթոռն աստուծոյ՝ և յայն որ նստին
՚ի վերայ նորա : *Վայ ձեզ դպրաց և փարի- 23
սեցւոց կեղծաւորաց . զի տասանորդէք զա-
նանուխ և զսամիթ և զչաման , և թողէք
զծանր ծանր օրինացն զդատաստան և զողոր-
մութիւն և զհաւատս . զայս արժան էր առ-
նել և զայն չթողուլ : *Առաջնորդք կոյրք , 24
որ զմժղուկս քամէք և զուղտս կլանէք :
Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւո- 25
րաց . զի սրբէք զարտաքին զբաժակին և
զկաւառակի , և ՚ի ներքոյ լի են յափշտա-
կութեամբ և անխառնութեամբ : *Փարիսեցի 26
կոյր , սրբեա նախ զներքինն բաժակին և զըր-
կաւառակին , զի լինիցի և արտաքինն նոցա
սուրբ : *Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց 27
կեղծաւորաց . զի նման էք դերեզմանաց բը-
ռնելոց , որ արտաքոյ երեւին գեղեցիկք , և
՚ի ներքոյ լի են ոսկերօք մեռելոց և ամենայն
պղծութեամբ : *Նոյնպէս և դուք արտաքոյ 28

երեւիք մարդկան արդարք , և ՚ի ներքոյ լի
էք կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ :
29 *Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւո-
րաց . զի շինէք զդիրիմս մարգարէից , և զար-
30 դարէք զդերեզմանս արդարոց , *և ասէք .
եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց , ոչ հաղոր-
31 դէաք արեան մարգարէիցն . *ապա ուրեմն
վկայէք զանձանց՝ եթէ որդիք էք այնոցիկ
32 որ կոտորէին զմարգարէսն . *և դուք լցէք
33 զչափ հարցն ձերոց : *Օձք , ծնունդք իժից ,
զիա՞րդ փախիցուք ՚ի դատաստանէ գե-
34 հենին : *Վասն այդորիկ ահաւասիկ ես ա-
ւաքեմ առ ձեզ մարգարէս և իմաստունս և
դպիրս , և ՚ի նոցանէ սպանանիցէք և ՚ի խաչ
հանիցէք , և ՚ի նոցանէ տանջիցէք ՚ի ժողո-
վուրդս ձեր , և հալածիցէք ՚ի քաղաքէ ՚ի
35 քաղաք : *Որպէս զի եկեսցէ ՚ի վերայ ձեր ամե-
նայն արիւն արդար հեղեալ յերկրի , յարենէ
արեւլի արդարոյ մինչեւ ցարիւնն զաքարիայ
որդւոյ բարաքեայ՝ զոր սպանէք ընդ մէջ տա-
36 ճարին և սեղանոյ . *ամէն ասեմ ձեզ , եկեսց-
ցէ այն ամենայն ՚ի վերայ ազգիս այսորիկ :Ո-
37 րուսաղէմ , երուսաղէմ որ կոտորէր զմարգա-
րէս և քարկոծ առնէր զառաքեալսն առ նա .
քանի՞ցս անդամ կամեցայ ժողովել զմանկունս
քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ
38 թեւովք , և ոչ կամեցարուք . *ահա թողեալ լի-
ցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ : *Բայց ասեմ ձեզ ,
39 թէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս յայսմհետէ , մին-
չեւ ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանուն տեառն

ԳԼՈՒԽ ԻԴ.

1 Եւ եղեալ արտաքս յիսուս ՚ի տաճարէն՝ եւ
գնայր. և մատեան աշակերտքն ցուցանել
2 նմա զշինուածս տաճարին: * Եւ նա պատաս-
խանի ետ և ասէ ցնոսա. տեսանէք զայդ ա-
մենայն. ամէն ասեմ ձեզ, ոչ մնասցէ
այդր քար ՚ի քարի վերայ որ ոչ քակտես-
3 ցի: * Եւ մինչդեռ նստէր ՚ի լերինն ձիթենե-
աց, մատեան առ նա աշակերտքն առան-
ձինն և ասեն. ասա մեզ՝ ե՞րբ լինիցի այդ,
և կամ զինչ նշան իցէ գալստեանն և
4 վախճանի աշխարհիս: * Պատասխանի ետ յի-
սուս և ասէ ցնոսա. զգոյշ լերուք՝ զուցէ
5 ոք զձեզ խաբիցէ. * զի բազումք գայցեն յա-
նուն իմ, և ասիցեն՝ թէ ես եմ քրիստոս,
6 և զբազումս մոլորեցուցանիցեն: * Լսելոց էք
պատերազմունս և համբաւս պատերազմաց.
զգոյշ լերուք՝ մի խռովիջիք, զի պարտ է
լինել այնմ ամենայնի, այլ չեւ է կատա-
7 րած: * Ցարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թա-
գաւորութիւն ՚ի թագաւորութեան. և եղի-
ցին սովք և սրածութիւնք և տապանութիւնք
8 ՚ի տեղիս տեղիս: * Սակայն և այն ամենայն
9 սկիզբն է երկանց: * Յայնժամ մատնեսցեն
զձեզ ՚ի նեղութիւն, և սպանանիցեն զձեզ.
և եղիջիք ատելեաք յամենայն ազգաց
10 վասն անուան իմոյ: * Եւ յայնժամ գայթագ-
ղեսցեն բազումք, և զմիմեանս մատնեսցեն,

11 և ատեսցեն զմիմեանս: * Եւ բազումք սուտ
մարգարէք յարիցեն, և զբազումս մոլորե-
12 ցուսցեն: * Եւ վասն բազմանալոյ անօրէնու-
13 թեանն՝ յամենեքեսին սէր բազմաց: * Բայց որ
14 համբերեսցէ իսպառ, նա կեցցէ: * Եւ քա-
րոզեսցի աւետարանս արքայութեան ընդ ա-
մենայն տիեզերս՝ ՚ի վկայութիւն ամենայն
հեթանոսաց, և ապա եկեսցէ կատարած:
15 * Արդ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւնն ա-
ւերածոյն, որ ասացեալն է ՚ի Դանիէլ
մարգարէէ, զի կայցէ ՚ի տեղւոջն սրբու-
16 թեան, որ ընթեռնուն՝ ՚ի միտ առցէ: * Յայն-
ժամ որ ՚ի հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ՚ի
17 լերինս. * և որ ՚ի տանիս կայցէ, մի իջցէ առ-
18 նել ինչ ՚ի տանէ իւրմէ. * և որ յանդի իցէ,
19 մի դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր: * Բայց
վայ իցէ յղեաց և առնասուաց յաւուրսն յայ-
20 նոսիկ: * Ցաղօթս կացէք՝ զի մի լինիցի փա-
խուստն ձեր ձմերան, և մի՛ ՚ի շաբաթու:
21 * Զի եղիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ, որ-
պիսի ոչ եղեւ ՚ի սկզբանէ արարածոյ աշ-
22 խարհի մինչեւ ցայժմ, և ոչ այլ լիցի: * Եւ
եթէ ոչ կրճատէին աւուրքն այնոքիկ, ոչ ապ-
րէր ամենայն մարմին. բայց վասն ընտրե-
23 լոցն կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ: * Յայն-
ժամ թէ ոք ասիցէ ձեզ՝ ահաւասիկ աստ է
քրիստոս կամ անդ, մի՛ հաւատայցէք:
24 * Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մար-
գարէք, և տացեն նշանս մեծամեծս և արա-
ւնաւոս, մինչ մոլորեցուցանել՝ թէ հնար ինչ

իցէ և ընտրեալն ։ *Ահա յառաջադոյն ա- 25
ւասցի ձեզ ։ *Ապա եթէ ասիցեն ձեզ. ահա- 26
ւանիկ յանապատի է, մի՛ ելանիցէք. և ե-
թէ ահա յշտեմարանս է, մի՛ հաւատայցէք ։
*Զի որպէս փայլակն որ ելանէ յարեւելից՝ 27
և երեւի մինչեւ յարեւմուտս, այնպէս եղի-
ցի գալուստն որդւոյ մարդոյ ։ *Զի ուր գէ- 28
ղերն իցէ, անդր ժողովեսցին արծուիք ։ *Վա- 29
ղվաղակի յետ նեղութեան աւուրցն այնոցիկ
արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ո՛չ տացէ
զլոյս իւր. և աստեղք անկցին յերկինից. և
զօրութիւնք երկնից շարժեսցին ։ *Եւ ապա 30
երեւեսցի նշան որդւոյ մարդոյ յերկինս. և
յայնժամ կոծեսցին ամենայն ազգք երկրի,
և տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ի վերայ ամ-
պոյ երկնից զօրութեամբ և փառաւք բազմօք ։
*Եւ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր փողով մե- 31
ծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալս նորա ի չո-
րից հողմոց՝ ի ծագաց երկնից մինչեւ ի ծա-
գըս նոցա ։ *Ի թզենւոյ անտի ուսարուք զա- 32
ւակն. զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին
և տերեւն ցցուիցի, գիտէք թէ մերձ է ա-
մառն ։ *Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանի- 33
ցէք զայս ամենայն, գիտասջիք թէ մերձ է
ի դուռս ։ *Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ո՛չ անց- 34
ցէ ազգս այս՝ մինչեւ այս ամենայն եղիցի ։
*Երկինք և երկիր անցցեն, և բանք իմ մի՛ 35
անցցեն ։ *Բայց վասն աւուրն այնորիկ և ժա- 36
մու՝ ոչ ոք գիտէ, ո՛չ հրեշտակք երկնից՝ և
ո՛չ որդի, բայց միայն հայր ։ *Այլ որպէս 37

աւուրքն Նոյի, այնպէս եղիցի գալուստն որ-
38 դւոյ մարդոյ ։ *Զի որպէս էին յաւուրսն որ
յառաջ քան զԼրհեղեղն, ուտէին և ըմպէին,
կանայս առնէին և արանց լինէին, մինչեւ
39 յօրն յորում եմուտ Նոյ ի տապանն. *և
ո՛չ գիտացին՝ մինչեւ եկն Լրհեղեղն և ե-
բարձ զամենեսեան, այնպէս եղիցի և գալուս-
40 տն որդւոյ մարդոյ ։ *Յայնժամ երկու եր-
կուս յագարակի, մին առնուցու և միւսն
41 թողուցու ։ *Եւ երկու աղայցեն ի մի
երկանս, մին առնուցու և միւսն թողուցու ։
42 *Արթուն կացէք՝ զի ո՛չ գիտէք յորում ժա-
43 մու տէրն ձեր գայ ։ *Զայն գիտասջիք, ե-
թէ գիտեր տանուտէր՝ յորում պահու գող
գայ, սկսեր՝ և ո՛չ տայր ական հատանել ըզ-
44 տանն իւրոյ ։ *Վասն այսորիկ և դուք ե-
ղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ո՛չ
45 ակն ունիցիք՝ գայ որդի մարդոյ ։ *Իսկ ո՞վ
իցէ հաւատարիմ ծառայ և խմաստուն, զոր
կացոյց տէր իւր ի վերայ ծառայից իւրոյ՝
46 տալ նոցա կերակուր ի ժամու ։ *Երանի է
ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանի-
47 ցէ արարեալ այնպէս. *ամէն ասեմ ձեզ, զի
ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ
48 զնա ։ *Ապա թէ ասիցէ ծառային չար ի սրտ-
49 ի իւրում, տէր իմ յամէ զգալ. *և սկսա-
նիցի հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտի-
50 ցէ և ըմպիցէ ընդ արբեցողս, *գայցէ տէր
ծառային այնորիկ յաւուր յորում ոչ ակն ու-
51 նիցի, և ի ժամու յորում ո՛չ գիտիցէ, *և

կարեացէ զնա ընդ մէջ, և զբաժին նորա 51
ընդ կեղծաւորս դիցէ. անդ եղիցի լալ և
կրճել ատամանց։

ԳԼՈՒԽ ԻԵ.

Յայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկ- 1
նից տասն կուսանաց, որոց առեալ զլապ-
տերս իւրեանց ելին ընդ առաջ փեսային և
հարսին. * հինգն ի նոցանէ յիմարք էին, և 2
հինգն իմաստունք. * ծիմարքն առին զլապ- 3
տերան, և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին. 4
* իսկ իմաստունքն առին և ձէթ ամանով
ընդ լապտերս իւրեանց. * եւ ի յամել փե- 5
սային, նիրհեցին ամենեքեան և ի քուն մե-
ռին. * եւ ի մէջ գիշերի եղեւ բարբառ. 6
ահա փեսայ գայ, ելէք ընդ առաջ նորա.
* յայնժամ յարեան ամենայն կուսանքն, և 7
կազմեցին զլապտերս իւրեանց. * Ասեն յի- 8
մարքն ցիմաստունսն. տուք մեզ յիւղոյդ
ձերմէ, զի ահա չիմանին լապտերք մեր.
* պատասխանի ետուն իմաստունքն և ասեն. 9
գուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական, այլ
երթայք ի վաճառականս և գնեսջիք ձեզ.
* իսկ եւ նոքա գնացին գնել՝ և եկին փեսայն, 10
և պատրաստքն մտին ընդ նմա ի հարսանի-
սըն, և փակեցաւ դուռն. * յետոյ գան և 11
այլ կուսանքն և ասեն. տէր տէր, բաց մեզ.
* նա պատասխանի եւ ասէ. ամէն ասեմ 12
ձեզ, թէ ոչ գիտեմ զձեզ. * Արթուն կացէք՝ 13

զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ զժամ. * Որպէս 14
այր մի դնացեալ ի տար աշխարհ, կոչեաց
զծառայս իւր՝ և ետ նոցա զինչս իւր. * Ու- 15
մեմն ետ հինգ քանքար, և ումեմն երկուս,
և ումեմն մի. իւրաքանչիւր ըստ իւրում կա-
րի, և դնաց. * Զօրեաւ վաղվաղակի որ առ 16
զհինգն, գործեաց նոքօք, և շահեցաւ այլ
հինգ. * Նոյնպէս և որ զերկուսն՝ շահե- 17
ցաւ այլ եւս երկուս. * եւ որ զմին առ, 18
գնաց փորեաց զերկիր և թագոյց զարծաթ
տեառն իւրոյ. * Ետ բազում ժամանակի 19
գայ տէր ծառայիցն այնոցիկ, և առնէ հա-
մարս ի մէջ նոցա. * եւ մատուցեալ որ 20
զհինգ քանքարն առ, մատոյց այլ եւս հինգ
քանքար և ասէ. տէր, հինգ քանքար ետուր
ցիս, արդ աւասիկ հինգ այլ եւս քանքար
շահեցայ. * Ասէ ցնա տէրն իւր. ազ- 21
նիւ, ծառայ բարի և հաւատարիմ, որովհե-
տեւ ի սակաւուդ հաւատարիմ էս, ի վե-
րայ բազմաց կացուցից զքեզ. մուտ յուրա-
խութիւն տեառն քո. * Մատուցեալ և որոյ 22
զերկուս քանքարսն առեալ էր, և ասէ.
տէր, երկուս քանքարս ետուր ցիս, ահաւա-
սիկ երկուս եւս այլ քանքարս շահեցայ. 23
* Ասէ ցնա տէրն իւր. ազնիւ,
ծառայ բարի և հաւատարիմ, որովհետեւ ի
սակաւուդ հաւատարիմ էս, ի վերայ բազ-
մաց կացուցից զքեզ. մուտ յուրախութիւն
տեառն քո. * Մատուցեալ և որոյ զմի քան- 24
քարն առեալ էր, և ասէ. տէր, գիտէի՝

դի այր մի խիստ ես , հնձես զոր ոչ սերմա-
նեցեր , և ժողովես ուստի ոչ սփռեցեր .
* երկեայ՝ դնայի և թագուցի զքանքարս 25
քո յերկրի . արդ ահասիկ քոդ ոյքդ : * Պա- 26
տասխանի եւ տէրն և ասէ ցնա . Ծառայ
չար և վատ , դիտէիր՝ թէ հնձեմ ուստի ոչ
սերմանեցի , և ժողովեմ ուստի ոչ սփռեցի ,
* պարտ էր քեզ արկանել զարծաթդ իմ՝ ի 27
սեղանաւորս , և եկեալ ես տոկոսօք պա-
հանջէի զիմն : * Առ ասէք ի դմանէ զքան- 28
քարդ , և տուք այնմ որ ունիցի զտասն
քանքարն : * Զի ամենայնի որ ունիցի՝ տա- 29
ցի և յաւելցի , և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ու-
նիցին բարձցի ի նմանէ : * Եւ զծառայդ ան- 30
պիտան հանէք ի խաւարն արտաքին . անդ
եղիցի լալ և կրճել առամանց : * Եւ յոր- 31
ժամ եկեսցէ որդի մարդոյ փառօք իւրով՝
և ամենայն հրեշտակք ընդ նմա , յայնժամ
նստցի յաթոռ փառաց իւրոց . * և ժողովես- 32
ցին առաջի նորա ամենայն ազգք , և մեկ-
նեսցէ զնոսա ի միմեանց , որպէս հովիւ զի
մեկնէ զօդիս յայծեաց . * եւ կացուսցէ զօ- 33
դիան ընդ աջմէ իւրմէ , և զայծեան ի ձախ-
մէ : * Յայնժամ ասասցէ թագաւորն ցայնո- 34
սիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն . եկայք օրհնեալք
Հօր իմոյ , ժառանգեցէք զպատրաստեալ
ձեզ զարքայութիւնն ի սկզբանէ աշխարհի :
* Զի քաղցեայ՝ և եռուք լինէ ուտել . Ծա- 35
րաւեցի՝ և արբուցէք լինէ . օտար էի՝ և ժո-
ղովեցէք զիս : * մերկ՝ և զգեցուցէք զիս . 36

հիւանդ էի՝ և տեսէք զիս . ի բանտի էի՝ և
37 եկէք առ իս : * Յայնժամ պատասխանի տա-
ցեն նմա արդարքն և ասասցեն . տէր , ե՞րբ
տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ և կերակրեցաք ,
38 կամ ծարաւի՝ և արբուցաք , * ե՞րբ տեսաք
զքեզ օտար՝ և ժողովեցաք , կամ մերկ՝ և
39 զգեցուցաք . * ե՞րբ տեսաք զքեզ հիւանդ
40 կամ ի բանտի , և եկաք առ քեզ : * Պա-
տասխանի տացէ թագաւորն և ասասցէ ցը-
նոսա . ամէն ասեմ ձեզ , որովհետեւ արա-
րէք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց ,
41 ինձ արարէք : * Յայնժամ ասասցէ և ցայ-
նոսիկ որ ընդ ահեկէն իցեն . երթայք յի-
նէն , անիծեալք , ի հուրն յաւիտենական՝ որ
պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտակաց
42 նորա : * Զի քաղցեայ՝ և ոչ եռուք ինձ ու-
տել . ծարաւեցի՝ և ոչ արբուցէք զիս . * օ-
43 տար էի՝ և ոչ ժողովեցէք զիս . մերկ էի՝ և
ոչ զգեցուցէք զիս . հիւանդ և ի բանտի՝ և
44 ոչ տեսէք զիս : * Յայնժամ պատասխանի տա-
ցեն և նոքա և ասասցեն . տէր , ե՞րբ տեսաք
զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի , կամ օտար
կամ մերկ , կամ հիւանդ կամ ի բանտի , և
45 ոչ պաշտեցաք զքեզ : * Յայնժամ պատաս-
խանի տացէ նոցա և ասասցէ . ամէն ասեմ
ձեզ , որովհետեւ ոչ արարէք միում ի փո-
քրկանցս յայսցանէ , և ոչ ինձ արարէք :
46 * Եւ երթիցեն նոքա ի տանջանսն յաւիտե-
նականս , և արդարքն ի կեանսն յաւիտե-
նականս :

ԳԼՈՒԽ ԻԶ.

Եւ եղեւ երբեմն կատարեալ յիսուս զամե- 1
նայն զբանս զայսոսիկ, ասէ յաշակերտան իւր.
*գիտէք, զի յետ երկուց աւուրց զատիկ լի- 2
նի, և որդի մարդոյ մատնի՝ ի խաչ հանել:
*Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն 3
և դպիրք և ծերք ժողովրդեանն՝ ի սրահ քա-
հանայապետին՝ որում անուն էր կայիափա.
*և արարին խորհուրդ զի նենգութեամբ կալ- 4
ցին զյիսուս և սպանցեն: *Բայց ասէին, թէ 5
մի՛ ի տօնի ասա՝ զի մի խռովութիւն լինիցի
՛ի ժողովրդեանն: *Իբրեւ եկն յիսուս՝ ՛ի բե- 6
թանիա՛ ի տունն սիմոնի բորոտի, *մատեաւ 7
առ նա կին մի, որ ունէր շիշ իւղոյ ծան-
րագնի, և թափեաց՝ ի գլուխ նորա՝ ի բազ-
մականին: *Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ բար- 8
կացան, և ասեն. ընդէր է կորուստ այդ
իւղոյդ. *զի մարթի էր վաճառել զդա մե- 9
ծագնի, և տալ աղքատաց: *Գիտաց յիսուս 10
և ասէ ցնոսա. զի՞ աչխատ առնէք զկնի՛ դ.
դործ մի բարի գործեաց դա յիս. *յամե- 11
նայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց
զիս ոչ համապազ ընդ ձեզ ունիք: *Արկա- 12
նել դորա զիւղդ՝ ի մարմին իմ, առ՛ի թա-
ղելոյ զիս նշանակեաց: *Բայց ամէն ասեմ 13
ձեզ, զի ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս
ընդ ամենայն աշխարհ, խօսեսցի և զոր ա-
րար դա՛ ի յիշատակ դորա: *Յայնժամ դը- 14

նաց մի յերկոտասանիցն անուանեալ յուդա
սկարիովտացի առ քահանայապետան. և ասէ. 15
*զի՞նչ կամիք տալ ինձ, և ես մատնեցից
զնա ձեզ: Եւ նոքա կշռեցին նմա երեսուն 16
արծաթի: *Եւ յայնմ հետէ խնդրէր պա-
րապ՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա:
*Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերաց 17
մատուան աշակերտքն առ յիսուս և ասեն.
ո՞ւր կամիս զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել
զզատիկն: *Եւ նա ասէ ցնոսա. երթայք ՛ի 18
քաղաքն առ այս անուն, և ասացէք ցնա.
վարդապետ ասէ, ժամանակ իմ մերձեալ է.
առ քեզ առնեմ զզատիկս աշակերտաց քո հան-
դերձ: *Եւ արարին աշակերտքն որպէս հր- 19
ամայեաց նոցա յիսուս, և պատրաստեցին
զզատիկն: *Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, կայր 20
բազմեալ ընդ երկոտասան աշակերտան: *Եւ 21
մինչդեռ ուտէին նոքա, ասէ. ամէն ա-
սեմ ձեզ, զի մի ոմն ՛ի ձէնջ մատնելոց է
զիս: *Եւ տրտմեցան յոյժ. սկսան ասել 22
ցնա իւրաքանչիւր ոք ՛ի նոցանէ. միթէ ես
իցեմ, տէր: *Նա պատասխանի եւ ասէ. 23
որ վեհաց զձեռն իւր ընդ իս ՛ի սկուտեակ՝
նա մատնելոց է զիս: *Որդի մարդոյ երթայ՝ 24
որպէս և դրեալ է վասն նորա. բայց վայ
մարդոյն այնմիկ՝ որով ձեռամբ որդին մարդոյ
մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ չէր ծնեալ
մարդն այն: *Պատասխանի եւ յուդա որ 25
մատնելոյն էր զնա, և ասէ. միթէ ես իցեմ,
վարդապետ: Ասէ ցնա. դո՛ւ ասացեր: *Եւ 26

մինչդեռ ուտէին նոքա , առ յիսուս հաց՝
օրհնեաց և եբեկ , և ետ աշակերտացն և
ասէ . առէք կերայք , այս է մարմին իմ : *Եւ 27
առեալ բաժակ դոհացաւ՝ ետ նոցա և ասէ .
արբէք ի դմանէ ամենեքին . * զի այդ է 28
արիւն իմ նորոյ ուխտի , որ ի վերայ բազ-
մաց հեղու ի թողութիւն մեղաց : * Բայց ա- 29
սեմ ձեզ , ոչ եւս արբից յայսմ հետէ ի բե-
րոյ որթոյ մինչեւ ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից
զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան հօր իմոյ :
*Եւ օրհնեցին , և ելին ի լեառն ձիթենեաց : 30
* Յայնժամ ասէ ցնոսա յիսուս . ամենեքին 31
դուք գայթագղելոց էք յինէն յայսմ գիշե-
րի . զի գրեալ է՝ թէ հարից զհովիւն՝ և ցրը-
ուեսցին ոչխարք հօտին : * Եւ յետ յարուն- 32
լոյն իմոյ յառաջեցից զձեզ ի գալիլեա :
* Պատասխանի ետ Պետրոս՝ և ասէ ցնա . 33
Թէպէտ և ամենեքեան գայթագղեսցին ի
քէն , սակայն ես ոչ գայթագղեցայց : * Ասէ 34
ցնա յիսուս . ամէն ասեմ քեզ , զի յայսմ գի-
շերի մինչչեւ հաւս խօսեալ իցէ՝ երիցս ու-
րացիս զիս : * Ասէ ցնա պետրոս . թէ և մե- 35
ռանել հասանիցէ ընդ քեզ , զքեզ ոչ ուրա-
ցայց : Նոյնպէս և ամենայն աշակերտքն ա-
սէին : * Յայնժամ գայ յիսուս ընդ նոսա ի 36
գիւղ մի՝ որում անուն էր գեթսեմանի , և
ասէ ցնոսա . նստարուք այդր մինչեւ եր-
թայց կացից յաղօթս : * Եւ առեալ ընդ իւր 37
զպետրոս և զերկուս որդիսն զեբեդեայ ,
սկսաւ տրտմել և հոգալ : * Յայնժամ ասէ 38

ցնոսա . տրտում է ոգի իմ մինչեւ ի մահ .
39 կացէք աստ և սկեցէք ընդ իս : * Եւ մա-
ուցեալ յառաջ սակաւիկ մի , անկաւ ի վե-
րոյ երեսաց իւրոց , կաց յաղօթս և ասէ .
հայր իմ , եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս
այս յինէն . բայց ոչ որպէս ես կամիմ , այլ
40 որպէս դու : * Գայ առ աշակերտան , և դը-
ւանէ զնոսա ի քուն , և ասէ ցպետրոս .
այդպէս ոչ կարացէք մի ժամ արթուն կալ
ընդ իս : * Արթուն կացէք և աղօթս արա-
41 ջէք՝ զի մի անկանիցէք ի փորձութիւն . հո-
42 գիս յօժար է , բայց մարմինս տկար : * Դար-
ձեալ երկրորդ անգամ չոգաւ եկաց յաղօթս
յիսուս և ասէ . հայր իմ , եթէ հնար իցէ
անցանել յինէն բաժակիս այսմիկ , ապա թէ
43 ոչ՝ արբից զսա . եղիցին կամք քո : * Եւ ե-
կեալ միւսանգամ եդիտ զնոսա ի քուն , զի
44 էին աչք իւրեանց ծանրացեալք : * Եթող ըզ-
նոսա՝ և գնաց կաց յաղօթս երրորդ ան-
45 գամ , և դարձեալ զնոյն բան ասաց : * Յայն-
ժամ դայ առ աշակերտան և ասէ ցնոսա .
ննջեցէք այսուհետեւ և հանգերուք . զի ա-
հա հասեալ է ժամ , և որդի մարդոյ մատ-
46 նի ի ձեռս մեղաւորաց . * արիք երթիցուք
աստի , զի ահաւասիկ եհաս որ մատնե լոյն
47 է զիս : * Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր , ահա
յուդա մի յերկոտասանիցն եկն , և ընդ
նմա ամբոխ բազում՝ սրով և բրօք՝ ի քա-
հանայապետիցն և ի ծերոց ժողովրդեանն :
48 Եւ որ մատնելոցն էր զնա՝ ետ նոցա նշան և

ասէ . ընդ որումէս համբուրեցից՝ նա է , ունիցիք : * Եւ վաղվաղակի մատուցեալ առ 49
յիսուս՝ ասէ . ողջ եր , վարդապետ . և համ-
բուրեաց ընդ նմա : * Եւ յիսուս ասէ ցնա . 50
ընկեր , վասն որոյ եկիր դ : Յայնժամ մատու-
եալ արկին ձեռս 'ի յիսուս , և կալան զնա :
* Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ որ էին ընդ յի- 51
սուսի , ձգեաց զձեռն և եհան զսուր իւր՝
և եհար զծառայ քահանայապետին , և 'ի
բաց եհան զունկն նորա : * Յայնժամ ասէ 52
ցնա յիսուս . դարձո զսուր քո 'ի տեղի իւր ,
զի ամենեքեան որ սուր առնուցուն՝ սրով
անկանիցին : * Թէ համարիցիս՝ թէ ոչ կա- 53
րեմ աղաչել զհայր իմ , և հատուցանիցէ ինձ
այժմ այր աւելի քան զերկոտասան գունդս
հրեշտակաց . * այլ զիարդ լինուն գիրք՝ 54
թէ այսպէս պարտ է լինել : * Յայնժամ ա- 55
ծաց յիսուս ցամբոխն . իբրեւ 'ի վերայ աւա-
զակի ելիք սուսերօք և բրօք՝ ունել զիս .
հանապազ առ ձեզ 'ի տաճարին նստէի և ու-
սուցանէի , և ոչ կալայք զիս : * այլ այս ամե- 56
նայն եղեւ՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցին : Յայն-
ժամ աշակերտքն թողին զնա և փախեան :
* Իսկ նոցա կալեալ զյիսուս ածին առ կա- 57
յիափա քահանայապետ՝ ուր դպիրքն և
ծերք ժողովեալ էին : * Եւ պետրոս զհետ 58
նորա երթայր բացադոյն մինչեւ 'ի սրահ քա-
հանայապետին . և մտեալ 'ի ներքս՝ նստէր
ընդ սպասաւորսն տեսանել զկատարածն :
* Իսկ քահանայապետքն և ամենայն տեառնն 59

խնդրէին սուտ վկայութիւն դյիսուսէ , զի
60 սպանանիցեն զնա . * և ոչ դտանէին 'ի բաղ-
մաց սուտ վկայիցն մատուցելոց : Ետուն մա-
61 տուցեալ երկու սուտ վկայք՝ * ասէին , թէ
սա ասէր՝ կարող եմ քակել զտաճարն աս-
62 տուծոյ , և զերիս աւուրս չինել : * Եւ յա-
րուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա . չոմն
ինչ պատասխանի՝ զինչ դոքա ամբաստանեն
63 զքէն : * Եւ յիսուս լուռ կայր : Պատասխանի
եւս քահանայապետն և ասէ ցնա . երդմնե-
ցուցանեմ զքեզ յաստուած կենդանի , զի ա-
սասցես մեզ՝ թէ դուն ես քրիստոս որդի
64 աստուծոյ : * Ասէ ցնա յիսուս . դու ասա-
ցեր : Բայց ասեմ ձեզ , յայսմ հետէ տեսա-
նիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զո-
րութեանն՝ և եկեալ ընդ ամպս երկնից :
65 * Յայնժամ քահանայապետն պատառեաց
զհանդերձս իւր և ասէ . հայհոյեաց . զի՞ եւս
պիտոյ են մեզ վկայք . ահա արդ լուայք զզ-
66 հայհոյութիւնն դորա . * զինչ հաճոյ է ձեզ :
Նոքա պատասխանի ետուն և ասեն . մա-
67 հապարտ է : * Յայնժամ թքին ընդ երեսս
նորա , և կռփեցին զնա . և ոմանք ապտա-
68 կեցին և ասեն . * մարգարեաց մեզ , քրիս-
69 տոս , ո՞վ է որ եհարն զքեզ : * Իսկ պետ-
րոս նստէր արտաքոյ 'ի գաւթին . մատեաւ
առ նա աղախին մի և ասէ . և դու ընդ յի-
70 սուսի գալիլեացւոյ էիր : * Նա ուրացաւ ա-
ռաջի ամենեցուն և ասէ , թէ ոչ դիտեմ
71 զի՛նչ լոսիսդ : * Եւ իբրեւ եկն նա արտաքս

քան զդուռնն, եաես զնա այլ կին մի՝ և ա-
սէ ցայնոսիկ որ անդն կային. և սա ընդ յի-
սուսի նաղովրեցւոյ էր: * Եւ դարձեալ ու- 72
ուրացաւ երդմամբ, թէ ո՛չ գիտեմ զայրն:
* Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ որք կա- 73
յինն անդ, ասեն ցպետրոս. արդարև և
դու 'ի նոցանէ ես, քանզի և խօսք քո յայտ
առնեն զքեզ: * Յայնժամ սկսաւ նզովել և 74
երդնուլ, թէ ո՛չ գիտեմ զայրն. և իսկոյն
հաւ խօսեցաւ: * Եւ յիշեաց պետրոս զբանն 75
յիսուսի զոր ասաց, թէ մինչչեւ հաւու խօս-
եալ իցէ՝ երիցս ուրացիս զիս: Եւ ելեալ
արտաքս եկաց դառնապէս:

ԳԼՈՒԽ ԻԷ.

Իբրեւ այդ եղեւ, խորհուրդ արարին 1
ամենայն քահանայապետքն և ծիր ժողո-
վրդեանն վասն յիսուսի՝ սպանանել զնա:
* կապեցին զնա, և առին զնացին. և ե- 2
տուն 'ի ձեռս պոնտացւոյ պիղատոսի դա-
տաւորի: * Յայնժամ տեսեալ յուդայի որ 3
մատնեացն զնա՝ թէ պարտաւորեցաւ, զղջ-
ացաւ, և դարձոյց զարծաթսն առ քահա-
նայապետսն և ծերս ժողովրդեանն, * և ա- 4
սէ. մեղայ զի մատնեցի զարիւն արդար:
Եւ նոքա ասեն. մեզ չէ փոյթ, դու դիտես:
* Եւ ընկէց զարծաթսն 'ի տաճարին՝ և գնաց, 5
և չոքաւ խեղդեցաւ: * Իսկ քահանայապե- 6
տքն առեալ զարծաթսն՝ ասեն. ոչ է արժան

ընդունել զայդ 'ի կորբանն, քանզի դինք
7 արեան են: * Խորհուրդ արարեալ գնեցին
այնսւ զադտարակն բրտի 'ի դերեզմանն օտա-
8 րաց: * Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն
այն, ադտարակ արեան՝ մինչեւ յայսօր:
9 * Յայնժամ լցաւ՝ որ ասացաւն 'ի ձեռն երե-
միայի մարգարէի. և առին զերեսուն ար-
ծաթսին զդինիս վաճառելոյն, զոր արկին
10 յորդւոցն իսրայէլի, * և ետուն զնա յագա-
րակն բրտի, որպէս հրամայեաց ինձ տէր:
11 * Եւ յիսուս եկաց առաջի դատաւորին. և
հարց զնա դատաւորն և ասէ. դո՞ւ ես թա-
գաւորն հրէից: Եւ յիսուս ասէ. դու ասես:
12 * Եւ 'ի չարախօսելն նորա 'ի քահանայապե-
տէն և 'ի ծերոց, ոչինչ եաս պատասխանի:
13 * Յայնժամ ասէ զնա պիղատոս. ո՞չ լսես՝ որ-
14 չափ դո՛քա հակառակ քո վկայեն: * Եւ ո՛չ
եաս նմա պատասխանի՝ և ո՛չ բան մի, մին-
15 չեւ զարմանալ դատաւորին յոյժ: * Բայց ըստ
ժամի սովոր էր դատաւորն արձակել ժողո-
16 վրդեանն կապեալ մի զոր կամէին: Ունէ-
ին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր, որում
17 անուն էր յիսու բարաբբա: * Իբրեւ ժողո-
վեցան, ասէ զնոսա պիղատոս. զո՞ կամիք
յերկուց ասել՝ զի արձակեցից ձեզ, զյի-
սու բարաբբա՝ եթէ զյիսուս զանուանեա-
18 լեն քրիստոս: * Գիտէր՝ թէ առ նա-
19 խանձու մատնեցին զնա: * Եւ մինչ նստէր
յատենին, առաքեաց առ նա կինն իւր և
ասէ. չկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ.

զի բազում անց.ք անցին ընդ իս այսօր յա-
նուրըս վաղն նորա : * իսկ քահանայապետքն 20
և Ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն , զի
խնդրեսցեն զբարաբբայն՝ և զՅիսուս կո-
րուսցեն : * Պատասխանի եւս դատաւորն և 21
ասէ ցնոսա . զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ
յերկուց այոի : Եւ նոքա ասեն , զբարաբ-
բա : * Ասէ ցնոսա պիղատոս . իսկ զի՞ արա- 22
րից զՅիսուս զանուանեալն քրիստոս : * Ա- 23
սեն ամենեքեան . խաչեսցի : Եւ նա ասէ .
զի՞նչ չար արար : Եւ նոքա առաւել եւս ա-
ղաղակէին և ասէին . խաչեսցի : * Եւ տես- 24
եալ պիղատոսի թէ ոչ ինչ օգնէ , այլ առա-
ւել խռովութիւն լինի , առեալ ջուր՝ լուաց
զձեռս առաջի ժողովրդեանն և ասէ . քաւ-
եալ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ .
դուք դիտասջիք : * Պատասխանի եւս ամե- 25
նայն ժողովուրդն և ասէ . արիւն դորա՝ ի
վերայ մեր և ի վերայ որդւոց մերոց : * Յայն- 26
ժամ արձակեաց նոցա զբարաբբայն , և զՅի-
սուս դան հարեալ՝ եւս ի ձեռս զի խաչես-
ցի : * Յայնժամ զինուորք դատաւորին ա- 27
ռին զՅիսուս յօպարանս , և ժողովեցին ի
վերայ նորա զամենայն զդունդն . * մերկա- 28
ցուցին զնա . և արկին զնովաւ զքղամիդ կար-
միր . * և բոլորեալ պսակ ի փշոց՝ եդին ի 29
գլուխ նորա , և եղէգն յաջու ձեռին նորա .
ի ծունր ելեալ առաջի նորա՝ կատակէին և
ասէին . ողջ եր թագաւոր հրէից : * Եւ 30
թքեալ ի նա՝ առնուն զեղէգնին և ծեծէին

31 զգլուխ նորա : * Եւ յորժամ ձաղեցին զնա ,
մերկացուցին ի նմանէ զքղամիդն՝ և ագու-
ցին նմա զիւր հանդերձն , և տարան զնա ի
32 խաչ հանել : * Եւ ելեալ արտաքս գտին այր
մի կիւրենացի՝ անուն սիմովն , զնա կալան
33 պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա : * Եւ եկեալ
ի տեղին անուանեալ գողգոթա , որ է տեղի
34 կառափնելոյ , * եառուն նմա ըմպել գինի ընդ
լեղի խառնեալ . և իբրեւ ճաշակեաց , ոչ կա-
35 մեր ըմպել : * Եւ հանեալ զնա ի խաչ , բաժա-
նեցին զհանդերձն նորա վիճակաւ . զի լցցի
բանն որ ասացաւ ի մարգարէէն . բաժանե-
ցին զհանդերձս իմ յիւրեանս , և ի վերայ
36 պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին : * Եւ
37 նստեալ պահէին զնա : * Եւ եդին ի վերայ
գլխոյ նորա՝ գրեալ զվէնաս նորա , թէ այս է
38 Յիսուս թագաւորն հրէից : * Յայնժամ հանին
ընդ նմա ի խաչ երկուս աւազակս , մի յաջմէ
39 նորա և մի յահեկէ : * Եւ որ անցանէին՝
հայհոյէին զնա . շարժէին զգլուխս իւրեանց ,
40 * և ասէին . վա՛հ , որ քակէիր զտաճարն , և
զերիս աւուրս չինէիր զնա . ապրեցո զքեզ .
41 թէ որդի ես աստուծոյ՝ էջ ի խաչէդ : * Նոյն-
պէս և քահանայապետքն ձաղէին հանդերձ
42 գպրօքն և Ծերովք և ասէին . * զայլս ապ-
րեցոյց , զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել . Ե-
թէ թագաւոր է Իսրայէլի՝ էջցէ այժմ ի
43 խաչէդ՝ և հաւատասցուք դմա . * Եթէ յու-
սացաւ յաստուած , փրկեսցէ այժմ զդա՝
եթէ կամի զդա . քանզի ասաց՝ եթէ աս-

տուծոյ որդի եմ: *Ջնոյն և աւազակքն որ 44
խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա:
*Եւ ՚ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղեւ ՚ի 45
վերայ ամենայն երկրի մինչեւ ցիւնն ժամ:
*Եւ ՚ցիւնն ժամուն գոչեաց յիսուս ՚ի ձայն մեծ 46
և ասէ. էլի, էլի, լամա սաբաքթանի. այ-
սինքն է, աստուած իմ, աստուած իմ, ընդ-
դէր թողեր զիս: *Ոմանք յայնցանէ որ ան- 47
դրն կային, իբրեւ լուան՝ ասէին. զեղիա
կարդա զա: *Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի 48
ոմն ՚ի նոցանէ, առ սպունգ լի քացախով,
հարեալ յեղեգան՝ եւս ըմպել նմա: *Եւ 49
կէսքն ասէին. թող տեսցուք եթէ գայ է-
զիա փրկել զդա: *Եւ յիսուս դարձեալ ա- 50
ղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ, և արձակեաց զո-
գին: *Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցեղաւ 51
յերկուս՝ ՚ի վերուստ մինչեւ ՚ի վայր. և եր-
կիր շարժեցաւ, և վէմք պատառեցան. *և 52
գերեզմանք բացան, և բազում մարմինք
ննջեցելոց սրբոց յարեան. *և ելեալ ՚ի գե- 53
րեզմանաց յետ յարութեան նորա, մտին ՚ի
քաղաքն սուրբ, և երեւեցան բազմաց: *Իսկ 54
հարիւրապետն և որ ընդ նմա պահէին զյի-
սուս, իբրեւ տեսին զշարժումնն և զեղելեալն,
երկեան յոյժ և ասեն՝. արդարեւ աստուծոյ
որդի էր սա: *Էին անդ կանայք բազումք, կա- 55
յին ՚ի հեռաստանէ և հայէին, որք եկին զնի
յիսուսի ՚ի գալիլեէ պաշտել զնա. *յորս էր մա- 56
րիամ մադդաղենացի, և մարիամ յակովբայ
և յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն զեբեդեայ:

57 *Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի մե-
ծատուն յարիմաթեայ, որում անուն էր յով-
58 սէփ, որ և աշակերտեցաւ իսկ յիսուսի: *Սա
մատուցեալ առ պիղատոս, խնդրեաց զմար-
մինն յիսուսի. յայնժամ պիղատոս հրամայ-
59 եաց տալ զմարմինն: *Եւ առեալ զմարմինն
60 յովսէփ՝ պատեաց սուրբ կտաւովք. *և եդ
՚ի նոր գերեզմանի՝ զոր փորեաց ՚ի վիմի. և
թաւալեցուցեալ կափարիչ դրան գերեզմա-
61 նին վէմ մի մեծ՝ գնաց: *Անդ էր մարիամ
մադդաղենացի, և միւս մարիամն, նստէին
62 հանդէպ գերեզմանին: *Եւ ՚ի վաղիւ անդր՝
որ է յետ ուրբաթուն, ժողովեցան քահա-
նայապետքն և փարիսեցիքն առ պիղատոս,
63 *և ասեն. տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն
այն ասէր մինչ կենդանին էր, թէ յետ երից
64 աւուրց յառնեմ: *Արդ հրամայեա զդու-
շանալ գերեզմանին մինչեւ ցերիս աւուրս,
գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի գողանայ-
ցեն զնա. և ասիցեն ժողովրդեանն, թէ
յարեաւ ՚ի մեռելոց. և լինիցի յետինն մոլո-
65 րութիւնն չար քան զառաջինն: *Ասէ ցնո-
սա պիղատոս, ունիք զղօրականն, երթայք
66 զդուշացարուք որպէս և գիտէք: *Եւ նո-
քա երթեալ զդուշացան գերեզմանին, և
կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն:

ԳԼՈՒԽ ԻԸ.

1 Եւ յերեկոյի շաբաթուն յորում լուսա-

նայր միաշաբաթին, եկին մարիամ մագդաղե-
նացի, և միւս մարիամն տեսանել զգերեզ-
մանն: * Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ. զի 2
հրեշտակ տեառն իջեալ յերկինից՝ մատուց-
եալ՝ ի բաց թաւալեցոյց զվէմն ի դրաց ան-
տի, և նստէր ի վերայ նորա: * Եւ էր տե- 3
սիլ նորա իբրեւ զփայլակին, և հանդերձ նորա
սպիտակ իբրեւ զձիւն: * Եւ յահէ անտի նո- 4
բա խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրեւ
զմեռեալ: * Պատասխանի եւս հրեշտակն և 5
ասէ ցկանայսն. Մի՛ երկնչիք դուք, զիտեմ
զի զՅիսուս զխաչելեալն խնդրէք. * չէ աստ, 6
քանզի յարեաւ որպէս ասացն. եկայք տե-
սէք զտեղին ուր կայր: * Եւ վաղվաղակի եր- 7
թայք ասացէք աշակերտացն նորա՝ թէ յար-
եաւ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ ի գալիլ-
եա, անդ տեսանիցէք զնա. ահա ասացի ձեզ:
* Եւ երթեալ վաղվաղակի ի դերեզմանէ անտի 8
ահիւ և խնդութեամբ բազմաւ՝ ընթանային
պատմել աշակերտացն: * Եւ ահա պատահ- 9
եալ նոցա Յիսուս և ասէ, ողջ էք: Եւ նոքա
մատուցեալ կալան զոտս նորա, և երկիր
պագին նմա: * Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. 10
Մի՛ երկնչիք, երթայք ասացէք եղբարցն ի-
մոյ՝ զի երթիցեն ի գալիլեա, և անդ տես-
ցեն զիս: * Իբրեւ նոքա գնացին, ահա ո- 11
մանք ի զօրականացն եկին ի քաղաքն, և
պատմեցին քահանայապետին զամենայն որ
ինչ եղեւն: * Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ 12
ծերովքն, խորհուրդ առեալ՝ արծաթս յոյժ

13 տուն զօրականացն, * և ասեն. ասացէ՛ք՝
եթէ աշակերտքն նորա եկեալ գիշերի գո-
14 ղացան զնա մինչ մեք՝ ի քուն էաք: * Եւ
եթէ լսիր լիցի այդ առ դատաւորն, մեք
հաճեսցուք զնա, և զձեզ անհոգս արաս-
15 ցուք: * Եւ նոցա առեալ զարծաթսն, արա-
րին որպէս ուսանին. և լրհմբաւս այս՝ ի
16 հրէից մինչեւ ցայսօր: * Իսկ մեստասան աշա-
կերտքն գնացին՝ ի գալիլեա՝ ի լեառնն ուր
17 ժամադիր եղեւ նոցա Յիսուս. * իբրեւ տես-
սին զնա, երկիր պագին նմա, և ոմանք
18 յերկուսցան: * Եւ մատուցեալ Յիսուս խօ-
սեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ա-
մենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի. որ-
պէս առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ
19 զձեզ: * Գնացէք այսուհետեւ աշակերտե-
ցէք զամենայն հեթանոսս. մկրտեցէք զնո-
սա յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյ սրբոյ:
20 * Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ
պատուիրեցի ձեզ: Եւ ահաւասիկ ես ընդ-
ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչեւ ի կատա-
րած աշխարհի:

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանն որ ըստ Մարկոսի գրեալ է՝ սոյն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի, և ընթացակից Պօղոսի գրեաց զաւետարանս զայս։ Եւ դնէ սկիզբն և ասէ՝ Սկիզբն աւետարանի, ՚ի Յովհաննու քարոզութենէն՝ և մկրտութիւնն Յովհաննու՝ և առնու վկայութիւն յեսայեայ մարգարէէ, նշանակէ և պիտծուխիւնն ՚ի լերինն, և ոչ ասէ պիտոճանքն՝ պատմէ և վասն ընտրութեան աշակերտացն, և նշանս և արուեստս զոր արար՝ և ըզխորհուրդ մատնութեանն, և պիտաստածն՝ որ և մատնեցաւ Պիղատոսի, և խաչեցաւ մարմնով, և պի պինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա՝ և պի մարմինն եդաւ ՚ի դերեզմանի և յարեաւ երեքօրեայ՝ և պիջանել հրեշտակին և երեւել կանանցն, և զնոյն պատմել աշակերտացն։

Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի վիմի դրեաց զաւետարանս իւր յԱղեքսանդր քաղաքի ՚ի լեզու եգիպտացի, պկնի ԹԵ ամի համբառնալոյ Փրկչին։

Մարկոս՝ բարձր պատուար՝ կամ՝ ՚ի վերայ առնեցան։

ՄԿԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

	Գլ.	Հմր.
Վասն դիւահարին	ա.	23
Վասն Պետրոսի զաքընչին	ա.	29
Վասն բժշկութեան ակն ակն հիւանդութեանց	ա.	32
Վասն բորոտին	ա.	40
Վասն անդամալուծին	բ.	3
Վասն Ղեւեայ մաքսաւորի	բ.	14
Վասն գօսացեալ ձեռինն	գ.	1
Վասն առաքելոյն ընտրութեան	գ.	13
Վասն սերմանեացն առակի	դ.	2
Վասն սաստելոյ ջուրցն	դ.	35
Վասն լեգէոնացն	ե.	1
Վասն դստեր Յայրոսի ապետին	ե.	21
Վասն տեառնահասին	ե.	25
Վասն հաւարոյ առաքելոցն	զ.	7
Վասն Յովհաննու և Հերովդի	զ.	14
Վասն հինգ հացին և երկուց ձկանցն	զ.	35
Վասն ՚ի վերայ ծովուն գնալոյ	զ.	47
Վասն անցանելոյն զպատուիրանսն	է.	5
Վասն Աստուածային կնոջն փիւնիկեցւոյ	է.	24
Վասն հաւերն և խլին	է.	31
Վասն եօթն հացին	ը.	1
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն	ը.	16
Վասն կուրին	ը.	22
Վասն հարցանելոյն ՚ի Կեսարիա	ը.	27
Վասն այլակերպութեանն Ցեառն	թ.	1
Վասն լուսնահարին	թ.	16

Վասն խորհելոյն՝ Թէ ո՞վ իցէ մեծ . . . Թ. 32
Վասն հարցանելոյն՝ Թէ պա՞տ է արձա-
կել զկին . . . . . ժ. 1
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս . ժ. 17
Վասն որդւոցն Զեբեդեայ . . . . . ժ. 35
Վասն Բարթիմէոսի . . . . . ժ. 46
Վասն յաւանակին . . . . . ժա. 1
Վասն չորանալոյ թզենւոյն . . . . . ժա. 12
Վասն անյիշաչարութեան . . . . . ժա. 25
Վասն հարցանելոյ քահանայապետին զը-
նդէր . . . . . ժա. 27
Վասն այգւոյն . . . . . ժբ. 1
Վասն հարցանելոյ գդահեկանէն . . . ժբ. 13
Վասն սադուկեցւոցն . . . . . ժբ. 18
Վասն դպրացն . . . . . ժբ. 28
Վասն Տեառն հարցանելոյ զփարիսեցիսն ժբ. 35
Վասն երկու լումայիցն . . . . . ժբ. 41
Վասն կատարածին . . . . . ժգ. 3
Վասն աւուրն և ժամուն . . . . . ժգ. 32
Վասն օծանելոյ կնոջն զՏէրն իւղով . . ժդ. 3
Վասն զատկին . . . . . ժդ. 12
Վասն մատնութեանն մարգարէանալոյ . ժդ. 18
Վասն Պետրոսի ուրացութեանն . . . . ժդ. 66
Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն ժե. 42
Վասն իւղաբեր կանանցն . . . . . ժզ. 1

ՄԱՐԿՈՍ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Ա Ւ Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Սկիզբն աւետարանի յիսուսի քրիստո-
2 սի որդւոյ աստուծոյ : * Որպէս և գրեալ է
ի մարգարէս . ահաւասիկ ես առաքեմ զհր-
եշտակ իմ առաջի քո , որ հանդերձեսցէ
3 զճանապարհս քո առաջի քո : * Ձայն բար-
բառոյ յանապատի . պատրաստ արարէք ըզ-
ճանապարհ տեառն , և ուղիղս արարէք ըզ-
4 շաւիղս նորա : * Եւ եղեւ՝ ի յովհաննէս մկ-
կրտէր յանապատի , և քարոզէր մկրտու-
թիւն ապաշխարութեան ի թողութիւն մե-
5 ղաց : * Եւ երթայր առ նա ամենայն աշխար-
հըն հրէաստանի , և երուսաղէմացիք ամե-
նեքեան . և մկրտէին ի նմանէ ի յորդանան
6 գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց : * Եւ
էր յովհաննէս զգեցեալ ստեւ ուղտու , և
գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր . և կերակուր
7 նորա էր մարախ և մեղր վայրենի : * Քարո-

զէր և ասէր. Դայ զօրադպին քան զիս զինի
իմ, որում չեմ բաւական խոնարհել լուծա-
նել զկօշկաց նորա: * Ես մկրտեցի զձեզ 8
ջրով, և նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով
սրբով: * Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ եկն 9
Յիսուս ի Նազարեթէ գալիլեացւոց, և մկր-
տեցաւ ի Յովհաննէ ի Յորդանան: * Եւ նոյն- 10
ժամայն ընդ վերանալ ի ջրոցն, տեսս ցել-
եալ զերկինս, և զՀոգին աստուծոյ իբրեւ
զաղաւնի՝ ղի իջանէր ի վերայ նորա: * Ձայն 11
եղեւ յերկինից և ասէ. Դու ես որդի իմ սի-
րելի. ընդ քեզ հաճեցայ: * Եւ նոյնժամայն 12
Հոգին հանէ զնա յանապատ: * Եւ էր նա 13
անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ ի սա-
տանայէ. և էր ընդ գազանս. և հրեշտակք
պաշտէին զնա:

ՐԹ * Եւ յետ մատնելոյն Յովհաննու, եկն Յի- 14
սուս ի գալիլեա. քարոզէր զաւետարանն
աստուծոյ և ասէր. * Թէ կատարեալ է ժա- 15
մանակ, և հասեալ է արքայութիւնն աստու-
ծոյ. ապաշխարեցէք և հաւատացէք յաւե-
տարանն: * Իբրեւ անցանէր առ ծովեզերբն 16
գալիլեացւոց, տեսս զսիմովն և զանդրէաս
եղբայր սիմովնի, զի արկեալ էր նոցա ուռ-
կանս ի ծով, զանդի ձկնորսք էին: * Եւ ա- 17
սէ ցնոսա Յիսուս. Եկայք զինի իմ, և արա-
բից զձեզ լինել որսորդս մարդկան: * Եւ 18
վաղվաղակի Թողեալ զուռկանսն, զնացին
զհետ նորա: * Եւ մատուցեալ անտի սակա- 19
ւիկ մի յառաջ, տեսս զյակովբոս զերեզ-

եայ և զյովհաննէս եղբայր նորա, և զնոսա
ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս, և կոչեաց
20 զնոսա: * Եւ վաղվաղակի Թողեալ զՀայրն
իւրեանց զերեդէոս ի նաւին վարձկանօքն
հանդերձ, գնացին զհետ նորա:
21 * Եւ մտանեն ի կափառնաում. և իսկ ՐԶ
և իսկ ի շաբաթուն մտեալ ի ժողովուրդն
22 ուսուցանէր զնոսա: * Եւ զարմանային ընդ-
վարդապետութիւն նորա, զի ուսուցանէր
զնոսա իբրեւ իշխանութիւնս՝ և ոչ որպէս
23 դպիրքն: * Եւ էր ի ժողովրդեանն նոցա այր
մի, յորում այս պիղծ դայր ի նմա. որ աղա-
24 ղակեաց և ասէ. * Թոյլ տուր, զի կայ մեր
և քո, Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսա-
նել զմեզ. դիտեմք զքեզ ով ես, սուրբն
25 աստուծոյ: * Ցասեաց ի նա Յիսուս և ա-
26 սէ. կարկեաց՝ և ել ի դմանէ: * Եւ զար-
կոյց զնա այն պիղծ, և աղաղակեաց ի
27 ձայն մեծ, և ել ի նմանէ: * Եւ զարմացան
ամենեքին, մինչեւ հնձել ընդ միմեանս և
ասել. զի՞նչ է այս նոր վարդապետութիւնս,
զի իշխանութեամբ և այսոց պղծոց ասասէ,
28 և հնազանդին նմա: * Եւ ել լուր նորա ընդ-
29 ամենայն կողմն գալիլեացւոց: * Եւ վաղվա-
ղակի ելեալ ի ժողովրդենէն, եկն ի տուն
սիմովնի և անդրեայ՝ յակոբաւ և յովհաննու
30 հանդերձ: * Եւ զընքանչ սիմովնի դնէր ջեր-
մացեալ. և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նո-
31 րա: * Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ
զձեռանէ նորա. և եթող զնա ջերմն, և

պաշտէր զնոսա : * Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ 32
'ի մուտանել արեգականն՝ բերէին առ նա զա-
մենայն հիւանդս և զդիւահարս . * և էր ա- 33
մենայն քաղաքն ժողովեալ առ դուրսն : * Եւ 34
բժշկեաց բազումս՝ հիւանդս 'ի պէսպէս ախ-
տից , և դեւս բազումս եհան . և ոչ տայր
խօսել դիւացն , զի գիտէին զնա թէ քրիս-
տոսն է :

ԲԴ * Եւ ընդ այգ ընդ առաւօտն յարուց 35
եաւ ել և գնաց յանապատ տեղի , և անդ
կայր յաղօթս : * Եւ գնաց զհետ նորա սիմո- 36
վէն և որ ընդ նմայն էին . * և իբրեւ գտին 37
զնա՝ ասեն ցնա , թէ ամենեքին խնդրեն
զքեզ : * Եւ ասէ ցնոսա . եկայք երթիցուք 38
և յայլ մօտաւոր դիւղաքաղաքսն , զի և անդ
քարոզեցից . զի յայս իսկ եկեալ եմ : * Եւ 39
քարոզէր 'ի ժողովուրդս նոցա ընդ ամենայն
գալիլեացիս , և դեւս հանէր : * Գայ առ 40
նա բորոտ մի , աղաչէր՝ 'ի ծունր իջանէր և
ասէր . տէր , եթէ կամիս , կարող ես զիս
սրբել : * Իսկ յիսուս գթացեալ ձգեաց ձեռն, 41
մերձեցաւ 'ի նա և ասէ ցնա . կամիմ , սրբեա
եաց : * Եւ իբրեւ ասացն ցնա , վազվազակի 42
գնաց 'ի նմանէ բորոտութիւնն , և սրբեցաւ :
* Եւ սպառեալ նմա՝ եհան զնա արտաքս 43
վազվազակի , և ասէ . * զգոյշ լեր , մի ու- 44
մեք ինչ ասիցես . այլ երթ ցոյց զքեզ քա-
հանային , և մատո վասն սրբութեան քո
պատարագ զոր հրամայեաց Մովսէս՝ 'ի վկայու-
թիւն նոցա : * Եւ նա ելեալ սկսաւ քարոզել 45

յոյժ , և հռչակ հարկանել զբանն , մինչ ոչ
եւս կարող լինել նմա յայտնապէս 'ի քաղաք
մտանել , այլ արտաքոյ յանապատ տեղիս
էր . և գային առ նա յամենայն կողմանց :

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ մտեալ դարձեալ 'ի կափառնաում , ԲԵ
2 յետ աւուրց * լուր եղեւ եթէ 'ի տան է , և
ժողովեցան բազումք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ
լինել և ոչ առ դրանն . և խօսէր նոցա զբանն :
3 * Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի
4 բարձեալ 'ի չորից : * Եւ իբրեւ ոչ կարէին
մերձենալ առ նա յամբոխն անտի , քակեցին
զյարկն ուր էր յիսուս , և բացեալ զառաս-
տաղն՝ իջուցին զմահիճն յորում կայր անդա-
5 մալոյծն : * Եւ տեսեալ յիսուսի զհաւատս նո-
ցա , ասէ յանդամալոյծն . որդեակ , թող-
6 եալ լիցին քեզ մեղք քո : * Եւ էին ոմանք 'ի
դպրաց անտի՝ որ անդ նստէին , և խորհէ-
7 լին 'ի սիրտս իւրեանց . * զինչ է այս՝ որ խօ-
սի սա զհայհոյութիւնս . ով կարէ թողուլ
8 զմեղս , եթէ ոչ մի աստուած : * Եւ գիտաց
յիսուս յոգի իւր՝ թէ այնպէս խորհին 'ի
սիրտս իւրեանց , և ասէ . զի՞ խորհիք զայդ-
9 'ի սիրտս ձեր : * Զինչ դիւրին է , ասել ցան-
դամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո ,
եթէ ասել՝ արի առ զմահիճս քո և երթ 'ի
10 տուն քո : * Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխա-
նութիւն ունի որդի մարդոյ 'ի վերայ երկրի

թողուլ զմեղս , ասէ ցանդամալոյծն . * քեզ 11
ասեմ , արի ա՛ռ զմահիճս քո՝ և երթ ՚ի տուն
քո : * Եւ յարեաւ , և վաղվաղակի առեալ 12
զմահիճն՝ եկն առաջի ամենեցուն . մինչեւ
զարմանալ ամենեցուն և փառաւորել առնել
զաստուած և ասել , թէ այսպիսի ինչ երբէք
ոչ տեսաք :

ԹՋ * Եւ ել դարձեալ ՚ի ծովեղերն , և ա- 13
ժենայն ժողովուրդն գայր առ նա , և ուսու-
ցանէր զնոսա : * Եւ մինչդեռ անցանէր , ե- 14
տես զղեւի ալփեայ՝ զի նստէր ՚ի մաքսաւո-
րութեան , և ասէ ցնա . կաց զկնի իմ : Եւ յա-
րուցեալ գնաց զկնի նորա : * Եւ եղեւ ՚ի բազ- 15
մել նորա ՚ի տան նորա , և բազումք մաքսա-
ւորք և մեղաւորք բազմեալ էին ընդ յիսուսի
և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք
որ երթային զհետ նորա : * Իսկ դպիրքն և փա- 16
րիսեցիք իբրեւ տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսա-
ւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան
նորա . զի՞ է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաք-
սաւորս ուտէք և ըմպէք : * Իբրեւ լուաւ 17
յիսուս՝ ասէ ցնոսա . ոչինչ է պիտոյ բժիշկ
ողջոյ՝ այլ հիւանդացս , և ոչ եկի կոչել զարդա-
րս՝ այլ զմեղաւորս : * Եւ էին աշակերտքն 18
յովհաննու և փարիսեցիքն ՚ի պահս , գան
և ասեն ցնա . ընդէր աշակերտքն յովհան-
նու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակեր-
տքդ ոչ պահեն : * Եւ ասէ ցնոսա յիսուս . 19
զի թէ մանրի ինչ իցէ որդւոց առաւպատի՝
մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն պահել . ցորքան

ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ
20 պահել . * այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ
վերասցի ՚ի նոցանէ փեսայն , և ապա պա-
21 հեսցեն յաւուրն յայնմիկ : * Ոչ ոք կապերա
նոր անթափուի արկանէ ՚ի վերայ հնացեալ
ձորձոյ . ապա թէ ոչ՝ առնու լրումն հաւսկն
իւրում նորն ՚ի հնոյ անտի , և չար եւս պա-
22 տառումն լինի : * Եւ ոչ ոք արկանէ գինի
նոր ՚ի տիկս հինս . ապա թէ ոչ՝ պայթու-
ցանէ գինին զտիկսն , գինին հեղու , և տիկ-
քըն կորնչին . այլ գինի նոր ՚ի տիկս նորա
արկանելի է :

ԹԷ 23 * Եւ եղեւ նմա ՚ի շաբաթու անցանել
ընդ արտորայս , և աշակերտքն ՚ի դնալն ի-
24 րեանց սկսան հասկ կորզել և ուտել : * Եւ
փարիսեցիքն ասեն ցնա . տես զի՞նչ գործեն
աշակերտքն քո ՚ի շաբաթուս զոր չէ պա-
25 ժան : * Եւ ասէ ցնոսա յիսուս . ո՞չ երբէք
իցէ ընթերցեալ ձեր զոր արարն դաւիթ ,
յորժամ պիտոյն եղեւ , և քաղցեաւ նա՝ և
26 որ ընդ նմանն էին : * Զիաթարդ եմուտ ՚ի տունն
աստուծոյ առ աբիաթարու քահանայապե-
տիւ , և զհացն զառաջաւորութեան եկեր՝
և ետ և այնոցիկ որ ընդ նմանն էին . զոր
ոչ էր օրէն ուտել , բայց միայն քահանա-
27 յիցն : * Եւ ասէ ցնոսա . շաբաթ վասն մարդ-
դոյ եղեւ , և ոչ եթէ մարդ վասն շաբա-
28 թու . * ապա ուրեմն տէր է որդի մարդոյ՝
և շաբաթու :

. Գ Լ Ո Ւ Խ Գ .

Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի ժողովուրդն . 1
և էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր դեւսա-
եալ էր : * Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկեա- 2
ցէ զնա ՚ի շաբաթուն՝ զի չարաիւսեսցին զը-
նմանէ : * Եւ ասէ ցայրն որոյ ձեռնն դեւսա- 3
եալ էր . արի անդ ՚ի մէջ : * Եւ ասէ ցնոսա . 4
զի՞նչ արժան է ՚ի շաբաթու . բարի՞ ինչ գոր-
ծել՝ եթէ չար առնել , ոգի՞ մի ապրեցու-
ցանել՝ եթէ կորուսանել . և նոքա լռէցին :
* Եւ հայեցեալ յիւսուսի զնոքօք լի ցաս- 5
մամբ , տրտմեալ վասն կուրութեան սրտից
նոցա , ասէ ցայրն . ձգեա զձեռն քո : Եւ
նա ձգեաց , և ողջացաւ ձեռն նորա :
Գկ * Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարի- 6
սեցիքն հերովդիանոսօքն հանդերձ , խոր-
հուրդ առնէին վասն նորա՝ թէ զիարդ կո-
րուսցեն զնա : * Իսկ յիսուս աշակերտօքն իւ- 7
րովք գնաց ՚ի ծովեզրն . և բազում ժողո-
վուրդ ՚ի գալիլեացւոց երթային զհետ նորա ,
և ՚ի հրէաստանէ , * և յերուսաղէմէ , և յայն- 8
կոյս յորդանանաւ , և որք ՚ի տիւրոսէ և ՚ի
սիդովնէ , բազում ժողովուրդ իբրեւ լսէին
որչափ ինչ առնէր , գային առ նա : * Եւ 9
ասէ ցաշակերտան իւր , զի նաւակ մի պատ-
րաստական կացէ նմա վասն ամբոխին՝ զի
մի՛ նեղեսցեն զնա . * քանզի զբազումս բժ- 10
ժշկեաց . մինչ դալ խառնել զնովաւ՝ զի մեր-

ձեսցին առ նա , որք ունէին ախտս ինչ :
11 * Եւ որպէս զիւր տեսանէին զնա , 12
անկանէին առաջի նորա , աղաղակէին և ա-
սէին , * թէ դու ես որդին աստուծոյ . և
նա յոյժ սպառնայր նոցա , զի մի՛ յայտնի առ-
նէսցեն զնա :
13 * Ելանէ ՚ի լեառն՝ և կոչէ առ ինքն զորս Գբ
14 ինքն կամեցաւ , և չոգան առ նա : * Եւ ա-
րար երկոտասանսն՝ զի էցեն զնովաւ , և զի
15 առաքեսցէ զնոսա քարոզել , * և ունել իշ-
խանութիւն բժշկելոյ զցաւս և հանելոյ զը-
16 դեւս : * Եւ եդ անուն սիմոնի՝ պետրոս ,
17 * և յակովբոս զերեդեայ և յովհաննու եղ-
բօրն յակովբայ՝ եդ նոցա անուանս բանե-
18 րգէս , որ է՝ որդիք որոտման , * և զանդ-
րեաս և զփիլիպպոս և զբարթուղիմէոս և
զմատթէոս զմաքսաւորն , և զթովմաս և զը-
յակովբոս զալփեայ , և զթադէոս և զսիմոնէլ
19 կանանացի , * և զյուդա սկարիովտացի , որ
և մատնեացն զնա :
20 * Գան ՚ի տուն , և դայ միւսանգամ ընդ Գգ
նոսա ժողովուրդն , մինչ զի և հաց եւս ոչ
21 ժամանել ուտել նոցա : * Եւ իբրեւ լսան
որ իւրքն էին՝ ելին ունել զնա , զի համա-
22 րեին թէ մոլեգնեալ իցէ : * Եւ դպիրքն՝ որ
յերուսաղէմ իջեալ էին , ասէին թէ բե-
հեղեբուղ դոյ ՚ի դմա , և իշխանաւ դիւացն
23 հանէ դա զդեւս : * Եւ կոչեցեալ զնոսա առ
ինքն , առակօք խօսէր ընդ նոսա . զիա՞րդ
24 կարէ սատանայ զսատանայ հանել . * և արդ

եթէ թագաւորութիւն յանձն իւր բաժա-
նեսցի, ոչ կարէ կալ թագաւորութիւնն այն.
* և եթէ տուն յանձն իւր բաժանեսցի, ոչ 25
կարէ կալ տունն. * և եթէ սատանայ 'ի վե- 26
րայ անձին իւրոյ յարեաւ և բաժանեալ իցէ,
ոչ կարէ կալ, այլ վախճանեալ է: * Այլ ոչ 27
ոք կարէ զկարասի հզօրի մտեալ 'ի տունն նո-
րա աւար հարկանել, եթէ ոչ նախ զհզօրն
կապիցէ, և ապա զտունն նորա աւար հար-
կանիցէ: * Ամէն ասեմ ձեզ, զի ամենայն 28
թողցի որդւոց մարդկան մեղք և հայհոյու-
թիւնք՝ որչափ և հայհոյեսցեն. * բայց որ 29
հայհոյեսցէ զՀոգին սուրբ, ոչ ունիցի թո-
ղութիւն յաւիտեան, այլ պարտապան լիցի
յաւիտենից մեղաց: * Զի ասէին՝ թէ այս 30
պիղծ գոյ 'ի նմա:

ԳԴ * Գան եղբարքն և մայր նորա, և ար- 31
տաքոյ կացեալ՝ յղեցին և կոչէին զնա: * Եւ 32
անդ ժողովուրդն շուրջ զնովաւ նստէր. և
ւրբեւ ասացին ցնա, ահաւասիկ մայր քո և
եղբարք քո կան արտաքոյ, և խնդրեն զք-
քեզ, * պատասխանի եառ նոցա և ասէ. ո՞վ 33
է իմ մայր. կամ եղբարք: * Հայեցաւ շուրջ 34
զիւրեւ յաշակերտան զի նստէին. և ա-
սէ, ահաւասիկ մայր իմ և եղբարք իմ: * Զի 35
որ առնէ զկամն աստուծոյ, նա է իմ եղբայր
և քոյր և մայր:

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովե- ԳՆ
զերբն, և խռնեցան զնովաւ ժողովուրդք
բազումք, մինչեւ 'ի նաւ մտանել նմա և նըս-
տել 'ի ծովուն. և ամենայն ժողովուրդն ըզ-
2 ծովեզերբն զցամաքն ունէին. * և ուսուցա-
նէր զնոսա առակօք բազում լինչ: Եւ ասէր
3 նոցա 'ի վարդապետութեան իւրում: * Լսէք.
4 ահաւասիկ եւ սերմանող սերմանել. * և ե-
ղեւ 'ի սերմանելն, ոմն անկաւ առ ճանա-
5 պարհաւ, և եկն թռչուն և եկեր զնա: * Եւ
այլն անկաւ յապառաժի՝ ուր ոչ գոյր հող
բազում, և վազվազակի բուսաւ, քանզի ոչ
6 գոյր հիւթ երկրին. * և յորժամ ծագեաց
արեւ՝ չխռաւ. և զի ոչ գոյին արմատք՝ չա-
7 մաքեցաւ: * Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց.
ելին փուշքն և հեղձուցին զնա, և պտուղ
8 ոչ ետս: * Եւ այլն անկաւ յերկիր բարւոք,
և ելեալ աճեցեալ տայր պտուղ, և բերէր
ընդ միոյ երեսուն, և ընդ միոյ վաթսուն,
9 և ընդ միոյ հարիւր: * Եւ ասէր. որ ունիցի
ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

10 * Եւ երբեւ եղեւ առանձինն, հարցին Գ
զնա որ զնովաւն էին աշակերտաքն հանդերձ՝
11 զառակսն: * Եւ ասէ ցնոսա. ձեզ տուեալ
է գիտել զխորհուրդս արքայութեան աս-
տուծոյ. բայց նոցա որ արտաքինքն են՝ ա-
12 մենայն ինչ առակօք լինի. * զի տեսանելով

տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն, և լսելով լուիցեն՝
և մի՛ իմասցին, զի մի՛ երբեք դարձցին՝ և
թողցի նոցա: * Եւ ասէ ցնոսա. ո՛չ գիտէք 13
զառակս զայս, և զիա՞րդ զամենայն առակս
դիտիցէք: * Որ սերմանէն՝ զբանն սերմանէ: 14
* Եւ նո՛քա են որ առ ճանապարհաւն, ուր 15
բանն սերմանի. և յորժամ լսեն զնա, գայ
սատանայ և հանէ զբանն սերմանեալ՝ ի
սիրտս նոցա: * Եւ նո՛քա են որ յապառա- 16
ժին սերմանեցան, որք յորժամ լսիցեն զբ-
բանն, վաղվաղակի խնդութեամբ ընդունին:
* և զի ո՛չ ունին արմատս յանձինս, այլ առ 17
ժամանակ մի՛ են, ապա՝ ի հասանել նեղու-
թեան կամ հալածման վասն բանին, վաղ-
վաղակի գայթագղին: * Իսկ որ՝ ի մէջ փշոյն 18
սերմանեցան, նո՛քա են՝ որ լսեն զբանն
լսեն՞, * և հոգք աշխարհիս և պատրանք 19
մեծութեան մտանեն և հեղձուցանեն զբանն՝
և անպտուղ լինի: * Եւ նո՛քա են որ յերկիրն 20
բարւոք սերմանեցան, որք լսեն զբանն և
ընդունին, և տան պտուղ, ընդ միոյ երե-
սուն, և ընդ միոյ վաթսուն, և ընդ միոյ
հարիւր:

Գէ * Եւ ասէ ցնոսա, միթէ գա՞յ ճրագ, 21
զի ընդ գրուանաւ դնիցի կամ ընդ մահճօք.
ո՛չ ապաքէն՝ ի վերայ աշտանակի դնիցի:
* Զի չէ ինչ՝ ի ծածուկ, որ թէ ո՛չ յայտնեւս- 22
ցի. և ո՛չ եղեւ ինչ գաղտնի, եթէ ո՛չ՝ ի
յայտ գայցէ. * եթէ ոք ունիցի ականջս լս- 23
ցի՝ լուիցէ: * Եւ ասէ ցնոսա. տեսէք զինչ 24

լսէքդ, և յաւելցի ձեզ որով լսէքդ. որով
չափով չափէք՝ նովին չափեսցի ձեզ: * Որ 25
ոք ունիցի՝ տացի նմա, և որ ոչն ունիցի,
և զոր ունի՝ բարձցի՝ ի նմանէ:
* Եւ ասէր. այսպէս է արքայութիւն Դկ 26
աստուծոյ, որպէս թէ այր մի արկանիցէ սեր-
մանիս յերկիր, * և ննջիցէ և յառնիցէ ըզ- 27
ցայգ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին
և աճիցեն, և նա ոչ գիտէ՝ * թէ երկիրն 28
ինքնին բերէ զպտուղ. նախ զխոտն, և ա-
պա զհասկն, և ապա զորեանն առատ՝ ի
հասկին. * այլ յորժամ տայցէ [զպտուղն, 29
վաղվաղակի առաքի մանգաղ, զի հասեալ
են հունձք: * Եւ ասէր. ո՞ւմ նմանեցուս- 30
ցուք զարքայութիւնն աստուծոյ, կամ ո-
րո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա: * Որպէս 31
հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի
յերկրի, փոքրագոյն է քան զամենայն սեր-
մանիս՝ որ են յերկրի. * յորժամ սերմանի- 32
ցի, բուսանի և լինի մեծ քան զամենայն
բանջար, և արձակէ ոստս մեծամեծս, մին-
չեւ բնականալ լինել ընդ հովանեաւ նորա
թռչնոց երկնից բնակել: * Եւ այնպիսի ա- 33
ռակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս
կարող լինէին լսել. * և առանց առակի ոչ 34
ինչ խօսէր ընդ նոսա, բայց առանձինն աշա-
կերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն:
* Եւ ասէ ցնոսա յաւուրն յայնմիկ՝ իր- Դբ 35
բեւ ընդ երեկս լինէր. եկայք անցցուք յայն
կողմն: * Թողուն զժողովուրդն, և առնուն 36

ոսկի

ընա նաւաւն հանդերձ, և զայլ եւս նաւան
որ էին ընդ նմա: * Եւ լինէր մրրիկ մեծ 37
հողմոյ, և զալիանց՝ի նաւն զեղոյր՝ մինչ դրե-
թէ լի իսկ լինել. * և ինքն ննջէր՝ի խեցս 38
նաւին՝ի վերայ բարձի: Զարթուցանէին զը-
նա և ասէին. վարդապետ, ոչինչ է քեզ
փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ: * Եւ զարթու- 39
եալ ոսոտեաց հողմոյն, և ծովուն ասէ.
դադարեա, կարկեաց. և դադարեաց հող-
մոյն, և եղեւ խաղաղութիւն մեծ: * Եւ ա- 40
սէ ցնոսա. ընդէր այդպէս վաստասիրտք
էք. չէւ եւս ունիք հաւատս: Եւ երկեան
երկիւղ մեծ, և ասէին ցմիմեանս. ո՞ւր ար-
դեօք էրն սա, զի և հողմ և ծով հնազան-
դին սմա:

ԳԼՈՒԽ Ե.

Եւ եկին յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգե 1
սացւոց: * Եւ ընդ ելանելն նորա՝ի նաւէ ան- 2
ւի, պատահեաց նմա այր մի՝ի գերեզմա-
նացն՝ ղոր ունէր այս պիղծ, * որոյ և բնա- 3
կութիւն իւր իսկ՝ի գերեզմանս էր. և ո՛չ
չղթայիւք ոք եւս կարէր կապել զնա, * վա- 4
սըն բազում անդամ ոտնակապօք և չղթա-
յիւք կապելոյ, և խզելոյ՝ի նմանէ զչղթայ-
սըն, և զոտնակապան խորտակելոյ. և ոչ ոք
կարէր պարտել զնա, * քանզի հանապազ ըզ- 5
յայդ և զցերեկ՝ի գերեզմանս և՝ի լերինս
աղաղակէր, և կոծէր զանձն իւր քարամբք:

6 * Իբրեւ տեսս զյիսուս՝ի հեռաստանէ, ըն-
7 թացաւ և երկիր եպագ նմա. * աղաղակեաց
՝ի ձայն մեծ և ասէ. զի՞ կայ իմ և քո, յի-
սուս որդի աստուծոյ բարձրելոյ. երդմնեա-
ցուցանեմ զքեզ յաստուած, մի տանջէր զիս:
8 * Քանզի ասէր ցնա. ել այսր պիղծ՝ի մար-
9 դոյ այսր: * Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ է
անուն քո. և ասէր ցնա. լեգէոնէ անուն է
10 իմ, քանզի բազումք եմք: * Եւ աղաչէին
զնա յոյժ, զի մի առաքեսցէ զնոսա արտաքս
11 քան զաշխարհն: * Եւ անդր էր առ լերամբն
12 երամակ մի խոզաց՝ արօտական մեծ: * Ազա-
չեցին զնա ամենայն դեւքն և ասեն. առա-
քեայ զմեզ՝ի խոզսն, զի մտցուք՝ի նոսա:
13 * Եւ հրամայեաց նոցա: Եւ իբրեւ ելին այս-
քըն պիղծք՝ մտին՝ի խոզսն, և դիմեաց ե-
րամակն՝ի դարէ անտի՝ի ծովն. էին իբրեւ
երկու հազարք, և հեղձնուին՝ի ծովուն:
14 * Եւ խոզարածքն փախեան, և պատմեցին
՝ի քաղաքին և յագարակս, և ելին տեսանել
15 զինչ իցէ որ գործեցաւն: * Գան առ յիսուս,
և տեսանեն զդիւահարն զի նստէր զգեցեալ
և զգաստացեալ, որ ունէր զլեգէոնին, և
16 զահի հարան: * Եւ պատմեցին նոցա որոց
տեսեալն էր, թէ զինչ եղեւ այսահարին, և
17 զինչ վասն խոզիցն: * Եւ սկսան աղաչել զնա
18 գնալ՝ի սահմանաց նոցա: * Եւ իբրեւ ելանէ
նա՝ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ
19 նմա իցէ. * և յիսուս ո՛չ եւս նմա թոյլ, այլ
ասէ ցնա. երթ՝ի տուն քո առ ընտանիս քո,

և պատմեա նոցա որ ինչ միանդամ տեր ա-
րար քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ : * Եւ չոգաւ և 20
սկսաւ քարոզել ի դեկապօլին զոր ինչ արար
նմա Յիսուս . և ամենեքին զարմանային :

ԴԴ * Եւ իբրեւ անց Յիսուս միւսանգամ 21
յայն կողմն՝ ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ
բազում, և էր առ ծովեզերբն : * Եւ ահա մի 22
ի ժողովրդապետացն գայր, որում անուն էր
Յայրոս . իբրեւ եհաս զնա՝ անկաւ առ ոտս
նորա , * աղաչէր զնա յոյժ և ասէր , Թէ դուս- 23
տըր նորա մերձ է ի մահ , դի եկեալ դնիցէ
նմա ձեռն , որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ :
* Եւ գնաց ընդ նմա . երթայր և ժողովուրդ 24
բազում զհետ նորա , և նեղէին զնա : * Եւ 25
կին մի էր ի տեառտեսութեան արեան ղեր-
կոտասան ամ , * և յոյժ վշտացեալ ի բա- 26
զում բժշկաց , և ծախեալ զինչս իւր զամե-
նայն , և չէր ինչ օգտեալ , այլ եւս առաւել
զայրացեալ : * Իբրեւ լուաւ զՅիսուսէ , եկն 27
ի մէջ ամբոխին յետոյ՝ և բռնեաց եզար զգան-
գերձէ նորա . * քանզի խորհէր ի մտի , Թէ 28
միայն մերձեցայց ի հանդերձս նորա՝ փրկե-
ցայց : * Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր 29
արեան նորա , և գիտաց ի մարմին իւր Թէ
բժշկեցաւ ի տանջանացն : * Եւ անդէն վաղ- 30
վաղակի գիտաց Յիսուս յանձն իւր զզօրու-
թիւնն որ եւ ի նմանէ , դարձաւ յամբոխն և
ասէ . ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս իմ : * Եւ 31
ասեն ցնա աշակերտքն . տեսանես զի ամ
բոխդ նեղէ զքեզ , և ասես՝ Թէ ո՞վ մերձե-

ցաւ ի հանդերձս իմ : * Եւ շուրջ հայէր տես- 32
անել՝ Թէ ո՞վ զայն արար : * Եւ կինն զար- 33
հուրեալ և դողացեալ վասն որոյ գաղտն ա-
րար . քանզի գիտէր զինչ եղեւ նմա , եկն
անկաւ առաջի նորա , և ասաց զամենայն
ճշմարտութեամբ : * Եւ Յիսուս ասէ ցնա . 34
դուստր , հաւատք քո կեցուցին զքեզ . երթ
ի խաղաղութիւն , և եղիջիր ողջ ի տանջա-
նաց քոց :

ԴԴ * Մինչդեռ նա զայն խօսէր , գան ոմանք 35
ի տանէ ժողովրդապետին և ասեն , Թէ
դուստրն քո մեռաւ , զի՞ եւս աչխատա տա-
նես զվարդապետդ : * Իսկ Յիսուս իբրեւ 36
լուաւ զբանն ասացեալ , ասէ ցժողովրդա-
պետն . մի երկնչիր , բայց միայն հաւատա :
* Եւ ոչ ետ զոք եթող ընդ իւր երթալ , բայց 37
միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյովհան-
նէս զեղբայրն յակովբայ : * Գայ ի տունն ժո- 38
ղովրդապետին , և տեսանէ ամբոխ յոյժ և
լալականս և աղաղակ յոյժ . * և մտեալ ի 39
ներքս՝ ասէ ցնոսա . զի՞ խռովեալ էք և լայք ,
մանուկն ո՛չ է մեռեալ , այլ ննջէ : * Եւ ծա- 40
ղրէր առնէին զնա : Եւ նորա հանեալ արտա-
քս զամենեսեան , առնու ընդ իւր զհայր
մանկանն և զմայր , և զնոսա որ ընդ նմայն
էին , և մտանէ ուր դնեալ էր մանուկն . * և կալ- 41
եալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա . տալիթա՝
կում . որ թարգմանի , աղջիկ դու՝ քեզ ա-
սեմ արի : * Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն 42
և գնայր՝ քանզի էր ամաց իբրեւ երկուսա-

սանիկ. և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք։
* Եւ պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի ոք 45
գիտասցէ զայն. և ասաց տալ նմա ուտել։

ԳԼՈՒԽ Զ.

Դե Եւ ել անտի, եկն ի գաւառ իւր, և 1
երթային զհետ նորա աշակերտքն իւր։ * Եւ 2
եղեւ ի շաբաթուն, սկսաւ ուսուցանել ի ժո-
ղովրդեանն. և բազումք լսելիս լսին՝ զար-
մանային ընդ վարդապետութիւնն նորա, և
ասէին. ուստի՞ է սմա այս, կամ զի՞նչ է ի-
մաստութիւնն որ տուեալ է սմա. զի զօրու-
թիւնք այսպիսիք ի ձեռաց սորա լինիցին։
* ոչ սա է մանուկ հիւսանն, և որդին Մարե- 3
մայ, եղբայր յակովբայ և յովսեայ և յու-
դայի և սիմոնի. և չիցէ՞ն քոյրքն դորա
աստ առ մեզ։ Եւ գայթագղէին ի նա։ * Եւ 4
ասէ ցնոսա յիսուս. ոչ է մարգարէ անարդ,
բայց եթէ ի գաւառի իւրում և յազգատոհ-
մի և ի տան իւրում։ * Եւ ոչ կարէր անդ 5
և ոչ մի ինչ զօրութիւն առնել, բայց սա-
կաւ հիւանդաց ձեռն եդեալ բժշկէր ընոսա։
* Եւ զարմանայր վասն անհաւատութեան 6
նոցա։

Դզ Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն և ուսու-
ցանէր։ * Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասան- 7
սին, և սկսաւ առաքել զնոսա երկուս եր-
կուս. և տայր նոցա իշխանութիւն ի վերայ
այսոց պղծոց։ * Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի 8

մի ինչ բարձցեն ի ճանապարհ, բայց միայն
գաւազան. մի պարկ, մի հաց, մի պղինձ
ի գօտիս։ * այլ ոտանաւոր հողաթափս, և մի 9
զգենուցուք, ասէ, երկուս պարեգօտս։
* Եւ ասէր ցնոսա, յոր տուն մտանիցէք, ան- 10
դէն օթևանս կալջիք՝ մինչեւ ելանիցէք ան-
տի։ * Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ, և ոչ լսի- 11
ցեն ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթա-
փեսջիք զփոշի ոտից ձերոց ի վկայութիւն
նոցա։ * Եւ ելեալ քարոզէին՝ զի ապաշխա- 12
րեսցեն. * և դեւս բազումս հանէին, և օ- 13
ծանէին իւղով զբազումս հիւանդս, և բժշ-
կէին զնոսա։

* Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս, քանզի էդ 14
յայտնի եղեւ անուն նորա. և ասէր, թէ
յովհաննէս մկրտիչ յարեաւ ի մեռելոց, և
վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ։
* Ա՛յլք ասէին՝ թէ եղիա է, իսկ այլքն՝ թէ 15
մարգարէ է, կամ թէ իբրեւ զմի ի մար-
գարէից։ * Իբրեւ լուաւ Հերովդէս՝ ասէ, 16
զորոյ ես զգլուխն հատի զյովհաննու՝ սա է,
նա յարեաւ ի մեռելոց։ * Զի ինքն Հերով- 17
դէս առաքեալ կալաւ զյովհաննէս, և կապե-
ալ զնա և եդ ի բանտի վասն Հերովդիայ
կնոջ փիլիպպոսի եղբօր նորա. զի նա կին ա- 18
րար զնա։ * Քանզի ասէր յովհաննէս ցՀե-
րովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ ունել զկին եղ- 19
բօր քո։ * Եւ Հերովդիայ ոխանայեալ էր ընդ-
նմա, և կամէր սպանանել զնա, և ոչ կա- 20
րէր։ * Զի Հերովդէս երկնչէր ի յովհաննէ.

քանզի դիտէր զնա այր արդար և սուրբ ,
և ապասէր նմա . և լուեալ ՚ի նմանէ բազում
ինչ՝ առնէր , և քաղցրութեամբ լսէր նմա :
*Իբրեւ օր մի լինէր պարապոյ , յորժամ
ընթրիս տայր հերովդէս յաւուր ծննդոց իւ- 21
րոյ՝ նախարարաց իւրոց և հազարապետաց
և մեծամեծաց գալիլեացւոց , * և ՚ի մտա- 22
նել դստերն հերովդիայ և ՚ի կաքաւել , հա-
ճոյ եղեւ հերովդի և բազմականացն : Ասէ
թագաւորն ցաղջիկն . խնդրեա յինէն զոր
ինչ կամիս , և տայց քեզ : * Եւ երդուաւ նմա 23
բազում անգամ, թէ զոր ինչ և խնդրեսցես
ինձ յինէն , տայց քեզ՝ մինչեւ ցկէս թագա-
ւորութեան իմոյ : * Նա ելեալ ասէ ցմայր 24
իւր . զի՞նչ խնդրեցից : Եւ նա ասէ . զգլուխն
յովհաննու մկրտչի : *Եւ մտեալ՝ անդրէն փու- 25
թանակի առ թագաւորն՝ ասէ . կամիմ զի
այժմ տացես ինձ վաղվաղակի ՚ի վերայ ըս-
կըտեղ զգլուխն յովհաննու մկրտչի : * Եւ 26
արամեցաւ յոյժ թագաւորն , այլ վասն երդ-
մանցն և կոչնականացն՝ ոչ կամեցաւ անար-
գել զնա . * և առաքեաց վաղվաղակի թա- 27
գաւորն՝ դահիճ , և հրամայեաց բերել զգ-
լուխն նորա : Եւ չոգաւ գլխատեաց զնա
՚ի բանտին . * և եբեր զգլուխն նորա սկահղք՝ 28
և ետ ցաղջիկն , և աղջիկն տարաւ ետ մօր
իւրում : * Իբրեւ լուան աշակերտքն նորա , 29
եկին բարձին զմարմինն և եդին ՚ի գերեզ-
մանի :

* Ժողովեցան առաքեալքն առ յիսուս , 30

և պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արա-
31 րին և զոր ուսուցին : * Եւ ասէ ցնոսա յի-
սուս . եկայք դուք առանձինն յանապատ
տեղի , և հանգիչիք սակաւ մի : Զի էին բա-
զումք որ երթային և դային , և հաց ան-
32 դամ չժամանէին ուտել : * Եւ գնացին նա-
33 ւու յանապատ տեղի առանձինն : * Եւ տե-
սին զնոսա զի երթային , և ղգացին բա-
զումք , և հետի յամենայն քաղաքաց խուռն
ընթանային անդր , և մերձենային առ նոսա :
34 * Եւ ելեալ եառնէ ամբոխ բազում , և ող-
թայաւ ՚ի նոսա , զի էին իբրեւ ոչխարք՝ ո-
րոց ոչ իցէ հովիւ . և սկսաւ ուսուցանել զը-
35 նոսա յոյժ : * Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ ,
մատուցեալ աշակերտքն ասէին . տեղիս ա-
36 նապատ է , մինչդեռ աւուր կայ , * արձա-
կեա զժողովուրդսդ , զի երթեալ շուրջ յա-
գարակս և ՚ի գիւղս՝ դնեսցեն իւրեանց զինչ
37 ուտիցեն , զի ասաց ինչ ուտել ոչ ունին : * Նա
պատասխանի եառ և ասէ ցնոսա , դուք տուք
դոցա ուտել : Ասեն ցնա . երթիցուք գնեսո-
ցուք երկերիւր դահեկանի հաց , և տացուք
38 դոցա ուտել : * Ասէ ցնոսա . քանի՞ նկա-
նակ ունիք , երթայք տեսէք : Իբրեւ գիտա-
ցին , ասեն ցնա . հինգ , և երկուս ձկունս :
39 * Եւ հրամայեաց նոցա բազմել երախանս ե-
40 րախանս ՚ի վերայ դալար խոտոյ . * և բազ-
մեցան դասք դասք , ուր հարիւր և ուր յի-
41 սուն : * Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս , օրհնեաց՝ ,

մանրեաց զնկանական, և ետ ցաչակերտան
զի արկցեն նոցա, և զերկուս ձկունսն բաշ-
խեաց ամենեցուն: * կերան և յագեցան. 42
* և բարձին զնշխարսն երկոտասան սակառի 43
լի, և՝ ի ձկանց անտի. * և էին որք կերանն՝ 44
իրրեւ արք հինգ հազար:

ԵՒ * Եւ նոյնժամայն ճեպեաց զաշակերտան 45
մտանել՝ ի նաւ, և յառաջագոյն քան զնա
երթալ յայնկոյս՝ ի բեթսայիդա, մինչ ինքն
զժողովուրդսն արձակիցէ: * Եւ հրաժարեալ 46
՝ի նոցանէ՝ ել՝ ի լեառն կալ յաղօթս: * Եւ 47
իրրեւ երեկոյ եղեւ՝ էր նաւն՝ ի մէջ ծովուն,
և ինքն՝ ի ցամաքի: * Եւ տեսս զնոսա հոգ- 48
մտակոծեալս՝ ի վարելն, զի էր հողմն ընդ-
դէմ նոցա. և զչորրորդ պահու դիշերոյն
գայ առ նոսա գնալով՝ ի վերայ ծովուն, և
կամէր զանց առնել առ նոքօք: * Նոքա իբ- 49
րեւ տեսին զի գնայր՝ ի վերայ ծովուն, հա-
մարեցան թէ առաչօք ինչ լինիցի, և զա-
ղաղակ բարձին. * քանզի ամենեքեան տե- 50
սին զնա՝ և խռովեցան: Եւ նա անդէն վազ-
վազակի խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. քա-
ջալերեցարուք, ես եմ, մի՛ երկնչիք: * Եւ 51
ել՝ ի նաւն առ նոսա, և դադարեաց հողմն:
Եւ առաւել եւս յիմարեալ էին՝ ի միտս ի-
րեանց, և զարմանային յոյժ. * քանզի և՝ ի 52
վերայ հացին ոչ իմացան, զի էր սիրտ նոցա
թմբրեալ: * Եւ իրրեւ անցին յայնկոյս, ե- 53
կին յերկիրն գեննեսարէթ: * Եւ իրրեւ ե- 54
լին՝ ի նաւէ անտի, իսկ և իսկ ծանեան զնա

55 արք տեղւոյն այնորիկ. * և ընթացեալ այսր
անդր ընդ ամենայն գաւառն, սկսան մահ-
ճօք բերել զհիւանդս, ուր լսէին թէ անդ-
56 իցէ: * Եւ ուր և մտանէր՝ ՝ի գեօղս կամ՝ ի
քաղաքս կամ յագարակս, ՝ի հրապարակս
դնէին զախտաժէտս, և աղաչէին զնա՝ զի
դոնէ՝ ի քղանցս հանդերձից նորա մերձե-
նայցեն. և որ միանգամ մերձենայանն՝ փըր-
կեցան:

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն, և ԵԳ
ոմանք՝ ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յերուսա-
2 ղէմէ: * Եւ տեսեալ զոմանս յաշակերտաց
անտի՝ զի խառնակ ձեռօք, այսինքն է՝ ան-
3 լուայ ուտէին հաց, բամբասեցին: * Զի փա-
րիսեցիքն և ամենայն հրեայք՝ եթէ ոչ բըռ-
նալիր լուանան զձեռս, հաց ոչ ուտեն. քան-
4 զի ունին զաւանդութիւն ծերոցն. * և՝ ի հրա-
պարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտիցին,
ոչ ուտեն. և այլ ինչ բազումք՝ զոր ընկա-
լան ունել, մկրտութիւնս բաժակաց և ըս-
5 տամանաց և պղնձեաց և մահճաց: * Ապա
հարցանեն ցնա փարիսեցիքն և դպիրք, թէ
ընդէր աշակերտքն քո ոչ գնան ըստ աւան-
դութեան ծերոցն, այլ խառնակ ձեռօք հաց
6 ուտեն: * Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնո-
սա, թէ բարւոք մարգարէացաւ եսայի վասն
ձեր կեղծաւորաց, որպէս ասաց. ժողովուր-

դէպ այս չրթամբք մեծարէ զիս , և սիրտք
նոցա հեռացեալ ի բացեայ են յինէն : *Զուր 7
պաշտեն զիս . աւանդանեն վարդապետու-
թիւնս զմարդկան պատուիրակս : *Թողեալ 8
զպատուիրանն աստուծոյ , ունիք զմարդկան
աւանդութիւն : *Եւ ասէ ցնոսա . բարւոք 9
խոտէք զպատուիրանն աստուծոյ , զի զձեր
աւանդութիւնն հաստատիցէք : *Զի մովսէս 10
ասէ . պատուեա զհայր քո և զմայր , և որ
չարախօսեսցէ զհօրէ կամ զմօրէ , մահու
վախճանեսցի : *Եւ դուք ասէք . եթէ ասի- 11
ցէ ոք ցհայր կամ ցմայր՝ կորբան , որ է պա-
տարագ , զոր յինէն օգտեսցիս . *և ոչ եւս 12
ասյք թոյլ նմա չառնել ինչ հօրն կամ մօր :
*Եւ անարգէք զբանն աստուծոյ ձերով ա- 13
ւանդութեամբն զոր աւանդեցէք . և բա-
զում ինչ այլ որ այսմ նման է՝ առնէք : *Եւ 14
կոչեալ առ ինքն զամենայն ժողովուրդն՝ ա-
սէ ցնոսա . լուարուք ինձ ամենեքեան և ի
միտ առէք : *Ոչինչ արտաքուստ ի մարդ 15
մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա , այլ որ ե-
լանէ ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ զմարդն :
*Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : 16
ՆԴ *Եւ իբրեւ եմուտ ի տուն յամբոխէ ան- 17
տի , հարցանէին զնա աշակերտքն վասն ա-
ռակին : *Եւ ասէ ցնոսա . այդպէս և դուք 18
անմիտ էք . ոչ խնդայք , եթէ ամենայն որ
արտաքուստ ի ներքս մտանէ ի մարդ՝ ոչ
կարէ զնա պղծել . *զի ոչ եթէ ի սիրտն 19
նորա մտանէ , այլ յորովայն՝ և արտաքս ե-

20 լանէ . և սրբէ զամենայն կերակուրսն : *Եւ
ասէր , թէ որ ինչ ի մարդոյն ելանէ՝ այն
21 պղծէ զմարդ . *զի ի ներքուստ ի սրտէ
մարդկան խորհուրդք չարութեան ելա-
22 նեն . շնութիւնք , պոռնկութիւնք , *գողու-
թիւնք , սպանութիւնք , ագահութիւնք , չա-
րութիւնք , նենգութիւնք , դիմութիւնք ,
չարակնութիւն , հայհոյութիւն , ամբարտա-
23 ւանութիւն , անդգամութիւն : *Զայս ամենայն
չարիք ի ներքուստ ելանեն , և պղծեն զմարդ :
24 *Եւ անտի յարուցեալ եկն ի սահմանս ՆԵ
տիւրոսի և սիդովնի . և մտեալ ի տուն՝ ոչ
ումեք կամէր յայտնել , և ոչ կարաց ծած-
25 կել : *Լուաւ կին մի զնմանէ , որոյ դուստր
իւր նեղեալ էր յայսոյ պղծոյ , եկն անկաւ ա-
26 ռաջի նորա : *Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւ-
նիկ ասորի յազգէ . և աղաչէր զնա՝ զի ըզ-
27 դեւն հանցէ ի դստերէ նորա : *Եւ յիսուս
ասէ ցնա . թոյլ տուր՝ նախ յագեսցին մանու-
կունք . զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց ման-
28 կանց՝ և արկանել շանց : *Նա պատասխանի
եւ ասէ . տէր , և շունք ի փչրանաց սե-
29 ղանոյ մանկանցն կերակրին : *Եւ ասէ ցնա .
վասն այդր բանի՝ երթ , ել դեւն ի դստե-
30 րէ քումմէ : *Գնաց ի տուն իւր , և եդիտ
ելեալ զդեւն , և զդուստրն՝ զի անկեալ ի
31 նէր ի մահիճս : *Եւ ելեալ միւսանգամ ի
սահմանացն տիւրոսի և սիդովնի , և եկն ի
ծովեզրն գալիլեացւոց ի մէջ սահմանացն ի
32 դեկապոլիս : *Եւ բերին առաջի նորա խուլ

մի և համր , և ասացէին զի ձեռն դիցէ ՚ի
վերայ նորա : * Եւ առեալ զնա մեկուսի յամ- 33
բոխէ անտի , արկ զմատունս իւր ընդ ա-
կանջս նորա՝ և եթուք անդր . և կոլաւ ըզ-
լեզուէ նորա , * հայեցաւ յերկինս՝ յոգւոց ե- 34
հան և ասէ . եփփաթա , որ է բացիր : * Եւ 35
նոյնժամայն բացան լսելիք նորա , և լուծան
կապանք լեզուի նորա , և խօսէր ուղիղ .
* և պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ումեք ասիցեն : 36
Եւ որչափ նա պատուիրէր նոցա , նոքա
եւս առաւել քարոզէին . * և եւս քան զևս 37
զարմանային և ասէին . զամենայն ինչ բար-
ւոք գործեաց սա , զի խլից լսել տայ , և հա-
մրոց խօսել :

ԳԼՈՒԽ Ը.

ԿԶ Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ ժողովուրդ 1
բազում էր , և ինչ ոչ ունէին ուտել . կոչ-
եաց զաշակերտսն իւր՝ և ասէ ցնոսա . * զը- 2
թամ ևս ՚ի վերայ ժողովրդեանդ . զի արդ ե-
րեք աւուրք են՝ մինչ առ իս են , և ոչ ու-
նին զինչ ուտիցեն . * և եթէ արձակեմ զգու- 3
սա նօթիս ՚ի տունս իւրեանց , նքթիցեն ՚ի
ճանապարհի . զի ոմանք ՚ի դոցանէ ՚ի հե-
ռաստանէ եկեալ են : * Պատասխանի ետուն 4
նմա աշակերտքն նորա . ուստի՞ կարիս յա-
դեցուցանել զդոսա հացիւ յանապատի տա՞ս :
* Եւ հարցանէր զնոսա . քանի՞ նկանակ հաց 5
ունիք : Եւ նոքա ասեն՝ եօթն : * Եւ հրա- 6

մայեաց ժողովրդեանն բազմել ՚ի վերայ երկ-
րի . և առեալ զեօթն նկանակն՝ գոհացաւ ,
եբեկ՝ և տայր ցաշակերտսն զի արկցեն . և
7 արկին առաջի ժողովրդեանն : * Եւ ձկունս
սակաւ ունէին , և զայն եւս օրհնեաց , և
8 հրամայեաց արկանել : * Կերան և յագեցան ,
և բարձին զնշխարս կտորոյն եօթն զամ-
9 բիւղ : * Եւ էին որ կերանն՝ իբրեւ չորք հա-
զարք . և արձակեաց զնոսա :
10 * Եւ նոյնժամայն մտեալ ՚ի նաւ հանդերձ ԵԷ
աշակերտօքն՝ եկն ՚ի կողմանս դաղմանուն-
11 եայ : * Եկին փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել
ընդ նմա , և խնդրէին ՚ի նմանէ նշան յերկ-
12 նից՝ փորձելով զնա : * Եւ զայրացաւ յոգւի
իւր և ասէ , զի՞ է՝ զի ազգս այս նշան խնդր-
եմ . ամէն ասեմ՝ ձեզ , թէ տացի նշան ազ-
13 գիս այսմիկ : * Եթող զնոսա , դարձեալ ե-
14 մուտ ՚ի նաւ և դնաց յայնկոյս : * Եւ մոռա-
ցան հաց բառնալ , բայց միայն մի նկանակ
15 ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին : * Եւ պատուի-
րէր նոցա և ասէր . զգոյշ եղերուք ՚ի խմո-
րոյ անաւր փարիսեցւոց և ՚ի խմորոյ Հերով-
16 դիանոսաց : * Եւ խորհէին ընդ միմեանս և
17 ասէին , թէ զի հաց ոչ ունիմք : * Գիտաց յի-
սուս՝ և ասէ ցնոսա . զի՞ խորհիք ՚ի սիրտս
ձեր , թէ րահատաւաք , թէ հաց ոչ ունիք .
տակաւին ոչ իմանայք և ոչ յիշէք . ապշու-
18 թիւն ունի զսիրտս ձեր . * աչք գոն՝ և ոչ
տեսանէք , ականջք են՝ և ոչ լսէք . և ոչ
19 իմանայք տակաւին , և ոչ յիշէք , * յորժամ

զհինգ նկանակն 'ի հինգ հազարան, և քանի՛
ամաւթ լի բարձէք զկտորոցն : Եւ ասեն
ցնա . երկոտասան : * Եւ յորժամ զեօթն նը- 20
կանակն 'ի չորս հազարան, և քանի՛ զամբիղ
լի բարձէք զկտորոցն : Եւ նոքա ասեն , եօ-
թըն : * Եւ ասէ ցնոսա . իսկ զիա՞րդ ոչ իմա- 21
նայք : * Գան 'ի բեթսայիդա . և ածեն առա- 22
ջի նորա կոյր մի , և աղաչէին զնա՝ զի մեր-
ձեսցի 'ի նա : * Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ 23
ևհան արտաքոյ չինին , եթուք յաչս նորա ,
և ձեռն եդ 'ի վերայ նորա . և հարցանէր
ցնա՝ թէ տեսանի՞ցէ ինչ : * Բացաւ՝ և ասէր . 24
տեսանեմ զմարդիկս՝ զի չրջին իբրեւ զծառս :
* Դարձեալ եդ ձեռս 'ի վերայ աչաց նորա , 25
եբաց՝ և տեսանէր . ողջացաւ և տեսանէր
համարձակ զամենայն : * Արձակեաց զնա 'ի 26
տուն իւր և ասէ . 'ի չէնդ մի՛ մտանիցես ,
այլ երթ 'ի տուն քո . և յորժամ 'ի չէնն մը-
տանիցես , մի՛ ումեք ասիցես 'ի չինին :
Զկ * Եւ ել յիսուս աշակերտօքն հանդերձ 27
'ի չէնս կեսարեայ փիլիպպեայ , և 'ի ճանա-
պարհին հարցանէր ցաշակերտսն և ասէր .
զո՞ւ ումեք զինէն մարդիկս թէ իցեմ :
* Նոքա ետուն պատասխանի և ասեն . դիւ- 28
հաննէս մկրտիչ , և այլք զեղիա , և այլք ըզ-
մի ոք 'ի մարգարէիցն անտի : * Ասէ ցնոսա . 29
իսկ դուք զո՞ւ ումեք զինէն թէ իցեմ :
Պատասխանի ետ պետրոս , և ասէ ցնա . դու
ես քրիստոսն : * Եւ սաստեաց 'ի նոսա՝ զի 30
մի՛ ումեք ասիցեն զնմանէ : * Եւ սկսաւ ու- 31

ուցանել զնոսա , թէ պարտ է որդւոյ մար-
դոյ բազում չարչարանս ընդունել , և անար-
գել յերիցանց և 'ի քահանայապետից և 'ի
դպրաց , և մեռանել և յերիր աւուր յառ-
32 նել : * Եւ համարձակ զբանն խօսէր յաւ- և
առեալ զնա մեկուսի պետրոսի՝ սկսաւ սաս-
33 տել նմա : * Եւ նա դարձաւ տեսս զաշա-
կերտն , սաստեաց պետրոսի և ասէ . երթ
յետս իմ՛ սատանայ , զի՞ոչ խորհիս դու զաս-
34 ուածոյն՝ այլ զմարդկանս : * Եւ կոչեցեալ
զամ ինքն զժողովուրդն աշակերտօքն հան-
դերձ՝ ասէ ցնոսա , եթէ ոք կամի գալ զկնի
իմ , ուրասցի զանձն իւր . և բարձցէ զխաչ
35 իւր և եկեսցէ զկնի իմ : * Զի որ կամիցի ապ-
րեցուցանել զանձն իւր , կորուսցէ զնա . և
որ կորուսցէ զանձն իւր վասն աւետարանին ,
36 ապրեցուսցէ զնա : * Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝
եթէ զաշխարս ամենայն շահեսցի , և զանձն
37 իւր տուժեսցէ . * քանզի զի՞նչ տացէ մարդ
38 փոխանակ անձին իւրոյ : * Զի որ ոք ամօթ
համարեսցի զիս և զբանս իմ 'ի չնացող և 'ի
մեղաւոր ազգիս այսմիկ , և որդի մարդոյ
յամօթ արասցէ զնա՝ յորժամ եկեսցէ փա-
39 ռօք հօր իւրոյ և հրեշտակաց սրբոց : * Եւ
ասէ ցնոսա . ամէն ասեմ ձեզ . զի են ոմանք
'ի սոցանէ որ աստ կան , որք մի՛ ճաշակեսց-
ցեն զմահ՝ մինչեւ տեսցեն զարքայութիւն
աստուծոյ եկեալ զօրութեամբ :

Գ Լ Ո Ւ Խ Թ.

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յի- 1
սուս զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս,
և հանէ զնոսա ՚ի լեառն մի բարձր առանձի-
նըն. և յայլակերպս եղեւ առաջի նոցա. * և 2
ձորձք նորա եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ,
որպէս թէ սպիտիկք երկրի ոչ կարեն այնպէս
սպիտակացուցանել: * Եւ երեւեցաւ նոցա 3
Եղիա մեծաւոխն հանդերձ, և խօսէին ընդ-
յիսուս: * Պատասխանի եւ ասէ Պետրոս և ասէ 4
Յիսուս. ռաբբի, բարւոք է մեզ առ լի-
նել. և արասցուք երիս տաղաւարս, մի
քեզ, և մի մեծաւոխի և մի եղիայի. * քանզի 5
ոչ գիտէր զինչ խօսէր, զի զարհուրեալ էին:
* Եւ եղեւ ամպ մի հովանի ՚ի վերայ նոցա. 6
ձայն եղեւ յամպոյ անտի և ասէ. դա է որդի
իմ սիրելի, դմա լուարուք: * Եւ յանկարծա- 7
կի հայեցեալ այսր անդր, ոչ եւս զոք ուրեք
տեսին, բայց միայն Յիսուս ընդ իւրեանս:
* Եւ մինչդեռ իջանէին ՚ի լեռնէ անտի, պատ- 8
ուիրեաց նոցա զի մի ումեք պատմեսցեն զոր
տեսին, բայց յորժամ որդի մարդոյ ՚ի մեռե-
լոց յարիցէ: * Եւ նոքա զբանն ՚ի մտի ունէ- 9
ին, և խնդրէին ընդ միմեանս՝ թէ զինչ իցէ
՚ի մեռելոցն յառնել: * Հարցին զնա և ա- 10
սեն. զի՞նչ է այն զոր դպիրքն ասեն, եթէ
նախ եղիայի պարտ է գալ: * Նա պատաս- 11
խանի եւ նոցա և ասէ. եղիա նախ եկեալ

յարդարեացէ զամենայն: Իսկ զիա՞րդ գրեալ
է զորդւոյ մարդոյ, զի բազում ինչ չարչա- 12
րեսցի և անդամանեսցի: * Այլ ես ասեմ ձեզ.
եթէ եղիա եկն, և որպէս ընդ նմա զինչ
և կամեցան, որպէս և գրեալ է վասն նորա:
* Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսին ամ- 13 ՃՐ
բոխս շուրջ զնոքօքս, և դպիրսն՝ զի վիճէին
ընդ նոսա: * Եւ վազվազակի ամենայն ժող- 14
ովուրդն երբեւ տեսին զնա՝ զարմացան, և
ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն տային նմա:
* Եւ հարց ցնոսա՝ թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ 15
նոսա: * Պատասխանի եւ մի ոմն ՚ի ժողովր- 16
դենէն և ասէ. վարդապետ, ածի զորդի իմ
առ քեզ, զոր ունի այս համր. * և ուր հա- 17
սանէ՝ զարկուցանէ զնա, և փրփրէ և կրճտէ
զատամունս իւր՝ և ցամաքի. և ասացի ցա-
շակերտսն քո զի հանցեն, և ոչ կարացին
հանել զնա: * Պատասխանի եւ նոցա և ա- 18
ասէ. ով ազգ անհաւատ, մինչեւ յերբ իցեմ
ընդ ձեզ, մինչեւ ցերբ անասցեմ ձեզ. ա-
ծէք զնա առ իս: * Եւ ածին զնա առ նա: 19
Իբրեւ տեսաւ զնա այն, վաղվաղակի չարժ-
ելոյ զնա, և անկեալ յերկիր թաւալէր
և փրփրեայր: * Եհարց ցհայր նորա և ա- 20
ասէ. քանի՞ ժամանակք են յորմէ հետէ այդ
եղեւ դմա: Եւ նա ասէ. ՚ի մանկութե- 21
նէ. * բազում անգամ՝ ՚ի հուր արկանէ զդա
և ՚ի ջուր՝ զի կորուսցէ. արդ եթէ կարող
ինչ ես, օգնեա մեզ, տէր, գթացեալ ՚ի վե- 22
րայ մեր: * Եւ յիսուս ասէ ցնա. ասացէ՛

թէ կարող ես ։ ամենայն ինչ հնարաւոր է
այնմ որ հաւատայն ։ * եւ վաղվաղակի աղա- 25
ղակեաց հայր մանկանն և ասէ . հաւատամ,
օգնեա անհաւատութեան իմում ։ * Իբրեւ 24
տեսես յիսուս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն ՚ի վե-
րայ , սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ . համրիդ
և խուլ այս , ես տամ քեզ հրամայեմ , ել ՚ի
դմանէ , և այլ եւս մի մտանիցես ՚ի դա ։
* եւ աղաղակեաց և յոյժ ցնկեաց զնա՝ և ել . 25
և եղեւ պատանեալն իբրեւ զմեռեալ , մին-
չեւ բազմայ իսկ ասել թէ մեռաւ ։ * եւ յի- 26
սուս կալաւ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա . և
կանգնեցաւ ։ * եւ իբրեւ ՚ի տունն , 27
աշակերտքն առանձինն հարցին զնա . մեք
ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա ։ * եւ ասէ 28
ցնոսա . այդ ազգ ոչ լինի եթէ ոչ
պահովք և աղօթիւք ։

ԶԹ * Եւ անտի ելեալ անցանէին առ գալի- 29
լեացովք . և ոչ կամէր եթէ ոք գիտասցէ ։
* Քանզի ուսուցանէր զաշակերտան իւր՝ և ա- 30
սէր ցնոսա , թէ որդի մարդոյ մատնելոց է
՚ի ձեռս մարդկան , և սպանցեն զնա . և իբ-
րեւ սպանցի , յերիր աւուր յառնէ ։ * Եւ նո- 31
քա ոչ գիտէին զբանն , և երկնչէին հարցա-
նել զնա ։ * Եկին ՚ի կափառնաում . և իբրեւ 32
եմուտ ՚ի տուն , հարցանէր զնոսա . զի՞նչ
վիճէիք զճանապարհին ընդ միմեանս ։ * Եւ նո- 33
քա լուռ լինէին , քանզի ընդ միմեանս վի-
ճէին ՚ի ճանապարհին՝ թէ ով մեծ իցէ ։ * Եւ 34
իբրեւ նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանեան և ա-

սէ ցնոսա . եթէ ոք կամի առաջին լինել ,
եղիցի ամենեցուն կրտսեր՝ և ամենեցուն 35
պաշտօնեայ ։ * Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց
՚ի մէջ նոցա , և ընկալեալ զնա ՚ի գիրկս իւր՝ 36
ասէ ցնոսա ։ * Որ միանգամ յայսպիսի մանու-
կանցուց ընկալցի յանուն իմ , զիս ընդունի .
և որ զիս ընդունիցի , ոչ զիս ընդունի՝ այլ 37
զայն որ առաքեացն զիս ։ * Պատասխանի եհ
նմա յովհաննէս և ասէ . վարդապետ , տե-
սաք զոմն , զի յանուն քո դեւս հանէր՝ և 38
զմեր կնիւ ոչ չրջէր , և արգելաք զնա ։ * Եւ
նա ասէ . մի արգելուք զնա . զի ոչ ոք է որ
առնէ զօրութիւնս յանուն իմ , և կարիցէ 39
հայհոյել զիս . * զի որ ոչն է ընդ մեզ հա- 40
կառակ , ՚ի մեր կոյս է ։ * Եւ որ ոք արբուց-
ցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանուն յայս՝ թէ
դուք քրիստոսի էք , ամէն ասեմ ձեզ՝ մի 41
կորուսցէ զվարձս իւր ։ * Եւ որ ոք գայթակղե-
ցուսցէ զմի ՚ի փոքրկանցս որ հաւատան
յիս , լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ էր
ընդ պարանոց նորա երկան իշոյ , և ընկեց- 42
եալ ՚ի ծով ։ * Եւ եթէ գայթակղեցուսցէ
զքեզ ձեռն քո , հատ՝ ընկեա ՚ի քէն . զի
լաւ իցէ քեզ խեղ ՚ի կեանսն յաւիտենից
մտանել , քան երկուս ձեռս ունել՝ և երթ- 43
ալ ՚ի գեհենն ՚ի հուրն անշէջ ։ (* Որ որդն 44
նոցա ոչ մեռանի և հուրն ոչ չիջանի) ։ * Եւ
եթէ ոտն քո գայթակղեցուսցէ զքեզ . հատ
ընկեա զնա ՚ի քէն . լաւ իցէ քեզ կաղ մտա-
նել ՚ի կեանսն յաւիտենից , քան երկուս ոտս

առնել՝ և անկանել ՚ի գետինն (՚ի հուրն անա-
նիկէջ։ * Որ որդին նոցա ոչ մեռանի և հուրն 45
ոչ չիջանի)։ * Եւ եթէ ակն քո գայթագղե- 46
ցուսցէ զքեզ, հան զնա ՚ի բաց. լաւ իցէ
քեզ միով ակամբ մտանել յարքայութիւն
աստուծոյ, քան երկուս աչս առնել՝ և անկա-
նել ՚ի գեհենն։ * Որ որդին նոցա ոչ մեռանի, 47
և հուրն ոչ չիջանի։ * զի ամենայն մարդ հրով 48
յաղեսցի, (և ամենայն ոդջակէզ աղիս յա-
ղեսցի)։ * Բարւոք է աղ. և եթէ աղն ան- 49
համեսցի, ՚ի համեմեսցի։ Արդ ունք կա-
լարուք յանձինս ձեր զաղն, և խաղաղու-
թիւն արարէք ընդ միմեանս։

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՁԴ Եւ անտի յարուցեալ գայ ՚ի սահմանս հր- 1
ջհատանի՝ յայնկոյս յորդանանու. և կր-
թայր դարձեալ խառնակ ժողովուրդն առնա,
և որպէս սովոր էր միւսանգամ ուսուցանէր
զնոսա։ * Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ փոր- 2
ձելով հարցանէին զնա և ասէին, եթէ ար-
ժա՞ն իցէ առն կնկին լուր արձակել։ * Նա պա- 3
տասխանի եւս նոցա և ասէ. զի՞նչ պատուիր-
եաց ձեզ Մովսէս։ * Եւ նոքա ասեն. Մովսէս 4
հրամայեաց գիր մերկութեան գրել, և արձա-
կել։ * Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնո- 5
ա. վասն խստասրտութեան ձերոյ գրեաց
զպատուիրանն զայն։ * Այլ ՚ի սկզբանէ արա- 6
րածոց արու և էգ արարեալ զնոսա աստուած,

7 և ասէ. * Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր
իւր և զմայրն, և երթիցէ զկնի կնոջ իւրոյ։
8 * Եւ եղիցին երկուքն ՚ի մարմին մի. և այ-
նուհետեւ ոչ են երկու, այլ մարմին մի.
9 * որդ զոր աստուած զուգեաց, մարդ մի
10 մեկնեսցէ։ * Եւ ՚ի տան դարձեալ աշա-
11 կերտքն զնոյն հարցին ցնա։ * Եւ ասէ ցնո-
ա. եթէ այր արձակեսցէ զկին իւր՝ և ա-
12 րասցէ այլ, շնայ։ * ԵՒ կին եթէ ելցէ յառ-
նէ իւրմէ՝ և եղիցի առն այլում, շնայ։
13 * Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի ՁՆ
ձեռն դիցէ նոցա. իսկ աշակերտքն սաստէ-
14 ին այնոցիկ որ մատուցանէինն։ * Իրրեւ ե-
տես յիսուս, բարկացեալ ասաւեաց նոցա
և ասէ. Թոյլ տուք մանկտոյդ գալ առ ի-
ս, և մի արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ
15 է արքայութիւն աստուծոյ։ * Ամէն ա-
սեմ ձեզ, որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն
աստուծոյ իբրեւ զմանուկ, ոչ մտցէ ՚ի
16 նա։ * Եւ առեալ զնոսա ՚ի գիրկս՝ ձեռն
17 եդ ՚ի վերայ և օրհնեաց զնոսա։ * Եւ ընդ-
ելանելն նորա անտի ՚ի ճանապարհ, ա-
տեալ ոմն մեծատուն ընթացեալ ՚ի ծունր
իջանէր, հարցանէր զնա և ասէր. վարդա-
պետ բարի, զի՞նչ արարից՝ զի կեանս յաւի-
18 տենական ժառանգեցից։ * Եւ յիսուս ա-
սէ ցնա. զի՞ ասես զիս բարի, չիք ոք բարի՝
19 բայց մի աստուած. * զպատուիրանս գիտես,
մի՛ շնար, մի՛ սպանաներ, մի՛ գողանար, մի՛
ստա վկայեր, պատուեա զհայր քո և զմայր։

* Նա պատասխանի եւ ասէ ցնա . վար- 20
դապետ , զայդ ամենայն արարի ՚ի մանկու-
թենէ իմմէ , արդ ի՞նչ եւս պակաս իցեմ ։
* Եւ յիսուս հայեցեալ ՚ի նա՝ սիրեաց ցնա , 21
և ասէ ցնա . մի ինչ պակաս է ՚ի քէն . եթէ
կամիս կատարեալ լինել , երթ զոր ինչ ու-
նիս վաճառեա և տուր աղքատաց , և ունի-
ցիս գանձս յերկինս . և առ զխաչն և եկ
զկնի իմ ։ * Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գը- 22
նաց տրտում , զի ունէր ինչս բազումս ։ * Եւ 23
հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս յիսուս , ասէ
ցաշակերտան . զիա՞րդ դժուարին է՝ որ զինչսդ
ունին , մտանել յարքայութիւն աստուծոյ ։
* Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին ՚ի վերայ 24
բանիցն նորա . իսկ յիսուս դարձեալ պա-
տասխանի եւ նոցա և ասէ , որդեակք , ո՞ր-
չափ դժուարին է յուսացեալսդ յինչս՝ մտանել
յարքայութիւն աստուծոյ . * դիւրին է ուղա- 25
խոյ ընդ ծակ ասղան անցանել , քան մեծա-
տան յարքայութիւն աստուծոյ մտանել ։ * Եւ 26
նոքա առաւել եւս զարմանային՝ և ասէին
ընդ միմեանս . իսկ ո՞ կարասցէ ապրել ։ * Հա- 27
յեցեալ ընդ նոսա յիսուս՝ ասէ . առ ՚ի
մարդկանէ այդ անհնարին է , այլ ոչ առ ՚ի
յաստուծոյ ։

ԺԲ * Սկսաւ ասել ցնա պետրոս . ահա մեք 28
ժողովեցաք զամենայն , և եկաք զկնի քո ։
* Պատասխանի եւ յիսուս և ասէ . ամէն ա- 29
մեմ ձեզ , ոչ ոք է որ եթող զտուն , կամ զեղ-
բարս կամ զքոյր , կամ զհայր կամ զմայր ,

կամ զորդիս , կամ զագարակս՝ վասն իմ եւ կամ 30
վասն աւետարանին , * եթէ ոչ առնուցու հա-
րիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի՝ տունս,
և եղբարս , և քոյրս , և մայրս , և որդիս , և
ագարակս հալածանօք հանդերձ , և յաշ-
խարհին որ գալոց է՝ զկեանսն յաւիտենա- 31
կան ։ * Զի բազումք եղիցին առաջինք յե- 32
տինք , և յետինք առաջինք ։ * Եւ էին
՚ի ճանապարհի մինչդեռ ելանէին ՚ի երու-
սաղէմ , և երթայր յիսուս առաջի քան զնո-
սա , և զարմացեալ էին որ զհետն երթային ,
և երկնչէին ։

Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն ԺԱ
առանձինն՝ սկսաւ ասել նոցա զինչ անց-
անելոց իցեն ընդ նա . * թէ ահա ասի- 33
ցեմք յերուսաղէմ , և որդի մարդոյ մատ-
նեսցի քահանայապետին և դպրաց , և դա-
տեսցին զնա ՚ի մահ , և մատնեսցեն զնա հե- 34
թանոսաց . * և կատակեսցեն զնովաւ , և
հարկանիցեն զնա , և թքանիցեն ՚ի նա , և
սպանցեն , և յերիր աւուր յարիցէ ։ * Եւ եր- 35
թային առ նովաւ յակովբոս և յովհաննէս՝
որդիքն զեբեդեայ , և ասեն ցնա . վարդա-
պետ , կամիմք զի զոր ինչ խնդրեսցուք ՚ի
քէն՝ արասցես մեզ ։ * Եւ նա ասէ ցնոսա . 36
զի՞նչ կամիք յինէն՝ զի արարիցց ձեզ ։ * Եւ 37
նոքա ասեն ցնա . տուր մեզ՝ զի նստցուք մի
յաջմէ քումմէ և մի յահեկէ ՚ի փառսն քում ։
* Պատասխանի եւ յիսուս և ասէ ցնոսա . 38
ոչ գիտէք զինչ խնդրէք . կարէ՞ք ըմպել զը-

բաժակն՝ զոր ես ըմպելոյ եմ, կամ զմկրտու-
թիւնն մկրտել՝ զոր ես մկրտելոյ եմ։ * Եւ 39
նոքա ասեն ցնա, կարեմք։ Եւ յիսուս ասէ
ցնոսա. զբաժակն զոր ես ըմպելոյ եմ՝ ըմ-
պիջէք, և զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոյ
եմ՝ մկրտիջիք. * այլ նստուցանել ընդ աջ- 40
մէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ
որոց պատրաստեալ իցէ։ * Եւ լուեալ զայն 41
տասանցն, սկսան բարկանալ յակովբայ և
յովհաննու։ * Եւ յիսուս կոչեաց զնոսա առ 42
ինքն, և ասէ ցնոսա. դիտէք՝ զի որ յան-
ուան իշխանքն են հեթանոսաց, տիրեն նո-
ցա. և մեծամեծք նոցա իշխեն նոցա։ * Ո՛չ 43
նոյնպէս լիցէ և՝ ի ձերում միջի. այլ որ կա-
միցի՝ ի ձէնջ մեծ լինել, եղիցի ձեր պաշտօ-
նեայ. * և որ կամիցի՝ ի ձէնջ առաջին լինել, 44
եղիցի ամենեցուն ծառայ։ * Քանզի և որդի 45
մարդոյ ոչ եկն առնուլ պաշտօն, այլ պաշ-
տել, և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ
բազմաց։

էկ * Եւ դան յերիքով. և ընդ ելանելն նո- 46
րա յերիքովէ աշակերտօքն և բազում ժո-
ղովրդով. որդի տիմէի բարտիմէոս կոյր նըս-
տէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի։ * Իբրեւ 47
լուաւ թէ յիսուս Նազովրեցի է, սկսաւ ա-
ղաղակել և ասել. որդի դաւթի յիսուս,
ողորմեաց ինձ։ * Եւ սաստէին նմա բազումք՝ 48
զի լռեսցէ. և նա առաւել եւս աղաղակէր.
որդի դաւթի, ողորմեաց ինձ։ * Ձառեղի առ 49
յիսուս, և հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն

զկոյրն՝ և ասեն ցնա. քաջալերեայ, արի՝
կոչէ զքեզ։ * Եւ նորա ընկենեալ զձորձս իւր, 50
յարեաւ եկն առ յիսուս։ * Պատասխանի եւս 51
նմա յիսուս և ասէ. զի՞նչ կամիս թէ արա-
րից քեզ։ Ասէ ցնա կոյրն. ռաբբունի, զի
բացայց։ * Եւ յիսուս ասէ ցնա. երթ, հա- 52
ւատք քո կեցուցին զքեզ։ Եւ վաղվաղակի
բացաւ, և երթայր զհետ նորա ՚ի ճանապար-
հին։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

Եւ յորժամ մերձ եղեն յերուսաղէմ ՚ի 1
բեթփագէ և ՚ի բեթանիա մօտ ՚ի լեառն ձի-
թենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց ան-
ձին, * և ասէ ցնոսա. երթայք դուք ՚ի 2
գիւղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ. և նոյնժամայն
իբրեւ մտանէք ՚ի նա, գտանէք յատանակ
մի կապեալ, յորոյ վերայ ոչ ոք ՚ի մարդկա-
նէ նստաւ, լուծէք զնա և ածէք։ * Եւ ե- 3
թէ ոք ասասցէ զձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք
զյատանակդ, ասասջիք եթէ տեառն իւրում
պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա
այսր։ * Զոգան և գտին զյատանակն կապե- 4
եալ առ դուրս արտաքոյ ՚ի փողոցի անդ, և
լուծին զնա։ * Եւ ոմանք յորոց անդն կա- 5
յին, ասեն ցնոսա. զի՞ գործէք, զի լուծա-
նէք զյատանակդ։ * Եւ նոքա ասեն ցնոսա 6
որպէս ասացն յիսուս. և թոյլ եւաւն նոցա։
* Ածեն զյատանակն առ յիսուս, և արկա- 7

նեն 'ի վերայ նորա հարդերձս, և նստաւ 'ի
վերայ նորա : * Եւ բազումք զհանդերձս իւ- 8
րեանց տարածանէին 'ի վերայ ճանապարհին ;
և այլք ոստս 'ի ծառոց հատանէին՝ և ար-
կանէին զճանապարհան : * Եւ որ առաջին 9
և վկնի երթային՝ աղաղակէին և ասէին . ո-
սանա բարձրելոյն . * օրհնեալ որ գայ յա- 10
նուն տեառն . օրհնեալ թագաւորութիւնդ
եկեալ հօր մերոյ դաւթի . խաղաղութիւն
յերկինս և փառք 'ի բարձունս : * Եւ եմուտ 11
յիսուս յերուսաղէմ 'ի տաճարն, և հայե-
ցաւ շուրջ զամենեքումբք . և զի էր երեկո-
յացեալ ժամն, ել 'ի բեթանիա երկոտասա-
նեքեան հանդերձ :

* Եւ 'ի վաղիւ անդր մինչդեռ ելանէին 12
'ի բեթանիա՝ քաղցեաւ . * և տեսեալ թզենի 13
մի 'ի բացուստ տերեւազից . և եկն՝ թէ գը-
տանիցէ ինչ 'ի նմա . և իբրեւ եկն 'ի նա, ո-
չինչ եգիտ՝ բայց միայն տերեւ . զի ոչ իսկ
էր ժամանակ թզոյ : * Պատասխանի եւս և 14
ասէ ցնա . մի՛ եւս ոք յաւիտեան 'ի քէն պը-
տուղ կերիցէ : Եւ լսէին աշակերտքն նորա :
* Գան յերուսաղէմ . և մտեալ 'ի տաճարն՝ 15
սկսաւ հանել զվաճառականն և զդնողս՝ որ
էին 'ի տաճարին . և զսեղանս հատուփաճա-
ռացն գրուեաց, և զաթոռս աղաւնի վաճա-
ռացն կործանեաց . * և ոչ թողոյր՝ եթէ ոք 16
անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն : * Եւ 17
ասացանէր զնոսա և ասէր . գրեալ է, թէ
տունդ իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն

հեթանոսաց, և դուք արարէք զդա այրս
18 աւազակաց : * Լուան քահանայապետքն և
դպիրք, և խնդրէին թէ որպէս կորուսցեն
զնա, բայց երկնչէին 'ի նմանէ . զի ամենայն
ժողովուրդն զարմացեալ էր ընդ ուսուցն նո-
19 րա : * Եւ իբրեւ երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ
20 քան զքաղաքն ելանէին : * Եւ մինչդեռ այ-
դուցն առնոյաւ անցանէին, տեսին զթզե-
21 նին ցամաքեալ յարմատոց : * Զիշեաց պետ-
րոս և ասէ ցնա . ռաբբի, ահաւասիկ թզե-
22 նին զոր անիծեր՝ ցամաքեցաւ : * Պատաս-
խանի եւս յիսուս և ասէ ցնոսա . ունիջիք
23 հաւատս աստուծոյ, * ամէն ասեմ
ձեզ, որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձիր
և անկիր 'ի ծով, և ոչ երկմտիցէ 'ի սրտի իւ-
րում, այլ հաւատայցէ՝ թէ զոր ասէն լինի,
24 եղիցի նմա զոր ինչ և ասիցէ : * վասն այսո-
րիկ ասեմ ձեզ . զամենայն ինչ վասն որոյ ա-
ղօթս արարեալ խնդրիցէք և հաւատայցէք
25 թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ : * Եւ յորժամ
յաղօթս կայցէք, թողուցուք եթէ ունիցիք
ինչ զոմանէք . զի և հայրն ձեր որ յերկինս
26 է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր : (* Զի եթէ
դուք ոչ թողուցուք, և ոչ հայրն ձեր որ
յերկինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր) :
27 * Գան միւսանգամ յերուսաղէմ . և մինչ-
դեռ 'ի տաճարի անդ զգնայր, գան առ նա
28 քահանայապետքն և դպիրքն և ծերք, * և
ասեն ցնա . որո՞վ իշխանութեամբ առնես
զայդ, և ո՞վ եւս քեզ զիշխանութիւնդ զայդ :

* Պատասխանի եւ յիսուս և ասէ ցնոսա՝ 29
հարցից և ես զձեզ բան մի, տուք ինձ պա-
տասխանի, և ես ասացից ձեզ՝ որով իշխա-
նութեամբ առնեմ զայս։ * Մկրտութիւնն 30
յովհաննու յերկնի՞ց էր՝ եթէ ՚ի մարդկանէ,
տուք ինձ պատասխանի։ * Խորհէին ընդ 31
միմեանս՝ և ասէին. եթէ ասեմք՝ եթէ յերկ-
նից, ասէ ցմեզ՝ իսկ ընդէր ո՛չ հաւատացէք
նմա. * այլ եթէ ասեմք՝ ՚ի մարդկանէ, եր- 32
կնչեմք ՚ի ժողովրդենէն. զի ամենեքին դի-
տէին զյովհաննէս՝ թէ մարգարէ էր։ * Պա- 33
տասխանի եւտուն և ասեն ցյիսուս. չգի-
տեմք։ Եւ յիսուս եւս նոցա պատասխանի
և ասէ. և ո՛չ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանու-
թեամբ առնեմ զայս։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք և 1
ասել։ Այր մի տնկեաց այգի, և ած շուրջ
զնովաւ ցանգ, և գուբ հնձան փորեաց, և
շինեաց աշտարակ, և ետ զնա գիշակս, և
գնաց ՚ի տար աշխարհ։ * Եւ առաքեաց առ 2
միշական ՚ի ժամանակի ծառայ մի, զի ՚ի մշա-
կաց անտի առցէ ՚ի պտղոյ այգւոյն։ * Եւ նո- 3
ցա կալեալ՝ դան հարին զնա, և արձակեցին
ունայն։ * Դարձեալ առաքեաց առ նոսա 4
այլ ծառայ, և զնա կառափնաւորեցին՝ և ար-
ձակեցին անարգեալ։ * Եւ դարձեալ այլ ա- 5
ռաքեաց, և զնա սպանին. և զբազումս այլս,
զոմանս հարկանէին և զոմանս սպանանէին։
6 * Ապա որդի մի էր իւր սիրելի, զնա առա-
քեաց առ նոսա յետոյ, և ասէ. թերեւս ա-
7 մաչեսցին յորդւոյ աստի իմմէ։ * իսկ մշակ-
քըն իրրեւ տեսին զնա թէ դայ, ասեն ցը-
միմեանս. սա է ժառանգն, եկայք սպան-
ցուք զսա, և մեր լիցի ժառանգութիւնն։
8 * Եւ կալեալ զնա սպանին, և հանին արտա-
9 քոյ այգւոյն։ * Արդ զի՞նչ արասցէ տէր այգ-
ւոյն։ եկեսցէ և կորուսցէ զմշակսն, և տացէ
10 զայգին ՚ի ձեռս այլոց։ * Եւ ո՛չ զգիրն զայն
իցէ ընթերցեալ ձեր, թէ զվէմն զոր անար-
գեցին շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան,
11 * ՚ի տեառնէ եղեւ այս և է սքանչելի յաչս
12 մեր։ * Եւ խնդրէին զնա ունել, և երկեան
՚ի ժողովրդենէ անտի, զի գիտացին թէ առ
նոսա ասաց զառակն. և թողին զնա և գնա-
13 ցին։ * Եւ առաքեն առ նա զոմանս ՚ի փա-
րիսեցւոց անտի և ՚ի հերովդիանոսաց, զի
14 զնա որսացեն բանիւ։ * Եւ նոքա եկեալ
հարցանէին զնա նենգութեամբ և ասէին.
վարդապետ, գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և
ո՛չ ինչ փոյթ ե՛ք քեզ զումեքէ. զի ո՛չ հայիս
յերեսս մարդկան, այլ ճշմարտութեամբ
զճանապարհն աստուծոյ ուսուցանես. արդ
ասա մեզ. արժա՞ն է հարկ տալ կայսեր՝ ե-
15 թէ ո՛չ. ասացո՛ւք՝ եթէ ո՛չ տացուք։ * Եւ յի-
սուս գիտաց զկեղծաւորութիւն նոցա, ասէ
ցնոսա. զի՞ փորձէք զիս, կեղծաւորք. բե-
16 րէք ինձ դահեկան մի զի տեսից։ * Եւ նո-

քա բերին : Եւ ասէ ցնոսա . ոյր է պատկերս
այս կամ գիր : Եւ նոքա ասեն ցնա . կայսեր :
* Պատասխանի եւ յիսուս , և ասէ ցնոսա . 17
երթայք տուք զկայսերն՝ կայսեր , և զաստուածոյ՝ աստուածոյ : Եւ զարմացան ընդ նա :

ԷԴ * Գան առ նա սադուկեցիքն որ ասեն՝ 18
թէ չիք յարութիւն . հարցանէին ցնա և ասէին . * վարդապետ , մովսէս գրեաց մեզ , 19
եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի , և թողուցու կին՝ և որդի ոչ թողուցու , զի առցէ եղբայր նորա զկինն նորա և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում : * Արդ եղբարք եօթն էին առ մեզ . առաջինն առ կին և մեռաւ , 20
և ոչ եթող զաւակ . * և երկրորդն առ զնոյն , և մեռաւ , և ոչ նա եթող զաւակ . 21
նոյնպէս և երրորդն առ զնոյն . * և եօթն- 22
նեքեան իսկ , և ոչ թողին զաւակ , յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն : * Արդ ի յարու- 23
թեանն յորժամ յառնիցեն , ոյր ի նոցանէ լինիցի կինն . զի եօթնեքեան կալան զնա կին : * Պատասխանի եւ յիսուս և ասէ ցը- 24
նոսա . ոչ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք , զի ոչ գիտէք զգիրս և ոչ զզօրութիւնն աստուածոյ : * Զի յորժամ ի մեռելոց յարիցեն , 25
ոչ արք կանայս առնեն , և ոչ կանայք առնոց լինին . այլ իբրեւ զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են : * Այլ վասն յարութեան մեռե- 26
լոց զի յառնեն , ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր ի գիրսն մովսէսի՝ ի մորենւոյն . որպէս ասաց ցնա աստուած , ես եմ . ասէ , աստուած աբ-

րահամու , և աստուած իսահակայ , և աստ- 27
ուած յակովբայ . * և ոչ է աստուած մեռե- լոց՝ այլ կենդանեաց . և արդ դուք յոյժ 28
մոլորեալ էք : * Եւ մատուցեալ մի ոմն ի դպրացն՝ լսէր նոցա մինչ վիճէին . իբրեւ եառնս եթէ բարւոք եա նոցա զպատասխանին , եհարց ցնա և ասէ . որ պատուիրան է 29
առաջին : * Եւ յիսուս ասէ ցնա . առաջին զամենայն , լուր իսրայէլ , տէր աստ- 30
ուած մեր՝ տէր մի է . * և սիրեսցես զտէր աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ , և յամենայն մտաց քոց , և յամենայն զօրութենէ քումմէ . այս է առաջին պատուիրան :
31 * Եւ երկրորդն նման սմին . սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քո . մեծ քան զսոսա 32
այլ պատուիրան ոչ քոյ : * Եւ ասէ ցնա դպիրն . բարւոք է վարդապետ , ճշմարտութեամբ ասացեր՝ թէ մի է աստուած , և ոչ 33
գոյ այլ բայ ի նմանէ . * և սիրելն զնա յամենայն սրտէ , և յամենայն զօրութենէ , և յամենայն մտաց , և սիրելն զընկերն իբրեւ զանձն , առաւել է քան զողջակէզս և զզո- 34
հս : * Եւ տեսեալ յիսուսի թէ խմաստութեամբ եա զպատասխանին՝ ասէ ցնա . չես հեռի յարքայութենէն աստուծոյ : Եւ ոչ եւս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա :

35 * Պատասխանի եա յիսուս և ասէ՝ մինչ ես ուսուցանէր ի տաճարին . զիա՞րդ ասեն դպ- 36
իրքն՝ եթէ քրիստոս որդի դաւթի է . * և ինքն դաւիթ հոգւովն սրբով ասէ . ասաց

տէր ցտէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մին-
չեւ եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից
քոց : *Արդ երթէ լինքն իսկ դաւիթ զնա տէր 37
կոչէ, զիա՞րդ իցէ որդի նորա : Եւ բազում
ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութեամբ : *Եւ 38
ասէր ուսուցանելով ՚ի վարդապետութեան
իւրում. ղգոյշ լերուք ՚ի դպրաց անտի՝ որ
կամին ՚ի հանդերձս երեւելիս շրջիլ, զնա-
խաթոռսն ՚ի ժողովուրդս, և զդահագլուխս 39
յընթրիս. *որ ուտեն զտունս այրեաց, 40
պատճառանօք յերկարեալ զաղօթս, զի ա-
ւելի եւս դատաստանս ընկալցին : *կայր 41
յիսուս ընդդէմ դանձանակին, տեսանէր
թէ զիա՞րդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ ՚ի
դանձանակն. և բազում մեծատունք արկին
բազում ինչ : *Եկն այրի մի՝ և արկ երկուս 42
լումայս, որ է նաքարակիտ մի : *Եւ կոչեց- 43
եալ առ ինքն զաշակերտան՝ ասէ ցնոսա. ա-
մէն ասեմ ձեզ, զի այրին այն տատապեալ՝
չատ արկ քան զամենեսեան որ արկին ՚ի
դանձանակն. *քանզի ամենեքեան յաւելոր- 44
դաց իւրեանց արկին, այլ նա ՚ի չքաւորու-
թենէ իւրմէ՝ զամենայն ինչ զոր ունէր արկ,
զոյն չափ կենդանս իւր :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԼԶ Եւ յելանելն նորա ՚ի տաճարէ անտի, ա- 1
սէ ցնա մի յաշակերտացն նորա. վարդա-

պետ, տես որպիսի՛ են քարինք, և որպի-
2 սի շինուածք : *Պատասխանի եւ նմա յի-
սուս և ասէ. տեսանե՞ս զայդ ամենայն շին-
ուածս, ամէն ասեմ ձեզ՝ երթէ ո՛չ թողցի
այդր քար ՚ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի :
3 *Եւ մինչ նստէր նա ՚ի լերինն Ձիթենեաց
յանդիման տաճարին, հարցանէին ցնա ա-
ւանձինն՝ պետրոս և յակովբոս և յովհան-
4 նէս և անդրէաս : *Ասա մեզ՝ երբ լինիցի
այդ, և զի՞նչ նշան է՝ յորժամ կատարելոց
5 իցէ այդ ամենայն : *Պատասխանի եւ յի-
սուս և ասէ ցնոսա. ղգոյշ կացէք, մի ոք
6 զձեզ խաբեսցէ. *զի բազումք եկեսցեն յա-
նունն իմ և ասիցեն՝ թէ ես եմ քրիստոս, և
7 բազումս մոլորեցուսցեն : *Ա՛յլ յորժամ լսի-
ցէք պատերազմունս և համբաւս պատե-
րազմաց՝ մի խռովիցիք, զի պարտ է լինել.
8 բայց չեւ է կատարած : *Զի յարիցէ ազգ
յազգի վերայ, և թագաւորութիւն ՚ի թագա-
ւորութեան վերայ. և եղիցին շարժմունք ՚ի
տեղիս տեղիս, սովք և սրածութիւնք և
խռովութիւնք. այլ այն ամենայն սկիզբն է
9 երկանց : *Եւ ձեզ իսկ մատնեսցեն յատ-
եանս, և ՚ի ժողովուրդս տանջիցիք, և առա-
ջի դատաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն
10 իմ ՚ի վկայութիւն նոցա *և ամենայն հեթա-
նոսաց. բայց նախ պարտ է աւետարանիս
11 քարոզել : *Ա՛յլ յորժամ տանիցին զձեզ մատ-
նել, մի յառաջագոյն հոգայցէք, և մի զմը-
տաւ ածիցէք թէ զինչ խօսիցիք. այլ որ ինչ

ասացի ձեզ ՝ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսի-
ցիք . զի ոչ դուք էք որ խօսիցիք՝ այլ հո-
գին սուրբ : * Մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՝ի 12
մահ , և հայր՝ զորդի . և յարիցեն որդիք ՝ի
վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա . * և ե- 13
ղիջիք ատելիք յամենեցունց վասն ա-
նուան իմոյ . այլ որ համբերեսցէն իսպառ՝
նա կեցցէ : * Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծ- 14
ծութիւն աւերածին՝ զի կայցէ ՝ի տեղւոջ
ուր չիցէ արժան . որ ընթեռնուն՝ ՝ի միտ առ-
ցէ : Յայնժամ որ ՝ի հրէաստանի իցեն՝ փախի-
ցեն ՝ի լերինս . * և որ ՝ի վերայ տանեացն ի- 15
ցէ՝ մի՛ իջցէ ՝ի տուն , և մի՛ մտցէ բառնալ
ինչ ՝ի տանէ իւրմէ . * և որ յագարակին ի- 16
ցէ՝ մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր :
* Բայց վա՛յ իցէ յղեաց և սնոտուաց յաւուրն 17
յայնոսիկ : * Ցաղօթս կացէք՝ զի մի՛ ձմերու- 18
նի լինիցի այն : * Եղիցին աւուրքն այնոքիկ 19
նեղութեանց , որպիսի ոչ եղեն երբէք այն-
պիսիք ՝ի սկզբանէ արարածոց մինչեւ ցայժմ;
և մի՛ այլ լիցին : * Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ 20
աստուածոյ զաւուրսն զայնոսիկ՝ վասն ընտրե-
լոց իւրոց , ոչ ապրէր ամենայն մարմին . այլ
վասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց
զաւուրսն զայնոսիկ : * Ցայնժամ եթէ ոք ա- 21
սիցէ ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է քրիստոս կամ
աւանիկ , մի՛ հաւատայցէք : * Զի յարիցեն 22
սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք , և տա-
ցեն նշանս և արուեստս՝ առ ՝ի մոլորեցուցա-
նելոյ թէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն :

23 * Բայց դուք զդոյշ լերուք . ահաւասիկ յա-
24 ռաջագոյն ասացի ձեզ զամենայն : * Ա՛յլ յա-
ւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեանն այնորիկ՝
արեգակն խաւարեսցի , և լուսին ոչ տացէ
25 զլոյս իւր . * և աստեղք յերկինից թօթափեսա-
ցին , և զօրութիւնք յերկինս՝ շարժեսցին :
26 * Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ ե-
կեալ ամպով՝ զօրութեամբ և փառօք բազ-
27 մօք : * Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս
իւր , և ժողովեսցէ զընտրեալսն իւր ՝ի չորից
հողմոց՝ ՝ի ծագաց երկրի մինչեւ ՝ի ծագս
28 երկնից : * Բայց դուք ՝ի թզենւոյ առակի ուս-
ջիք զառաւելն . յորժամ տակաւ ոստքն նորա
կակղանայցին , և տերեւս արձակիցի ՝ի նմա ,
29 գիտէք թէ մերձ է ամառն . * նոյնպէս և
դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն
եղեալ , գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս :
30 * Ամէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ անցցէ ազգս այս՝
31 մինչեւ այս ամենայն եղիցի : * Երկինք և եր-
կիր անցցեն , և բանք իմ ոչ անցանիցեն :
32 * Ա՛յլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամու ոչ ոք
գիտէ , ոչ հրեշտակք յերկինս՝ և ոչ Որդի ,
33 բայց Հայր միայն : * Զգոյշ եղերուք , սկե-
ցէք և կացէք յաղօթս . զի ոչ գիտէք երբ
34 ժամանակն իցէ : * Որպէս այր մի գնացեալ
՝ի տար աշխարհ , թողուցու զտուն իւր , և
տացէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն , և իւ-
րաքանչիւր զգործս իւր , և դռնապանին
35 պատուիրէ տացէ զի արթուն լինիցի : * Արդ
արթուն կացէք , զի ոչ գիտէք երբ աէր

տանն գայցէ , յերեկորեայ , եթէ ՚ի մէջ գիւ-
ղերն , եթէ ՚ի հաւախօսի , եթէ ընդ առա-
ւօտս . * գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտա- 36
նիցէ զձեզ ՚ի քուն : * Բայց զոր ձեզդ ասեմ , 37
ամենեցուն ասեմ՝ արթուն կացէք :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ .

Եւ էր զատիկն և բաղարջակերք յետ եր- 1
կուց աւուր . խնդրէին քահանայապետքն և
դպիրք՝ եթէ զիարդ զնա նենդաւ կալեալ
սպանանիցեն . * բայց ասէին՝ թէ մի ՚ի տօնի 2
ասա , զի մի խռովութիւն լինիցի ՚ի ժողովր-
դեանն : * Եւ մինչ էր ՚ի բեթանիա ՚ի տան 3
սիմոնիմի բորոտի բազմեալ , եկն կին մի որ ու-
ներ շիշ խղոյ նարդեան աղնուի մեծագնոյ ,
և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ ՚ի վերայ գլխոյ նո-
րա : * Եւ աշակերտքն զբարկին և ասէին . 4
ընդէր եղեւ կորուստ խղոյդ այդորիկ . * մարթի 5
էր զայդ խղ վաճառել աւելի քան երի-
հարիւր դահեկանի , և տալ աղքատաց . և
զայրանային նմա յոյժ : * Եւ յիսուս ասէ 6
ցնոսա . թողէք տուք զնմա . զի՞ աչխատ առ-
նէք , զի գործ մի բարի գործեաց գնա յիս .
* յամենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ու- 7
նիք , և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել
նոցա բարիս . այլ զիս ոչ յամենայն ժամ
ընդ ձեզ ունիք : * Գնա զոր ունէրդ՝ արար . 8
յառաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ ՚ի նշան
պատանաց : * Ամէն ասեմ ձեզ . ուր և քա- 9

րոզեսցի աւետարանս այս ընդ ամենայն աշ-
խարհ , և զոր արար դա՝ խօսեսցի վասն յի-
շատակի դորին : * Եւ յուդա սկարիովտացի 10
մի յերկոտասանից անտի՝ գնաց առ քահա-
նայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա : * Նո- 11
քա իբրեւ լուան՝ խնդացին , և խոստացան
տալ նմա արծաթ . և խնդրէր՝ թէ զիարդ
պարապով մատնեսցէ զնա :
* Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակե- 12
րացն յորժամ զզատիկն զնէին , ասեն ցը-
նա աշակերտքն . ո՞ւր կամիս՝ երթիցուք պատ-
րաստեսցուք , զի կերիցես զզատիկն : * Եւ 13
առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ
ցնոսա . երթայք ՚ի քաղաքն , և իբրեւ մտա-
նիցէք ՚ի քաղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի
որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի , երթայք զհետ
նորա . * և յոր տունն մտանիցէ , ասացէք 14
ցտանուտէրն . վարդապետ ասէ՝ ո՞ւր են ի-
ջևանքն , ուր աշակերտաց իմոց ուտիցեմ զզա-
տիկն . * և նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի 15
մեծ զարդարեալ . անդ պատրաստեսջիք
մեզ : * Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն 16
նորա . եկին ՚ի քաղաքն , և գտին որպէս ա-
սացն նոցա . և պատրաստեցին զզատիկն :
* Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ գայ երկոտասա- 17
նիւքն հանդերձ : * Եւ իբրեւ բազմեցան և 18
ուտէին , ասէ յիսուս . ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի մի ոմն ՚ի ձէնջ մատնելոց է զիս . որ
ուտէ իւր ընդ իս : * Եւ նոքա սկսան տրըտ- 19
մալ և ասել մի ըստ միոջէ . միթէ ես իցեմ ,

և միւսն՝ միթէ ե՞ս իցեմ։ * Նա պատասխա- 20
նի եւ ասէ ցնոսա . Մի յերկոտասանից
այոմէ , որ միսկայ ընդ իս ՚ի սկաւառակդ ։
* Ա.Լ որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս և դրեալ 21
է վասն նորա . բայց վա՛յ իցէ մարդոյն այն-
միկ՝ յոյր ձեռս որդին մարդոյ մատնեսցի .
լաւ էր նմա՝ եթէ չէր իսկ ծնեալ մարդն
այն ։ * Եւ մինչդեռ ուտէին , առեալ յիսու- 22
սի հաց՝ օրհնեաց և եբեկ՝ եւ նոցա , և ա-
սէ . առէք , այդ է մարմին իմ ։ * Եւ առեալ 23
բաժակ՝ գոհացաւ , եւ նոցա . և արբին ՚ի
նմանէ ամենեքեան . * և ասէ ցնոսա . այս 24
է արիւն իմ նորոյ ուխտի , որ վոխանակ
բազմաց հեղու ։ * Ամէն ասեմ ձեզ , թէ ո՛չ 25
եւս յաւելից ըմպել ՚ի բերոյ որթոյ մինչեւ
ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զնա նոր յար-
քայութեան աստուծոյ ։ * Եւ գոհացեալ՝ ե- 26
լին ՚ի լեառն ձիթենեաց ։

* Եւ ասէ ցնոսա յիսուս . ամենեքեան 27
գայթագղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի . զի
գրեալ է , թէ հարից զհովիւն և ոչխարքն
ցրուեսցին ։ * Ա.Լ յետ յարութեան իմոյ՝ 28
յառաջագոյն երթայց քան զձեզ ՚ի գալիլեա ։
* Պատասխանի եւ պետրոս և ասէ ցնա . 29
թէպէտ և ամենեքեան գայթագղեսցին ,
այլ ես ո՛չ ։ * Եւ ասէ ցնա յիսուս . ամէն ա- 30
սեմ քեզ , թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչ-
չեւ հաւու երկոսեալ իցէ՝ երիցս ուրացես զիս ։
* Իսկ պետրոս առաւել եւս պնդէր և ա- 31
սէր . եթէ մեռանել եւս հասանիցէ ընդ

քեզ , զքեզ ո՛չ ուրացայց ։ Նոյնպէս և ամե-
32 նեքեան ասէին ։ * Գան ՚ի գեւսղն՝ որում ա-
նունն էր գեթսեմանի . և ասէ ցաշակերտան .
նստարուք աստ՝ մինչեւ ես յաղօթս կացից ։
33 * Եւ առնու ընդ իւր զպետրոս և զյակովբոս
և զյովհաննէս , և սկսաւ տխրել և հոգալ ։
34 * Ցայնժամ ասէ ցնոսա . տրտում է անձն իմ
մինչեւ ՚ի մահ . մնացէք աստ և արթուն կա-
35 ցէք ։ * Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ ,
անկաւ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր . և
կայր յաղօթս , զի եթէ հնար ինչ է՝ անցցէ
36 ՚ի նմանէ ժամն ։ * Եւ ասէ . աբբա՝ հայր ,
ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է , անցո ըզ-
բաժակս զայս յինէն . բայց ո՛չ որպէս ես կա-
37 միմ , այլ որպէս դու կամիս ։ * Եւ գայ գը-
տանէ զնոսա զի ննջէին , և ասէ ցպետրոս . սի-
մոնիմ , ննջե՞ս . ոչ կարացեր ժամ մի արթուն
38 կալ ։ * Արթուն կացէք և յաղօթս կացէք , զի
մի մտջիք ՚ի փորձութիւն . ոգիս յօժար է՝ բայց
39 մարմինս տկար ։ * Եւ դարձեալ չոգաւ եկաց
40 յաղօթս , և զնոյն բանս ասաց ։ * Դարձաւ
միւսանգամ՝ անդրէն , և եգիտ զնոսա ՚ի
քուն . քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ ,
և ոչ գիտէին թէ զի՞նչ պատասխանի տայ-
41 ցեն նմա ։ * Գայ երրորդ անգամ , և ասէ
ցնոսա . ննջեցէք այսու հետեւ և հանգերուք ,
զի հասեալ է վախճան . եկն ժամ՝ և ահա
մատնի որդի մարդոյ ՚ի ձեռս մեղաւորաց ։
42 * Ո՛ն արիք դնասցուք , զի ահաւասիկ մեր-
43 ձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս ։ * Եւ մինչդեռ

նա զայն խօսէը , զայ յուդա սկարիովտացի՝
մի յերկոտասանից անտի . և ընդ նմա ամ-
բոխ սուսերօք և բրօք , 'ի քահանայապե-
տիցն և 'ի դպրաց և 'ի ծերոց : * Տուեալ էր 44
նշան մատնչին՝ և ասէր , ընդ որում ես համ-
բուրեցից՝ նա է , կալջիք զնա և տարջիք
զգուշութեամբ : * Եւ մատուցեալ վաղվա- 45
ղակի՝ ասէ ցնա . ռաբբի , ռաբբի . և համ-
բուրեաց զնա : * Եւ նոքա արկին 'ի նա ձեռս՝ 46
և կալան զնա : * Եւ մի ոմն յայնցանէ որ կը- 47
նոլաւն կային՝ ձգեաց սուր և եհար զծա-
ռայ քահանայապետին , և 'ի բաց եհան
զունկն նորա : * Պատասխանի ետ յիսուս և 48
ասէ ցնոսա . իբրեւ 'ի վերայ աւազակի ելէք
սուսերօք և բրօք ունել զիս . * հանապազ 49
առ ձեզ էի և ուսուցանէի 'ի տաճարին , և
ոչ կալարուք զիս . այլ զի լցցին գիրք մար-
գարէիցն : * Յայնժամ թողին զնա աշակերտ- 50
քըն ամենեքին և փախեան : * Եւ ոմն երի- 51
տասարդ զկետ երթայր նորա՝ արկեալ զիւ-
րեաւ կտաւ մի 'ի մերկուց . ունէին զնա ե-
րիտասարդքն . * և նորա թողեալ զկտաւն՝ 52
փախեաւ մերկ 'ի նոցանէ : * Եւ տարան զը- 53
յիսուս առ քահանայապետն կայիափա . և
դային ընդ նմա ամենայն քահանայապետքն
և դպիրք և ծերք : * Եւ պետրոս երթայր 54
'ի հեռաստանէ զկետ նորա մինչեւ 'ի ներքս
իսկ 'ի դաւիթ քահանայապետին , և նստէր
ընդ սպասաւորան և ջերմոյր առ լուսոյն :
* իսկ քահանայապետքն և ամենայն ատեա- 55

նքն խնդրէին հակառակ յիսուսի վկայութիւն
ինչ զի սպանանիցեն զնա . և ոչ գտանէին :
56 * Զի բազումք սուտ վկայութիւն վկայէին
զնմանէ , և նման միմեանց ոչ էին վկայու-
57 թիւնք : * Ա.յլք յարուցեալ վկայէին սուտ
58 զնմանէ և ասէին , * թէ մեք լուաք 'ի գը-
մանէ զի ասէր . ես քակեցից զտաճարդ զայդ
ձեռադործ , և զերիս աւուրս չինեցից այլ
59 առանց ձեռադործի : * Եւ սակայն և այնպէս
60 չէր նման վկայութիւնն նոցա : * Ապա յա-
րուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցա-
նէր զյիսուս և ասէր . ո՞չ ինչ տաս պատաս-
61 խանի , զի՛ նչ դոքա զքէն վկայեն : * Եւ նա
լուռ և եթ կայր , և չտայր ինչ պատասխանի :
Դարձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա
կրկին անդամ և ասէր . դո՛ւ ես քրիստոս
62 որդի աստուծոյ օրհնելոյն : Պատասխանի ետ
յիսուս և ասէ ցնա . դու ասացեր թէ ես
եմ . բայց տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ
ընդ աջմէ զօրութեանն , և եկեալ ընդ ամպս
63 երկնից : * Եւ քահանայապետն պատառեաց
վաղվաղակի զպատմուճանն իւր և ասէ . զի՞նչ
64 եւս պիտոյ են մեզ վկայք . * ահա լուաք ա-
մենեքեան զհայհոյութիւնն 'ի բերանոյ դորա .
զիա՞րդ թուի ձեզ : Եւ ամենեքեան դատա-
65 պարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է : * Եւ ո-
մանք սկսան թքանել ընդ երեսս նորա . ձորձ
զգլխով արկանել՝ կռփել և ասել , մարգարեաց
մեզ , քրիստոս , ո՞վ է այն որ եհարն զքեզ :
Եւ սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա :

* Եւ պետրոս մինչդեռ էր ի խոնարհ ի դա- 66
թին, գայ աղախին մի ի քահանայապետին,
* և տեսանէ զնա զի ջեռնոյր. հայեցաւ ընդ 67
նա և ասէ. և դու ընդ յիսուսի նազովրեց-
ւոյ էիր: * Նա ուրացաւ և ասէ. ոչ ճանա- 68
չեմ և ոչ գիտեմ զինչ դուդ ասես: Եւ ել-
ից ի սրահն, և հաւ խօսեցաւ: * Դարձեալ տեսես զնա աղախինն, և 69
սկսաւ ասել ցայնոսիկ որ շուրջն կային, թէ
և սա ի նոցանէ է: * Եւ նա դարձեալ ու- 70
րացաւ: Եւ յետ սակաւ մնոց դարձեալ որ
շուրջն կային ասեն ցպետրոս. արդարև և
դու ի նոցանէ ես, քանզի գալիլեացի ես.
և խօսքդ իսկ քո նման են: * Եւ նա սկսաւ 71
նզովել՝ երդնուլ և ասել, թէ ոչ գիտեմ
զայրն զորմէ դուք ասէք: * Եւ նոյն ժա- 72
մայն կրկին հաւ խօսեցաւ: Եւ յիշեաց պետ-
րոս զբանն՝ զոր ասաց ցնա յիսուս, թէ չէւ
նգէ հաւուս երկիցս խօսեալ՝ զի դու երիցս
ուրացեալ ես. և սկսաւ լալ:

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խոր- 1
հուրդ արարեալ քահանայապետին հան-
դերձ ծերովքն և դպրօք՝ և ամենայն ա-
ռեանն, կապեցին զյիսուս և տարան մատնե-
ցին պիղատոսի: * Եւ հարց զնա պիղատոս 2
և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն հրէից: Նա պա-
տասխանի ետ նմա և ասէ. դու ասես: * Եւ 3

չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապե- 4
քըն, և նա ոչ ինչ տայր պատասխանի: * Իսկ 5
պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. ոչ ինչ
տաս պատասխանի. տես քանի՛ ամբաստա-
նեն զքէն: * Եւ յիսուս այնուհետեւ ոչինչ ետ 6
պատասխանի, մինչեւ զարմանալ յոյժ պիղա-
տոսի: * Բայց ըստ ատենի արձակէր նոցա զմի 7
ոք զկապեալ՝ զոր ինքեանք խնդրէին: * Եւ 8
էր որում անուն էր բարաբբաս կապեալ ընդ
խառնիչսն, որոց ի խառնիչն՝ այր մի սպան-
եալ էր: * Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել 9
ամբոխին և խնդրել՝ զպէս սովոր էր, զի ար-
ձակեսցէ նոցա զբարաբբայն: * Պատասխա- 10
նի ետ պիղատոս և ասէ ցնոսա. կամիք զի
արձակեցից ձեզ զարքայն հրէից: * Քանզի 11
գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա
քահանայապետքն. * որք և զամբոխն հա- 12
ւանեցուցին՝ զի արձակեցէ նոցա զբարաբ-
բայն: * Դարձեալ պատասխանի ետ պիղա- 13
տոս և ասէ ցնոսա. իսկ զի՞նչ կամիք թէ ա-
րարից զարքայն հրէից: * Եւ նոքա դարձ- 14
եալ աղաղակէին՝ յուզեալք ի քահանայա-
պետէն. ի խաչ հան զդա: * Ասէ ցնոսա 15
պիղատոս. զի՞նչ ինչ չար արարեալ է նգէ դա-
րա: Եւ նոքա առաւել եւս աղաղակէին և
ասէին. ի խաչ հան զդա: * Իսկ պիղատոս 16
իբրեւ զկամս կամեցաւ հաճել զամբոխին,
արձակեաց նոցա զբարաբբայն, և զյիսուս
դան հարեալ՝ ետ ի ձեռս դի ի խաչ հանգի-
ցէ: * Եւ զինուորքն տարան զնա ի ներքս

'ի դաւթին՝ ուր հրապարակն էր, և կոչեն
միանգամայն զառիւծայն զդուռնդն. * և զգե- 17
ցուցանեն նմա զքաղաքիդ կարմիր և ծիրանիս,
և եդին 'ի դլուխ նորա պսակ արարեալ 'ի
փշոց: * և սկսան ողջոյն տալ նմա և ասել 18
ողջ եր, արքայդ հրէից: * Եւ ծեծէին զգլ- 19
լուխն եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս,
և 'ի ծունր իջեալ երկիր պագանէին նմա:
* Եւ իբրեւ կատակեցին ընդ նմա, մերկացուցին 20
զքաղաքիդն և զծիրանիս, և զգեցուցին նմա
զիւր հանդերձ, և առին արտաքս զնա 'ի խաչ
հանցեն ընդ նմա: * Եւ ունէին պահակ զսիմոնէ 21
կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր եկեալ յա-
գարակէ, զհայրն ալէքսանդրի և ռուփայ,
զի բարձցէ զխաչափայտան նորա: * Եւ առին 22
զնա 'ի գողգոթա տեղի մի՝ որ թարգմանի
տեղի կառափնեայ: * Եւ տային նմա զինի 23
զմռսեալ, և նա ոչ առ: և հանեն զնա 'ի
խաչ: * Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա, 24
արկեալ վիճակս 'ի վերայ՝ թէ ո՛ զինչ առ-
նուցու: * Էր ժամ երրորդ՝ և հանեն զնա 25
'ի խաչ: * Եւ էր գիր վերնաւ նորա գրեալ, 26
թէ թագաւոր Է հրէից: * Եւ ընդ նմա հա- 27
նեն 'ի խաչ երկուս աւազակս, մի ընդ աջմէ
և մի ընդ ահեկէ նորա: * Եւ լցաւ գիրն որ 28
ասէ, թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ: * Եւ 29
որք անցանէին՝ հայհոյէին զնա՝ շարժեալ
զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վահ, որ քա-
կէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս չինէիր.
* ապրեցո զանձն քո և էջ 'ի խաչէդ: * Նոյն- 30

31 պէս և քահանայապետքն այսպէս արտրեալ
ընդ միմեանս հանդերձ գպրօքն ասէին.
զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարացէ ապրե-
32 ցուցանել: * քրիստոս արքայդ իսրայէլի,
իջցէ այժմ 'ի խաչէ այսր, զի տեսցուք և
հաւատասցուք դմա. և որ ընդ նմա 'ի խաչն
33 եղեալ էին՝ նախատէին զնա: * Եւ իբրեւ
վեց ժամ եղեւ՝ խաւար կալաւ զամենայն
34 երկիր մինչեւ ցիննն ժամ: * Եւ ի իննեներորդ
ժամուն աղաղակեաց յիսուս 'ի ձայն մեծ,
և ասէ. էլի, էլի, լամա սաբաքթանի. որ
թարգմանի, աստուած իմ, աստուած իմ,
35 ընդէր թողեր զիս: * Եւ ոմանք 'ի նոցանէ
որ չուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ լուան, ա-
36 սէին՝ թէ զեղիա կարդայ: * Եւ ընթացեալ
մի ոմն՝ եղից սպունգ մի քացախով, և հար-
եալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, և ասէ.
թողէ տուր, տեսցուք դայ եղիա իջուցա-
37 նել զդա: * Եւ յիսուս արձակեաց ձայն մեծ՝
38 և եհան զոգի: * Եւ վարագոյր տաճարին
պատառեցաւ յերկուս 'ի վերուստ մինչեւ 'ի
39 խոնարհ: * Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ
կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զո-
գի, ասէ. արդարեւ այրս այս որդի աստու-
40 ծոյ էր: * Էին և կանայք որ հայէին 'ի հե-
ռուստանէ, յորս էր մարիամ մագթաղենա-
ցի, և մարիամ յակովբայ փոքրկան և յով-
41 սէայ մայրն, և սողոմէ. * որք յորժամ
էրն 'ի գալիլեա՝ զնա լսէին նորա և պաշ-
տէին զնա, և այլ բազում կանայք՝ որք

ընդ նմա իսկ եւեթ էին յԵրուսաղէմ։

42 *Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, քանզի ուրբաթ էր՝ որ ի շաբաթին մատնէր, 43 *եկեալ յովսէփ որ յարիմաթեայն էր, այր պարկեշտ, նախարար, որ և ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեան աստուծոյ, համարձակեցաւ եմուտ առ պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն յիսուսի։ 44 *Եւ պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն զդահարիւրապետան, եհարց ընդ նա եւ ասէ, թէ արդարեւ այնչափ վաղ մեռաւ։ 45 *Եւ իբրեւ ստուգեաց ի հարիւրապետէ անտի, շնորհեաց զմարմինն յովսէփայ։ 46 *Եւ յովսէփ գընեաց կտաւ, և իջուցեալ զնա՝ պատեաց կըտաւովն, և եդ ի դերեզմանի՝ զոր էր փորեալ ի վիմի, և թաւալեցոյց վէմ մի ի դուռն դերեզմանին։ 47 *Իսկ մարիամ մադդաղենացի և մարիամ յակովբայ և յովսէփ տեսին զեղեւնն ուր եդաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Եւ իբրեւ անց շաբաթն, մարիամ մադդաղենացի և մարիամ յակովբայ և սաղովմէ՝ չոգան պատրաստեցին խունկս, զի եկեսցեն օծցեն զնա։ 2 *Եւ ընդ առաւօտս միաշաբաթուն գան ի դերեզմանն ընդ արեւադալն։ 3 *ԵՒ ասէին ցմիմեանս. ո՞վ թաւալեցուսցէ մեզ զվէմն ի դրաց դերեզմանին։ 4 *Եւ հայեցեալ տեսին զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն

5 ի գերեզմանէն. քանզի էր մեծ յոյժ։ *Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգեցեալ պատմուճան սպիտակ, և զարհուրեցան։ 6 *Եւ նա ասէ ցնոսա. մի երկնչիք. զիսուս խնդրէք զնազովրեցի զխաչելեալն, յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւադիկ տեղին ուր եդին զնա։ 7 *Այլ երթայք ասացէք ցաշակերտս նորա և ցպետրոս, եթէ ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ ի գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասացն ձեզ։ 8 *Եւ իբրեւ լուան՝ եկին և փախեան ի գերեզմանէն, քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ասացին, զի երկնչէին։

9 *Յարեալ դիցեալ յիսուս առաւօտուն առաջին միաշաբաթուն՝ երեւեցաւ մարիամու մադդաղենացւոյ, յորմէ հանեալ էր զեօթն դեւն։ 10 *Եւ նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն էին, մինչդեռ լային և սգայի։ 11 *Նոքա իբրեւ լսեան թէ կենդանի է և երեւեցաւ նմա, ոչ հաւատացին։ 12 *Ետու երեւեցաւ այլով կերպարանաւ՝ որք երթային յանդաստան։ 13 *Նոքա չոգան պատմեցին այլոց, և ոչ նոցա հաւատացին։ 14 *Ետու մինչդեռ բազմեալ էին մեռասանքն, երեւեցաւ նոցա, և թշնամանեաց զանհաւատութիւն նոցա և զխստասրտութիւն. զի որ երեւեցաւ նոցա յարուցեալ ի մեռելոց, և 15 նոքա ոչ հաւատացին։ *Եւ ասէ ցնոսա, երթայք յաշխարհ ամենայն, և քարոզեցէք

ղաւետարանն ամենայն արարածոց : * Որ հա- 16
ւատայ և մկրտեսցի՝ կեցցէ , և որ ոչն հա-
ւատայ՝ դատապարտեսցի : * Նշանք այնո- 17
ցիկ՝ որ հաւատանն , յերիվսկն զհետ այսո-
ցիկ . յանուն իմ դեւս հանցեն , լեզուս խօ-
սեսցին , * 'ի ձեռս իւրեանց օձս բարձցեն , 18
և եթէ մահացու դեղ ինչ արբցեն՝ նոցա ինչ
ոչ ջնասեսցէ . 'ի վերայ հիւանդաց ձեռս դի-
ցեն՝ և բժշկեսցեն : * Եւ Տէրն առ 19
յետ խօսելոյն ընդ նոսա՝ համբարձաւ յեր-
կինս , և նստաւ ընդ աջմէ հօր : * Նա՛ նոքա 20
ելեալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր՝ տեառն
գործակցութեամբ . և զբանն հաստատէին
ամենայն նշանօք՝ որ երիվսյր զհետ նոցա :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՂՈՒԿԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Ղուկայ գրեալ է : Նոյն
ինքն Ղուկաս աշակերտ էր Պետրոսի , և ձեռ-
նադրեցաւ ընթացակից Պաւղոսի , և վկայեցաւ
'ի նմանէ . սա գրեաց զաւետարանս զայս : Սկիզբն
առնէ 'ի ծննդենէն Յովհաննու , և զոր ըստ նմին .
պատմէ և զմարմնանալ Փրկչին . ազգաթիւս առնէ
և ելանէ 'ի Յովսեփայ 'ի Դաւիթ , և 'ի Դաւիթայ
մինչեւ Յադամ : Պատմէ սա և զմկրտութիւնն Յով-
հաննու . և լինելով ի լերանն գիտցելն 'ի սատա-
նայէ . և զընտրութիւն աշակերտացն , և այլ եօ-
թանասունս . եղոյց նշանս և արուեստս բազումս
եղեալս . և զխորհուրդ մատնութեան , և զկատա-
րածն՝ որ մատնեցաւ Պիղատոսի պոնտացւոյ , և
խաչեցաւ մարմնով . զի վինուորքն բաժանեցին զը-
հանդերձս նորա . և որք խաչեցան յերկուց աւազա-
կացն մին ապաշխարեաց խոստովանութեամբ : Եւ
զի մարմին նորա եդաւ 'ի գերեզմանի , և յարեաւ
յերրորդ աւուրն . և յետ այսորիկ համբարձաւ յեր-
կինս՝ տեսանելով հրեշտակացն : Ղուկաս աւուես-
տիւ քժիչկ գոլով , սա աշակերտեցաւ Փրկչին , և
հոմարեալ կոչեցաւ 'ի թիւս եօթանասնեցն : Իսկ
յետոյ աշակերտեցաւ Պաւղոսի . վասն որոյ ասի
զովութիւն սորա յաւետարանին : Սա հրամանաւ
Պաւղոսի զրեաց զաւետարանս իւր Յանտիոք քա-
ղաքի 'ի լեզու յունի՝ զինի ժէ ամի համբառնա-
ւոյ Փրկչին :

Ղուկաս՝ քարոզիչն :

ՄԿԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՑ

Գլ. Հմ.

Վասն աշխարհակերին . . . . . բ. 1
Վասն բացօթեայ հովուացն . . . . . բ. 8
Վասն Սիմէոնի . . . . . բ. 25
Վասն մարգարէին Աննայի . . . . . բ. 36
Վասն լինելոյ բանին Ադոռնոյ առ Զաքէհանէս . . . . . գ. 2
Վասն որոց հարցանէին զՅովհաննէս . . գ. 10
Վասն մորճուխեանց փրկչին . . . . . գ. 2
Վասն՝ որ ունէր զհոգին դիւական . . . գ. 33
Վասն զրքանչին Պետրոսի . . . . . գ. 38
Վասն որոց բժշկէին ի սէյս ախս հիւանդութեանց . . . . . գ. 40
Վասն որսոյ ձկանց . . . . . ե. 4
Վասն բորոտին . . . . . ե. 12
Վասն անդամալուծին . . . . . ե. 15
Վասն Կեհէայ մաքառութին . . . . . ե. 27
Վասն գօսացեալ ձեռինն . . . . . զ. 6
Վասն առաքելոցն Տառապոյ . . . . . է. 13
Վասն երանութեանցն . . . . . է. 20
Վասն Տարխրատեսին . . . . . է. 2
Վասն որդւոյ այրւոյն . . . . . է. 12
Վասն որոյ առաքեցան ի Յովհաննէ . . է. 19
Վասն օծանելոյ զՏէրն մեռոնաւն . . . է. 38
Վասն առակի սերմնացանին . . . . . ը. 5
Վասն պատառելոյ ջուրցն . . . . . ը. 24
Վասն՝ որ ունէր վէպէոնին . . . . . ը. 27
Վասն դատու ժողովրդավարին . . . . ը. 41
Վասն տեառնառս կնոջն . . . . . ը. 45

Վասն առաքելոյ վերկոտորանան . . . . թ. 2
Վասն հինգ հացիցն և երիս ձկանցն . . թ. 15
Վասն ցաչակերատան հարցանելոյ . . . . թ. 18
Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի . . . թ. 29
Վասն լուսնահարին . . . . . թ. 39
Վասն խորհելոյն՝ թէ ո՛վ մեծ իցէ . . . թ. 46
Վասն չտալոյն հրաման զկնի երթալ . . թ. 57
Վասն երեւեցուցանելոյ զեօթանասունն ժ. 1
Վասն հարցանելոյ օրինականին . . . . ժ. 25
Վասն անկելոյն ի ձեռս աւազակաց . . ժ. 30
Վասն Մարիամու և Մարթայի . . . . . ժ. 38
Վասն յաղօթս կալոյն . . . . . ժա. 1
Վասն խուլ դիւին . . . . . ժա. 14
Վասն՝ որ կինն ձայն երարձ ի ժողովրդեանն . . . . . ժա. 27
Վասն նշան խնդրելոյն . . . . . ժա. 29
Վասն՝ որ վարիսեցին կոչեաց զՏէրն . ժա. 37
Վասն վայ տալոյ օրինականացն . . . ժա. 46
Վասն խմորոյ վարիսեցւոցն . . . . . ժբ. 1
Վասն բաժանելոյ զինչսն ընդ եղբօրն . ժբ. 13
Վասն պատրաստելոյ անդոյ մեծաւորին . ժբ. 16
Վասն Գալիլեացւոցն՝ և որոց ի սեղոամն և վասն թզենւոյն . . . . . ժգ. 1
Վասն կարկամեալ կնոջն այսահարի . . ժգ. 11
Վասն առակացն . . . . . ժգ. 19
Վասն՝ թէ տակաւ իցեն որ ապրելոց իցեն ժգ. 25
Վասն՝ որք առացին ցՅիսուս պէտրովիկէ ժգ. 31
Վասն՝ որ ջրգողեալ էր . . . . . ժգ. 2
Վասն՝ որք սիրեն զնախատինսն . . . ժգ. 7
Վասն կոչելոյն յընթրիսն . . . . . ժգ. 12
Վասն չինելոյ աշտարակին . . . . . ժգ. 28
Վասն հարիւր ոչխարացն . . . . . ժե. 4

Վասն անառակ որդւոյն . . . . . ԺԵ. 11
Վասն անիրաւ անտեսին . . . . . Ժզ. 1
Վասն մեծատանն և Ղազարոս . . . . Ժզ. 19
Վասն տասն բորոտացն . . . . . ԺԸ. 12
Վասն անիրաւ դատաւորին . . . . . ԺԸ. 2
Վասն փարիսեցւոյն և մաքսաւորին . . ԺԸ. 10
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս . ԺԸ. 18
Վասն կուրին . . . . . ԺԸ. 35
Վասն Զաքէոսի . . . . . ԺԹ. 2
Վասն դնալոյ առնուլ իւր թագաւորու-
թիւն և դառնալ . . . . . ԺԹ. 12
Վասն առնլոյ զտասն մնասն . . . . ԺԹ. 13
Վասն յաւանակին . . . . . ԺԹ. 30
Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր . . Ի. 1
Վասն առակի այգւոյն . . . . . Ի. 9
Վասն դահեկանին . . . . . Ի. 23
Վասն սադուկեցւոցն . . . . . Ի. 27
Վասն՝ թէ զի՛նչ է որդի Դաւթի Քրիս-
տոս . . . . . Ի. 41
Վասն երկու լումայի այրւոյն . . . . ԻԱ. 2
Վասն հարցման Հառաքածին . . . . ԻԱ. 7
Վասն զաւակին . . . . . ԻԲ. 1
Վասն վիճելոյն՝ թէ ով մեծ իցէ . . ԻԲ. 24
Վասն խնդրելոյն սատանայի փոքձել զը-
սիմոնն . . . . . ԻԲ. 31
Վասն նախատանաց Հերովդէ զՏէրն . . ԻԳ. 11
Վասն կոծելոյ կանանցն . . . . . ԻԳ. 27
Վասն ապաշխարելոյ ասպզակին . . . ԻԴ. 40
Վասն խնդրելոյ զսէրբնական մարմինն ԻԴ. 52
Վասն Լազարեր կանանցն . . . . . ԻԴ. 1
Վասն Կղեոպասեանցն . . . . . ԻԴ. 13
Վասն հաւքառնալոյն Տկառն . . . . ԻԴ. 31

ՂՈՒԿԱՍ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Ա Ւ Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ՓԱՆՉԻ բազումք յօժարեցան վերատին
կարգել զպատմութիւնն վասն իրացն հաս-
2 տատելոց ի մեզ, * որպէս աւանդեցին մեզ՝
որ ի սկզբանէ ականատեսք և սպասաւորք
3 եղեն բանին: *Կամ եղեւ և ինձ որ ի սկզբա-
նէ ջհետ երթեալ էի ամենայնի ճշմարտու-
թեամբ, կարգաւ դրել քեզ, քաղդ թէո-
4 փիլէ, * զի ծանիցես զբանիցն որով սչակեր-
տեցար՝ զճշմարտութիւն:
5 * Եւ եղեւ յաւուրս Հերովդէ արքայի
հրէաստանի, քահանայ ոմն՝ անուն զաքա-
րիա ի դասակարգէ աբիայ, և կին նորա ի
դստերաց ահարոնէի, և անուն նորա Էղի-
6 սաբեթ: * Եւ էին արդարք երկոքին առա-
ջի աստուծոյ. գնային յամենայն պատուի-
րանս և յիրաւունս տեառն անպատաք:
7 * Եւ չէ զոյր նոցա որդեակ, քանզի էղի-

աթեթ ամուլ էր, և երկոքեան անցեալ է-
ին զաւուրըք ի բերանց : * Եւ եղեւ ՚ի քահա- 8
նայանալն նորա ըստ կարդի աւուրցն հատա-
նելոյ առաջի աստուծոյ, * ըստ օրինի քա- 9
հանայութեանն՝ եհաս նմա խունկ արկանել
մտեալ ՚ի տաճարն տեառն : * և ամենայն 10
բազմութիւն ժողովրդեանն կային յաղօթս
արտաքոյ ՚ի ժամու խնկոցն : * Եւ երեւեցաւ 11
նմա հրեշտակ տեառն, ի կայր ընդ աջմէ
սեղանոյ խնկոցն : * Եւ խռովեցաւ զաքարիա՝ 12
իբրեւ եռաս, և անկաւ ահ ՚ի վերայ նորա :
* Ասէ ցնա հրեշտակն տեառն. մի երկնչիր, 13
զաքարիա, զի լսելի եղեն աղօթք քո,
և կինն քո եղիսաբեթ ծնցի քեզ որդի, և
կոչեսցես զանուն նորա յովհաննէս : * Եւ ե- 14
զիցի քեզ ուրախութիւն և ցնծութիւն. և
բազումք ՚ի ծննդեան նորա խնդասցին : * զի 15
եղիցի մեծ առաջի տեառն. և գինի և օղի
մի արբցէ. և հոգւով սրբով լցցի անդստին
յորովայնէ մօր իւրոյ : * և զբազումս յորդ- 16
ւոցն Իսրայէլի դարձուսցէ ՚ի տէր աստուած
իւրեանց : * Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նորա 17
հոգւով զօրութեամբ եղիայի դարձուցանել
զսիրտս հարց յորդիս՝ և զանհնազանս յի-
մաստութիւն արդարոյ : պատրաստել տեա-
ռանն ժողովուրդ կատարեալ : * Եւ ասէ զաքա- 18
րիա ցհրեշտակն. և ի՞նդ գիտասցից զայդ, զի
ես ծեր եմ, և կինն իմ անցեալ զաւուրըք
իւրովք : * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ 19
ցնա. ես եմ գաբրիէլ՝ որ կամ առաջի աս-

տուծոյ, և առաքեցայ խօսել ընդ քեզ և
20 աւետարանել քեզ զայդ : * Եւ ահա եղիցես
համր, և մի կարասցես խօսել մինչեւ ցօրն՝
յորում այդ լինիցի, փոխանակ զի ոչ հաւա-
տացեր բանիցս իմոց՝ որք լցցին ՚ի ժամանա-
21 կի իւրեանց : * Եւ ժողովուրդն սկսին ունել
զզաքարիայ, և զարմանային ընդ յամենալն նո-
22 րա ՚ի տաճարին : * Եւ իբրեւ ել՝ ոչ կարէր
խօսել ընդ նոսա, և իմացան թէ տեսիլ ե-
տես ՚ի տաճարին. և նա նշանացի խօսէր ընդ
23 նոսա, և կայր պատահեալ : * Եւ եղեւ իբ-
րեւ լցան աւուրք պաշտամանն նորա, դնաց
24 ՚ի տուն իւր : * Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յղ-
ացաւ եղիսաբեթ կինն նորա, և թաքուց-
25 ցանէր զանձն ամիսս հինգ, և ասէր. * զի՞նչ
պարծ պարծեաց ընդ իս տէր՝ յաւուրս յորս
հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ ՚ի
մարդկանէ :
26 * Եւ յամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ
գաբրիէլ հրեշտակ յաստուծոյ ՚ի քաղաք մի
գալիլեացւոց, որում անուն էր նազարեթ,
27 * առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր
յովսէփ՝ ՚ի տանէ դաւթի, և անուն կուսին
28 մարիամ : * Եւ եկեալ առնա՝ ասէ. ուրախ
29 լեր, բեմրեթադ, տէր ընդ քեզ : * Եւ նա
ընդ բանին խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտս՝
30 թէ որպիսի լինիցի ողջոյնս այս : * Եւ ասէ
ցնա հրեշտակն. մի երկնչիր մարիամ, զի գը-
31 տեր չնորհս աստուծոյ : * և ահա յղասցիր,
և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա

Ցիսուս ։ * Նա եղեալ մեծ , և որդի բարձ- 32
րելոյ կոչեսցի . և տացէ նմա տէր աստուած
զաթոռն դաւթի հօր նորա , և թագաւո-
րեսցէ ՚ի վերայ տանն յակովբայ ՚ի յաւի- 33
տեանս ։ * և թագաւորութեան նորա վախ-
ճան մի լիցի ։ * Եւ ասէ մարիամ ցհրեշտակն ։ 34
Զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ , քանզի զայր ոչ դի-
տեմ ։ * Պատասխանեաւ հրեշտակն և ասէ 35
ցնա ։ Հոգի սուրբ եկեսցէ ՚ի քեզ , և զօրու-
թիւն բարձրելոյ հովանի լիցի ՚ի վերայ քո .
քանզի և որ ծնանելոցն է ՚ի քէն՝ սուրբ է ,
և որդի աստուծոյ կոչեսցի ։ * Եւ ահա եղի- 36
սաբեթ ազգական քո՝ և նա յղի է ՚ի ծե-
րութեան իւրում . և այս վեցերորդ ամիս է
նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր ։ * զի ոչ որ- 37
կարասցի առ յաստուծոյ ամենայն բան ։ * Եւ 38
ասէ մարիամ . ահաւասիկ կամ , աղախին
տեառն , եղիցի ինձ ըստ բանի քում . և գը-
նաց ՚ի նմանէ հրեշտակն ։

* Յարուցեալ մարիամ յաւուրսն յայնո- 39
սիկ՝ գնաց ՚ի լեռնակողմն փութապէս ՚ի քա-
ղաքն յուդայ , * և եմուտ ՚ի տունն զաքա- 40
րիայ , և ետ ողջոյն եղիսաբեթի ։ * Եւ եղեւ 41
իբրեւ լուաւ ողջոյնն մարիամայ եղիսաբեթ ,
խաղաց մանուկն յորովայնի նորա . և լցաւ
եղիսաբեթ հոգւովն սրբով ։ * և ՚ի ձայն բարձր 42
աղաղակեաց և ասէ . օրհնեալ ես դու ՚ի
կանայս . և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո .
* և ուստի՞ է ինձ այս , զի եկեսցէ մայր տեա- 43
ռըն լինի առ իս ։ * Զի ահաւասիկ իբրեւ ես- 44

ղեւ ձայն ողջունի քո յականջս իմ , խաղաց
45 ցնծալով մանուկ յորովայնի իմում . * և ե-
րանի որ հաւատացեալ եղիցի կատա-
46 րումն ասացելոցս նմա ՚ի տեառնէ ։ * Եւ ա-
սէր մարիամ . Մեծացուսցէ անձն իմ զտէր ,
47 * և ցնծացաւ հոգի իմ յաստուած փրկիչ իմ ,
48 * զի հայեցաւ ՚ի խոնարհութիւն աղախնոյ
իւրոյ ։ Զի ահա յայսմ հետէ երանեացեն զինէ
49 ամենայն ազգք . * զի արար ինձ մեծամեծս
50 տէրն , և սուրբ է անուն նորա , * և ողորմու-
թիւն նորա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւ-
51 րոց ։ * Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով .
ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից իւ-
52 րեանց ։ * քակեաց զիշխս յաթոռոց , և
53 բարձրացոյց զխոնարհս ։ * Զքաղցեալս լցոյց
բարութեամբ , և զմեծատունս արձակեաց
54 ունայնս ։ * Պաշտպանեաց իսրայէլ ծառայի
55 իւրում՝ յիշել ողորմութիւն , * որպէս
խօսեցաւ առ հարս մեր՝ աբրահամու և զա-
56 ւակի նորա յաւիտեան ։ * Եկաց մարիամ
առ նա իբրեւ ամիսս երիս , և դարձաւ ՚ի
57 տուն իւր ։ * Եւ եղիսաբեթի լցան ժամա-
58 նակք ծնանելոյ , և ծնաւ որդի ։ * Եւ լուան
որ շուրջ զնովաւ էին՝ և ազգատոհմ նորա ,
զի մեծ արար տէր զողորմութիւն իւր ընդ
59 նմա , և խնդային ընդ նմա ։ * Եւ եղեւ յա-
ւուրն ութերորդի եկին թլփատել զմանուկն ,
և կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ զաքարիա ։
60 * Պատասխանեաւ եւս մայր նորա և ասէ . ոչ ,
61 այլ կոչեսցի յովհաննէս ։ * Եւ ասեն ցնա .

քանզի ոչ ոք է յայգի քում՝ որոյ կոչի ա-
նուն յովհաննէս : * Ակնարկէին հօրն նորա՝ 62
թէ զի՞նչ կամիցի կոչել զնա : * Եւ ինդրեաց 63
առնուն դրոյ : Եւ ասէ . յովհաննէս է ա-
նուն դորա : Եւ զարմացան ամենեքին : * Եւ 64
բացաւ բերան նորա յապաղակի և լեզու
նորա , և խօսէր և օրհնէր զաստուած : * Եւ 65
եղեւ ահ ՚ի վերայ ամենեցուն որ բնակէին զգայս ,
և որ շուրջ բնակեալն էին զնոքօք , և ընդ-
ամենայն լեռնակողմինն հրէաստանի պատ-
մէին ամենայն բանքս այսոքիկ : * Եւ եդին 66
ամենեքեան որ լսէին ՚ի սիրտս իւրեանց և
ասեն . զի՞նչ վինիցի մանուկս այս : Եւ ձեռն
տեառն էր ընդ նմա : * Եւ զաքարիա հայր 67
նորա լցաւ հոգւով սրբով , մարգարէացաւ
և ասէ . * Օրհնեալ տէր աստուած իսրայէլի , 68
զի յայց եւ մեզ՝ և արար փրկութիւն ժողո-
վրդեան իւրում : * Եւ յարոյց եղջիւր փրկ- 69
կութեան մեզ ՚ի տանէ դաւթի ծառայի իւ-
րոյ , * որպէս խօսեցաւ բերանով սրբոց՝ որ 70
յաւիտենից մարգարէքն նորա էին : * փրկ- 71
կութիւն ՚ի թշնամեաց մերոց , և ՚ի ձեռաց
ամենայն ատելեաց մերոց : * առնել ողոր- 72
մութիւն ընդ հարս մեր , և յիշել զուխտն
իւր սուրբ : * Զերդումնն զոր եդաւ առ- 73
րահամու հօր մերում , տալ մեզ * առանց 74
երկիւղի , ՚ի ձեռաց թշնամեաց փրկեալս ,
պաշտել զնա * արդարութեամբ և արդարու- 75
թեամբ առաջի նորա՝ զամենայն աւուրս կե-
նաց մերոց : * Եւ դու , մանուկ , մարգարէ 76

բարձրելոյ կոչեսցիր . զի երթիցես առաջի
երեսաց տեառն՝ պատրաստել զճանապարհս
77 նորա : * Տալ գիտութիւն փրկութեան ժո-
ղովրդեան նորա , ՚ի թողութիւն մեղաց նո-
78 ցա : * Վասն գթութեանց ողորմութեան աս-
տուծոյ մերոյ , որովք այց արասցէ մեզ ա-
79 րեգակն ՚ի բարձանց , * երեւել որոց ՚ի խա-
ւարի և ՚ի սատերս մահու նստեին , ուղղել
զոտս մեր ՚ի ճանապարհս խաղաղութեան :
80 * Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր հոգւով ,
և էր յանապատս մինչեւ յօր երեւելոյ նո-
րա իսրայէլի :

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ եւ
հրաման յօգոստոս կայսերէ՝ աշխարհադիր
2 առնել ընդ ամենայն երկրաս . * այս առա-
ջին աշխարհադիր եղեւ ՚ի դատաւորութեան
3 սուրիոյ կիւրենեայ : * Եւ երթային ամե-
նեքեան մտանել յաշխարհադիր իւրաքան-
4 չիւր քաղաքի : * Եւ և յովսէփ ՚ի գալիլէ
՚ի քաղաքէ նազարեթէ ՚ի հրէաստան , ՚ի
քաղաք դաւթի , որ կոչի բեթղեհէմ , վասն
լինելոյ նորա ՚ի տանէ և յազգէ դաւթի ,
5 * մտանել յաշխարհադիր մարեմաւ հան-
դերձ զոր խօսեալն էր նմա , և էր յղի :
6 * Եւ եղեւ ՚ի հասանելն նոցա անդր , լցան ա-
7 ւուրք ծնանելոյ նորա , * և ծնաւ զորդին իւր
զանդրանիկ , և պատեաց ՚ի խանձարուրս ,

և եդ զնա ի մուր. զի սէ զայր նոցա տե-
զի յիջմանին։

* Եւ հովիւք էին ի տեղւոջն յայնմիկ 8
բացօթեայ զ, որ պահէին զպահպանութիւնս
դիշերոյ հօտից իւրեանց։ * Եւ հրեշտակ 9
տեառն երեւեցաւ նոցա, և փառք տեառն
ծագեցին առ նոսա, և երկեան երկիւղ մեծ։
* Եւ ասէ ցնոսա հրեշտակն. մի երկնչիք, զի 10
ահա աւետարանեմ ձեզ ուրախա-
թիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն ժողովրդեա-
նըն. * զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է օ- 11
ծեալ տէր, ի քաղաքի դաւթի։ * Եւ այս 12
նշանակ ձեզ, գտանիցէք մանուկ պա-
տեալ ի խանձարուրս, և եդեալ ի մուր։
* Եւ յանկարծակի եղեւ ընդ հրեշտակին ընդ 13
այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց,
որ օրհնէին զաստուած և ասէին։ * փառք 14
ի բարձունս աստուծոյ, և յերկիր խաղա-
ղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն։ * Եւ ե- 15
ղեւ իբրեւ վերացան ի նոցանէ հրեշտակքն
յերկինս, ասեն ցմիմեանս հովիւքն. եկայք
երթիցուք մինչեւ ցրեթղէեմ, և տեսցուք
զինչ է բանս այս որ եղեւ, զոր տէր հռչա-
մեաց։ * Եւ եկին փութանակի, և գտին զ- 16
մարիամ և զյովսէփ, և զմանուկն եդեալ
ի մուր, * և ծանեան վասն բանին՝ որ ա- 17
ստացաւ նոցա զմանկանէն։ * Եւ ամենեքին 18
որ լսէին՝ զարմանային վասն բանիցն զոր խօ-
սեցան ընդ նոսա հովիւքն։ * Եւ մարիամ 19
զամենայն զբանս զայսոսիկ պահէր, և խոր-

20 լամուտ լինէր ի սրտի իւրում։ * Եւ դար-
ձան հովիւքն՝ փառաւորեալ առնէին և օրհ-
նէին զաստուած վասն ամենայնի զոր լսեան
21 և տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա։ * Եւ
իբրեւ լցան աւուրք ութ թլփատել զնա, և
կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս՝ որ կոչեցեալն
էր ի հրեշտակէն, մինչչեւ յղացեալ էր զնա
22 յորովայնի։ * Եւ իբրեւ լցան աւուրք սըր-
բութեան նոցա ըստ օրինացն մովսէսի, ա-
ծին զնա յերուսաղէմ յանդիման առնել
23 տեառն. * որպէս և գրեալ է յօրէնս տեա-
ռըն, թէ ամենայն արու որ բանայ զար-
24 դանդ՝ սուրբ տեառն կոչեսցի։ * Եւ տալ
պատարագ՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս տեա-
ռըն, զոյգ տատրակաց կամ երկուս ձագս
աղաւնեաց։

25 * Եւ ահա էր այր մի յերուսաղէմ, ո-
րոյ անուն էր սիմէոնէ. և էր այրն այն ար-
դար և երկիւղած, և ակն ունէր մխիթա-
րութեանն իսրայէլի, և հոգի սուրբ էր ի
26 նմա։ * Եւ էր նորա հրաման առեալ ի հոգ-
ւոյն սրբոյ՝ մի տեսանել զմահ, մինչեւ տես-
27 ցէ զօծեալն տեառն։ * Եւ եկն հոգւովն ի
տաճարն։ Եւ իբրեւ ածին ծնողքն զմանուկն
Յիսուս՝ առնել նոցա ըստ սովորութեան օ-
28 րինացն ի վերայ նորա, * և նա առ ընկա-
լաւ զնա ի գիրկս իւր, և օրհնեաց զաստ-
29 ուած և ասէ. * Արդ արձակես զծառայ քո,
տէր, ըստ բանի քում ի խաղաղութիւն,
30 * զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո, * զոր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ս. ԲԻԲԼԻԱ

պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց : * Լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց , 32
և փառս ժողովրդեան քումմ իսրայէլի : * Եւ 33
էին հայր և մայր նորա զարմացեալ ի վերայ բանիցն , որ խօսէին ցնմանէ : * Եւ օրհ- 34
նեալ զնոսա սիմէոնէ , և ասէ ցմարիամ մայր նորա . ահա սա կայ ի գլորումն և ի կանգնումն բազմաց ի մէջ իսրայէլի , և ի նշան հակառակութեան . * և ընդ քո ևս անձն 35
անցցէ սուր . զի յայտնեսցին ի բազում սրտից խորհուրդք : * Եւ անդ էր անանա մար- 36
գարէ՝ դուստր փանուէլի յազգէ ասերայ : սա ինքն անցեալ էր զառուրբք բազմօք , կեցեալ ընդ առն ամս եօթն ի կուսութենէ իւրմէ : * Եւ էր այրի ամաց իրրեւ ութսուն 37
և չորից , որ ոչ մեկնէր ի տաճարէն , այլ պահօք և աղօթիւք պաշտէր զյայդ և զգիշերն : * Եւ սա ի նմին ժամու յարուցեալ դո- 38
հանայր զտէառնէ , և խօսէր վնմանէ ընդ ամենեսին՝ որ ակն ունէին վրկութեանն երուսաղէմի : * Եւ իրրեւ կատարեցին զամե- 39
նայն ըստ օրինացն տեառն , դարձան անդրէն ի գալիլեա ի քաղաքն իւրեանց Նազարէթ : * Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր լի 40
իմաստութեամբ , և շնորհք աստուծոյ էին ի վերայ նորա : * Եւ երթային ծնողք նորա 41
ամի ամի յերուսաղէմ ի տօն զատկին : * Եւ 42
իրրեւ եղեն նորա ամաց երկոտասան , յելանել նոցա յերուսաղէմ ըստ սովորութեան տօնին , * և կատարել զաւուրսն՝ և դառնալ 43

անդրէն , մնաց յիսուս մանուկն յերուսա- 44
դեմ . և ոչ դիտացին ծնողքն նորա . * կար- 45
ծելին զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ . և եկին իրրեւ աւուր միոյ ճանապարհ , և խընդրէին զնա ընդ ազգսն և ընդ ծանօթս .
* և իրրեւ ոչ գտին , դարձան անդրէն յե- 46
րուսաղէմ խնդրել զնա : * Եւ եղեւ յետ երից աւուրց՝ գտին զնա ի տաճարին զի նստէր ընդ վարդապետսն , լսէր ի նոցանէ 47
և հարցանէր զնոսա : * Զարմանային ամենեքեան որ լսէին ի նմանէ՝ ընդ իմաստութիւն- 48
նէն և ընդ պատասխանիս նորա . * և իրրեւ տեսին զնա՝ սքանչացան : Եւ ասէ ցնա մայրն իւր . որդեակ , զի՞նչ գործ գործեցեր գուընդ մեզ . ահաւասիկ հայր քո և ես տառա- 49
պեաք խնդրեաք զքեզ : * Եւ ասէ ցնոսա . զի՞ խնդրէիք զիս . ոչ գիտէիք եթէ ի տան 50
հօր իմոյ պարտ է լինել : * Եւ նոքա ոչ իմացան զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա :
51 * Եւ էջ ընդ նոսա , և գնաց ի Նազարէթ . և էր նոցա հնազանդ , և մայրն նորա պահէր զա- 52
մենայն զբանսն ի սրտի ուրում : * Եւ յիսուս զարդանայր իմաստութեամբ և հասակաւ , և շնորհօք յաստուծոյ և ի մարդկանէ :

ԳԼՈՒԽ Գ .

Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեանն տիբերեայ կայսեր , ի դատաւորութեան հրէաստանի պիղատոսի պոնտացւոյ , և ի չոր-

բորդպետութեան դալիլեայոյ Հերովդէ, և
'ի փիլիպպոսի եղբօր նորա չորրորդպետու-
թեան իտուրեացւոյ և տրաքոնայոյ աշ-
խարհին, և 'ի չորրորդպետութեանն լիւսա-
նեայ՝ աբիլենացւոյ, * և 'ի քահանայապե- 2
տութեան աննայի և կայիափայ, եղեւ բան
աստուծոյ 'ի վերայ յովհաննու որդւոյ զա-
քարիայ յառանգատի անդ։ * Եւ եկն յամե- 3
նայն կողմն յորդանանու՝ քարոզել մկրտու-
թիւն ապաշխարութեան 'ի թողութիւն մե-
ղաց։ * Որպէս և դրեալ է 'ի դիրս պատգա- 4
մաց Եսայեայ մարգարէի. Ձայն բարբառոյ
յանապատի, պատրաստ արարէք զճանա-
պարհ տեառն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս
նորա. * ամենայն ձոր լցցին, և ամենայն 5
լերինք և բլուրք խոնարհեսցին, և եղիցին
դիւրաւորքն 'ի դիւրինս, և առապարքն 'ի
հարթ ճանապարհս. * և տեսցէ ամենայն 6
մարմին զփրկութիւն աստուծոյ։ * Եւ ասէր 7
յժողովուրդսն եկեալս մկրտել 'ի նմանէ. Ծը-
նունդք իժից, ո՞ ցոյց ձեզ փախչել 'ի բար-
կութենէն որ գալոց է. * արարէք այսուհե- 8
տեւ պտուղս արժանիս ապաշխարութեան.
և մի սկսանիցիք ասել՝ եթէ ունիմք հայր
զաբրահամ. զայս ասեմ ձեզ, եթէ կարող
է աստուած 'ի քարանցս յայսցանէ յարու-
ցանել որդիս աբրահամու։ * Բայց ահաւա- 9
սիկ տապար առ արմին ծառոյ կայ. ամե-
նայն ծառ որ ոչ առնէ զպտուղ բարւոք,
հատանի և 'ի հուր արկանի։

10 * Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէ-
11 ին, իսկ արդ զի՞նչ գործեսցուք։ * Պատաս-
խանի եւ և ասէ ցնոսա. որ իցեն երկու
հանդերձք՝ տացէ զմին այնմ որ ոչ ունի,
և որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ։
12 * Եկին և մաքսաւորք մկրտել, և ասեն ցնա.
13 վարդապետ, զի՞նչ գործեսցուք։ * Եւ նա
ասէ ցնոսա. մի ինչ աւելի քան զկրամայե-
14 եալս ձեզ առնիցէք։ * Հարցանէին զնա և
զինուորքն և ասէին. և մեք զի՞նչ գործես-
ցուք։ Ասէ ցնոսա. մի զոք խռովիցէք՝ և մի
զոք զրպարտիցէք, չատ լիցին ձեզ թոշակքն
15 ձեր։ * Մինչ ակն ունէր ժողովուրդն, և
խորհէին ամենեքեան 'ի սիրտս իւրեանց
վասն յովհաննու՝ միթէ նա իցէ Քրիստոսն։
16 * Պատասխանի եւ ամենեցուն և ասէ. Ես
մկրտեմ զձեզ ջրով. բայց գայ զօրագոյն
քան զիս, զորոյ չեմ բաւական բառնալ ըզ-
կօշիկս, նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով
17 և հրով։ * Որոյ հեծանոցն 'ի ձեռին իւրում՝
սրբել զկալ իւր, և ժողովել զցորեանն 'ի
շտեմարանս իւր, և զյարդն այրեսցէ անշէջ
18 հրով։ * Բազում և այլ ինչ մխիթարու-
19 թեամբ աւետարանէր ժողովրդեանն։ * Բայց
Հերովդէս չորրորդապետ յանդիմանեալ 'ի
նմանէ վասն Հերովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ,
և վասն ամենայն չարեացն զոր գործեաց Հե-
20 րովդէս, * յաւել և զայն եւս 'ի վերայ ա-
21 մենայնի, և եդ 'ի բանտի զյովհաննէս։ * Եւ
եղեւ 'ի մկրտել ամենայն ժողովրդեանն, և

քեղ յիսուսի մկրտչին և կալ յաղօթս, բա-
նալ երկնից, * և իջանել հոգւոյն սրբոյ 22
մարմնաւոր տեսլեամբ իբրեւ զաղաւնի ՚ի
վերայ նորա, և գալ ձայն յերկնից՝ որ ա-
սէր, դու ես որդի իմ սիրելի, քեղ քեզ
հաճեցայ: * Եւ ինքն յիսուս էր ամաց իբ- 23
բեւ երեսնից, սկսեալ՝ որոց որպէս կարծէր
որդի յովսեփայ, որ յակովբայ, որ հեղ-
եայ, որ մաատաթեայ, * որ ղեւեայ, որ 24
մեղքեայ, որ յաննեայ, որ յովսեփեայ,
* որ մաաթեայ, որ ամովսեայ, որ նաում- 25
այ, որ եսղեայ, որ նաանդեայ, * որ մաա- 26
թեայ, որ մաաթաթեայ, որ սեմեայ, որ
յովսեքեայ, որ յովդայ, * որ յովհաննայ, 27
որ ռեսայ, որ զօրաբաբելին, որ սաղաթիելին,
որ ներեայ, * որ մեղքեայ, որ ադդեայ, 28
որ կոսամայ, որ եղմոդադայ, որ երայ,
* որ յեսուայ, որ եղիազարայ, որ յովրա- 29
մայ, որ մաաթայ, որ ղեւեայ, * որ սի- 30
մէոնին, որ յուդայի, որ յովսեփայ, որ
յովնամայ, որ եղեկիմայ, * որ մելիայ, 31
որ մեննայ, որ մաաթաթայ, որ նաթանայ,
որ դաւթի, * որ յեսսեայ, որ ովբեդայ, 32
որ բոոսայ, որ սաղմանայ, որ նաասոնին,
* որ ամինադաբայ, որ արամայ, որ ես- 33
րեայ, որ առնեայ, որ եսրովմայ, որ փա-
րէսին, որ յուդայի, * որ յակովբայ, որ 34
իսահակայ, որ աբրահամայ, որ թառա-
խի, որ նաքովրայ, * որ սերուքայ, որ 35
ռագաւայ, որ փաղեկայ, որ եբերայ, որ

36 սաղայի, * որ կայնանայ, որ արփաքսա-
դայ, որ սեմայ, որ նոյի, որ ղամեքայ,
37 * որ մաթուսաղայի, որ ենովքայ, որ յա-
րեդի, որ մաղաղայելի, որ կայնանայ,
38 * որ ենոսայ, որ սեթայ, որ ադամայ, որ
աստուծոյ:

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Եւ յիսուս լի հոգւով սրբով դարձաւ ՚ի
յորդանանէ. և վարեր հոգւովն յանապատ
2 * աւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի սատանա-
յէ. և ոչ եկեր և ոչ արբ յաւուրսն յայնո-
3 սիկ, և ՚ի կատարելն նոցա՝ քաղցեաւ: * Եւ
ասէ ցնա սատանայ. եթէ որդի ես աստու-
ծոյ, ասա քարիդ այդմիկ՝ դի հաց լիցի,
4 * Պատասխանեաց ետ նմա յիսուս և ասէ. գր-
րեալ է, եթէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ,
5 այլ ամենայն բանիւ աստուծոյ: * Եւ հան-
եալ զնա ՚ի լեառն մի բարձր՝ ետես նմա զա-
մենայն թագաւորութիւնս աշխարհի ՚ի վայր-
6 կեան ժամանակի. * և ասէ ցնա սատանայ.
քեզ տաց զայս ամենայն իշխանութիւն և
զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ է, և զոր
7 կամիմ՝ տամ զսա. * արդ դու եթէ ան-
կեալ երկիր պագանիցես առաջի իմ, քեզ
8 եղիցի ամենայն: * Պատասխանի ետ նմա յի-
սուս և ասէ. գրեալ է երկիր պագցես
տեառն աստուծոյ քումմ, և զնա միայն պաշ-
9 տեսցես: * Եւ ած զնա յերուսաղէմ, և կա-

ցոյց ՚ի վերայ աշտարակի տաճարին , և ա-
ոչ ցնա . եթէ որդի ես աստուծոյ , արկ ըզ-
քեզ ասի ՚ի վայր . * զի գրեալ է , եթէ հր- 10
եշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝
պահել զքեզ . * զի ՚ի վերայ ձեռաց բարձ- 11
ցեն զքեզ , մի երբէք հարցես զքարի զոտն
քո : * Պատասխանի եւ ասէ ցնա յիսուս և ասէ . 12
ասացեալ է , թէ ոչ փորձեսցես զտէր աստ-
ուած քո : * Եւ կատարեալ զամենայն փոր- 13
ձութիւնս սատանային , ՚ի բաց կալաւ ՚ի նմա-
նէ առ ժամանակ մի :

ԻԿ * Եւ դարձաւ յիսուս զօրութեամբ հոգ- 14
ւոյն ՚ի գալիլեա , և ել համբաւ ընդ
ամենայն կողմանս գաւառին . * և նա ու- 15
սուցանէր ՚ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ
յամենեցունց : * Եւ եկն ՚ի նազարէթ՝ ուր 16
սնեալ էր , և եմուտ ըստ սովորութեան իւ-
րում յաւուր շաբաթու ՚ի ժողովուրդն : * Եւ 17
եառն նմա գիրս զհայեալ մարգարէի , և
յարեաւ ընթեռնուլ . և իբրեւ եբաց ըզ-
գիրսն՝ եդիտ զայն տեղի յորում գրեալն
էր : * Հոգի տեառն ՚ի վերայ իմ , վասն որոյ 18
և օծ իսկ զիս . աւետարանել աղքատաց ա-
ռաքեաց զիս , բժշկել զբեկեալս սրտիւ .
* քարոզել գերեաց զթողութիւն , և կու- 19
րաց տեսանել , արձակել զվիրաւորս ՚ի թո-
զութիւն , քարոզել զտարեկան տեառն ըն-
դունելի : * Եւ ծալեալ զգիրսն՝ եաս ցպաշ- 20
օնեայն , և նստաւ . և ամենեցուն որ ՚ի
ժողովրդեանն էին աչք՝ ՚ի նա հայէին : * Եւ 21

սկսաւ ասել ցնոսա . այսօր լցան գիրք այս
22 յականջս ձեր : * Եւ ամենեքին վկայէին նո-
մա , և զարմանային ընդ բանս շնորհային որ
ելանէին ՚ի բերանոյ նորա , և ասէին . ոչ սա
23 է որդին յովսեփայ : * Եւ ասէ ցնոսա . ա-
պա քէն ասիցէք առ իս զառակս զայս . բը-
ժիշկ , բժշկեա զանձն քո . որչափ լուաք զըր
արարեր ՚ի կափառնաում , արա և աստ ՚ի
24 քում գաւառի : * Եւ ասէ . ամէն ասեմ
ձեզ , թէ չէ մարգարէ ընդունելի ՚ի քաղա-
25 քի իւրում : * Արդարեւ ասեմ ձեզ , զի բա-
զում այրիք էին յաւուրս եղիայի ՚ի մէջ իս-
րայելի , յորժամ փակեցաւն երկինք զերիս
ամն և վեց ամիս , և եղեւ սով մեծ ընդ
26 ամենայն երկիր . * և ոչ առ մի ՚ի նոցանէ
առաքեցաւ եղիա , բայն միայն ՚ի սարեփթա
27 սիդովնացւոց՝ առ կին մի այրի : * Եւ բա-
զում բորոտք էին յիսրայելի առ եղիսէի
մարգարէիւ . և ոչ ոք ՚ի նոցանէ սրբեցաւ ,
28 բայց միայն նեեման ասորի : * Եւ լցան ամե-
նեքեան բարկութեամբ ՚ի ժողովրդեանն՝ իբրեւ
29 լսէին զայս . * և յարուցեալ հանին զնա ար-
տաքոյ քաղաքին , և տային զնա մինչեւ յար-
տեւանն լերինն յորոյ վերայ քաղաքն նոցա
30 չինեալ էր , դահավէժ առնել զնա : * Եւ
նա անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ գնայր :

ԻԲ 31 * Եւ էջ ՚ի կափառնաում ՚ի քաղաքն գա-
լիլեացւոց , և ուսուցանէր զնոսա ՚ի շաբաթ-
32 սին : * Եւ զարմանային ընդ վարդապետու-
թիւնն նորա , զի իշխանութեամբ էր բանն

նորա : * Եւ էր ի ժողովրդեանն այր մի , զոր 33
ունէր ոգի դիւի պղծոյ , և աղաղակեաց ի
ձայն մեծ՝ * և ասէ . Թո՛ւլացո , զի՞ կայ մեր 34
և քո , յիսո՛ւս Նազովրեցի , եկիր կորուսա-
նել զմեզ . գիտեմ զքեզ ո՞վ ես , սո՛ւրբդ
աստուծոյ : * Սպառնաց ի նա յիսուս և ա- 35
սէ , պապանձեա՛ և ել ի մարդմանէ : Ձգեաց
նեաց զնա դեւն ի միջի անդր և ել ի նմա-
նէ , և ընչ ոչ վնասեաց նմա : * Եւ եղեն 36
զարմանալիք ի վերայ ամենեցուն , խօսէին
ընդ միմեանս և ասէին . զի՞նչ է բանս այս ,
զի իշխանութեամբ և զօրութեամբ սաստէ
այսոցպղծոյ՝ և ելանեն : * Եւ երթայր հռո- 37
չակ զնմանէ ընդ ամենայն տեղիս շուրջ զգ-
դաւառսն : * Եւ յարուցեալ ի ժողովրդե- 38
նէ անտի , եմուտ ի տունն սիմովնի . * զո- 39
քանչ սիմովնի տապնասպէր ջերմամբ մեծա ,
և աղաչեցին զնա վասն նորա . * եկաց առ 40
նմա , սաստեաց ջերմանն , և եթող զնա . և
վաղվաղակի յարեաւ և պաշտէր զնոսա :
* Եւ ընդ արեւուն մտանել՝ ամենեքեան ո- 41
րոց էին հիւանդք ի պէսպէս ցաւս , բերէ-
ին զնոսա առ նա : Եւ նա իւրաքանչիւր ու-
մեք ի նոցանէ դնէր ձեռս՝ և բժշկէր զգ-
նոսա : * Ելանէին և դեւք ի բազմաց , ա- 42
ղաղակէին և ասէին . եթէ դու ես որդի աս-
տուծոյ : և նա սաստէր և ոչ տայր նոցա թոյլ
խօսել , զի գիտէին զնա թէ քրիստոս է :
Գբ * Եւ իբրեւ աւուր եղեւ , ել գնաց յա- 43
նապատ տեղի . և ժողովուրդքն խնդրէին

զնա . եկին մինչեւ առ նա , և արգելուին 44
զնա՝ զի մի՛ գնասցէ ի նոցանէ : * Եւ նա
ասէ ցնոսա . և այլոց քաղաքաց պարտ է
ինձ աւետարանել զարքայութիւնն աստու-
ծոյ , զի յայն իսկ առաքեցայ : * Եւ քարո- 45
ղէր ի ժողովուրդսն գալիլեացւոց :

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Եւ եղեւ ի խռնել զնովաւ ժողովրդեա-
նքն և լսել զբանն աստուծոյ , և ինքն կայր
2 առ ծովակին գեննեսարեթայ . * և տեսս եր-
կուս նաւս զի կային առ ծովակին , և ձկ-
նորսքն եղեալ ի նոցանէ՝ լուանային զգոր-
3 ծիսն : * Եւ նա ի մի նաւուցն՝ որ էր սիմովնի , և աղաչեաց զնա՝ սակաւիկ մի տանել
ի ներքս ի ցամաքէն . նստաւ՝ և ուսուցա-
4 նէր ի նաւէ անտի զժողովուրդսն : * Եւ իբ-
րեւ լռեաց ի խօսիլն , ասէ ցսիմովն . խա-
ղացո ի խորն , և արկէք զգործս ձեր յորս :
5 * Պատասխանի եւս սիմովն և ասէ ցնա . վար-
դապետ , զամենայն գիշերս աշխատեալք՝
և ոչ ինչ կալաք , բայց վասն քո բանիւդ
6 արկցուք զգործս : * Զայս իբրեւ արարին՝
փակեցին ի ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ ,
7 մինչեւ պարզատէին ուռկանք նոցա . * և
ակնարկէին որսակցացն ի միւս նաւն՝ գալ
օգնել նոցա . և եկին , և լցան երկոքին
8 նաւքն՝ մինչեւ մերձ յընկղմիլ նոցա : * Իբ-
րեւ տեսս սիմովն պետրոս , անկաւ առ ծունկ-

սքն յիսուսի և ասէ . 'ի բաց դնա յինէն ,
տէր , զի այր մեղաւոր եմ ես : * Զանգի ահ 9
պատեաց զնա և զամենեսեան որ ընդ նմայն
էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զոր ըմբռնեցին .
* նոյնպէս և զյակովբոս և զյովհաննէս զոր- 10
դիան զերեզեայ , որ էին որսակից սիմոնի :
Եւ ասէ ցսիմոնէ յիսուս . մի երկնչիր , յայսմ
հետէ զմարդիկ որսայցես 'ի կեանս : * Եւ 11
հանեալ զնաւն 'ի ցամաք՝ թողին զամենեսին ,
և դնացին զհետ նորա :

ԲԴ * Եւ եղեւ 'ի հասանելն նորա 'ի մի 'ի 12
քաղաքացն , ահա այր մի լի բորոտութեամբ ,
երեւեւ զյիսուս՝ անկեալ 'ի վերայ ե-
րեսաց աղաչեաց զնա և ասէ . տէր , եթէ
կամիս , կարող ես սրբել : * Ձգեաց զձեռն 13
իւր՝ հասոյց 'ի նա և ասէ . կամիմ , սրբեաց :
Եւ վաղվաղակի գնաց 'ի նմանէ բորոտու-
թիւնն : * Եւ նա պատուիրեաց նմա՝ մի ու- 14
մեք ասել , այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քա-
հանային , և մատո պատարագ վասն սրբ-
րութեան քո , որպէս և հրամայեաց մով-
սէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա : * Եւ յորդեր ա- 15
ւանդ բանն զնմանէ , և ժողովէին ժողո-
վուրդք բազումք լսել և բժշկել 'ի հիւան-
դութենէ իւրեանց : * Եւ նա խոյս տայր յա- 16
նապատ տեղիս , և կայր յաղօթս :

ԲԵ * Եւ եղեւ 'ի միում աւուրց՝ և ինքն 17
ուսուցանէր , և փարիսեցիքն և օրինացն
վարդապետք նստէին . որք ժողովեալ էին
յամենայն քաղաքաց գալիլեացւոց և հր-

բէաստանի և երուսաղէմի . և զօրութիւն
18 տէառն էր 'ի բժշկել զնոսա : * Եւ ահա արք
բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր անդամա-
լոյծ , և խնդրէին զնա մուծանել 'ի ներքս
19 և դնել առաջի նորա . * և իբրեւ ոչ գտա-
նէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա 'ի ներքս՝
վասն ամբոխին , ելին 'ի տանիս , և 'ի յուղղ
կախեցին զնա , և իջուցին մահճովքն հան-
20 դերձ 'ի մէջ առաջի յիսուսի : * Եւ տեսեալ
զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա . այր դու , թո-
21 ղեալ լիցին քեզ մեղք քո : * Սկսան խորհել
դպիրքն և փարիսեցիք , և ասեն . ո՞ է սա՝
որ խօսի զհայհոյութիւնս . ո՞վ կարէ թողուլ
22 զմեղս , բայց միայն աստուած : * Իբրեւ գի-
տաց յիսուս զխորհուրդսն նոցա , պատաս-
խանի ետ և ասէ ցնոսա . զի՞ խորհիք 'ի
23 սիրտս ձեր . * զի՞նչ դիւրագոյն է , ասել՝
թողեալ լիցին քեզ մեղք քո , եթէ ասել՝ ա-
24 րի և գնա : * Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ իշ-
խանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի թո-
ղուլ զմեղս , ասէ ցանդամալոյծն , քեզ ա-
սեմ՝ արի առ զմահիճս քո , և երթ 'ի տուն
25 քո : * Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ա-
մենեցուն՝ առ զիւրեւ յորոյ վերայ անկեալ
դնէր , դնաց 'ի տուն իւր , և փառաւոր առ-
26 նէր զաստուած : * Զարմանք կալան զամե-
նեսին , և փառաւորէին զաստուած . լի
եղեն ահիւ և ասեն , եթէ տեսաք այսօր նոր
նշան :

27 * Եւ յետ այնորիկ ել անտի , և տեսեալ ԲՋ

մաքսաւորը մի՝ որում անուն էր զքեւի , զի նաեւեր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , 28
եկ զկնի իմ : * Եւ թողեալ զամենայն՝ յա- 29
րեաւ դնաց զկնի նորա : * Եւ արար ընդու-
նելութիւն մեծ նմա զքեւի ի տան իւրում. և էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց և այլոց՝ որ էին բազմեալ ընդ նոսա : * Եւ 30
արանձնէին փարիսեցիքն և դպիրքն նոցա գնանանէ առ աշակերտան նորա՝ և ասէին . ընդէր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէք և ըմպէք : * Պատասխանի եւս յիսուս 31
և ասէ ցնոսա , ոչ ինչ են պիտոյ բժիշկք ողջոյ , այլ հիւանդաց . * և ոչ եկի կոչել զարդարս , այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն : 32
* Եւ նոքա ասեն ցնա . ընդէր աշակերտքն 33
յովհաննու պահեն յաճախ , և խնդրուածս առնեն , նոյնպէս և փարիսեցւոցն , և քոյքդ ուտեն և ըմպեն : * Եւ նա ասէ ցնոսա . 34
մի թէ կարող էք մանկանց առագաստի մինչ փեսայն ընդ նոսա լիցէ՝ հրամայել պահել : * Եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի ի 35
նոցանէ փեսայն , ապա պահեսցեն յաւուրն յայնմիկ : * Ասաց և առակ մի առ նոսա , 36
թէ ոչ ոք արկանէ ի նոր հանդերձէ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ . ապա թէ ոչ՝ և զնորն պատառէ , և ընդ հնոյն չհիարանի կապերան որ ի նորոյն : * Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր 37
ի տիկս հինս . ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր զտիկան հինս . ինքն հեղու , և տիկքն կորնչին : * Այլ գինի նոր ի տիկս նորս 38

պարհանելի է , և երկուքին պահին : * Եւ ոչ 39
ոք ըմպէ զհինն՝ և կամիցի զնորն . քանզի ասէ՝ եթէ հինն քաղցրագոյն է :

ԳԼՈՒԽ Զ .

Եւ եղեւ ի շաբաթու յերկրորդումն ա- 1
ռաջնոյն՝ անցանել նմա ընդ արտորայսն , և աշակերտքն նորա կորղէին հասկ՝ չփէին ընդ 2
ափ և ուտէին : * Եւ ոմանք ի փարիսեցւոցն ասեն ցնոսա . զի՞նչ գործէք՝ զոր չէ օրէն ի 3
շաբաթու : * Պատասխանի եւս նոցա յիսուս և ասէ . չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զոր արարն դաւիթ , յորժամ քաղցեաւն ինքն և որ 4
ընդ նմայն էին . * զիա՞րդ եմուտ նա ի տունն աստուծոյ , և զհացն զառաջաւորութեան ուկեր՝ և եւս այնոցիկ որ ընդ նմայն էին . զոր ոչ էր օրէն ումեք ուտել , բայց միայն քա- 5
հանայապետիցն : * Եւ ասէ ցնոսա . տէր է որդի մարդոյ և շաբաթու : * Եւ եղեւ ի մեւ- 6
սում շաբաթուն մտանել նմա ի ժողովուրդն և ուսուցանել . և էր անդ այր մի , և ձեռն 7
իւր ա՛յ դօսացեալ էր : * Եւ սպասէին նմա դպիրքն և փարիսեցիք՝ թէ ի շաբաթուն բժշկիցէ , զի գտանիցեն չարախօսութիւն 8
զնմանէ : * Եւ նա գիտեր զխորհուրդս նոցա . ասէ այրն՝ որոյ ձեռն դօսացեալ էր , արի 9
անց ի մէջ : Եւ նա յարուցեալ եկաց : * Ա-
սէ ցնոսա յիսուս . հարցից ինչ զձեզ . զի՞նչ արժան է ի շաբաթու , բարի՞ ինչ առնել՝

եթէ չար գործել, ոգի մի ապրեցուցանել՝
թէ կորուսանել : * Եւ հայեցեալ շուրջ զա- 10
մենեքումբք զայրագին՝ ասէ ցնա . Ձգեա
զձեռն քո : Եւ նա ձգեաց , և հաստատեցաւ
ձեռն նորա իբրեւ զմիւսն : * Ել՛քա լցան մի- 11
մարութեամբ , և խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ
ղի՞նչ առնիցեն յիսուսի :

Դկ * Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ 12
եել ՚ի լեառն կալ յաղօթս . և հաներ գի-
շերն ՚ի գլուխ յաղօթից աստուծոյ : * Եւ իբ- 13
րեւ այդ եղեւ՝ կոչեաց զաշակերտան իւր ,
և ընտրեաց ՚ի նոցանէ երկոտասանս , զորս
և առաքեալս անուանեաց : * Զսիմոնն՝ զոր 14
և պետրոս անուանեաց , և զանդրէաս եղ-
բայր նորին , և զյակովբոս , և զյովհաննէս ,
և զփիլիպպոս , և զբարթողիմէոս , * և զմատ- 15
թէոս , և զթովմաս , և զյակովբոս արփեայ ,
և զսիմոնն՝ զիոչեգեանն նախանձայոյզ , * և 16
զյուդա յակովբայ , և զյուդա սկարիովթա-
ցի՝ որ եղեւ իսկ մատնիչ : * Եւ իջեալ նո- 17
հանդերձ ՚ի տեղի մի տափարակ , և ժողով
աշակերտացն նորա , և բազմութիւն յոյժ
ժողովրդեանն յամենայն հրէաստանէ և յե-
րուսաղէմէ , և յայնմ կողմանէ , և ՚ի ծով-
ղերէն տիւրոսի և սիդոնի , * որ եկին լսել 18
՚ի նմանէ , և բժշկել ՚ի հիւանդութենէ իւ-
հանց . և նեղեալքն յայսոց պղծոց՝ բժշկէին :
* Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդրէր մերձե- 19
նալ ՚ի նա , զի զօրութիւն բազում ելանէր
՚ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենեսին : * Եւ նա 20

ամբարձ զաչս իւր յաշակերտան իւր՝ և ա-
սէ . Երանի՛ աղքատացդ հոգւով , զի ձեր է
21 արքայութիւն աստուծոյ : * Երանի՛ որ քաղց-
եալ էք այժմ , զի յագուսցին : Երանի՛ որ
22 լան այժմ , զի ծիծաղեսցին : * Երանի՛ է ձեզ՝
յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ , և յոր-
ժամ որոշիցեն զձեզ և նախատիցեն , և հա-
նիցեն անուն չար զձէնջ վասն որդւոյ մար-
23 դոյ : * Ուրախ լիջիք յաւուր յայնմիկ և ցըն-
ծասջիք , զի ահա վարձք ձեր բազում են
յերկինս , քան զայն օրինակի առնէին մար-
24 գարէիցն հարք իւրեանց : * Բայց վայ ձեզ
մեծատանցդ , զի ընկալայք զմխիթարութիւն
25 ձեր : * Վայ ձեզ որ յագեալդ էք այժմ ,
զի քաղցիցէք . վայ ձեզ որ ծիծաղիքդ այ-
26 ժմ , զի սգայցէք և լայցէք : * Վայ ձեզ՝
յորժամ բարի ասիցեն զձէնջ ամենայն մար-
27 դիկ , զի այդպէս առնէին սուտ մարգարէ-
իցն հարք նոցա : * Այլ ձեզ ասեմ որ լը-
սէդ . սիրեցէք զթշնամիս ձեր , բարի արա-
28 րէք առեղծաց ձերոց . * օրհնեցէք զանիծիչս
ձեր . աղօթս արարէք ՚ի վերայ նեղչաց ձե-
29 րոց : * Որ հարկանէ զծնօտս քո , մատո նմա
և զմիւսն . և որ հանէ ՚ի քէն զբաճկոն քո ,
30 մի արգելուր ՚ի նմանէ և զշապիկս : * Ա-
մենայնի որ խնդրէ ՚ի քէն՝ տուր , և զոր ինչ
31 հանէ ոք ՚ի քէն մի պահանջեր : * Եւ որ-
պէս կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ , այն-
32 պէս արասջիք և դուք նոցա : * Եւ եթէ սի-
րէք զսիրելիս ձեր , զի՞նչ շնորհ է ձեր .

դի և մեղաւորք սիրեն զսիրելիս իւրեանց ։
* և եթէ բարի առնէք բարերարաց ձերոց , 33
ո՞ր շնորհ է ձեր . դի և մեղաւորք զնոյն դոր-
ծեն ։ * եւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց 34
ակն ունիք առնուլ , ո՞ր շնորհ է ձեր . քան-
դի և մեղաւորք մեղաւորաց փոխ տան , դի
առցեն անդրէն զկշիռն ։ * Բայց սիրեցէք 35
զթշնամիս ձեր , և բարի արարէք առեղեաց
ձերոց . և տուք փոխ՝ ոչ ակն ունի-
ցիք առնուլ . և եղիցին վարձք ձեր բա-
զում, և եղիջիք որդիք բարձրելոյ . դի նա
քաղցր է ՚ի վերայ չարաց և ապաշնորհաց ,
* եւ եղերուք դթած՝ որպէս և Հայրն ձեր 36
դթած է ։ * Մի դատիք՝ և ոչ դատիցիք . 37
մի պատժէք՝ և ոչ պատժիցիք . արձակե-
ցէք և արձակիցիք . * տուք՝ և տացի ձեզ . 38
չափ բարւոք թաթախեալ շարժեալ զերծեալ
տացեն ՚ի գոգս ձեր . նովին չափով որով չա-
փիք՝ չափեսցի ձեզ ։ * Ասաց և առակ մի առ 39
նոսա . միթէ կարիցէ կոյր կուրի առաջնոր-
դել , ոչ ապաքէն երկոքին ՚ի խորխորատ
անկանիցին ։ * Ոչ է աշակերտ լաւ քան ըզ- 40
վարդապետ իւր . ամենայն կատարեալն ե-
ղիցի իբրեւ զվարդապետ իւր ։ * Զի՞ տեսա- 41
նես զչիւղ յական եղբօր քո , և ՚ի քում ա-
կան զգերանդ ոչ նշմարես ։ * կամ զիա՞րդ 42
կարես ասել ցեղբայր քո . եղբայր , թող
հանից զչիւղ յականէ քումմէ , և դու ՚ի
քում ական զգերանդ ոչ տեսանես ։ կեղծա-
ւոր , հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ ,

և ապա հայեսջիր հանել զչիւղ յականէ եղ-
43 բօր քո ։ * Զի ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պըտ-
ուղ չար , և ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ
44 առնէ պտուղ բարի . * զի իւրաքանչիւր ծառ
՚ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի ։ Զի ոչ եթէ ՚ի փըշ-
ոյ քաղեն թուզ , և ոչ ՚ի մորենւոյ կթեն
45 խաղող ։ * Մարդ բարի՝ ՚ի բարի գանձուց
սրտի իւրոյ բղխէ զբարի , և մարդ չար՝ ՚ի
չարէն բղխէ զչար . քանզի ՚ի յաւելուածոյ
46 սրտին խօսի բերան նորա ։ * Զի՞ կոչէք զիս՝
47 տէր , տէր , և զոր ասեմն ոչ առնէք ։ * Ա-
մենայն որ գայ առ իս և լսէ զբանս իմ և
առնէ զնոսա , ցուցից ձեզ ում նման է ։
48 Նման է առն՝ որ շինիցէ տուն , որ փորեաց
և խորհեաց , և եդ հիմն ՚ի վերայ վիմի . ՚ի
յառնել հեղեղաց՝ բաղխեաց գետ զտունն ,
և ոչ կարաց շարժել զնա . զի հաստատեալ
49 էր հիմն ՚ի վերայ վիմի ։ * Իսկ որ լսէ զբանս
իմ և ոչ առնէ , նման է առն՝ որ շինիցէ
տուն ՚ի վերայ հողոյ առանց հիման . զոր բաղ-
խեաց գետ , և վաղվաղակի անկաւ , և եղեւ
կործանումն տանն այնորիկ մեծ ։

ԳԼՈՒԽ Է .

1 Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն բանս Գ
իւր ՚ի լսելիս ժողովրդեանն , եմուտ ՚ի կա-
2 փառնաւում ։ * Հարիւրապետի ումեմն ծա-
ռայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ էր ՚ի
3 վախճանել , որ էր նմա պատուական ։ * Ու-

րեւ լուաւ զԻսուսէ , առաքեաց զծերսն ՚ի
հրեից , աղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցու-
ցէ զծառայն նորա : * Եւ նոքա եկեալ առ 4
Յիսուս՝ աղաչէին զնա ասելով և ասէին , թէ
արժանի է՝ որում զայս առնես . * զի 5
սիրէ զազգս մեր , զժողովրդականսն նա շին-
եաց մեզ : * Եւ Յիսուս գնաց ընդ նոսա . իբ- 6
րեւ ոչ ինչ կարի հեռի էր ՚ի տանէն , յղե-
եաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս , և
ասէ ցնա . տէր մի ինչ աչխատ լինիր , զի չեմ
բաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիս- 7
ցես . * վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ
արժանի առ քեզ գալոյ . այլ ասա բանիւ՝
և բժշկեսցի մանուկս իմ . * քանզի և ես այր 8
մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ . ու-
նիմ ընդ ինեւ զինուորս , և ասեմ սմա՝
երթ , և երթայ . և այլում՝ թէ եկ , և գայ .
և ծառայի իմում՝ թէ արա զայս , և առ-
նէ : * Եւ իբրեւ լուաւ զայս Յիսուս՝ զար- 9
մացաւ , դարձաւ առ ժողովուրդն որ եր-
թային զհետ նորա և ասէ . ամէն ասեմ ձեզ ,
թէ և ոչ յիսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի :
* Եւ դարձան անդրէն պատգամաւորքն ՚ի 10
տուն , և գտին զծառայն հիւանդ բժշկեալ :
ԳԳ * Եւ եղեւ ՚ի վաղիւն երթայր ՚ի քաղաք 11
մի որում անուն էր Նային . երթային ընդ
նմա և աշակերտքն նորա և ժողովուրդ բա-
զում : * Իբրեւ մերձ եղեւ ՚ի դուռն քաղա- 12
քին , և ահա եւանէր մեռեալ մի՝ որդի միա-
մօր մօր իւրոյ , և նա էր այրի . և ժողովուրդ

13 բազում քաղաքին էր ընդ նմա : * Իբրեւ
ետես զնա տէր , գթացաւ ՚ի նա և ասէ՝
14 մի լար : * Եւ մատուցեալ մերձեցաւ ՚ի դա-
գաղան . և որ բարձեալն տանէին՝ զտեղի ա-
ւին . և ասէ . պատանի դու քեզ ասեմ ,
15 արի : * Կանգնեցաւ և նստաւ մեռեալն , և
16 սկսաւ խօսել . և ետ զնա մօսյր իւր : * Եւ
ահ կալաւ զամենեսեան , և փառաւորէ առնէին
զաստուած՝ և ասէին , թէ մարգարէ մեծ
յարուցեալ է ՚ի մէջ մերում , և թէ՝ այց
արար աստուած ժողովրդեան իւրում ՚ի բա-
17 նութիւն : * Եւ եղ զրոյցս այս ընդ ամենայն
հրէաստան վասն նորա , և ընդ ամենայն
18 կողմանս աշխարհին : * Եւ պատմեցին յով-
հաննու աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այ-
19 սոցիկ : * Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս
յաշակերտացն իւրոց յովհաննէս , առաքեաց
առ տէր և ասէ . դու ես որ գալոցն ես , ե-
20 թէ այլում ակն կալցուք : * Եւ եկեալ առ
նա արքն ասեն . յովհաննէս մկրտիչ առա-
քեաց զմեզ առ քեզ և ասէ , դու ես որ
21 գալոցն ես , եթէ այլում ակն կալցուք : * Եւ
՚ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ՚ի հիւան-
դութեանց և ՚ի հարուածոց և յոգւոց չա-
րաց , և կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսա-
22 նել : * Պատասխանի ետ նոցա և ասէ , եր-
թայք պատմեցէք յովհաննու՝ զոր տեսէք զ-
և լուայք . զի կոյրք տեսանեն , և կաղք գը-
նան , բորոտք սրբին , խուլք լսեն , մեռ-
23 եալք յառնեն , աղքատք աւետարանին . * և

երանի իցէ՝ որ ոչ գայթագղեսցի յիս : * Եւ 24
իբրեւ գնացին հրեշտակքն յովհաննու , ըս-
կսաւ խօսել ընդ ժողովուրդսն վասն յով-
հաննու . զի՞նչ ելէք յանապատն տեսանել .
եղէգն շարժուն ՚ի հողմոյ : * Այլ զի՞նչ ելէք 25
տեսանել . այր ՚ի հանդերձս փափկութեան
զարդարեալ . ահաւանիկ որ ՚ի հանդերձս
երեւելիս և ՚ի փափկութեան են՝ յարքունե-
նիս են : * Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել . մար- 26
գարէ՞ . այո , ասեմ ձեզ՝ առաւել եւս քան
զմարգարէ . * զի սա է՝ վասն որոյ գրեալն 27
է , թէ ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առա-
ջի քոյ : * Ամէն ասեմ ձեզ . մեծ ՚ի ծնունդս 28
կանանց մարգարէ քան զյովհաննէս ոչ ոք
է . բայց փոքրիկն յարքայութեան աստու-
ծոյ՝ մեծ է քան զնա : * Եւ ամենայն ժողո- 29
վուրդն իբրեւ լուաւ՝ և մաքսաւորքն , ար-
դարացուցին զաստուած , զի մկրտեցան ՚ի
մկրտութիւնն յովհաննու : * Իսկ փարիսե- 30
ցիքն և օրինականք զխորհուրդն աստուծոյ
անարգեցին յանձինս իւրեանց . զի ոչ մկր-
տեցան ՚ի նմանէ : * Արդ ո՞ւմ նմանեցուցից 31
զմարդիկ ազգիս այսորիկ , և ո՞ւմ իցեն նմա-
նողք . * նման են մանկտւոյ՝ որ ՚ի հրապա- 32
րակս նստիցին , կարդայցեն զմիմեանս և ա-
սիցեն . փող հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւե-
ցէք , ողբացաք և ոչ լացէք : * Եկն յովհան- 33
նէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր , և ասէ-
իք՝ դեւ ունի ՚ի նմա : * Եկն որդի մարդոյ՝ 34
ուտէ և ըմպէ , և ասէք , ահա այր կերող

և արբեցող , բարեկամ մաքսաւորաց և մե-
ղաւորաց : * Եւ արդարացաւ իմաստութիւն 35
յորդւոց իւրոց :
* Աղաչէր ոմն զնա ՚ի փարիսեցւոցն՝ զի 36
կերիցէ ճաշ ընդ նմա . և մտեալ ՚ի տուն
փարիսեցւոցն՝ բազմեցաւ : * Եւ կին մի էր 37
՚ի քաղաքին մեղաւոր , իբրեւ գիտաց թէ
բազմեալ է ՚ի տան փարիսեցւոյն , բերեալ
ջհ՚ մի իւղոյ աղնուի , * կայր յետոյ առ ոտս 38
նորա , լայր . և արտասուօքն սկսաւ թանալ
զոտս նորա , և հերոյն գլխոյ իւրոյ չնչէր ,
և համբուրէր զոտս նորա , և օծանէր իւղո- 39
վըն : * Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն որ կոչեացն
զնա , ասէր ընդ միտս իւր . սա թէ մար-
գարէ ոք էր , ապա գիտէր թէ ով և որպի-
սի ոք կին մերձենայ ՚ի սա . զի մեղաւոր է :
* Պատասխանի ետ յիսուս և ասէ ցնա . սի- 40
մոնի , ունիմ ինչ ասել քեզ : Եւ նա ասէ .
ասա վարդապետ : Եւ ասէ . * երկու պար- 41
տապանք էին ուրումն փոխատուի . մին պար-
տէր հինգ հարիւր դահեկան , և միւսն յի-
սուն . * և իբրեւ ոչ դոյր նոցա հատուցա- 42
նել , երկոցունն շնորհեաց . արդ ասա՝ ով
առաւել սիրեսցէ զնա : * Ասէ սիմոն . ինձ 43
այսպէս թուի՝ եթէ որում զբազումն շնոր-
հեաց : Եւ նա ասէ ցնա , ուղիղ դատեցար :
* Եւ դարձեալ ՚ի կինն կողմն , ասէ ցսիմոն . 44
տեսանե՞ս զայս կին . մտի ՚ի տուն քո , ջուր
ոտից իմոց ոչ եառուր . իսկ սա արտասուօք
իւրովք եթաց զոտս իմ , և հերով իւրով

ջնջեաց։ * համբոյր մի դու ոչ ետուր ինձ, 45
սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ոչ դա-
դարեայ ՚ի համբուրելոյ զոտս իմ. * իւղով 46
գլուխ իմ ոչ օծեր, սա իւղով անուշիւ օծ։
* վասն որոյ ասեմ քեզ. թողեալ լիցին 47
ամս մեղք իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց.
զի որոմ շատ թողուցու՝ շատ սիրէ, և ո-
րոմ սակաւ՝ սակաւ։ * եւ ասէ ցնա. թող- 48
եալ լիցին քեզ մեղք քո։ * եւ սկսան որ 49
բազմեալն էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս իւ-
եանց, ով է սա՝ որ զմեղս թողու։ * եւ նա 50
ասէ ցկինն. հաւատք քո կեցուցին զքեզ,
երթ ՚ի խաղաղութիւն։

ԳԼՈՒԽ Ը.

Գի * Եւ եղեւ յետ այնորիկ, և ինքն չրջէր 1
ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս, քարոզէր և ա-
ւետարանէր զարքայութիւն աստուծոյ, և
երկոտասանքն ընդ նմա. * և կանայք ոմանք՝ 2
որ բժշկեալ էին յայսոց չարաց և ՚ի հիւան-
դութեանց, մարիամ՝ որ կոչէր մագդաղե-
նացի, յորմէ եօթն դեւն ելեալ էր. * և 3
յովհաննա կին քուզայ հաղարապետին հե-
րովդի, և շուշան, և այլք բազումք որք
պաշտէին զնա յընչից իւրեանց։ * Եւ ՚ի ժո- 4
ղովել բազում ժողովրդոց, և ըստ քաղա-
քաց քաղաքաց եկելոցն առ նա, ասէ առա-
կաւ։ * ել սերմանացան սերմանել զսերմա- 5
նիս իւր. և ՚ի սերմանելն իւրում՝ էր որ ան-

կաւ առ ճանապարհաւ և եղեւ կոխան, և
6 թռչունք երկնից կերան զնա։ * եւ այլն ան-
կաւ յատպառաժի. և ընդ բուսանելն չորա-
7 ցաւ՝ առ ՚ի չդոյէ հիւթոյ։ * եւ այլն անկաւ
՚ի մէջ փշոց. և ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝
8 հեղձուցին զնա։ * եւ այլն անկաւ յերկիր
բարի և պարարտ. և բուսեալ՝ արար պտուղ
հարիւրապատիկ։ Զայս իբրեւ խօսեցաւ՝ ա-
9 ձէ. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ * Հար-
ցանէին զնա աշակերտքն, թէ զինչ իցէ ա-
10 ռակն։ * եւ նա ասէ. ձեզ տուեալ է գի-
տել զխորհուրդս արքայութեան աստուծոյ.
բայց այլոցն առակօք, զի տեսցեն՝ և մի՛
11 տեսցեն, և լուիցեն՝ և մի՛ իմացցեն։ * Բայց
առակն այս ինչ է։ Սերմն՝ բանն աստուծոյ
12 է. * և որք առ ճանապարհաւն, այնոքիկ
են որ լսեն, և ապա գայ սատանայ հանէ
զբանն ՚ի սրտից նոցա, զի մի հաւատասցեն
13 և ապրեսցին։ * Եւ որք յապառաժին, որք
յորժամ լսիցեն՝ խնդութեամբ ընդունին
զբանն, և արմատս ոչ ունիցին. որք առ
ժամանակ մի հաւատան, և ՚ի ժամանակի
14 փորձութեան հեռանան։ * Իսկ որ ՚ի մէջ
փշոցն անկաւ՝ նոքա են, որ իբրեւ լսեն ըզ-
բանն՝ և ՚ի հոգս և ՚ի մեծութիւն և ՚ի ցան-
կութիւն աշխարհիս գրաւեալ հեղձնուն և
15 անպտուղ լինին։ * Իսկ որ յերկիրն պա-
րարտ, սոքա բարւոք և զուարթագին սրտիւ
լուեալ զբանն՝ ընդունին, և տան պտուղ
16 համբերութեամբ։ * Ոչ ոք լուցանէ ճրագ և

թագուցանէ ընդ կարասեաւ , կամ դնէ ընդ
մահճօք · այլ 'ի վերայ աշտանակի դնէ , ի
որ մտանեն՝ ղոյս տեսցեն : * Զի՛ք ինչ ծա- 17
ծուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի , և ոչ գաղանի՝ որ
ոչ ծանիցի և եկեսցէ 'ի յայտ : * Ցեսէ՛ք այ- 18
սուհետեւ զիարդ լսէ՛ք · զի որ ունի՝ տա-
յի նմա , և որ ոչն ունի՝ և զոր կարծեն
թէ ունիցի՝ բարձցի 'ի նմանէ : * Եկին առ 19
նա մայրն և եղբարք իւր , և ոչ կարէին հա-
սանել 'ի նա վասն բազմութեանն : * Ա՛ղդ 20
եղեւ նմա և ասեն . մայր քո և եղբարք քո
կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսանել ,
* Եւ ասէ ցնոսա . մայր իմ և եղբարք իմ 21
սոքա են , որ զբանն աստուծոյ լսեն և առ-
նեն :

Գ.Ջ * Եւ եղեւ 'ի միում յաւուրց՝ ինքն եւ 'ի 22
նաւ և աշակերտքն նորա , և ասէ ցնոսա .
եկայք անցցուք յայնկոյս ծովակիս : Եւ գնա-
ցին : * Եւ մինչդեռ նաւէին՝ 'ի քուն եմուտ · 23
և էջ մրրիկ հողմոյ 'ի ծովակին՝ և ուռնոյր , և
ատգնապէին : * Մատուցեալ զարթուցին զնա 24
և ասեն . վարդապետ , վարդապետ , կորընչիմք աւասիկ : Եւ նա հարուցեալ սաստեաց
հողմոյն և խառնուխթեան ջուրցն , և հան-
գարեցին , և եղեւ խաղաղութիւն : * Ա՛սէ 25
ցնոսա . ո՞ւր են հաւատք ձեր : Եւ զահի հար-
եալ զարմացան , և ասէին ցմիմեանս . ո՞վ
արդեօք իցէ սա՝ զի և հողմոյ և ջրոյ հրա-
ման ատայ , և հնազանդին սմա : * Եւ նաւե- 26
ցին իջին յաշխարհն գերգեսացւոց , որ է

27 յայնկոյս հանդէպ գալիլեայ : * Եւ ընդ ելա-
նելն նորա 'ի ցամաք՝ պատահեաց այր մի 'ի
քաղաքէն , յորում էին դեւք , և բազում
ժամանակս չէր հանդերձ զգեցեալ և ոչ 'ի
28 տան բնակեալ , այլ 'ի գերեզմանս : * Եւ տես-
եալ զյիսուս , աղաղակեաց և անկաւ առա-
ջի նորա , և ասէ մեծաձայն . ի՞ կայ իմ և
քո , յիսուս՝ որդի աստուծոյ բարձրելոյ . ա-
29 ղաչեմ զքեզ մի՛ տանջեր զիս : * Քանզի հրա-
ման ատայր այսոյն պղծոյ ելանել 'ի մարդոյ
անտի · զի բազում ժամանակս յափշտակեալ
էր զնա , և կապէր 'ի չղթայս , և պահէր
յերկաթս , և խզէր զկապանսն և վարէր 'ի
30 դիւէն յանապատս : * Եհարց զնա յիսուս և
ասէ . զի՞նչ անուն է քեզ : Եւ նա ասէ . լե-
գէոնի . զի դեւք բազումք մտեալ էին 'ի նա .
31 * և աղաչէին զնա՝ զի մի՛ հրամայեսցէ նո-
32 ցա երթալ յանդունդս : * Եւ էր անդ երա-
մակ մի խոզից բազմաց արօտական 'ի լերինն .
և աղաչեցին զնա զի՝ հրամայեսցէ նոցա
33 մտանել 'ի նոսա . և հրամայեաց նոցա : * Եւ
ելեալ դեւքն յառնէին՝ մտին 'ի խոզեանն ,
և դիմեաց երամակն 'ի դահէ անտի 'ի ծո-
34 վակն՝ և հեղձաւ : * Իբրեւ տեսին խոզա-
բածքն զիրան որ եղեն՝ փախեան , և պատ-
35 մեցին 'ի քաղաքին և յադարակսն : * Եւ իբ-
րեւ ելին տեսանել զգործեանն , և եկին առ
յիսուս , և գտին զայրն ուստի դեւքն ելեալ
էին , զգեցեալ և զգաստացեալ նստեր առ
36 ոտն յիսուսի , և երկեան : * Պատմեցին նո-

ցա որոց տեսեալն էր՝ թէ զիարդ փրկեցաւ
դիւահարն։ * Եւ աղաչէր զնա ամենայն բազ- 37
մութիւնն չուրջ զկողմանս քաղաքին Գերգեսացւոց՝
գնալ ՚ի սահմանացն նոցա, քանզի ահիւ
մեծաւ տագնապէին. և նա մտեալ ՚ի նաւ՝
դարձաւ անդրէն։ * Աղաչէր զնա այրն ուս- 38
որ դեւքն ելեալ էին՝ շրջիլ ընդ նմա. ար-
ձակեաց զնա և ասէ. * դարձ ՚ի տուն քո, 39
և պատմեա զոր միանգամ արար քեզ աստ-
ուած։ Գնաց ՚ի քաղաքն և քարոզէր զոր ինչ
արար նմա Յիսուս։ * Եւ իբրեւ դարձաւ անդ- 40
րէն Յիսուս, ընկալաւ զնա ժողովուրդն.
քանզի ամենեքեան ակն ունէին նմա։ * Եւ 41
ահա եկն այր մի՝ որում անուն էր Յայրոս,
և նա էր իշխան ժողովրդեանն. անկեալ առ
ոտն Յիսուսի՝ աղաչէր զնա մտանել ՚ի տուն
նորա. * զի դուստր միամօր էր նորա, ամաց 42
իբրեւ երկոտասանից, և էր մերձ ՚ի մահ.
և ընդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նեղէին
զնա։ * Եւ կին մի էր ՚ի տեառնատեսութեան 43
արեան յամաց երկոտասանից, (որ ՚ի բժիշկս
ծախեալ էր զամենայն ինչս իւր). որում ոչ
էր լեալ հնար յոմեքէ բժշկել. * մատուա- 44
եալ յետոյ մերձեցաւ ՚ի քղանցս հանդեր-
ձի նորա, և նոյնժամայն եկաց բղխումն ա-
րեան նորա։ * Եւ ասէ Յիսուս. ո՞վ է որ մեր- 45
ձեցաւն յիս։ Իբրեւ ամենեքեան ուրանա-
յին, ասէ Պետրոս և որ ընդ նմա էին. վար-
դապետ, ժողովուրդքդ պնդեն և նեղեն
զքեզ։ * Եւ ասէ Յիսուս. ոմն մերձեցաւ յիս, 46

քանզի գիտացի՝ եթէ զօրութիւն ել յինէն։
47 * Իբրեւ տեսս կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ՚ի
նմանէ, եկն դողալով և անկաւ առաջի նո-
ցա, թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ ՚ի նա՝
պատմեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն,
48 և թէ որպէս բժշկեցաւ առժամայն։ * Եւ
ասէ. քաջալերեաց, դուստր, հաւատք քո
կեցուցին զքեզ, երթ ՚ի խաղաղութիւն։
49 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, գայ ոմն ՚ի տանէ
ժողովրդապետին և ասէ ցնա. մեռաւ
դուստրն քո, մի՛ ինչ աշխատ առներ զդա։
50 * Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ, պատասխանի
ետ նմա և ասէ. մի՛ երկնչիր, միայն հաւա-
51 տա՝ և կեցցէ։ * Եւ մտեալ ՚ի տունն ոչ զոք
եթող մտանել՝ բայց միայն զպետրոս և զ-
յակովբոս և զյովհաննէս, և զհայր մանկանն
52 և զմայրն նորա։ * Լային ամենեքեան և կո-
ծէին զնա. և նա ասէ. մի՛ լայք, զի չէ մե-
53 ռեալ՝ այլ ննջէ։ * Եւ նոքա ծաղր առնէին
54 զնա, զի գիտէին թէ մեռաւ։ * Եւ նորա
55 հանեալ զամենեսեան արտաքս, * կալաւ ըզ-
ձեռանէ նորա, բարբառեցաւ և ասէ. արի
56 կաց մանուկ դու։ * Եւ դարձաւ ոգի նորա,
և կանգնեցաւ վաղվաղակի. և հրամայեաց
57 տալ նմա ուտել։ * Եւ զարմացան ծնողքն
նորա. և նա պատուիրէր՝ մի՛ ումեք
որ ինչ եղեւն։

ԳԼՈՒԽ Թ.

ԳԷ

1 * Եւ կոչեցեալ ղերկոտասան առաքեալսն, եւ
2 ետ նոցա զօրութիւն եւ իշխանութիւն ի վերայ ամենայն դիւաց, եւ բժշկել զհիւանդութիւնս: * Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել
3 զարքայութիւնն աստուծոյ, եւ բժշկել զհիւանդսն: * Եւ ասէ ցնոսա. Մի՛ ինչ բառնայք ի ճանապարհ, մի՛ գաւազան, եւ մի՛
4 մախաղ, մի՛ հաց, եւ մի՛ արծաթ, մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք: * Եւ յոր տուն մտանիցէք՝ անդ ապրիք, եւ անտի դնայցէք:
5 * Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ, յորժամ ելանիցէք ի քաղաքէն յայնմանէ, զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք ի վկայութիւն նոցա:
6 * Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս, աւետարանէին և բժշկէին ընդ ամենայն տեղիս: * Լուաւ Հերովդէս չորրորդապետ զղործան ամենայն. և զարմանայր
8 վասն ասելոյն յոմանց, * եթէ Յովհաննէս յարեաւ ի մեռելոց, և յոմանց՝ թէ եղիա
9 յայտնեցաւ, և յայլոց՝ թէ մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ: * Ասէ Հերովդէս. Զիս Յովհաննէս ես գլխատեցի. իսկ սա ո՞վ իցէ
10 զորմէ զայսպիսի լսեմ: Եւ խնդրէր տեսանել զնա: * Դարձեան առաքեալքն և պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին: Եւ առեալ զնոսա՝ խուսեաց առանձինն ի տեղի անապատ քաղաքի միոյ, որում անուն էր Բեթ-

11 սայիդա: * Եւ ժողովուրդքն իմացեալ գիտացին, գնացին զհետ նորա. և ընկալեալ զնոսա՝ խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեանն աստուծոյ, և որոց պէտք էին բժշկու-
12 թեան՝ բժշկէր: * Եւ օրն սկսաւ տարաժամել. մատեան երկոտասանքն և ասեն ցնա. արձակեա զժողովուրդսդ, զի երթեալ շուրջ ի գեօղսն և յագարակս՝ հանդիպեսցեն և դիտցեն կերակուր. զի աստ յանապատի տեղւոջ
13 եմք: * Ասէ ցնոսա. դուք տուք դոցա ուտել: Եւ նոքա ասեն. ոչ դոյ մեր աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս ձկունս. բայց
14 եթէ երթիցուք գնեսցուք բաւական ժողովրդեանդ կերակուր: * Քանզի էին արք իբրեւ հինգ հազար: Ասէ ցաշակերտան. բազմեցուսջիք զդոսա դասս դասս, յիսուն յի-
15 սուն: * Եւ արարին այնպէս, և բազմեցու-
16 ցին զամենեսեան: * Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն, հայեցաւ յերկինս՝ օրհնեաց, և եբեկ, և տայր ցաշա-
17 կերտան արկանել ժողովրդեանն: * կերան և յագեցան ամենեքեան, և բարձին զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառս:

18 * Եւ եղեւ՝ ի կալն նորա յաղօթս առանձինն՝ էին ընդ նմա և աշակերտքն նորա. եհարց զնոսա և ասէ. զո՞ր ասեն զիս ինձէն
19 ժողովուրդքն թէ իցեմ: * Եւ նոցա պատասխանի տուեալ ասեն. զՅովհաննէս մկրտիչ, և այլք՝ զեղիա, իսկ այլք՝ թէ մարգարէ ոք
20 յառաջնոցն յարեաւ: * Ասէ ցնոսա. դուք

ղծվ ոք ասէք ղինէն թէ իցեմ։ Պատասխա-
նի ետ պետրոս և ասէ . ղքրիստոսն աստու-
ծոյ ։ * Նա սաստեաց ՚ի նոսա , և պատուի- 21
րեաց մի ումեք ասել զայն . * և ասէ , թէ 22
պարտ է որդւոյ մարդոյ բազում չարչարել
և անարգել ՚ի քահանայապետից և ՚ի ծերոց
և ՚ի դպրաց , և սպանանել , և յերիր աւուր
յառնել ։ * Եւ ասէր առ ամենեսին . Եթէ 23
ոք կամի ղինի իմ դալ , ուրասցի զանձն , և
առցէ չխաչ իւր հանապազ , և եկեսցէ ըզ-
հետ իմ։ * Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցու- 24
ցանել՝ կորուսցէ զնա , և որ կորուսցէ զանձն
իւր վասն իմ՝ կեցուսցէ զնա ։ * Զի՞նչ օգուտ 25
է մարդոյ եթէ զաշխարհ շահեսցի , և զանձն
իւր կորուսցէ կամ տուժեսցի ։ * Զի որ ա- 26
մօթ համարեսցի զիս և զբանս իմ , զնա և
որդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ դայ-
ցէ փառօք իւրովք և հօր և հրեշտակաց սըր-
բոց ։ * Բայց արդարեւ ասեմ ձեզ , եթէ են 27
ոմանք ՚ի դոցանէ որ այդր կան , որք մի՛
ճաշակեսցեն զմահ , մինչեւ տեսցեն զարքա-
յութիւնն աստուծոյ ։ * Եւ եղեւ յետ այսց 28
բանիցդ իբրեւ աւուրք ութ , առեալ զպետ-
րոս և զյակովբոս և զյովհաննէս՝ ել ՚ի լեառն
կալ յաղօթս ։ * Եւ ՚ի կալն նմա յաղօթս՝ ե- 29
ղեւ տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ , և փո-
խեցաւ հանդերձ նորա և եղեւ սպիտակ
փայլուն . * և ահա արք երկու խօսէին ընդ 30
նմա , որ էին մովսէս և եղիա , * երեւեալ 31
փառօք . և ասէին ղելիցն նորա՝ զոր կատա-

32 րելոց էր յերուսաղէմ։ * Իսկ պետրոս և որ
ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք ՚ի քնոյ , զարթ-
եան տեսին զփառսն նորա և զերկուս արան
33 որ կային առ նմա ։ * Եւ եղեւ ՚ի մեկնելն
նոցա ՚ի նմանէ , ասէ պետրոս ցյիսուս . վար-
դապետ , բարւոք է մեզ աստ լինել , և ա-
րասցուք երիս տաղաւարս , մի քեզ , և մի
մովսէսի , և մի եղիայի . և ոչ գիտէր զինչ
34 խօսէր ։ * Եւ իբրեւ զայս ասաց , եկն ամպ
և հովանի եղեւ ՚ի վերայ նոցա . և երկեան
35 ՚ի մտանելն նոցա ընդ ամպովն ։ * Ձայն եղեւ
յամպոյն և ասէ . դա է որդի իմ ընտրեալ ,
36 դմա լուարուք ։ * Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝
գտաւ յիսուս միայն . և ինքեանք լռեցին ,
և ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ
և ոչ ինչ՝ յորոց տեսին ։
37 * Եւ եղեւ ՚ի վաղիւն մինչ իջանէին նո- Դբ
քա ՚ի լեռնէ անտի , ընդ առաջ եղեւ նմա
38 ժողովուրդ բազում ։ * Եւ ահա այր մի ՚ի
ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ասէ .
վարդապետ . աղաչեմ զքեզ , հայեաց յորդի
39 իմ , զի միամօր է ինձ . * և ահա այս հար-
կանի ՚ի նմա , և յանկարծ գոչէ , և զարկու-
ցանէ , և թաւալեցուցանէ զնա և փրփրե-
ցուցանէ , և հազիւ մեկնի ՚ի նմանէ խորտա-
40 կեալ զնա . * և աղաչեցի զաշակերտսն քո
41 զի հանցեն զնա , և ոչ կարացին ։ * Պատաս-
խանի ետ յիսուս և ասէ . ո՛վ ազգ անհա-
ւատ և թիւր , մինչեւ յե՞րբ եղէց ընդ ձեզ ,
և անհնայեցեմ ձեզ . մատո այսր զորդին քո ։

* Եւ մինդեռ մատչէր , զարկոյց զնա դեւն 42
և շարժէցոյց : * Սաստեաց յիսուս այսպէս ըզդ-
ծոյ , և բժշկեաց զմանուկն , և ետ զնա հօր
իւր : Եւ զարմանային ամենեքեան ՚ի վերայ 44
մեծամեծացն աստուծոյ : Եւ ՚ի զարմանալն
ամենեցունն ՚ի վերայ ամենայնի զոր առնէր ,
ասէ ցաշակերտան իւր . դիք դուք ՚ի լսելիս
ձեր զբանս զայսոսիկ , զի որդի մարդոյ մատ-
նելոց է ՚ի ձեռս մարդկան : * Եւ նոքա ոչ 45
գիտէին զբանն , և էր ծածկեալ ՚ի նոցանէ՝
զի մի գիտասցեն . և երկնչէին հարցանել
ցնա վասն բանին այնորիկ : * Եմուտ խոր- 46
հուրդ ՚ի նոսա , թէ ո արդեօք մեծ իցէ ՚ի
նոցանէ : * Ցիսուս իբրեւ ծանեաւ զխորհուր- 47
դս սրտից նոցա , առ մանուկ մի կացոյց ՚ի
մէջ նոցա առ իւր , * և ասէ ցնոսա . որ ոք 48
ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ըն-
դունի , և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զա-
ռաքեալն իմ . զի որ փոքրիկն է յամենեսեան ՚ի
ձեզ՝ նա եղիցի մեծ : * Պատասխանի եետ յով- 49
հաննէս և ասէ . վարդապետ , տեսաք զոմն
որ յանուն քո դեւս հանէր , և արգելաք
զնա , զի ոչ չքվի ընդ մեզ : * Ասէ ցնոսա յի- 50
սուս . մի արգելուք զնա , զի որ ոչն է ձեր
թշնամի՝ ՚ի ձեր կողմն է :

ԴԳ * Եւ եղեւ ՚ի կատարել աւուրց վերա- 51
նալոյ նորա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց
երթալ յերուսաղէմ : * Եւ առաքեաց հր- 52
եչտակս առաջի երեսաց իւրոց . և իբրեւ
չոգան , մտին ՚ի գեօղ մի սամարացւոց՝ պատ-

53 րաստել ինչ նմա . * և ոչ ընկալան զնա , զի
դէմ եդեալ էր նորա երթալ յերուսաղէմ :
54 * Իբրեւ տեսին աշակերտքն յակովբոս և յով-
հաննէս՝ ասեն . տէր , կամիս զի ասասցուք
և իջցէ հուր յերկնից և սատակեսցէ զնոսա :
55 * Դարձեալ սաստեաց ՚ի նոսա և ասէ . ոչ գի-
56 տէք որոյ հոգւոյ էք դուք . * զի որդի մար-
դոյ ոչ եկն զոգիս մարդկան կորուսանել՝ այլ
57 կեցուցանել : Եւ գնացին յայլ գեօղ : * Եւ
մինդեռ երթային նոքա ՚ի ճանապարհի , ա-
սէ ոմն ցնա . եկից զկնի քո՝ յոր վայր և եր-
58 թիցես : * Ասէ ցնա յիսուս . աղուեսուց որջք
գոն , և թռչնոց երկնից դադարք , և որդի
59 ւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝ ուր գլխիցէ զդլուխ : * Ա-
սէ ցմիւս եւս . եկ զկնի իմ : Եւ նա ասէ .
տէր , հրամայեա տուր ինձ՝ երթալ նախ թա-
60 ղել զհայր իմ : * Ասէ ցնա յիսուս . թող զը-
մեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց , և
61 դու երթ պատմեա զարքայութիւնն աստու-
ծոյ : * Ասէ և այլ ոմն . եկից զկնի քո , տէր .
բայց նախ հրամայեա տուր ինձ հրաժարել ՚ի
62 տանէ իմմէ : * Ասէ ցնա յիսուս . ոչ ոք ար-
կանէ ձեռն զմաճոմ՝ և հայիցէ յետս , եթէ
յաջողեալ իցէ արքայութեան աստուծոյ :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ .

1 Յետ այսորիկ երեւեցոյց տէր և այլ եւսԴ
եօթանասուն և երկուս . և առաքեաց ըզ-
նոսա երկուս երկուս առաջի իւր յամենայն

քաղաքս և ՚ի տեղիս՝ ուր ինքն երթալոց
էր : * Եւ ասէ ցնոսա . Հունձք բազում են 2
և մշակք սակաւ . արդ աղաչեցէք զտէր հընձ-
ոյ , զի հանցէ մշակս ՚ի հունձս իւր : * Եր- 3
թայք , ահա առաքեմ զձեզ իբրեւ զգա-
ռիս ՚ի մէջ գայլոց : * Մի՛ բառնայք քսակ , 4
մի՛ մախաղ , մի՛ կօշիկս . և ՚ի ճանապարհի
ումեք ողջոյն մի՛ տայցէք : * Ըոր տուն մտա- 5
նիցէք՝ նախ ասասջիք թէ ողջոյն տանս այս-
միկ : * և եթէ իցէ անդ որդի ողջունի , հան- 6
գիցէ ՚ի վերայ նորա ողջոյնն ձեր , ապա թէ
ոչ՝ ՚ի ձեզ դարձցի : * Եւ ՚ի նմին տան ա- 7
գանիջիք . ուտիջիք և ըմպիջիք ՚ի նոցանէ ,
զի արժանի է մշակն վարձու-իւրոյ . մի՛ փո-
խիցիք տանէ ՚ի տուն : * Ըոր քաղաք մտա- 8
նիցէք և ընդունիցին զձեզ , ուտիջիք զինչ
առաջի դնիցեն ձեր . * և բժշկեսջիք որ ՚ի նը- 9
մա հիւանդք իցեն . և ասասջիք նոցա , մեր-
ձեալ է ՚ի վերայ ձեր արքայութիւն աստու-
ծոյ : * Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք և ոչ ըն- 10
դունիցին զձեզ , իբրեւ ելանիցէք ՚ի հրա-
պարակս նորա՝ ասասջիք . * և զփոշիս որ կը- 11
ռուեալ է ՚ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝
թօթափեսցուք ՚ի ձեզ . բայց զայս գիտասջիք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն աստու-
ծոյ : * Ասեմ ձեզ , զի սդոմայեցւոց ընդար- 12
ձակագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քա-
ղաքին այնմիկ : * Վա՛յ քեզ , Քորազին , վա՛յ 13
քեզ , Բեթսայիդա . զի եթէ ՚ի Տիւրոս և ՚ի
սիդովն եղեալ էին զօրութիւնքն որ եղեն ՚ի

ձեզ , վաղուց եւս արդեօք ՚ի խորտ և ՚ի մա-
14 խիր նստեալ ապաշխարեալ էր : * Բայց տիւ-
րոսի և սիդովնի ընդարձակագոյն լիցի ՚ի
15 դատաստանի քան ձեզ : * Եւ դու , կափառ-
նաում , որ մինչեւ յերկինս բարձրացեալ
16 ես , մինչեւ ՚ի դժոխս իջցես : * Որ ձեզ լսէ ,
ինձ լսէ . և որ զձեզ անարգէ , զիս անար-
գէ . և որ զիս անարգէ , զառաքիչն իմ ա-
17 նարգէ : * Դարձան հօթանասունն և եր-
կուքն խնդութեամբ և ասեն . տէր , և դեւք
18 հնազանդին մեզ յանուն քո : * Եւ ասէ ցնոսա . տեսանէի զսատանայ անկեալ յերկ-
19 նից իբրեւ զփայլակն : * Ահա ետու ձեզ իշ-
խանութիւն կոխել զօձս և զկարիճս , և զա-
մենայն զօրութիւն թշնամւոյն , և ձեզ ոչինչ
20 մեղանչիցէն : * Բայց ընդ այն մի՛ խնդայք՝
եթէ այս հնազանդին ձեզ , այլ խնդա-
ցէք՝ զի անունք ձեր գրեալ են յերկինս :
21 * Ի նմին ժամու ցնծացաւ յիսուս հոգւովն
սրբով և ասէ . գոհանամ զքէն , հայր , տէր
երկնից և երկրի , զի ծածկեցեր զայս յի-
մաստնոց և ՚ի գիտնոց , և յայտնեցեր զայս
տղայոց . այո՛ , հայր , զի այսպէս հաճոյ ե-
22 զեւ առաջի քո : * Ամենայն ինչ տուաւ ինձ
՚ի հօրէ իմմէ . և ոչ ոք գիտէ թէ ո է որդի՝
եթէ ոչ հայր , և ո է հայր՝ եթէ ոչ որդի ,
23 և ում կամիցի որդին յայտնել : * Եւ դար-
ձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ . ե-
րանի աչաց՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէք :

* ասեմ ձեզ՝ զի բազումք մարգարէք և թա- 24
գաւորք կամեցան տեսանել զոր դուք տե-
սանէք՝ և ոչ տեսին, և լսել զոր լսէք դուք՝ և
ոչ լուան։

Դե * Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փոր- 25
ձէր զնա և ասէր. վարդապետ, զի՞նչ գոր-
ծեցից՝ զի զկեանս յաւիտենական ժառան-
գեցից։ * Եւ նա ասէ ցնա. յօրէնս զի՞նչ 26
գրեալ է, ընթեռնուս։ * Նա պատ- 27
ասխանի եւ ասէ. սիրեսցես զտէր աս-
տուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, և յա-
մենայն անձնէ քումմէ, և յամենայն զօրու-
թենէ քումմէ, և յամենայն մտաց քոց, և
զընկեր քո իբրեւ զանձն քո։ * Եւ ասէ ցնա. 28
ուղիղ եհատեր զպատասխանիդ. զայդ արա և
կեցցես։ * Նա իբրեւ կամեցաւ զանձն արդա- 29
րացուցանել՝ ասէ ցյիսուս. և ո՞վ է իմ ըն-
կեր։ * Պատասխանի եւ յիսուս և ասէ. այր մի 30
իջանէր յերուսաղեմէ յերիքով, և անկաւ
՚ի ձեռս աւազակաց, որք մերկացին զնա,
և վէրս ՚ի վերայ եդին, թողին կիսամահ և
գնացին։ * Դէպ եղեւ քահանայի միոջ իջա- 31
նել ընդ նոյն ճանապարհ, և տեսեալ զնա՝
զանց արար։ * Նոյնպէս և ղեւտացի մի ե- 32
կեալ ընդ նոյն տեղի, եհաս՝ և զանց ա-
րար։ * Սամարացի ոմն ճանապարհորդեալ՝ 33
եկն ընդ նոյն առ նմանս, և տեսեալ զնա՝
գթացաւ. * և մատուցեալ պատեաց զվէրս 34
նորա՝ արկեալ ՚ի վերայ ձէթի և գինւոյ. և ե-
դեալ ՚ի վերայ գրաստու իւրոյ՝ ած զնա ՚ի

35 պանդոկի մի, և դարմանեաց զնա։ * Եւ ՚ի
վաղիւն անդր իբրեւ ելանէր անտի, հանեալ
եւ յպանդոկապետն երկուս դահեկանս և
ասէ. դարման տար դմա, և որ ինչ ծա-
խեացես ՚ի դա, ՚ի միւսանգամ դալստեան
36 իմում հատուցից քեզ։ * Արդ՝ ո յերեցուց-
՚ի նոցանէ թուի քեզ մերձաւոր լեալ ան-
37 կելոյն ՚ի ձեռս աւազակաց։ * Եւ նա ասէ.
որ արար ողորմութիւնն ՚ի վերայ նորա։ Ա-
ւե՛տ ցնա յիսուս. երթ և դու արա նոյնպէս։
38 * Եւ եղեւ ՚ի գալն նոցա, և ինքն եմուտ ՚ի
գիւղ մի. և կին ոմն անուն մարթա՝ ընկա-
39 լաւ զնա ՚ի տան իւրում։ * Եւ նորա էր քոյր
մի, որում անուն էր մարիամ, որ և եկն
նստաւ առ ոտն տեառն, և լսէր զբանս
40 նորա։ * Եւ մարթա զբաղեալ էր ՚ի բազում
սպասու. եկն եկաց առ նմա և ասէ. տէր,
ոչինչ է փոյթ քեզ, զի քոյրդ իմ միայն ե-
թող զիս ՚ի սպասու. արդ ասա դմա զի օգ-
41 նեսցէ ինձ։ * Պատասխանի եւ յիսուս և ա-
սէ. մարթա մարթա, դու հոգաս և դբա-
42 զում իւիք զբաղեալ ես. * բայց աւտ սակաւ
ինչ պիտոյ է. մարիամ մանն բարի ընտ-
րեաց, որ ոչ բարձցի ՚ի ամանէ։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ եղեւ ՚ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղո- Դշ
թըս. և իբրեւ դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն
յաշակերտացն նորոց. տէր, ուս մեզ յա-

զօթս կալ , որպէս յովհաննէս ուսոյց աշա-
կերտացն իւրոց : * Ասէ ցնոսա . յորժամ 2
կայցէք յաղօթս , ասասջիք . Հայր մեր ,
սուրբ եղիցի անուն քո . եկեսցէ արքայու-
թիւն քո . * զհաց մեր հանապազորդ տուր 3
մեզ զօրըստօրէն . * և թող մեզ զվեղս մեր , 4
զի և մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտի-
ացի մեզ . և մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն ,
* Եւ ասէ ցնա . ո՞վ է ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բա- 5
րեկամ . և երթայցէ առ նա ի մէջ գիշերի ,
և ասիցէ ցնա , բարեկամ , տուր ինձ փոխ
երիս նկանակս , * զի բարեկամ իմ եկն առ 6
իս յուղեւոյ . և ոչ ինչ ունիմ դնել առաջի
նորա : * Եւ նա ի ներքուստ ասիցէ պատաս- 7
խանի և ասիցէ . մի՛ աշխատ առներ զիս ,
զի դուրքդ փակեալ են , և մանկունքս ընդ
ինեւ կան յանկողնի . ոչ կարեմ յառնել և
տալ քեզ : * Ասեմ ձեզ , եթէ ոչ յարու- 8
ցեալ տայցէ նմա վասն բարեկամութեանն ,
սակայն վասն ժուռթեանն յարուցեալ տայ-
ցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ : * Եւ ես ասեմ 9
ձեզ . խնդրեցէք և տայի ձեզ . հայցեցէք՝
և գտջիք . բախեցէք՝ և բացցի ձեզ . * զի 10
ամենայն որ խնդրէ՝ առնու , և որ հայցէ՝
գտանէ , և որ բախէ՝ բացցի նմա : * Ցո՞ւ 11
ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն , մի-
թէ փոխանակ ձկանն օձ տայցէ նմա . * և 12
կամ խնդրիցէ ձու , միթէ կարիճ տայցէ
նմա : * Իսկ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գի- 13
տէք պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց ,

ո՛րչափ եւս առաւել հայր ձեր յերկնից տայ-
ցէ բարիս այնոցիկ , որ խնդրենն ի նմանէ :
14 * Եւ հանէր դեւ մի համր . և եղեւ յե- Դէ
լանել դիւին խօսեցաւ համրն , և զարմա-
15 ցան ամենայն ժողովուրդքն : * Եւ ոմանք ի
նոցանէ ասեն . բէեղզեբուղաւ իշխանաւն
16 դիւաց հանէ դա զդեւս : * Եւ այլք փոր-
ձէին և նշան յերկնից խնդրէին ի նմանէ :
17 * Իսկ նորա դիտացեալ զխորհուրդս նոցա ,
ասէ ցնոսա . ամենայն թագաւորութիւն բա-
ժանեալ յանձն՝ աւերի , և տուն բաժան-
18 եալ յանձն՝ կործանի : * Ապա եթէ և սա-
տանայ բաժանեցաւ յանձնէ , զիա՞րդ կայցէ
թագաւորութիւն նորա . զի ասէք զինէն և-
թէ բէեղզեբուղաւ իշխանաւն դիւաց հանէ
19 դա զդեւս : * Եթէ ես բէեղզեբուղաւ հա-
նեմ զդեւս , որդիքն ձեր ի՛ հանիցեն .
վասն այդորիկ նոքա եղիցին ձեր դատա-
20 ւորք : * Իսկ եթէ մատամբ աստուծոյ հա-
նեմ զդեւս , ապա հասեալ է ի վերայ ձեր
21 արքայութիւն աստուծոյ : * Յորժամ հզօր
վառեալ պահիցէ զտուն իւր , ի խաղաղու-
22 թեան են ինչք նորա : * Բայց եթէ հզօրա-
գոյն քան զնա ի վերայ եկեալ յաղթեսցէ
նմա , զսպառազինութիւնն նորա հանէ՝ յոր
յուսացեալ էր , և զաւար նորա բաշխեսցէ :
23 * Որ ոչ է ընդ իս , հակառակ իմ է . և որ
24 ոչ ժողովէ ընդ իս , ցրուէ : * Յորժամ այն
ելանիցէ ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին աե-
ղիս խնդրէ հանգիստ . և իբրեւ ոչ գտանէ ,

ասէ . զարձայց անդրէն ՚ի տուն իմ ուստի
ելի . * և դայ գտանէ մաքրեալ և յարդա- 25
րեալ : * Յայնժամ երթայ և առնու հօթն 26
այլ ոգիս չար եւս քան զինքն , և մտանէ
բնակէ անդ . և լինի յետինն մարդոյն այ-
նորիկ չար քան զառաջինն : * Եւ եղեւ մինչ- 27
դեռ խօսէր զայս , ձայն երարձ կին մի ՚ի
ժողովրդենէ անտի և ասէ . երանի է որ-
վայնին՝ որ կրեացն զքեզ , և ստեանցն՝ որ
դիեցուցին զքեզ : * Եւ նա ասէ . նա երանի 28
այնոցիկ է , որ լանն զբանն աստուծոյ , և
պահիցեն : * Եւ ՚ի դիպանել ՚ի վերայ նորա 29
ժողովրդոցն՝ սկսաւ ասել . աղգս այս՝ աղգ
չար է . նշան խնդրէ , և նշան յերկնից ոչ
տացի ամս՝ բայց նշանն յովնանու : * Զի որ- 30
պէս եղեւ յովնան նշան նինուէացւոց , այս-
պէս եղիցի և որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ :
* Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ ՚ի դատաստանի 31
ընդ արս ազգիս այսորիկ , և դատապար-
տեացէ զսոսա . զի եկն ՚ի ծագաց երկրի լը-
սել զիմաստութիւնն սողոմոնի . և ահա
առաւել քան զսողոմոնիս է աստ : * Արք 32
նինուէացիք յարիցեն ՚ի դատաստանի ընդ
ազգիս ընդ այսմիկ , և դատապարտեացեն
զսա , զի ապաշխարեցին ՚ի քարոզութեանն
յովնանու , և ահա առաւել քան զյովնան
է աստ :

եկ * Ո՛չ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ ՚ի թա- 33
քստան (և ոչ ընդ գրուանաւ) , այլ ՚ի
վերայ աշտանակի , զի որ մտանեն՝ լոյս տես-

34 սանիցեն : * Ճրագ մարմնոյ ակն է , յորժամ
ակնն առատ է , ամենայն մարմինն լուսա-
ւոր եղիցի ; և երբ ակնն չար է , և մար-
35 մինն խաւարին եղիցի . * արդ զգոյշ լեր ,
36 զուցէ լոյսդ որ ՚ի քեզ է՝ խաւար իցէ : * Ե-
թէ մարմինդ քո ամենայն լուսաւոր է , և
չգուցէ մասն ինչ խաւարին , եղիցի լուսա-
ւոր ամենայն՝ որպէս յորժամ ճրագն նշուղ-
37 իւք լուսաւորիցէ զքեզ : * Եւ մինչդեռ խօսէր
զայս , աղաչէր զնա ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ
կերիցէ առ նմա . և նա մտեալ բազմեցաւ :
38 * Իսկ եւս փարիսեցին՝ զարմացաւ զի
39 նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան զճաշ : * Ասէ
ցնա տէր . այժմ դուք փարիսեցիք զարտա-
քին բաժակին և զպնակին սրբէք , և ներ-
քինն ձեր լի է յափշտակութեամբ և չարու-
40 թեամբ . * անմիտք , ոչ ապաքէն որ զար-
տաքինն արար՝ և զներքինն նոյն արար :
41 * Բայց աղէ զարժանն խակ՝ տուք ողորմու-
42 թիւն , և ահա ամենայն սուրբ է ձեր : * Այլ
վայ ձեզ փարիսեցւոց , զի տասանորդէք զա-
նանուխ և զիխեղանայ և զամենայն բանջար ,
և անցանէք զիրաւամբք և զսիրոյնն աստու-
ծոյ . զայս արժան էր առնել՝ և զայնու ոչ
43 անցանել : * Վայ ձեզ փարիսեցւոց , զի սիրէք
զբարձրագահս ՚ի ժողովուրդս , և զնախաղ-
44 ջոյնս ՚ի հրապարակս : * Վայ ձեզ , զի եք
դուք իբրեւ զգերեզմանս անյայտս , և մար-
45 դիկ գնան ՚ի վերայ և ոչ գիտեն : * Պատաս-
խանի ետ ոմն յօրինակացացն և ասէ ցնա .

վարդապետ, զայդ բանս ասելով և զմեզ
թշնամանեա։ * Եւ նա ասէ. և ձեզ վայ օրի- 46
նականացդ, զի բառնայք մարդկան բեռինս
գժուարակիրս, և դուք մատամբ միով ՚ի բե-
ռինս ոչ մերձենայք։ * վայ ձեզ, զի շինէք 47
զչիրիմս մարգարէիցն, և հարքն ձեր սպա-
նին զնոսա. * ապա ուրեմն վկայէք՝ եթէ 48
կամակից էք գործոց հարցն ձերոց. զի նո-
քա կոտորեցին զնոսա, և դուք զգերեզմանս
նոցա շինէք։ * վասն այնորիկ իմաստութիւն 49
նոյն ասաւածոյ ասաց. առաքեցից ՚ի նոսա
մարգարէս և առաքեալս, և ՚ի նոցանէ ըս-
պանանիցեն և հալածիցեն. * զի խնդրեսցի 50
արիւնն ամենայն մարգարէից հեղեալ ՚ի ըս-
կզբանէ աշխարհի՝ յազգէ յայդմանէ, * յա- 51
բենէն աբելի մինչեւ յարիւնն զաքարիայ կո-
րուսելոյ ընդ սեղանն և ընդ տաճարն. այո
ասեմ ձեզ, խնդրեսցի յազգէ յայդմանէ։
* վայ ձեզ օրինականացդ, զի թագուցա- 52
նէք զգիականս գիտութեանն. դուք ոչ մտա-
նէք, և որ մտանելոցն են՝ արգելուք։ * Եւ 53
՚ի խօսելն զայս ամենայն առ նոսա առաջի
ամենայն ժողովրդեանն, զամօթի հարկանէ-
լին։ Եւ սկսան գպիրքն և փարիսեցիք զչա-
րել և դրդռել ընդ նմա վասն բազում ի-
րաց. * և սպասել որսալ ինչ բանս ՚ի բերա- 54
նոյ նորա, զի չարախօսեսցեն զնմանէ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ.

Որովք ՚ի կուտել բիւրաւորաց ժողովր- 1
դեանն՝ մինչեւ կոխել զմիմեանս, սկսաւ ա-
սել ցաշակերտան իւր. նախ զդոյշ լերուք
անձանց ՚ի խմորոյ փարիսեցւոցն, որ է կեղ- 2
ծաւորութիւն։ * Չի ոչինչ է ՚ի ծածուկ՝ որ
ոչ յայտնեսցի, և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի։ 3
* Վասն զի զոր ինչ ասիցէք ՚ի խաւարի, լսե-
լի լիցի ՚ի լոյս. և զոր յունկանէն խօսեցա-
րուք ՚ի ջահեմարանս, քարոզեսցի ՚ի վեր ա- 4
նանեայ։ * Բայց ձեզ, ասեմ սիրելեաց իմոց.
մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ որ սպանանեն
զմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ու- 5
նիցին առնել։ * Այլ ցուցից ձեզ յումմէ եր-
կընչիցիք. երկընչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ ըս-
պանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ՚ի
գեհեն. այո, ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկընչի- 6
ջիք։ * Ո՞չ սպաքէն հինգ ձագ երկուց դան-
դաց վաճառի, և մի ՚ի նոցանէ ոչ է մոռաց- 7
եալ առաջի աստուածոյ։ * Այլ ձեր և ամե-
նայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ է. մի՛ երկընչիք,
զի քան զբազում ձագս լաւ էք դուք։ * Ա- 8
սեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեսցի
յիս առաջի մարդկան, և որդի մարդոյ խոս-
տովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշտակաց աս- 9
տուածոյ։ * Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդ-
կան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց
աստուածոյ։ * Եւ ամենայն որ ասէ բան զորդ- 10

ասյ մարդոյ՝ թողցի նմա. բայց որ զՀոգին
սուրբ հայհոյիցէ, մի՛ թողցի նմա: * Այլ 11
յորժամ տանիցին զձեզ՝ ի ժողովուրդս
և՝ ի պետութիւնս և յիշխանութիւնս, մի՛
հոգայցէք՝ որպես թէ զի՞նչ պատասխանի
տայցէք, կամ զի՞նչ ասիցէք. * զի Հոգին 12
սուրբ ուսուսցէ ձեզ՝ ի նմին ժամու՝ զի՞նչ
պարտ իցէ խօսել:

ԵԲ * Ասէ ոմն՝ ի ժողովրդենէն ցնա. վար- 13
դապետ, ասա ցեղբայր իմ բաժանել ընդ
իս զժառանգութիւնն: * Եւ նա ասէ ցնա. 14
այր դատ, ո՞վ կացոյց զիս դատաւոր կամ բա-
ժանարար՝ ի վերայ ձեր: * Եւ ասէ ցնոսա. 15
տեսէք և զգայջ լերուք յամենայն ագա-
հութենէ. զի ոչ երբէք՝ ի մեծութից ընչից ու-
րուք կեանք նորա: * Խօսեցաւ առ 16
նոսա առակ մի և ասէ. առն ուրումն մե-
ծատան հասոյն անդք առհասկանա. * և 17
խորհէր՝ ի միտս իւր և ասէր. զի՞ գործե-
ցից՝ զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովեցից զար-
դիւնս իմ: * Եւ ասէ, գիտեմ զի՞նչ արա- 18
րից. քակեցից զշտեմարանս իմ, և եւս մե-
ծամեծս չինեցից. և անդր ժողովեցից ըզ-
ցորեան և զամենայն բարութիւնս իմ, * և 19
ասացից ցանձն իմ. անձն, ունիս բազում
բարութիւն համբարեալ առնց բազմաց.
հանգիր, կեր, արբ, և ուրախ լեր: * Ասէ 20
ցնա աստուած. անմիտ, յայսմ գիշերի զո-
գիդ՝ ի քէն՝ ի բաց պահանջիցեն, իսկ զոր
պատրաստեցեր՝ ո՞մ լինիցի: * Նոյնպէս և 21

որ գանձէ անձին, և ոչ յաստուած մեծա-
22 նայցէ: * Ասէ ցաշակերտան իւր. վասն այ-
սորիկ ասեմ ձեզ. մի՛ հոգայք ընդ ոգւոյ՝
թէ զինչ ուտիցէք, և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ
23 զինչ զգենուցուք. * զի ոգի առաւել է քան
զկերակուր, և մարմին քան զհանդերձ:
24 * Հայեցարուք ընդ ագռաւս, զի ոչ սեր-
մանեն և ոչ հնձեն, որոց ոչ դուն չառեմա-
րանք և ոչ համբարանոյք, և աստուած
կերակրէ զնոսա, ո՛րչափ եւս առաւել զձեզ՝
25 որ լաւ էք քան զթռչունս: * Ո՞վ՝ ի ձէնջ
առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ՝ ի հասակ իւր
26 կանդուն մի. * իսկ արդ եթէ փոքրուն չէք
27 բաւական, վասն այլոցն զի՞ հոգայցէք: * Հա-
յեցարուք ընդ շուշանն որպէս աճէ, ոչ ջա-
նայ և ոչ նիւթէ. ասեմ ձեզ՝ և ոչ սաղոմոն
յամենայն՝ ի փառան իւր զգեցաւ երբեւ զմի
28 ՚ի նոցանէ: * իսկ եթէ զխոտն որ այսօր՝ ի
բացի է և վաղիւ՝ ՚ի հնոց արկանելի՝ աստ-
ուած այնպէս զգեցուցանէ, ո՛րչափ եւս ա-
29 ռաւել զձեզ, թերահաւատք: * Եւ դուք
մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմպի-
30 ցէք, և մի՛ զբաղնուք. * զի զայն ամենայն
հեթանոսք աշխարհի խնդրեն. այլ ձեր հայրն
31 գիտէ՝ զի պիտոյ է այն ամենայն: * Բայց
խնդրեցէք զարքայութիւն աստուծոյ, և այն
յաւելցի ձեզ:

32 * Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ, զի հաճե- ԵԳ
ցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն:
33 Վաճառեցէք զինչս ձեր, և տուք ողորմու-

թիւն . և արարէք ձեզ քսակս առանց հնա-
նալոյ , դանձ անպակաս յերկինս . ուր ոչ
գող մերձենայ , և ոչ ցեց ապականէ : * Զի 34
ուր գանձն ձեր է , անդ և սիրտք ձեր եւ-
ղիցին : * Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ 35
մէջս , և ճրագունք լուցեալք , * և դուք 36
նմանողք մարդկան որ ակն ունիցին տեառն
իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանե-
եաց , զի յորժամ գայցէ և բախիցէ , վաղ-
վաղակի բանայցեն նմա : * Երանի իցէ ծա- 37
առայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գտցէ
արթունս . ամէն ասեմ ձեզ , զի գօտի ընդ
մէջ ածցէ , և բազմեցուսցէ զնոսա , և ան-
ցեալ պաշտիցէ զնոսա . * և եթէ յերկրորդ 38
կամ յերրորդ պահու եկեսցէ և գտցէ այն-
պէս , երանելի են ծառայքն այնոքիկ : * Բայց 39
զայն գիտասջիք , եթէ գիտեր տանուտէրն
յորում ժամու գող գայ , (հակեր և) ջր-
տայր թոյլ ական հատանել ի տան իւրում :
* Եւ դուք եղերուք պատրաստք , զի յորում 40
ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ որդի մարդոյ :
* Ասէ ցերատա . տէր , առ մեզ առակեր զա- 41
ռակիդ զայդ՝ թէ առ ամենեսեան : * Եւ ա- 42
սէ տէր . ով իցէ հաւատարիմ անտես և ի-
մաստուն , զոր կացուցէ տէր իւր ի վերայ
դերդաստանի իւրոյ տալ ի ժամու զկերա-
կուրս : * Երանի իցէ ծառային այնմիկ՝ զոր 43
եկեալ տէրն իւր գտանիցէ արարեալ այն-
պէս : * Արդարեւ ասեմ ձեզ , զի ի վերայ 44
ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա : * Ե- 45

պա եթէ ասիցէ ծառայն այն ի սրտի իւ-
րում . յամէ տէր իմ ի գալ , և սկսանիցի հար-
կանել զծառայսն և զաղախինսն , ուտել և
46 ըմպել և արբենալ , * եկեսցէ տէր ծառա-
յին այնորիկ յաւուր յորում ակն ոչ ունիցի ,
և ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ , ընդ մէջ կըտ-
րեսցէ զնա , և զվճռոն նորա ընդ անհաւատս
47 դիցէ : * Եւ ծառայ որ գիտիցէ զկամս տեա-
ռընն իւրոյ՝ և ոչ պատրաստեացի ըստ կամաց
48 նորա , արբցէ գան բազում : * Եւ որ ոչն գի-
տիցէ՝ և արժանի գանի լինչ գործիցէ , արբ-
ցէ գան սակաւ : Ամենայնի՝ որում շատ տը-
ւաւ , շատ խնդրեսցի ի նմանէ . և որում
բազում աւանդեցաւ , առաւել եւս պա-
հանջեսցեն ի նմանէ :
49 * Հուր եկի արկանել յերկիր . և զի՞նչ , եԹ
50 կամիմ թէ արգէն իսկ բորբոքեր . * և մը-
կրտաթիւն մի ունիմ մկրտել . և զիա՞րդ ,
51 փութամ մինչեւ կատարեսցի : * Համարիք
եթէ խաղաղութիւն եկի տալ յերկիր . ոչ ,
52 ասեմ ձեզ , այլ բաժին : * Զի եղիցին յայսմ-
հետէ հինգ ի տան միում բաժանեալք , ե-
53 րեքն յերկուց , և երկուքն յերից : * Բա-
ժանեսցի հայր յորդւոյ՝ և որդի ի հօրէ , մայր
ի դստերբ՝ և դուստր ի մօրէ , սկեսուր ի
54 հարանէ՝ և հարան ի սկեսրէ խաւմէ : * Ասաց
և ցժողովուրդն . յորժամ տեսանիցէք ամպ
ծագեալ յարեւմտից , իսկոյն ասէք թէ անձ-
55 րեւ գայ , և լինի այնպէս . * և յորժամ հա-
րաւ շնչեալ , ասէք թէ խորշակ լինի , և լինի

այնպէս : *Կեղծաւորք , ղերեսս երկնի և 56
երկրի դիտէք փորձել . իսկ ղժամանակս զայս
զնաւրդ ոչ փորձէք : *Ընդէր և յանձանց իսկ 57
ոչ ընարէք զարժանն : *Գործաւ երթայցես 58
ընդ ոսոխի քումմ առ իշխան , ՚ի ճանապարհի
տուր զհաշիւն զերծանել ՚ի նմանէ . զի դու-
ցէ քարշիցէ զքեզ առ դատաւորն , և դա-
տաւորն մատնիցէ դահճի , և դահիճն ար-
կանիցէ ՚ի բանտ : *Ասեմ քեզ , ոչ ելանի- 59
ցես անտի՝ մինչեւ հատուցանիցես զյետին
բնիոնն :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ .

Եկին ոմանք ՚ի նմին ժամանակի , և պատ- 1
մեցին նմա վասն գալիլեացւոցն , որոց զա-
րիւնն պիղատոս խառնեաց ընդ զոհսն նոցա :
*Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա . Համարիք 2
եթէ այն գալիլեացի՛ք եղեն մեղաւորք քան
զամենայն գալիլեացիս , զի զայնպիսի անցս
կրեցին . *ոչ . ասեմ ձեզ , այլ եթէ ոչ ապաշ- 3
խարիցէք , ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք :
*Կամ նո՛ք ուԹուտասանքն՝ յորոց վերայ 4
աշտարակն անկաւ ՚ի սելովամ և սպան զնո-
սա , համարիք եթէ նո՛ք պարտապանք ե-
ղեն քան զամենայն մարդիկ որ բնակեալ
են յերուսաղէմ . *ոչ . ասե ձեզ , այլ ե- 5
թէ ոչ ապաշխարիցէք , ամենեքեան նոյնպէս
կորնչիջիք : *Ասաց և զառակս զայս . Թզե- 6
նի մի էր ուրումն անկեալ յայգւոջ իւրում ,

և եկն խնդրել պտուղ ՚ի նմանէ՝ և ոչ ե-
7 գիտ : *Ասէ ցայգեգործն . ահա երիք ամք
են յորմէ հետէ դամ խնդրել պտուղ ՚ի
թզենւոջդ՝ և ոչ դտանեմ՝ արդ կարեա ըզ-
8 դա , ընդէր և զերկիրդ խափանէ : *Նա պա-
տասխանի ետ և ասէ . տէր , Թող զդա յայս
ամ ևս , մինչեւ չուրջ զդովաւ բրեցից և
9 արկից աղբ , *Թերեւս արասցէ պտուղ . ա-
պա Թէ ոչ՝ յամէ ևս հատցես զդա :
10 *Եւ ուսուցանէր ՚ի միում ժողովրդեան- ԵՆ
11 ցացն ՚ի շաբաթս . *և ահա կին մի զոր ու-
նէր ոգի հիւանդութեան ամս ուԹուտասան ,
և էր կաթկամեալ , և ոչ կարէր ամենեւին
12 ՚ի վեր հայել : *Եւ տեսեալ զնա յիսուսի՝
կոչեաց առ ինքն և ասէ ցնա . կին դու ,
արձակեալ ես ՚ի հիւանդութենէ քումմէ .
13 *և եդ ՚ի վերայ նորա ձեռն , և առ ժա-
մայն ուղղեցաւ , և փառաւոր առնէր զաստ-
14 ուած : *Պատասխանի ետ ժողովրդապետն
ցասուցեալ , Թէ ընդէր ՚ի շաբաթու բժըշ-
կեաց յիսուս . և ասէ ցժողովուրդն . վեց
օր է յորս արժան է գործել , յայնս եկայք
բժշկեցարուք , և մի յաւուր շաբաթու :
15 *Պատասխանի ետ նմա տէր և ասէ . կեղ-
ծաւորք . իւրաքանչիւրդ ՚ի ձէնջ ՚ի շաբա-
թու ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ՚ի մսրոյ ,
16 և տանի տայ ջուր . *իսկ այս դուստր աբ-
րահամու էր զոր կապեալ սատանայ՝ ահա
ւաղիկ ուԹուտասան ամ , ոչ էր արժան ար-
17 ձակել ՚ի կապանաց անտի ՚ի շաբաթու : *Եւ

զայս իբրեւ ասաց , յամօթ լինէին ամենեքին որ հակառակն կային նմա . և ամենայն ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամենայն փառաւորութեանցն՝ որ գործէին ի նմանէ :
* Եւ ասէր . ումի՞ նման է արքայութիւն աստուծոյ , և որո՞ւմ նմանութեան նմանեցուցից զնա . * նման է հատոյ մանանխոյ , զոր առեալ մարդոյ՝ արկ ի պարտէզ իւր . աճեաց և եղեւ ծառ , և թռչունք երկնից բնակեալ էին յոտոց նորա : * Եւ դարձեալ ասէ . ումի՞ նմանեցուցից զարքայութիւն աստուծոյ . * նման է խմորոյ , զոր առեալ կին նոչ թագոյց յալեր երից գրուանց՝ մինչեւ խմորեցաւ ամենայն :

ԵՋ * Եւ չրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս , ուսուցանէր . և ճանապարհ արարեալ յերուսաղէմ , * ասէ ոմն ցնա . տէր , եթէ սակաւք իցեն , որ ապրիլոց իցեն : Եւ նա ասէ ցնոսա . * չանացարուք մտանել ընդ դուռն նեղ . ասեմ ձեզ , զի բազումք լինդրեսցեն մտանել՝ և ոչ կարասցեն : * Ցորմէ հետէ մտցէ տանուտէրն և փակեսցէ զդուռնն , և սկսանիջիք կալ արտաքոյ և բախել զդուռնն , և ասել . տէր տէր , բաց մեզ . և պատասխանի առեալ ասիցէ ձեզ . ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք : * Յայնժամ սկսանիջիք ասել . կերաք առաջի քո և արբաք , և ի հրապարակս մեր ուսուցեր : * Եւ ասիցէ . ասեմ ձեզ , ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք . ի բաց կացէք յինէն ամենայն չարագործք անիրա-

28 ւութեան : * Անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց , յորժամ տեսանիցէք զաբրահամ և զիսահակ և զյակովբ՝ և զամենայն մարգարէս յարքայութեան աստուծոյ , և զձեզ հա-
29 նեալ արտաքս : * Եւ եկեսցեն յարեւելից և յարեւմտից և ի հիւսիսոյ և ի հարաւոյ , և բազմեսցին յարքայութեան աստուծոյ :
30 * Եւ ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք , և իցեն առաջինք՝ որ եղիցին յե-
31 տինք : * Ի նմին աւուր մատեան ոմանք փարիսեցիք և ասեն ցնա . ել և գնա աստի ,
32 զի հերովդէս կամի սպանանել զքեզ : * Եւ ասէ ցնոսա , երթայք ասացէք աղուեսուն այնմիկ . ահաւասիկ հանեմ դեւս և բժշկութիւնս կատարեմ այսօր և վաղիւ , և յե-
33 րիր աւուր կատարիմ : * Բայց պարտ է այսօր և վաղիւ և ի միւսում աւուր գնալ . զի ոչ է մարթ մարգարէի կորնչել արտաքոյ քան
34 զերուսաղէմ : * Երուսաղէմ , երուսաղէմ , որ կոտորեիր զմարգարէս , և քարկոծ առնէիր զառաքեալսն առ քեզ . քանի՛ցս անդամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո , որպէս հաւ զձագս իւր ընդ թեւովք , և ոչ կամեցա-
35 րուք . * ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր : Բայց ասեմ ձեզ , եթէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս , մինչեւ ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յանունն տեառն :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ԵՎ եղեւ ՚ի մտանելն նորա ՚ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ՚ի շաբաթու ուտել հաց, և նոքա սպասէին նմա։ * Եւ ահա այր ումն էր անդ ջրդողեալ առաջի նորա։ * Պատասխանի ետ յիսուս և ասէ օրինաւորսն և ֆարիսեցիս, եթէ արժան իցէ ՚ի շաբաթու բժշկել։ * Եւ նոքա լուռ եղեն։ Եւ բռնեն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա և արձակեաց։ * Եւ ասէ ցնոսա. որդի ուրուք ՚ի ձէնջ էշ կամ եզն անկանիցի ՚ի ջրհոր, և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու։ * Եւ ոչ կարացին տալ նմա պատասխանի առ այն։ * Ասաց և առ կոչնականսն առակ մի, հայեցեալ եթէ զիարդ բարձրնաւիր լինէին, ասէ ցնոսա. * յորժամ կոչիցէ ոք զքեզ ՚ի հարսանիս կամ ՚ի կոչունս, մի բազմիցիս յառաջին բարձին, գուցէ պատուականագոյն եւս քան զքեզ իցէ կոչեցեալն ՚ի նմանէ. * և եկեալ որ ըզքեզն և զնա կոչեաց՝ ասիցէ ցքեզ. տուր սմա տեղի. և ապա սկսանիցիս ամօթով ըզյետին տեղին առնել։ * Այլ յորժամ կոչիցիս, երթիցիր բազմիցիր ՚ի յետին տեղւոջ, զի յորժամ գայցէ որ կոչեացն զքեզ՝ ասիցէ քեզ. բարեկամ ՚ի վեր մատիր. յայնժամ եղիցին քեզ փառք առաջի բարձակացեալ քոց։ * Զի ամենայն որ բարձրացու-

ցանէ զանձն, խոնարհեսցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն, բարձրասցի։ * Ասէ և ցկոչնատէրն. յորժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս, մի կոչեր զբարեկամս քո, և մի զեղբարս քո, և մի զազգականս քո, և մի զդրացիս քո, և մի զմեծամեծս. զի մի և նոքա փոխարէն կոչեսցեն զքեզ. և լինիցի քեզ հատուցումն։ * Այլ յորժամ առնիցես ընդունելութիւն, կոչեա զաղքատս և զխեղս, և զկաղս և զկոյրս. * և երանելի լինիցիս, զի ոչ ունին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ. և հատուսցի քեզ փոխարէն ՚ի յարուցանելն արդարոց։ * Իբրեւ լուաւ զայս ումն ՚ի բազմականացն՝ ասէ ցնա. երանի որ կերիցէ ճաշ յարքայութեան աստուծոյ։ * Եւ նա ասէ. այր ումն գործեաց ընթրիս, և հրաւիրեաց զբազումս։ * Եւ առաքեաց զծառայ իւր ՚ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալսն՝ թէ եկայք, զի ահաւասիկ պատրաստ է ամեննայն ինչ։ * Եւ սկսան մի ըստ միոջէ ամենեքեան հրաժարել։ Առաջինն ասէ. ագարակ գնեցի, և հարկ է ելանել տեսանել զնա. աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ։ * Եւ միւսն ասէ. լուծս հինգ եզանց գնեցի, և երթամ փորձել զնոսա, աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ։ * Եւ միւսն ասէ. կին ածի, և վասն այնորիկ ոչ կարեմ գալ։ * Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց զայն տեառն իւրում։ Յայնժամ բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծառայն իւր. ել վաղվա-

զակի ՚ի հրապարակս և ՚ի փողոցս քաղաքիդ ,
և զաղքատս և զխեղս և զկաղս և զկոյրս
մոյծ այսր : * Եւ ասէ Ծառայն . տէր , եղեւ 22
զոր հրամայեցեր , և կայ եւս տեղի : * Եւ 23
ասէ տէրն ցծառայն . ել ՚ի ճանապարհս և
՚ի ցանկս , և արա այսր մտանել՝ զի լցցի
տունս իմ . * ասեմ ձեզ , զի ոչ ոք յայնց 24
կոչեցելոց ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց ,
* Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք 25
բազումք . դարձաւ և ասէ ցնոսա . * եթէ 26
ոք գայ առ իս , և ոչ ատեայ զհայր իւր և
զմայր և զկին և զորդիս և զեղբարս և զք-
քոյր , նա և զանձն եւս իւր , ոչ կարէ իմ
աշակերտ լինել : * Ձի որ ոչ բառնայ զխաչ 27
իւր և գայ զկնի իմ , ոչ կարէ իմ աշակերտ
լինել : * Ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ կամիցի չինել աշ- 28
տարակ , և ոչ նախ նստեալ համարիցի ըզ-
ծախսն՝ եթէ ունիցի բաւական ՚ի կատա-
րումն , * զի գուցէ իբրեւ արկանիցէ հիմն 29
և ոչ կարիցէ կատարել , ամենեքին որ տե-
սանիցեն՝ սկսանիցին ծաղր առնել ընդ , * և 30
ասել՝ թէ այս այր սկսաւ չինել , և ոչ կա-
րաց կատարել : * կամ որ թագաւոր երթ- 31
թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում թա-
գաւորի , և ոչ նստեալ նախ խորհիցի , եթէ
կարող իցէ տասն հազարաւ՝ դիմել ունել զայ-
նորիկ՝ որ գայցէ ՚ի վերայ նորա քսան հա-
զարաւ . * ապա թէ ոչ՝ մինչդեռ հեռագոյն 32
իցէ , հրեշտակութիւն առաքեալ՝ աղաչեա-
ցէ ՚ի խաղաղութիւն : * Արդ այսպէս ամե- 33

նայն ոք ՚ի ձէնջ՝ որ ոչ հրաժարեսցէ յամե-
նայն ընչից իւրոց , ոչ կարէ իմ աշակերտ 34
լինել : * Բարւոք է աղ . ապա թէ աղն ան- 35
համեցի , ՚ի՞ւ համեմեսցի . * ոչ յերկիր և ոչ
յաղբ է պիտանացու , այլ ընկենուլ զնա
արտաքս . ով ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ·

Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մաքսա- 1
ւորք և մեղաւորք՝ լսել ՚ի նմանէ : * Տրտընջէին փարիսեցիքն և դպիրք և ասէին . ընդ- 2
դէմ սա զմեղաւորս ընդունի , և ուտէ ընդ
նոսա : * Ասաց առ նոսա զառակս զայս : 3
Ո՞վ ոք իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր 4
ոչխար , և կորուսանիցէ մի ՚ի նոցանէ , oչ
թողուցու զիննսուն և զինն յանապատի , և
երթայցէ զկետ կորուսելոյն՝ մինչեւ գտա-
նիցէ զնա . * և իբրեւ գտանէ , դնէ զնա ՚ի 5
վերայ ուսոց իւրոց խնդալով , * և երթայ ՚ի 6
տուն , կոչէ զբարեկամս և զդրացիս , և ա-
սէ ցնոսա . ուրախ եղերուք ընդ իս , զի գտի
զչխարս իմ զկորուսեալ : * Ասեմ ձեզ , զի 7
այսպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ
մեղաւորի որ ապաշխարիցէ , քան վասն հնն-
սունն և հինն արդարոյ՝ որոց չիցէ պիտոյ ա-
պաշխարութիւն : * Կամ ո՞վ իցէ կին , որոյ 8
իցեն դրամք տասն , և եթէ կորուսանիցէ
դրամ մի , oչ լուցանէ ճրագ , և ածիցէ
աւեր ՚ի տան , և խնդրիցէ սաէպ մինչեւ

գտանիցէ , * և իբրեւ գտանէ , կոչէ զբա- 9
րեկամս և զդրացիս և ասէ . ուրախ լերուք
ընդ իս , զի գտի զդրաքմն իմ զոր կորուսի :
* Ա.յնպէս ասեմ ձեզ , ուրախութիւն եղիցի 10
առաջի հրեշտակաց աստուծոյ ՚ի վերայ միոյ
մեղաւորի որ ապաշխարիցէ : * Եւ ասէ . առն 11
միոջ էին երկու որդիք . * ասէ կրտսերն ՚ի 12
նոցանէ ցհայրն . հայր , տուր ինձ բաժին ,
որ անկանի յընչից : Եւ նա բաժանեաց նո-
ցա զկեանսն : * Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ 13
ժողովեալ զամենայն կրտսերոյ որդւոյն՝ գը-
նաց յաշխարհ հեռի . և անդ վատնեաց զինչս
իւր , զի կեայր անառակութեամբ : * Եւ իբ- 14
րեւ սպառեաց զամենայն , եղեւ սով սաս-
տիկ յաշխարհին յայնմիկ . և սկսաւ ինքն
չքաւորել . * և գնացեալ յարեցաւ ՚ի մի ոմն 15
՚ի քաղաքացւոց աշխարհին այնորիկ , և յը-
ղեաց զնա յագարակ իւր արածել խոզս .
* և ցանկայր լնուլ զորովայն իւր յեղջերէն 16
զոր խոզքն ուտէին , և ոչ ոք տայր նմա :
* Եւ եկեալ ՚ի միտս իւր՝ ասէ . քանի՞ վարձ- 17
կանք հօրն ՚ի տան հոր լինին հացակից , և
ես աստ սովամահ կորնչիմ . * յարուցեալ 18
գնացից առ հայր իմ , և ասացից ցնա . հայր ,
մեղայ յերկինս և առաջի քո , * և ոչ եւս 19
եմ արժանի կոչել որդի քո , արա զիս իբ-
րեւ զմի ՚ի վարձկանաց քոց : * Եւ յարու- 20
ցեալ եկն առ հայր իւր : Եւ մինչդեռ հե-
ռագոյն էր , եռաս զնա հայրն՝ և գթացաւ ,
յարեաւ և ընթացաւ ընդ առաջ . անկաւ

զպարանոցսն նորա , և համբուրեաց զնա :
21 * Եւ ասէ ցնա որդին . հայր , մեղայ յերկինս
և առաջի քո . ոչ եւս եմ արժանի կոչել
22 որդի քո : * Ասէ հայրն ցծառայսն իւր . վաղ-
վաղակի հանէք զպատմուճանն առաջինն , և
ագուցէք նմա . և տուք զմատանին ՚ի ձեռն
23 նորա և կօշիկս յոտս նորա . * և ածէք զերդն
պարարակ՝ զենէք , կերիցուք և ուրախ լի-
24 ցուք . * զի այս որդի իմ մեռեալ էր՝ և ե-
կեաց , կորուսեալ էր՝ և գտաւ . և սկսան
25 ուրախ լինել : * Եւ էր երէց որդին նորա
յագարակի . և մինչդեռ դայր և մերձ եղեւ
՚ի տունն , լուաւ ձայն երգոցն և զպարուց .
26 և կոչեցեալ առ ինքն զմի ՚ի ծառայիցն՝
27 հարցանէր թէ զինչ իցէ այն : * Եւ նա ասէ
ցնա . զի եղբայր քո եկեալ է , և եղեն հայր
քո զերդն պարարակ , զի ողջամբ ընկալաւ
28 զնա : * Բարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել :
Եւ հայրն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա :
29 * Պատասխանի ետ և ասէ ցհայրն . այս քա-
նի՛ ամք են՝ զի ծառայեմ քեզ , և երբէք
զպատուիրանաւ քով ոչ անցի . ուլ մի եր-
բէք ոչ ետուր ինձ՝ զի՛ուրախ եղէց ընդ բա-
30 րեկամս իմ . * յորժամ եկն որդիդ քո՝ այդ
որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռնիկս , զներ
31 դմա զերդն պարարակ : * Եւ ասէ ցնա . որ-
դեակ , դու հանապազ ընդ իս ես , և ամե-
32 նայն որ լինի իմ է՝ քո է . * այլ ուրախ լինել
և՛խնդալ պարտ էր , զի եղբայր քո այս մե-
ռեալ էր՝ և եկեաց , կորուսեալ՝ և գտաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ԶԹ Եւ ասէ առ աշակերտան՝ այր մի էր մե- 1
ծատուն, որոյ էր անտես. և եղեւ զնմանէ
ամբաստանութիւն՝ որպէս թէ վատնիցէ զին-
չս նորա։ *Կոչեաց և ասէ ցնա. զի՞նչ է 2
այս զոր լսեմն զքէն. տուր զհամար անտե-
սութեան քո, զի ոչ եւս կարես լինել տըն-
տես։ *Ասէ ընդ միտս իւր անտեսն. զինչ 3
գործեցից, զի տէր իմ հանէ զանտեսու-
թիւնս. գործել ոչ կարեմ, մուրանալ ա-
մաչեմ. *գիտեմ զինչ արարից, զի յորժամ 4
՚ի բաց վինիցիմ ՚ի անտեսութենէս՝ ընկալցին
զիս ՚ի տունս իւրեանց։ *Եւ կոչեցեալ առ 5
ինքն զմի զոք ՚ի պարտապանաց տեառն
իւրոյ, ասէ ցառաջինն. քանի՞ ինչ պարտիս
տեառն իմում։ *Եւ նա ասէ. հարիւր մար 6
ձիթոյ. ասէ ցնա. կա զգիր քո, և նիստ դը-
րեա վաղվաղակի յիսուն։ *Դարձեալ ասէ 7
ցմիւսն. դու քանի՞ ինչ պարտիս։ Եւ նա ա-
սէ. հարիւր ՚քոռ ցորենոյ։ Եւ ասէ ցնա.
կա զգիր քո, և նիստ գրեա ութսուն։ *Եւ 8
գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան,
զի խնամոտութեամբ արար. զի որդիք աշ-
խարհիս այսորիկ խնամոտագոյնք են քան
զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց։ *Եւ ես ձեզ 9
ասեմ. արարէք ձեզ բարեկամս ՚ի մամոնայէ
անիրաւութեան. զի յորժամ պակասիցէ այն,
ընկալցի զձեզ ՚ի յարկան յաւիտենականս։

10 *Որ ՚ի փոքուն հաւատարիմ է, և ՚ի բազումին
հաւատարիմ է. և որ ՚ի փոքուն անիրաւ,
11 և ՚ի բազմին անիրաւ է։ *Իսկ արդ եթէ
յանիրաւ մամոնային չեղէք հաւատարիմք,
12 զճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւատասցէ։ *Եւ եթէ
յօտարին չեղէք հաւատարիմք, զձերն ո՞
13 տացէ ձեզ։ *Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց
ծառայել. զի եթէ զմին ատիցէ, զմիւսն սի-
րիցէ. կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհա-
մարհիցէ. ոչ կարէք աստուածոյ ծառայել և
14 մամոնայի։ *Իբրեւ լսէին զայս ամենայն փա-
րիսեցիքն, զանդի արծաթասէրք էին, ան-
15 գոանէին զնա։ *Եւ ասէ ցնոսա. դուք ար-
դարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան,
սակայն աստուած դիտէ զսիրտս ձեր. զի
որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է ա-
16 ռաջի աստուծոյ։ *Օրէնքն և մարգարէք
մինչեւ ցյովհաննէս. յայնմ հետէ արքա-
յութիւն աստուծոյ աւետարանի, և ամե-
17 նայն ոք զնա բռնաբարէ։ *Դիւրին իցէ երկ-
նից և երկրի անցանել, քան յօրինացն միոյ
18 նշանախոսեցի անկանել։ *Ամենայն որ արձա-
կէ զկին իւր և առնէ այլ՝ շնայ, և որ զար-
19 ձակեալն առնէ՝ շնայ։ *Այր ոմն էր մեծա-
տուն, և ագանէր բեհեզս և ծիրանիս, և
20 ուրախ լինէր հանապազ առատապէս։ *Եւ
աղքատ ոմն անուն ղազարոս՝ անկեալ դնէր
21 առ դրան նորա վիրաւորեալ. *և ցանկայր
յագել ՚ի փշրանացն՝ որ անկանէին ՚ի սեղանոյ
մեծատանն. այլ և շունք եւս գային, և լի-

զուին զվէրս նորա : * Եղեւ մեռանել աղքա- 22
ատին , և տանել հրեշտակացն զնա ՚ի գոգ
աբրահամու . մեռաւ և մեծատունն և թա-
ղեցաւ : * Եւ ՚ի դժոխեան ամբարձ զաչս իւր 23
մինչ ՚ի տանջանսն էր , եւտես զաբրահամ ՚ի
հեռաստանէ , և զղազարոս ՚ի գոգ նորա
հանգուցեալ : * Եւ նա աղաղակեաց և ասէ . 24
հայր աբրահամ , ողորմեայ ինձ , և առաքեա
զղազարոս , զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ՚ի
ջուր , և զովացուսցէ զլեզու իմ , զի պապա-
կիմ ՚ի տապոյ սոսի : * Եւ ասէ ցնա աբրա- 25
համ . որդեակ , յիշեա զի ընկալար անդէն
զբարիս քո ՚ի կեանսն քումմ , և զաղազարոս նոյն-
պէս զչարչարանսն . արդ սա սոսա միխիթարի ,
և դու այդր պապակիս . * և ՚ի վերայ այսր 26
ամենայնի՝ վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ .
եթէ կամիցին սոսի առ ձեզ անցանել՝ ոչ
կարեն , և ոչ այսի ոք առ մեզ անցանել :
* Եւ ասէ . արդ աղաչեմ զքեզ , հայր , զի 27
առաքեսցես զդա ՚ի տուն հօր իմոյ . * ևն 28
իմ անդ եղբարք հինգ , որպէս զի տացէ նո-
ցա վկայութիւն , զի մի և նոքա գայցեն յայս
տեղի տանջանացս : * Եւ ասէ աբրահամ . ունին 29
զմովսէս և զմարգարէսն , նոցա լուիցեն : * Եւ 30
նա ասէ . ոչ , հայր աբրահամ , բայց թէ ՚ի
մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա , և ապաշխա-
րիցեն : * Եւ ասէ ցնա . եթէ մովսէսի և մար- 31
գարէիցն ոչ լսեն , և ոչ թէ ՚ի մեռելոց ոք
յառնիցէ՝ հաւանեսցին :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Ասաց և առ աշակերտսն իւր . ոչ է մարթ զգ
չգալ գայթագղութեան . բայց վայ այնմիկ
2 ընդ որոյ ձեռն գայցէ : * լաւ էր նմա թէ վէմ
երկնաքար կախէր զպարանոցն նորա՝ և
անկանէր ՚ի ծով , քան թէ գայթագղեցու-
ցանիցէ զմի ոք ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ :
3 * Զգոյշ կացէք անձանց . եթէ մեղիցէ եղբայր
քո , սաստեա նմա , և եթէ ապաշխարիցէ ,
4 թող նմա : * և եթէ եօթն անգամ՝ մեղիցէ
քեզ , և եօթն անգամ դարձցի ՚ի քեզ և
5 ասիցէ՝ ապաշխարեմ՝ թողցես նմա : * Եւ ա-
սեն առաքեալքն տեառն . յաւել մեզ հա-
6 ւատս : * Եւ ասէ տէր . եթէ ունիցէք հա-
ւատս քան զհատ մանանեխոյ , և ասիցէք
թթենւոյս այսմիկ . խլեաց և անկեաց ՚ի ծո-
7 վս , և հնազանդեսցի ձեզ : * Իսկ ո՞վ ոք
՚ի ձէնջ , որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ
հովիւ , որ իբրեւ մտանիցէ յագարակէ՝ ա-
սիցէ ցնա վաղվաղակի , թէ անց բազմեաց .
8 * այլ ոչ ասիցէ ցնա , թէ պատրաստեա զինչ
ընթրելոց իցեմ , և գօտի ածեալ պաշտեա
զիս՝ մինչեւ կերայց և արբից , և ապա կե-
9 րիցես և արբցես դու . * միթէ չնորհ ինչ
ունիցի ծառային այնմիկ , զի արար զամե-
10 նայն հրամանսն : * Նոյնպէս և դուք յորժամ
առնիցէք զամենայն հրամայեալսն ձեզ , ա-
սասջիք՝ թէ ծառայք անպիտանք եմք , զոր

պարտէաքն առնել՝ արարաք։ * Եւ եղեւ՝ 11
մինչեւ երթայր նա յերուսաղէմ, և ինքն
անցանէր ընդ մէջ սամարեայ և գալիլեայ-
ւոց։ * Եւ մինչդեռ մտանէր ՚ի գեօղ ուրե- 12
մին, պատահեցան նմա տասն այր բորոտ,
որք կացին ՚ի հեռաստանէ, * բարձին ձայնս 13
և ասեն. Յիսուս վարդապետ, ողորմեայ
մեզ։ * Եւ երբեմն տեսս զնոսա, ասէ ցնոսա. 14
երթայք ցուցէք զանձինս քահանայիցն։ Եւ
եղեւ երբեմն գնացին, առժամայն սրբեցան։
* Մի ոմն ՚ի նոցանէ երբեմն տեսս՝ եթէ բը- 15
ժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն՝ ՚ի ձայն մեծ
փառաւոր առնէր զաստուած. * անկաւ ՚ի 16
վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս նորա, և դո-
հանայր ՚ղնմանէ. և ինքն էր սամարացի։
* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. ոչ տասն 17
սոքա սրբեցան, իսկ արդ իննունքն ո՞ւր են.
* գի ոչ գտան դառնալ տալ փառս աստուծոյ, 18
քայց միայն այլազգիս այս։ * Եւ ասէ ցնա. 19
արի դնա, զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ։
* Իբրեւ հարցաւ ՚ի փարիսեցւոցն՝ եթէ 20
ե՞րբ գայցէ արքայութիւն աստուծոյ. պա-
տասխանի ետ նոցա և ասէ. ոչ գայ արքա-
յութիւն աստուծոյ խորանօք. * և չասիցեն, 21
թէ ահաւասիկ աստ է՝ կամ անդ. զի ահա
արքայութիւն աստուծոյ ՚ի ներքս ՚ի ձեզ է։
* Ասաց և առ աշակերտսն. եկեսցեն աւուրք 22
յանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մարդ-
ոյ տեսանել՝ և ոչ տեսանիցէք. * Եւ եթէ 23
ասիցեն ձեզ, եթէ ահաւասիկ է՝ կամ անդ,

24 մի երթայցէք զհետ։ * Զի որպէս փայլակն
փայլատակեալ ՚ի ներքոյ երկնից՝ ընդ երկ-
նիւք ծագիցէ, նոյնպէս և որդի մարդոյ յա-
25 ւուրն իւրում։ * Քայց նախ պարտ է նմա
բազումս չարչարել և խոտել յազգէս յայս-
26 մանէ։ * Եւ որպէս եղեւ յաւուրսն Նոյի, նոյն-
27 պէս եղիցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ. * ու-
տէին, ըմպէին, կանայս առնէին, և արանց
լինէին մինչեւ յօրն յորում եմուտ Նոյ ՚ի տա-
պանն, և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս զամենե-
28 սին։ * Նոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն Ղովտայ
եղեւ. ուտէին ըմպէին, գնէին վաճառէին,
29 տնկէին չինէին. * և յորում աւուր ել Ղով-
տ ՚ի սոդոմայ, տեղաց հուր և ծծումբ յերկնից
30 և կորոյս զամենեսեան. * ըստ նմին օրինակի ե-
ղիցի և յաւուրն՝ յորում որդի մարդոյ յայտ-
31 նելոց է։ * Քայմ աւուր որ լիցէ ՚ի տանէս՝
և կարասի իւր ՚ի տան, մի ինչ առնուլ զայն.
և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի դարձցի յետս։
32 * Ցիշեցէք զկինն Ղովտայ։ * Որ խնդրիցէ զանձն
33 իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա. և որ կո-
34 րուսցէ, ապրեցուսցէ զնա։ * Ասեմ ձեզ.
յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու ՚ի մի մահի-
35 ճի, մին առցի՝ և միւսն թողցի. * և երեք
եղիցին երկու աղալ ՚ի միասին, մին առցի՝ և
36 միւսն թողցի. և եթէ իցեն երկու յանդի,
37 մին առցի՝ և միւսն թողցի։ * Պատասխանի
ետուն և ասեն ցնա. յո՞ տէր։ * Եւ նա ասէ
ցնոսա. ուր մարմին է, անդր և արծուիք
ժողովեսցին։

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

ՁԲ Ա.ած և առակ մի նոցա՝ առ այն թէ 1
պարտ է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս
և մի ձանձրանալ. * ասէ. գտաւաւոր մի 2
էր ի քաղաքի ուրեմն, յաստուածոյ ոչ եր-
կնչէր, և ի մարդկանէ ոչ ամաչէր: * Եւ 3
այրի մի էր ի նմին քաղաքի, գայր առ նա
և ասէր. դատ արա ինձ յոսոխէ իմմէ: * Եւ 4
ոչ կամէր ի ըաղուամ ժամանակս: Ըետ այ-
նորիկ ասէ ի մտի իւրում, եթէ և յաստու-
ծոյ ոչ երկնչիմ, և ի մարդկանէ ոչ ամա-
չիմ, * զոնէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այր- 5
ւոյն արարիչ նմա դատ, զի մի խոպառ ե-
կեալ թախանձիցէ զիս: * Եւ ասէ տէր. 6
լուարուք զինչ գտաւաւորն անիրաւութեան
ասէր. * իսկ աստուած ոչ առնիցէ վրէժ- 7
խընդրութիւն ծառայից իւրոց, որ աղաղա-
կեն առ նա ի տուէ և ի գիշերի. և երկայ-
նամիտ միայն լինիցի առ նոսա. * այո, ասեմ 8
ձեզ, զի արասցէ վրէժխընդրութիւն նոցա
վաղվաղակի. իսկ որդի մարդոյ եկեալ գտա-
նիցէ արդեօք հաւատս յերկրի: * Ասաց և 9
առ ոմանս զանձամբեսս յանձինս թէ ար-
դարք իցեն և խոտիցեն զբազումս, զառակս
զայս: * Երկու եկին ի տաճարն կալ 10
յաղօթս, մին փարիսեցի և միւսն մաքսա-
ւոր: * Փարիսեցին կայր մեկուսի և զայս ա- 11
ռանձինն աղօթս մատուցանէր. աստուած

իմ, գոհանամ զքէն, զի ոչ եմ իբրեւ զայլս
ի մարդկանէ՝ զյափշտակողս և զանիրաւս և 12
զշնաս, կամ իբրեւ զայս մաքսաւոր. * այլ
պահեմ երկիցս ի շաբաթի. և տամ տասա- 13
նորդս յամենայն ապացուածոյ իմոց: * Եւ
մաքսաւորն կայր մեկուսի, և ոչ կամէր և
ոչ զաչս ընդ երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր
զկուրծս իւր և ասէր. աստուած, քաւեա 14
զիս զմեղաւորս: * Ասեմ ձեզ. էջ սա ար-
դարացեալ ի տուն իւր քան զնա: Զի ամե-
նայն որ բարձրացուցանէ զանձն իւր, խո-
նարհեսցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն,
բարձրասցի:
* Ատուցանէին առ նա և մանկտի՝ զի զՁ 15
մերձենայցէ ի նոսա. իբրեւ տեսին աշա-
կերտքն՝ սաստէին նոցա: * Իսկ Յիսուս կո- 16
չեցեալ զնոսա առ ինքն ասէ. թոյլ տուք
մանկտւոյդ գալ առ իս, և մի արգելուք ըզ-
դոսա, զի այդպիսեացդ է արքայութիւն
աստուծոյ: Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ ըն- 17
դունիցի զարքայութիւնն աստուծոյ իբրեւ ըզ-
մանուկ, ոչ մտցէ ի նա: * Եւ հարց զնա 18
ոմն իշխան և ասէ. վարդապետ բարի, զի՞նչ
գործեցից զի զկեանսն յաւիտենական ժա-
ռանգեցից: * Ասէ ցնա Յիսուս. զի՞ ասես 19
զիս բարի. չիք ոք բարի՝ բայց մի աստուած:
* Զպատուիրանս գիտես. մի՛ շնար, մի՛ գո- 20
ղանար, մի՛ սուտ վկայեր, պատուեա զհայր
քո և զմայր: * Եւ նա ասէ. զայդ ամենայն 21
պահեցի ի մանկութենէ իմմէ: * Իբրեւ լ- 22

ւաւ զայն յիսուս՝ ասէ ցնա . միւս եւս պա-
կաս է քեզ . զամենայն ինչ զոր ունիս՝ վա-
ճառեա և տուր աղքատաց , և ունիցիս գան-
ձս յերկինս . և եկ զկնի իմ : * Նա իբրեւ 23
լուաւ զայս՝ տրտմեցաւ , քանզի էր մեծա-
տուն յոյժ : * Իբրեւ եահես զնա յիսուս տրըտ- 24
մեալ , ասէ . որպէս դժուարաւ որ ինչս ունի-
ցին՝ մտանիցեն յարքայութիւն աստուծոյ :
* Դիւրագոյն իցէ մալխոյ ընդ ծակ ասղան 25
անցանել , քան մեծատան յարքայութիւն
աստուծոյ մտանել : * Եւ որ լուանն՝ ասէին . 26
և ո՞ կարիցէ ապրիլ : * Եւ նա ասէ . անհնա- 27
րին բան առ՝ ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յաս-
տուծոյ : * Եւ ասէ պետրոս . ահաւասիկ մեք 28
թողաք զամենայն ինչ զմեր , և եկաք զկնի
քո : * Եւ նա ասէ ցնոսա . ամէն ասեմ ձեզ , 29
եթէ ոչ ոք է որ եթող զտուն կամ զծնողս
կամ զեղբարս կամ զկին կամ զորդիս՝ վասն
արքայութեան աստուծոյ , * եթէ ոչ առնու- 30
ցու բազմապատիկ ՚ի ժամանակի յայսմիկ .
և յաշխարհին որ գալոցն է՝ զկեանսն յաւի-
տենականս ժառանգեսցէ : * Եւ առեալ զերե- 31
կոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցնոսա . ահա-
ւասիկ ելանեմք յերուսաղէմ , և կատարես-
ցին ամենայն գրեալքն մարգարէիւք վասն
որդւոյ մարդոյ . * զի մատնեսցի հեթանոսաց և 32
կատակեսցի , * և հարկանիցեն և սպանանիցեն 33
զնա , և յերիր աւուր յարիցէ : * Եւ նոքա ոչ 34
ինչ իմացան յայնցանէ , այլ էր բանն ծած-
կեալ ՚ի նոցանէ , և ոչ գիտէին զասացեալսն :

33 * Եւ եղեւ ՚ի մտանելն նորա յերիքով՝ զՁ
կոյր ումն նստեր առ ճանապարհսն մուրա-
34 ցիկ : * Իբրեւ լուաւ զանցանել ժողովրդեա-
35 նն՝ հարցանէր թէ զի՞նչ իցէ այն : * Եւ
պատմեցին նմա , թէ յիսուս նազովրեցի ան-
36 ցանէ : * Աղաղակեաց և ասէ . յիսուս որդի
37 դաւթի , ողորմեաց ինձ : * Եւ որ առաջին
երթային՝ սաստէին նմա զի լռեսցէ . և նա
եւս առաւել աղաղակէր . որդի դաւթի , ո-
40 ղորմեաց ինձ : * Ջուեղի առ յիսուս , և հր-
ամայեաց ածել զնա առ իւր . և իբրեւ
մերձ եղեւ առ նա , եհարց զնա և ասէ .
41 * զի՞նչ կամիս դու զի արարից քեզ : Եւ նա
ասէ . տէր , զի բացցին աչք իմ և տեսից :
42 * Եւ յիսուս ասէ ցնա . հայեաց , հաւատք
43 քո կեցուցին զքեզ : * Եւ առ ժամայն լե-
տես , և երթայր զհետ նորա և փառաւոր-
առնէր զաստուած . և ամենայն ժողովր-
դեանն տեսեալ՝ տայր օրհնութիւն աստու-
ծոյ :

Գ Լ Ո Ւ Խ ԺԹ .

1 Եւ մտեալ շրջէր ընդ երիքով : * Եւ ա-
2 հա այր մի անուն կոչեցեալ զաքէոս , և նա
3 էր մաքսապետ . և ինքն մեծատուն . * և
խնդրէր տեսանել՝ թէ ով իցէ յիսուս , և
ոչ կարէր ՚ի բազմութենէն , զի կարճ էր հա-
4 սակաւ . * և ընթացեալ յառաջս , ել ՚ի ժան-
տաթզենին զի տեսանիցէ զնա . քանզի ընդ-

այն իսկ անցանելոյ էր։ * Իբրեւ եկն ՚ի տեղին, 5
հայեցաւ ՚ի վեր յիսուս՝ եւ ասէ ցնա . զակ-
քէ , փութով էջ այսր , զի այսօր ՚ի տան քում
արժան է ինձ ագանիլ . * փութացաւ եւ էջ՝ 6
եւ ընկալաւ զնա ուրախութեամբ ։ * Իբրեւ 7
տեսին ամենեքեան , տրտնջէին եւ ասէին՝ թէ
առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել ։ * Եկն 8
եւկաց զակքէոս եւ ասէ տեառն . տէր . ահա
զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց . եւ եթէ
զոք զրկեցի , հատուցից չորեքկին ։ * Եւ ա- 9
սէ ցնա յիսուս . այսօր եղեւ փրկութիւն
տանս այսմիկ . քանզի եւ սա որդի աբրահա-
մու է ։ * Զի եկն որդի մարդոյ խնդրել եւ կե- 10
ցուցանել զկորուսեալն ։ * Եւ մինչդեռ նոքա 11
զայն լսէին , յաւել առակ մի եւ ասէ՝ վասն
մերձենալոյ նորա յերուսաղէմ, եւ համարե-
լոյ նոցա եթէ առժամայն յայտնելոց է ար-
քայութիւն աստուծոյ ։ * Ասէ . այր ոմն ազ- 12
նուական գնաց յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր
թագաւորութիւն եւ դառնալ ։ * Եւ կոչեաց 13
եւս զծառայս իւր՝ եւ ետ նոցա տասն մնաս , եւ
ասէ ցնոսա . յարգեցեք զայդ մինչեւ եկից ։
* Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա . առա- 14
քեցին հրեշտակս զկնի նորա եւ ասեն , թէ
ոչ կամիմք թագաւորել դմա ՚ի վերայ մեր ։
* Եւ եղեւ դառնալ նմա՝ առեալ զթագաւո- 15
րութիւնն . եւ կոչեալ զծառայսն՝ որոց ետուեալ
էր զարծաթն , զի գիտասցէ թէ ո զինչ շա-
հեցաւ ։ * Եկն առաջինն եւ ասէ . տէր , մնաման 16
քո տասն մնաս արար ։ * Եւ ասէ ցնա . աղ- 17

նիւ ծառայ եւ բարւոյ , զի ՚ի փոքուդ հաւա-
տարիմ եղեր , լինիր իշխանութիւնն ունել ՚ի
18 վերայ տասն քաղաքի ։ * Եկն երկրորդն եւ ա-
19 սէ . մնաման քո արար հինգ մնաս ։ * Ասէ եւ
ցնա . եւ դու լինիր ՚ի վերայ հինգ քաղա-
20 քաց ։ * Եկն միւսն եւ ասէ . տէր , ահա մի-
նաման քո զոր ունէի ծրարեալ ՚ի վարշամակի.
21 * երկնչէի ՚ի քէն , զի այր մի սաստիկ ես ,
բառնաս զոր ոչ եդիր , եւ հնձես զոր ոչ սեր-
22 մանեցեր ։ * Եւ ասէ ցնա . ՚ի բերանէ քումմէ
դատեցայց զքեզ ծառայ անհաւատ . դի-
տէիր թէ ես այր մի սաստիկ եմ՝ բառ-
նամ զոր ոչ եդի , եւ հնձեմ զոր ոչ սերմանե-
23 ցի . * եւ ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ ՚ի
սեղանաւորս , եւ եկեալ ես տոկոսաւօք պա-
24 հանջէի ։ * Եւ ասէ կացուցաւորաց . առէք ՚ի
նմանէ զմնան , եւ տարայք տուք այնմ՝ որ
25 ունիցի զտասն մնան ։ * Եւ ասեն ցնա .
26 տէր , ունի տասն մնաս ։ * Ասէմ ձեզ , եթէ
ամենայնի որ ունիցի , տացի . եւ յայնմանէ
որ ոչն ունիցի , եւ զոր ունիցին յարծցի ՚ի
27 նմանէ ։ * Բայց զթշնամիսն իմ զայնոսիկ որ
ոչն կամէին զիս թագաւորել ՚ի վերայ նո-
28 ցա , ածէք այսր՝ եւ սպանէք առաջի իմ։ * Եւ
իբրեւ զայս ասաց , գնաց յառաջ՝ ելանել
յերուսաղէմ։
29 * Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ ՚ի բեթփա-
գէ եւ ՚ի բեթանիա մօտ ՚ի լեառնն որ կոչի
ձիթենեաց , առաքեաց երկուս յաշակերտ-
30 ացն իւրոց եւ ասէ . * երթայք դուք ՚ի

գեօղն որ հանդիպ մեր կայ. յոր իբրեւ մը-
տանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ, յո-
րում ոք ՚ի մարդկանէ երբէք ոչ նստաւ.
լուծէք զնա և ածէք: * Եւ եթէ ոք հար- 31
ցանիցէ զձեզ՝ եթէ ընդէր լուծանէք, այս-
պէս ասասջիք ցնա, թէ տեառն իւրում պի-
տոյ է: * Իբրեւ չոգան որ առաքեցանն, գը- 32
տին որպէս ասացն ցնոսա. կայր յաւանակն:
* Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն, ասեն 33
տեարքն նորա ցնոսա. զի՞ լուծանէք զյա-
ւանակդ: * Եւ նոքա ասեն. տեառն իւրում 34
պիտոյ է: * Եւ ածին զնա առ յիսուս. և ար- 35
կին զնովաւ հանդերձս, և հեծուցին զյի-
սուս: * Եւ մինչդեռ երթայր, զհանդերձս 36
իւրեանց տարածանէին ճանապարհաւն: * Եւ 37
իբրեւ այն հինչ մերձ եղեւ ՚ի զառ ՚ի վայր
լերինն Ձիթենեաց, սկսաւ ամենայն բազմու-
թիւն աշակերտացն ուրախութեամբ օրհնել
զաստուած ՚ի ձայն մեծ վասն ամենայն եղե-
լոց զօրութեանցն զոր տեսին, * և ասէին. 38
օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն տեառն,
խաղաղութիւն յերկինս, և փառք ՚ի բար-
ձունս: * Եւ ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն յամբո- 39
խէ անտի ասեն ցնա. վարդապետ, սաս-
տեա աշակերտացդ քոց: * Պատասխանի եւտ 40
և ասէ. ասեմ ձեզ՝ զի և թէ դոքա լռեսա-
ցեն, քարինքդ աղաղակեսցեն: * Եւ իբրեւ 41
մերձեցաւ, տեսեալ զքաղաքն՝ եկաց ՚ի վե-
րա նորա և ասէ. * Եթէ դիտեիր դու դոնէ 42
յաւուրս յայսմիկ զխաղաղութիւնն քո, բայց

43 այժմ ծածկեցաւ յերեսաց քոց: * Զի եկես-
ցեն աւուրք ՚ի վերայ քո, և պատեսցեն զը-
քեզ թշնամիք քո պատնէշ, և պաշարեսցեն
զքեզ, և նեղեսցեն զքեզ յամենայն կող-
44 մանց. * և յատակեսցեն զքեզ, և զորդիս
քո ՚ի քեզ. և ոչ թողուցուն քար ՚ի քարի
վերայ յամենայնի ՚ի քեզ, փոխանակ զի ոչ
ծանեար զժամանակ այցելութեան քո:
45 * Եւ մտեալ ՚ի տաճարն սկսաւ հանել զգըտ-
նակաճառան և զդնողս, և զսեղանս հատաս-
46 վաճառացն ցրուեաց. * և ասէ ցնոսա. գրը-
եալ է՝ և եղիցի տուն իմ տուն աղօթից, և
47 դուք արարէք զդա ցայրս աւազակաց: * Եւ
ուսուցանէր զնոսա հանապազ ՚ի տաճարին:
Իսկ քահանայապետքն և դպիրք և գլխա-
ւորք ժողովրդեանն խնդրէին զնա կորուսա-
48 նել. * և ոչ գտանէին՝ թէ զինչ արասցեն.
զի ժողովուրդն ամենայն կախեալ կային ըզ-
նմանէ ՚ի լսել:

ԳԼՈՒԽ Ի.

1 * Եւ եղեւ ՚ի միում աւուրցն յայնցանէ, էր
մինչդեռ ուսուցանէր զժողովուրդն ՚ի տա-
ճարի անդ՝ և աւետարանէր, հասին ՚ի վե-
րայ քահանայապետքն և դպիրք ծերակըն
2 հանդերձ, * և ասեն ցնա. ասա մեզ, որով
իշխանութեամբ դործես դու զայդ, կամ
3 ո՞վ է որ եւտ քեզ զայդ իշխանութիւն: * Պա-
տասխանի եւտ և ասէ ցնոսա. Հարցիջ և ես

զձեզ բան մի, և առացէք ինէ։ * Մկրտու- 4
թիւնն յովհաննու յերկնից էր՝ եթէ ի մարդ-
կանէ։ * Եւ նոքա խորհեցան ի միտս իւր- 5
եանց և ասեն, * եթէ ասեմք յերկնից, ա- 6
սէ. իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա. և ե-
թէ ասեմք ի մարդկանէ, ամենայն ժողո-
վուրդն քարկոծ առնեն զմեզ. զի հաստատ-
եալ է ի միտս զյովհաննէ, թէ մարգարէ
է։ * Եւ պատասխանի եառեն չգիտեալ թէ 7
ուստի էին։ * Եւ յիսուս ասէ ցնոսա. և ոչ 8
ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ առնեմ
զայս։

ԼԹ * Ականջ ասէր առ ժողովուրդն զառակս 9
զայս։ Այր ումն անկեաց այգի, և նա ընդ
մշակաց, և լինքն գնաց ճանապարհ ժամա-
նակս բազումս։ * Եւ ի ժամու առաքեաց 10
առ մշակսն ծառայ, զի ի պտղոյ այգւոյն
տացեն նմա. և մշակքն զնա հարին ընդ
և արձակեցին ունայն։ * Եւ յաւել միւս եւս 11
ծառայ յղել, նոքա և զնա եւս զան հարին՝
անարգեցին և առաքեցին ունայն։ * Եւ յա- 12
ւել զերրորդն առաքել. նոքա և զնա վի-
րաւորեցին, և հանին արտաքս։ * Ասէր տէր 13
այգւոյն. զի՞նչ արարիցեմ. առաքեցից զորդի
իմ սիրելի, թերեւս ի տեսանել զնա ամե-
ցին։ * Իբրեւ տեսին զնա մշակքն, խորհե- 14
ցան ընդ միմեանս և ասեն. սա է ժառան-
գն. սպանցուք զնա, զի մեր լինիցի ժա-
ռանգութիւնն։ * Եւ հանին զնա արտաքս 15
քան զայգին և սպանին։ Արդ զի՞նչ արասցէ

16 ընդ նոսա տէր այգւոյն. * ոչ ապաքէն դայ-
ցէ և կորուսանիցէ զհնձականս զայնոսիկ, և
տացէ զայգին այլոց։ Իբրեւ լուան՝ ասեն.
17 քաւ, մի՛ լիցի։ * Եւ նա հայեցեալ ընդ նո-
սա՝ ասէ. իսկ զի՞նչ իցէ այն որ գրեալն է,
եթէ վէմն զոր անարդեցին շինողք՝ նա ե-
18 ղեւ գլուխ անկեան։ * Ամենայն որ ընդ-
հարցի ընդ վէմս ընդ այս՝ խորտակեսցի, և
19 յորոյ վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա։ * Եւ
խնդրէին գրագիրքն և քահանայապետք ար-
կանել ի նա ձեռս ի նմին ժամու, և երկ-
եան ի ժողովրդենէն, զի գիտացին՝ թէ առ
20 նոսա ասաց զառակս զայն։ * Եւ ապա ապա-
սեցին և առաքեցին դաւաճանս կեղծաւոր-
եալս զանձինս առ արդարս ունել, զի ըմ-
բռնեսցին զնա բանիւք, առ ի մատնել
զնա պետութեան և իշխանութեան դատա-
21 տորին։ * Հարցին զնա և ասեն. վարդա-
պետ, գիտեմք եթէ ուղիղ խօսիս և ու-
սուցանես, և ոչ առնուս աչս. այլ ճշմար-
տութեամբ զճանապարհն աստուծոյ ուսու-
22 ցանես. * արժան է մեզ կայսեր հարկս տալ
23 թէ ոչ։ * Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկու-
24 թիւն նոցա՝ ասէ ցնոսա. * ցուցէք ինձ ըղ-
դահեմին. և նոքա ցուցին։ Եւ ասէ.
զնոյր պատկերն և գրերն ունի։ Պատասխանի
25 եառեն և ասեն՝ զկայսերն։ * Եւ նա ասէ ցն-
նոսա. արդ երթայք տուք զկայսերն՝ կայ-
26 սերի, և զաստուծոյն՝ աստուծոյ։ * Եւ ոչ
կարացին զնա ըմբռնել բանիւք առաջի ժո-

ղովրդեանն. և զարհուցեալ ընդ պատաս-
խանին նորա՝ լռեցին։
էդ * Մատուցեալ ոմանք ՚ի սադուկեցւոցն՝ 27
որք հակառակէին չհաւնել յարուԹեան,
հարցին ցնա՝ * և ասեն. վարդապետ, մով- 28
սէս դրեաց մեզ, եԹէ ուրուք եղբայր մե-
ռանիցի՝ որոյ կին կայ, և նա անորդի իցէ,
զի առնուցու եղբայրն նորա զկինն, և յա-
րուսցէ զաւակ եղբօր իւրում։ * Այր եօԹն 29
եղբարք էին. և առաջնոյն առեալ կին՝ մե-
ռաւ անորդի. * ած զնա և երկրորդն, մե- 30
ռաւ և նա անորդի. * ած զնա և երրորդն. 31
նոյնպէս և եօԹանեքինն, և ոչ Թողին որ-
դիս. * մեռաւ և կինն. * արդ ՚ի յարու- 32
Թեանն ումի ՚ի նոցանէ լինիցի կին, զի եօ- 33
Թանեքինն կալան զնա կին։ * Պատասխանի 34
եւս նոցա յիսուս և ասէ. որդիք աշխարհիս
այսորիկ կանայս առնուն, և արանց լինին.
* իսկ որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի հա- 35
րանել՝ և յարուԹենէն որ ՚ի մեռելոց, ոչ
կանայս առնուն, և ոչ արանց լինին. * քան- 36
զի և ոչ մեռանել եւս կարեն. զի հաւասար
հրեշտակաց են և որդիք աստուծոյ. քան-
զի յարուԹենէն որդիք են։ * Այլ զի յար- 37
նեն մեռեալք, և մովսէս դուշակեաց ՚ի մա-
րենաւոն, որպէս ասէ տեառնէ աստուծոյ
աբրահամու և զաստուծոյ սահակայ և զաս-
տուծոյ յակովբայ. * և աստուած չէ մեռե- 38
լոց՝ այլ կենդանեաց, զի ամենեքին նմա
կենդանի են։ * Պատասխանի ետուն նմա 39

ոմանք ՚ի դպրացն և ասեն. վարդապետ,
40 բարւոք ասացեր։ * Եւ ոչ եւս ոք իշխեր
հարցանել զնա և սչինչ։
41 * Ասէ և առ նոսա. զիա՞րդ ասեն զքրիս- էն
42 տիաոսէ՝ Թէ որդի է դաւԹի. * զի ինքն
դաւԹի ասէ ՚ի դիրս սաղմոսաց. ասաց տէր
43 յաՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչեւ ե-
դից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց.
44 * իսկ արդ եԹէ դաւԹի զնա տէր կոչէ, զի-
45 արդ որդի նորա իցէ։ * Եւ լսելոյ ամենայն
46 ժողովրդեանն՝ ասէ ցաշակերտսն. * զգոյշ
լերուք ՚ի դպրացն՝ որ կամին պատմուճա-
նօք չրջել, և սիրեն ողջոյնս ՚ի հրապարակս
և զնախաԹոռս ՚ի ժողովուրդս և զբարձե-
47 րեայս յընԹրիս։ * Որ ուտեն զտունս այր-
եաց, և պատճառանօք յերկարեն զաղօԹս.
նոքա ընկալցին աւելի դատաստանս։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

1 Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունսն՝ որ
արկանէին զտուրս իւրեանց ՚ի դանձանակն։
2 * Ետես և զկին ոմն այրի աղքատ, որ արկ
3 անդր երիս լեմայս, * և ասէ. արդարեւ
ասեմ ձեզ. զի այրին այն աղքատ աւելի
4 արկ քան զամենեսեան։ * Ամենեքեան նոքա ՚ի
մԹերից իւրեանց արկին յընծայսն աստու-
ծոյ. բայց նա ՚ի կարօտութենէ իւրմէ զա-
մենայն զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ։
5 * Եւ յասել ոմանց զտաճարէն՝ Թէ գե- էջ

ղեցիկ վիմօք և աշտարակօք ղարդարեալ է,
առ ։ * զայդ ամենայն ղոր տեսանէք, ե-
կեսցեն աւուրք յորս ոչ թողցի այդր քար
'ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի ։ * Հարցին 7
ցնա և ասեն, վարդապետ, երբ լինիցի այդ,
և ո՞ինչ նշան իցէ յորժամ այդ լինելոց ի-
ցէ ։ * Եւ նա ասէ. զգոյշ կայէք, մի խա- 8
բեցէք. զի բազումք գայցեն յանուն իմ և
ասիցեն՝ թէ ես եմ. և մերձեցաւ ժամա-
նակ, մի երթայցէք զկնի նոցա ։ * Եւ յոր- 9
ժամ լսիցէք պատերազմունս և խռովու-
թիւնս՝ մի զարհուրիցիք, զի պարտ է նախ
այնմ լինել, այլ ոչ առժամայն կատարած ։
* Յայնժամ ասէ ցնոսա. յարիցէ ազգ յազ- 10
գի վերայ, և թագաւորութիւն՝ 'ի թագա-
ւորութեան վերայ. * և շարժմունք մեծա- 11
մեծք. և 'ի տեղիս տեղիս սովք և սպաժու-
թիւնք. եղիցին արհաւիրք և նշանք մեծա-
մեծք յերկնից ։ * Բայց յառաջ քան զայս 12
ամենայն՝ մխեսցեն զձեռս իւրեանց 'ի ձեզ,
և հալածեսցեն. մատնեսցեն 'ի ժողովուրդս
և 'ի բանտս, և տանիցին առաջի դատաւո-
րաց և թագաւորաց վասն անուան իմոյ.
* և լինիցի ձեզ այն 'ի վկայութիւն ։ * Արդ 13
դիք 'ի սիրտս ձեր՝ մի յառաջագոյն կրթել 14
տալոյ պատասխանի. * զի ես տայց ձեզ բե- 15
րան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն
կալ հակառակ կամ տալ պատասխանի ա-
մենայն հակառակորդք ձեր ։ * Մատնես- 16
ջիք և 'ի ծնողաց և եղբարց և յազգակա-

նաց և 'ի բարեկամաց, և սպանանիցեն 'ի
17 ձէնջ. * և եղիջիք ատելեալք յամենեցունց
18 վասն անուան իմոյ. * և մազ մի 'ի գլխոյ
29 ձերմէ ոչ կորիցէ. * և համբերութեամբ ձե-
20 րով սատակջիք զոգիս ձեր ։ * Ա՛լ յորժամ
տեսանիցէք զշուրջ պատեալ զօրօք զերու-
սաղէմ, յայնժամ գիտասջիք թէ մերձ է
21 աւեր նորա ։ * Յայնժամ որ 'ի հրէաստանի
իցեն՝ փախիցեն 'ի լերինս. և որ 'ի միջի նո-
րա իցեն՝ խուսեսցեն, և որ 'ի գաւառան
22 իցեն՝ մի մտցեն 'ի նա. * զի աւուրք վրէժ-
խնդրութեան են այնոքիկ՝ առ 'ի կատարե-
23 լ ամենայն գրելոց ։ * Բայց վայ իցէ յղեաց
և ծանծուաց յաւուրան յայնոսիկ. զի եղի-
ցի տագնապ մեծ 'ի վերայ երկրի, և բար-
24 կութիւն ժողովրդեանն այնմիկ ։ * Եւ անկ-
ցին 'ի սուր սուսերի, և գերեսցին յամե-
նայն հեթանոսս. և երուսաղէմ եղիցի կո-
խան ազգաց մինչև կատարեսցին ժամա-
25 նակք հեթանոսաց ։ * Եւ եղիցին նշանք յա-
րեգակն և 'ի լուսին և յաստեղս. և յերկ-
րի տագնապ հեթանոսաց՝ 'ի յահեղ բար-
26 բառոյ իբրեւ ծովու և խռովութեան, * յե-
լանելոց ոգւոց մարդկան յերկիւղէ և 'ի կար-
ծեաց եկելոց 'ի վերայ սիեզերաց. զի զո-
27 րութիւնք երկնից շարժեսցին ։ * Եւ յայն-
ժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպով
28 զօրութեամբ և փառօք բազմօք ։ * Եւ յոր-
ժամ սկանիցի այս լինել, ամբարձջիք և
բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր. զի մերձ է

փրկութիւնն ձեր։ * Եւ ասաց առակ մի նո- 29
ցա. տեսէք զթզենիդ և զամենայն ծառ. 30
* յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց, տեսանէք և ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ է ամառն. * նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տե- 31
սանիցէք զայս ամենայն եղեալ, գիտասջիք թէ մերձ է արքայութիւն աստուծոյ։ * Ա- 32
մէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ամենայն եղիցի։ * երկինք և եր- 33
կիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցանիցեն։ * Զգոյշ լերուք անձանց, դուցէ ծանրանայ- 34
ցեն սիրտք ձեր չուայտութեամբ և արբե- ցութեամբ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. * որպէս թակարդ հասանիցէ ի 35
վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ա- մենայն երեսս երկրի։ * Արթուն կացէք այ- 36
սու հետեւ. յամենայն ժամ աղօթս արարէք, զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ ամե- նայնէ որ լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ մարդոյ։ * Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսու- 37
ցանէր, և գիշերս ելեալ ադանէր ի լե- րինն՝ որ կոչէր Ձիթենեաց։ * Եւ ամենայն 38
ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ի տաճարն լսել ի նմանէ։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

Էր Մերձենայր տօն բաղարջակերացն՝ որ 1
կոչէր պասքա։ * Եւ խնդրէին քահանայա- 2

պետքն և դպիրք՝ թէ որպէս սպանանիցեն զնա, բայց երկնչէին ի ժողովրդենէ անտի։ 3 * Ապա եմուտ սատանայ ի յուդա ի կոչե- ցեալն Իսկարիովտացի, որ էր ի թուոյ երկո- 4 տասանից։ * Ոգաւ եդ բանս ընդ քահա- նայապետսն և ընդ դպիրս և ընդ իշխանս ժողովրդեանն, զի մատնեսցէ զնա նոցա։ 5 * Եւ խնդացին, և խոստացան տալ նմա ար- 6 ծաթ. * և յանձն առ, և խնդրէր պարապ մատնել զնա նոցա մեկուսի յամբոխէն։ 7 * Եկն օր բաղարջակերացն, յորում օրէն էր 8 զենուլ զպասեքն. * և առաքեաց զպետրոս և զյովհաննէս՝ և ասէ. երթայք պատրաս- 9 տեսջիք մեզ զպասեքն զի կերիցուք։ * Եւ նոքա ասեն. ո՞ւր կամիս զի պատրաստես- 10 ցուք։ * Եւ ասէ ցնոսա. ահա իբրեւ մտա- նիցէք ի քաղաքն, պատահեսցէ ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ, երթիջիք զհետ 11 նորա ի տունն՝ յոր մտանիցեն. * և ասես- ջիք ցտանուտէր տանն. վարդապետ ասէ քեզ, ո՞ւր են վանքն իմ յորում զպասեքն 12 ուտիցեմ աշակերտօքս հանդերձ. * և նա ցուցցէ ձեզ վերնատունն մի մեծ զարդարեալ, 13 և անդ պատրաստեսջիք։ * Եւ գնացեալ գտին որպէս և ասացն նոցա, և պատրաս- 14 տեցին զպասեքն։ * Եւ իբրեւ ժամ եղեւ՝ բազմեցաւ, և երկոտասան առաքեալքն ընդ 15 նմա։ * Եւ ասէ ցնոսա. ցանկանալով ցան- կացայ զայս պասեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչ- 16 չեւ չարչարեալ իցեմ։ * Բայց ասեմ ձեզ,

թէ ոչ եւս կերայց ՚ի սմանէ՝ մինչեւ լցցի
յարքայութեան աստուծոյ ։ * Եւ ընկալեալ 17
բաժակ՝ դոհացաւ և ասէ . առէք զայդ՝ և
բաժանեցէք ՚ի ձեզ ։ * Ասեմ ձեզ . թէ յայսմ 18
հետէ ոչ արբից ՚ի բերոյ որթոյ՝ մինչեւ ե-
կեսցէ արքայութիւն աստուծոյ ։ * Եւ ա- 19
ռեալ հաց՝ դոհացաւ , եբեկ՝ և եառնոցա և
ասէ . այս է մարմին իմ՝ որ վասն բազմաց
տուեալ . զայս արասջիք առ իմոյ յիշատա-
կի ։ * Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեացն 20
առ՝ և ասէ . այս բաժակ է նոր ուխտ իմով
արեամբ վասն ձեր հեղելոյ ։ * Բայց աւասիկ 21
ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս ՚ի սեղանս . * և 22
որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ . բայց
վայ մարդոյն այնմիկ յոյր ձեռն մատնիցի ։
* Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս , 23
թէ ով է ՚ի նոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ ։
* Եւ եղեւ հակառակութիւն ՚ի մէջ նոցա , 24
թէ ո ՚ի նոցանէ համարիցի մեծ ։ * Եւ նա 25
ասէ ցնոսա . թագաւորք ազգաց տիրեն նո-
ցա , և որ իշխենն նոցա՝ բարերարք կոչին .
* այլ դուք ոչ այնպէս , այլ որ մեծն է ՚ի 26
ձեզ՝ եղիցի իբրեւ կրտսերն , և առաջնորդն
իբրեւ զսպասաւորն ։ * Ո՞վ է մեծ , քան- 27
մեծնն՝ եթէ սպասաւորն . ոչ սպասքէն բազ-
մեծնէ . բայց ես եմ ՚ի միջի ձերում իբրեւ
զսպասաւոր ։ * Եւ դուք էք որ ցանգ կայիք 28
ընդ իս ՚ի փորձութիւնս իմ . * և ես ուխտեմ 29
ձեզ՝ որպէս և Հայր իմ ուխտեաց ինձ զար-
քայութիւն . * զի ուտիցէք և ըմպիցէք ՚ի 30

սեղան իմ յարքայութեանն իմում , և նստիս-
ջիք յերկոտասան աթոռս՝ դատել զերկոտա-
սան ազգ իսրայէլի ։ Ա.Ջ
31 * Եւ ասէ տէր . սիմոնիկ սիմոնիկ , ահա
սատանայ խնդրեաց զձեզ խարբաղել իբրեւ
32 զցորեան . * այլ ես աղաչեցի վասն քո՝ զի
մի պակասեսցին հաւատք քո . և դու եր-
բեմն դարձցիս՝ և հաստատեսցես զեղբարս
33 քո ։ * Եւ նա ասէ ցնա . տէր , ընդ քեզ
պատրաստ եմ և ՚ի բանտ և ՚ի մահ երթալ ։
34 * Եւ նա ասէ ցնա . ասեմ քեզ , պետրէ ,
չիցէ այսօր հաւու խօսեալ՝ մինչեւ երիցս
35 ուրասցիս զիս չգիտել ։ * Եւ ասէ ցնոսա .
յորժամ առաքեցի զձեզ առանց քսակի և
մախաղի և կօշկաց , միթէ կարօտացայք իմիք ։
36 * Եւ նոքա ասեն . և ոչ իմիք ։ Ապա ասէ .
այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝ բարձցէ , նոյնպէս
և մախաղ . և որ ոչն ունիցի , վաճառեսցէ
37 զձորձս իւր՝ և գնեսցէ իւր սուսեր ։ * Բայց
ասեմ ձեզ . զի այս եւս որ գրեալ է՝ պարտ
է զի կատարեսցի յիս , թէ ընդ անօրէնս
համարեցաւ . զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճա-
38 րեալ է ։ * Եւ նոքա ասեն . տէր , ահաւա-
սիկ ևն սուր երկու . նա ասէ ցը-
39 նոսա . բաւական են ։ * Եւ ելեալ դնաց
ըստ սովորութեանն ՚ի լեառն ձիթենեաց .
40 գնացին զհետ նորա և աշակերտքն ։ * Իբ-
րեւ եհաս ՚ի տեղին՝ ասէ ցնոսա . յաղօթս
41 կացէք չմտանել ՚ի փորձութիւն ։ * Եւ ինքն
մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ իբրեւ քարընկէց մի ,

եղ ծունր , կայր յաղօթս՝ * և ասէր · Հայր , 42
Եթէ կամիս՝ անցո զբաժակս զայս յինէն .
բայց ոչ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին : * Եւ 43
երեւեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից և զօրա-
ցուցանէր զնա , և էր ի տագնապի , և մտա-
դիւրաթեամբ եւս կայր յաղօթս : * Եւ հո- 44
սէին ի նմանէ քրտունք իբրեւ զկայլակս ա-
րեան՝ որոն ոլոռն հեղեալ յերկիր : * Եւ 45
յարուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ աշակերտս
սրն , եդիտ զնոսա ի քուն ի տրտմութե-
նէն . * և ասէ ցնոսա . զի՞ ննջէք , արիք կա- 46
ցէք յաղօթս՝ զի մի մտանիցէք ի փորձու-
թիւն : * Եւ մինչդեռ խօսէր , ահաւասիկ 47
ամբոխ . և որ կոչէրն յուդա՝ մի յերկոտա-
սանիցն՝ առաջնորդէր նոցա : իբրեւ մերձե-
ցաւ առ յիսուս՝ համբուրեաց զնա . քանզի
զայն նշան տուեալ էր նոցա , թէ ընդ ա-
րուամ եւս համբուրեցից՝ նա է , զնա ունիցիք :
* Ասէ ցնա յիսուս . յուդա , համբուրեալով 18
մատնես զորդի մարդոյ : * Իբրեւ տեսին որ 49
զնովաւն էին՝ որ լինէ եղեւն , ասեն ցնա . տէր ,
հարցուք զնոսա սրով : * Եւ եհար մի ոմն 50
ի նոցանէ զքահանայապետին ծառայ , և ի
բաց եհան զականջ ունկն նորա : * Պատասխան 51
ետ յիսուս և ասէ . Թոյլ տուք մինչեւ
ցայդ վայր : Եւ մատուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց
զնա : * Եւ ասէ ցհրեշտակսն՝ որ ի վերայ նորա գը- 52
քահանայապետին և ցիշխանս տաճարին և
ցծերս , իբրեւ ի վերայ աւազակի ելէք նա-
սերօք և բրօք : * Հանապազ ընդ ձեզ էի 53

ի տաճարին և ոչ ձգեցէք ձեռս ինձ . այլ
այս է ձեր ժամ , և իշխանութիւն խաւա-
54 րի : * Եւ կալեալ զնա՝ ածին և մուծին ի
տուն քահանայապետին . և պետրոս երթայր
55 զկնի նորա հեռագոյն : * Իբրեւ լուծին կրակ
ի մէջ դաւթին՝ և նստան շուրջ , նստաւ և
56 պետրոս ի մէջ նոցա : * Եւտես զնա աղախին
ոմն՝ զի նստէր առ լոյսն , հայեցաւ ընդ նա
և ասէ . և սա ընդ նոսա էր՝ որ ընդ նմայն
57 էին : * Իսկ պետրոս ուրացաւ և ասէ . ոչ
58 դիտեմ զնա , կին դու : * Եւ յետ սակաւ
միոյ այլ ոմն տեսեալ զնա , և ասէ . և դու ի
նոցանէ ես : Եւ պետրոս ասէ . այր դու ,
59 չեմ ի նոցանէ : * Եւ իբրեւ ժամ մի անց ի
վերայ , այլ ոմն վիճեր և ասէր . ստոյգ և
սա ընդ նմա էր , քանզի գալիլեացի է :
60 * Ասէ պետրոս . այր դու , չգիտեմ զինչ խօ-
սիս : Եւ առ ժամայն մինչդեռ նա զայն
61 ասէր՝ խօսեցաւ հաւ : * Դարձաւ տէր և հա-
յեցաւ ի պետրոս . և յիշեաց պետրոս զբանն
տեառնէ զոր ասաց ցնա՝ մինչչեւ հաւս խո-
սեալ իցէ , երիցս ուրացցիս զիս .
62 * և ելեալ արտաքս լացաւ դառնապէս :
63 * Եւ արքն որ պահէին զնա , սկսան առնել
64 զնովաւ և հարկանէին . * ծածկէին զերեսս
նորա և տանջէին . և հարցանէին զնա և ա-
սէին , մարգարեաց՝ ով է որ եհարն զքեզ :
65 * Եւ այլ բազում լինչ հայհոյութեամբ խօ-
սէին ի նա :
66 * Եւ իբրեւ այգ եղեւ , ժողովեցաւ ծե-

բակոյտ ժողովրդեանն՝ քահանայապետքն և
դպիրք, և հանին ածին զնա յատեանն ի-
րեանց և ասեն. եթէ դու ես քրիստոս,
ասա մեզ։ * Ասէ ցնոսա. եթէ ասացից ձեզ, 67
սակայն ոչ հաւատայք. * և եթէ հարցից 68
ինչ զձեզ, չասայք ինձ պատասխանի՝ կամ
արձակիցէք։ * Բայց յայսմ հետէ նստցի որ- 69
դի մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն աստու-
ծոյ։ * Եւ ասեն ամենեքեան. ուրեմն դու 70
ես որդին աստուծոյ։ Եւ նա ասէ ցնոսա.
դուք ասէք թէ ես եմ։ * Եւ նոքա ասեն. 71
զի՞նչ եւս պիտոյ է մեզ վկայութիւն, զի մե-
ղէն իսկ լուաք ի բերանոյ դորա։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն 1
նոցա, ածին զնա առ պիղատոս։ * Եւ սկսան 2
չարախօս լինել զնմանէ և ասել. գտաք զսա
զի թիւրեր զազգս մեր, և արգելուլ ի տա-
լոյ հարկս կայսեր, և ասէր զանձնէ՝ եթէ
քրիստոս իսկ թագաւոր։ * Իսկ պիղատոս 3
եհարց զնա և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն
հրէից։ Նա պատասխանի եւս նմա և ասէ.
դու ասացեր։ * Ասէ պիղատոս ցքահանա- 4
յապետսն և ցժողովուրդն. չգտանեմ ինչ
զիւսս յառնս յայսմիկ։ * Եւ նոքա պնդէին 5
և ասէին, եթէ խռովէ զժողովուրդս, ու-
սուցանէ ընդ ամենայն հրէաստան՝ սկսեալ
ի գալիլեէ մինչեւ ցայսր։ * Իսկ պիղատոս 6

իբրեւ լուաւ զդալիլեէ, եհարց եթէ դալի-
լեացի իցէ այրն։ * Եւ իբրեւ գիտաց թէ 7
յիշխանութենէ հերովդի է, եւ առաքել զնա
առ հերովդէս. քանզի և նա յերուսաղէմ
էր յաւուրսն յայնոսիկ։ * Եւ հերովդէս իբ- 8
րեւ ետես զյիսուս, ուրախ եղեւ յոյժ. զի
ցանկայր ի բազում ժամանակաց տեսանել
զնա. քանզի լսէր բազում անդամ զնմանէ,
և ակն ունէր նշան ինչ լեալ տեսանել ի
նմանէ։ * Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք, 9
և նա ոչինչ եւս նմա պատասխանի։ * Կային 10
քահանայապետքն և դպիրք՝ և ամբաստա-
չէին զնմանէ։ * Արհամարհեաց զնա 11
և հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն,
և այպն արարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս
սպիտակս, և եւս առաքել անդրէն առ պի-
ղատոս։ * Եւ եղեն բարեկամք պիղատոս և 12
հերովդէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ
թշնամիք էին միմեանց։ * Կոչեաց պիղա- 13
տոս զքահանայապետսն և զիշխանս և զժո-
ղովուրդն, * և ասէ ցնոսա. ածէք մատու- 14
ցէք ինձ զայրս զայս իբրեւ զխոտորեցուցիչ
ժողովրդեանն. և ահաւասիկ առաջի ձեր
գատեցայ, և ձեսս ինչ ոչ գտի յառնս
յայսմիկ զորոյ դուք չարախօսէքդ զդմա-
նէ։ * Այլ և ոչ հերովդէս, քանզի եւս 15
առաքեալ զդա առ նա. և արդ ոչինչ մահա-
րժան է դործեալ դորա. * խրատեցից 16
զդա և արձակեցից։ * Ջի հարկ էր մի մի 17
քոյա աօնի արձակել նոցա։ * Եւ նոքա ազա- 18

զակէլին ամենայն բազմութեամբն և ասէին.
բարձ զդա, և արձակեա մեզ զբարաբբա.
* որ էր վանն խռովութեան երիք եղելոյ ի 19
քաղաքին և սպանութեան մտեալ ի բանտ:
* Դարձեալ պիղատոս սկսաւ խօսել. քանզի 20
կամէր արձակել զյիսուս: * Եւ նոքա անդ- 21
րէն աղաղակէին և ասէին. ի խաչ հան զդա-
զա: * Եւ նա երիցս ասէ ցնոսա. զի՞նչ չար 22
արար սա. ոչինչ վնաս մահու գտի ի սմա.
խրատեցից զսա և արձակեցից: * Եւ նոքա 23
սիրտքէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա ի
խաչ հանել. և զօրանալին բարբառք նոցա
և քահանայապետին: * Եւ պիղատոս հա- 24
ւանեցաւ առնել զհայցուածս նոցա: * Ար- 25
ձակեաց նոցա զբարաբբայն՝ զոր վանն խռո-
վութեան և սպանութեան արկեալ էր ի
բանտ, զոր և խնդրէինն իսկ. և զյիսուս
մատնեաց կամացն նոցա: * Իբրեւ առին 26
գնացին զնա, բռնաւորեցին զմին սիմոնէ կիւ-
րենացի որ գայր յանդէ, եդին ի վերայ
նորա զխաչն բերել զկնի յիսուսի: * Եւ եր- 27
թայր զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեա-
նէն, և կանանց որ կոծէին և աշխարէին
զնա: * Դարձաւ յիսուս և ասէ ցնոսա. դքա- 28
ղաքք երուսաղէմի, մի լայք ի վերայ իմ,
այլ լայեք ի վերայ անձանց և ի վերայ որդ-
ւոց ձերոց: * Զի եկեսցեն աւուրք, յորս 29
ասիցեն՝ թէ երանի ամլոց և արգանդաց՝ որ
ոչ ծնան, և տեսանց՝ որ ոչ դիեցուցին:
* Յայնժամ սկսանիցին ասել լերանց՝ թէ 30

անկերուք ի վերայ մեր, և բլրոց՝ թէ ծած- 31
կեցէք զմեզ: * Զի եթէ ընդ փայտ դալար
զայս առնեն, ընդ չորն զի՞նչ լինիցի: * Ա- 32
ծին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել
ընդ նմա: * Իբրեւ չոգան ի տեղին կոչե- 33
ցեալ դագաթն, անդ հանին զնա ի խաչ.
և զչարագործսն զմին ընդ աջմէ և զմին ընդ
ձախմէ խաչեցին: * Եւ յիսուս ասէ. հայր, 34
թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն: Եւ
ի բաժանել զհանդերձս նորա, արկին վի-
ճակս. * և կայր ժողովուրդն հայեցեալ: Ան- 35
դամանէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք և
ասէին. զայլս ապրեցոյց, ապրեցուսցէ և
զանձն՝ եթէ դա է քրիստոս արդի աստու-
ծոյ ընտրեալն: * Ասյսն առնէին զնա և զի- 36
նուորքն, եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա
քացախ, * և ասէին. եթէ դու ես թագա- 37
ւորն հրէից՝ փրկեա զանձն քո: * Եւ էր 38
գիր գրեալ ի վերայ նորա յունարէն և դաղ-
մատերէն և երբայեցերէն դրով, թէ սա է
արքայն հրէից: * Իսկ մի ոմն ի կախելոց 39
չարագործացն հայհոյէր զնա, և ասէր. ո՞չ
դու ես քրիստոսն, փրկեա զանձն քո և զմեզ:
* Պատասխանեաւ ետ ընկերն սաստկեալ 40
նմա և ասէ. չերկնչիս դու յաստուծոյ՝ զի
ի նմին պատժի կաս. * և մեք յիրաւի, զի 41
արժանի որոց գործեցաքն առնուաք զհա-
տուցումն. և սա ապիրատ ինչ ոչ գործեաց:
* Եւ ասէ ցյիսուս. յիշեա զիս տէր յորժամ 42
գայցես արքայութեամբ քով: * Եւ ասէ ցնա 43

յիսուս . ամէն ասեմ քեզ . այսօր ընդ իս
ցես ՚ի դրախտին : * Եւ էր իբրեւ վեցերորդ 44
ժամ , և խաւար եղեւ ՚ի վերայ ամենայն
երկրի մինչեւ ցիններորդ ժամն . խաւարե-
ցաւ արեգակն : * Եւ հերձաւ վարագոյր տա- 45
ճարին ընդ մէջ : * Եւ կարդաց յիսուս ՚ի 46
ձայն մեծ և ասէ . Հայր . ՚ի ձեռս քո աւան-
դեմ զհոգի իմ : Զայս իբրեւ ասաց , եհան
զոգի : * Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ 47
եղեւն , փառաւորէ զաստուած և ասէ .
արդարեւ այրս այս արդար էր : * Եւ ամե- 48
նայն ժողովուրդքն որ եկեալ էին , և տեսա-
նէին զտեսիլն զայն և զդէպն , բախէին ըզ-
կուրծս և դառնային : * Կային և ամենայն 49
ծանօթքն նորա ՚ի հեռաստանէ . և կանայք
որ եկեալ էին զնա նորա ՚ի գալիլեէ՝ տես-
անէին զայն :

* Եւ ահա այր մի անուն յովսէփ , որ էր 50
նախարար , այր բարեգործ և արդար . * սա 51
չէր վիաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ
գործս նոցա . յարիմաթեայ քաղաքէ հրէից ,
որ և ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեան
աստուծոյ : * Սա մատուցեալ առ Պիղատոս՝ 52
խնդրեաց զմարմինն յիսուսի . * և իջուցեալ 53
զնա պատեաց պատառակաւ , և եդ ՚ի
կառածոյ գերեզմանի , ուր չէր ոք բնաւ եդ-
եալ : * Եւ օրն էր ուրբաթ , և շաբաթ լու- 54
սանայր . * և երթային զհետ նորա կանայք՝ 55
որ եկեալ էին ընդ նմա ՚ի գալիլեէ . տեսին
զգերեզմանն , և որպէս եդաւ մարմինն նո-

56 ցա : * Դարձան և պատրաստեցին խունկս և
իւղս . և ՚ի շաբաթուն հանգարտեցին վասն
պատուիրանին :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ .

1 Բայց ՚ի միաշաբաթուն վաղքաղ ընդ ա-
ռաւօտն եկին ՚ի գերեզմանն . բերին զխունկ-
սըն զոր պատրաստեցին , և այլ կանայք ընդ-
2 նոսա : * Եւ գտին զվէմն թաւալեցուցեալ
3 ՚ի գերեզմանէ անտի . * և մտեալ ՚ի ներքս՝
4 ոչ գտին զմարմինն տեառն յիսուսի : * Եւ
եղեւ ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ , և
ահա արք երկու հասին առ նոսա ՚ի հան-
5 գերձս լուսաւորս : * Եւ իբրեւ զահի հարան ,
և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յեր-
կիր , ասեն ցնոսա . զի՞ խնդրէք զկենդանին
6 ընդ մեռեալս . չէ աստ՝ այլ յարեաւ : * Ցի-
շեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն
7 ՚ի գալիլեա , * և ասէր՝ թէ պարտ է որդ-
ւոյ մարդոյ մատնել ՚ի ձեռս մարդոց մեղա-
ւորաց , և ՚ի խաչ ելանել , և յերրորդ ա-
8 ւուր յառնել : * Եւ յիշեցին զբանն նորա :
9 * Եւ դարձան պատմեցին զայս ամենայն մե-
10 տասանից և այլոցն ամենեցուն : * Եւ էին
մարիամ մադդաղենացի և յովհաննա և մա-
րիամ յակովբայ և այլք ընդ նոսա՝ որ պատ-
11 մեցին զայս առաքելոցն . * և երեւեցան ա-
ռաջի նոցա չաղփատիութիւն բանքն նոցա ,
12 և չհաւատային նոցա : * Բայց պետրոս յա-

բուցեալ ընթացաւ ՚ի դերեզմանն, և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ զի կային. և
դնաց՝ ընդ միտս զարմացեալ թէ զինչ եղեւ։
13 * Եւ ահա երկուք ՚ի նոցանէ երթային ՚ի նմին աւուրն ՚ի
գեղն որ անուն էր Եմմաուս, որ հեռի էր յերուսաղէմ հարիւր և վաթսուն ասպարիսաւ. և
14 էր անուն նորա Եմմաուս։ * և նոքա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայն անցիցն
15 նոցա։ * Եւ եղեւ ընդ խօսելն նոցա և ընդ վիճել՝ և ինքն Յիսուս մերձեցաւ՝ և երթայր ընդ նոսա։ * և նոցա աչք կալեալ էին
16 առ ՚ի չճանաչելոյ զնա։ * Եւ ասէ ցնոսա. զինչ են բանք զոր վասն որոյ վիճիք ընդ միմեանս մինչդեռ դնայք, և տրտմեալք էք։
18 * Պատասխանի ետ մի սմին ՚ի նոցանէ՝ որում անուն էր Կղէովպաս, և ասէ ցնա. դու միայն կաս յերուսաղէմ, որ ոչ գիտացեր զինչ
19 գործեցաւ ՚ի նմա յաւուրս յայսոսիկ։ * Եւ ասէ ցնոսա. զի՞նչ։ Եւ նոքա ասեն. զՅիսուսէ Նազովրեցւոյ, որ եղեւ այր մարգարէ՝
20 հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի աստուծոյ և ամենայն ժողովրդեանն։ * որպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն և իշխանքն
21 մեր ՚ի դատաստան մահու, և հանին զնա ՚ի խաչ։ * Մեք սակն ունէաք՝ թէ նա է որ փրկելոցն է զիսրայէլ։ Այլ և հանդերձ այսոքս ամենայնիւ՝ այս երրորդ օր է յորմէ հեսկ այն գործեցաւ։ * Այլ և կանայք ոմանք
22 ՚ի մէնջ զարմացուցին զմեզ. որք կանխեալ
23 ընդ առաւօտս չոգան ՚ի դերեզմանն, * և ոչ

գտին զմարմինն նորա. եկին և ասեն, թէ և տեսիլ հրեշտակաց տեսին, որք ասէին
24 զնմանէ՝ թէ կենդանի է։ * Եւ դնացին ոմանք ՚ի մէնջ ՚ի դերեզմանն, և գտին նոյնպէս որպէս կանայքն ասացին, բայց զնա ոչ
25 տեսին։ * Եւ նա ասէ ցնոսա. ով անմիտք և հեղգասիրտք ՚ի հաւատալ ամենայնի զոր
26 խօսեցան մարգարէքն. * ոչ զնոյնս պարտ էր չարչարել քրիստոսի, և մտանել ՚ի փառս
27 իւր։ * Եւ սկսեալ ՚ի մովսէսէ և յամենայն մարգարէից՝ մեկնէր նոցա որ ինչ յամենայն
28 գիրս գրեալ է զնմանէ։ * Իբրեւ մերձեցան ՚ի գեղն յոր երթային, և նա պատճառեր
29 հեռագոյն եւս ուրէք երթալ։ * Եւ բռնադատեցին զնա և ասեն. առ մեզ ագիր, զի ընդ երեկս է և տարաժամեալ է օրս։ Եւ
30 եմուտ ագանել անդ ընդ նոսա։ * Եւ եղեւ ՚ի բազմելն նորա ընդ նոսա, առեալ զհացն՝
31 օրհնեաց, երեկ՝ և եւս նոցա. * և նոցա բացան աչք և ծանեան զնա. և նա եղեւ ՚ի նո-
32 ցանէ աներեւոյթ. * ասեն ցմիմեանս. ոչ իսկ և սիրտք մեր ճմլէին ՚ի մեզ՝ մինչ խօսէրն ընդ մեզ ճանապարհին, և որպէս բանայր
33 մեզ զգիրս։ * Եւ յարուցեալ նոյնժամայն դարձան յերուսաղէմ, և գտին ժողովեալ
34 զմեռեալսն և զորս ընդ նոսայն էին. * և ասեն՝ թէ արդարեւ յարեաւ տէր, և երեւեաց
35 ցսիմովնի։ * Եւ նոքա պատմէին զայն որ ճանապարհին, և թէ զիարդ եւս ծանօթ նոցա ՚ի բեկանել հացին։

* Մինչդեռ զայն խօսէին՝ ինքն իսկ յի- 36
սուս եկաց ՚ի մէջ նոցա , և ասէ ցնոսա . խա-
ղաղութիւն ընդ ձեզ . ես եմ, մի՛ երկնչիք :
* Եւ զարհի հարեալ երկնչէին , և համարէին 37
ոգի տեսանել : * Եւ ասէ ցնոսա . զի՞ խր- 38
ատեալ էք . և ընդէ՞ր խորհուրդք եւանեն
՚ի սիրտս ձեր : * Տեսէք զձեռս իմ և զոտս , 39
զի ես նոյն եմ. չօշափեցէք զիս և տեսէք ,
զի ոգի՝ մսոյ ևոսկերս ոչ ունի , որպէս
զիս տեսանէք զի ունիմ : * Եւ զայս ասաց- 40
եալ՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս :

* Եւ մինչդեռ տակաւին չհաւատային ՚ի 41
ֆանդութենէն , և զարմացեալ էին , ասէ ցը-
նոսա . ունի՞ք ինչ կերակուր աստ : * Եւ նո- 42
քա ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն , և
խորիսխ մեղու : * Եւ առ եկեր առաջի նո- 43
ցա , և զմնացորդսն ետ ցնոսա : * Եւ ասէ 44
ցնոսա . այս բանք են զոր խօսեցայ ընդ ձեզ
մինչ առ ձեզն էի , թէ պարտ է լնուլ ամե-
նայն գրելոցն յօրէնսն մովսէսի և ՚ի մարգա-
րէս և ՚ի սաղմոսն վասն իմ : * Յայնժամ եբաց 45
զմիտս նոցա իմանալ զգիրս : * Եւ ասէ ցնո- 46
սա , թէ այսպէս պարտ էր չարչարել քրիս-
տոսի , և յառնել ՚ի մեռելոց յաւուր եր-
րորդի . * և քարոզել յանուն նորա ապաշ- 47
խարութիւն և թողութիւն մեղաց յամե-
նայն ազգս՝ սկսեալ յերուսաղեմէ . * և դուք 48
էք վկայք այսոցիկ : * Եւ ահա ես առաքեմ 49
զաւետիս հօր իմոյ ՚ի ձեզ . և դուք նստա-
րուք ՚ի քաղաքիս յերուսաղէմ, մինչեւ զգ-

50 գենուցուք զօրութիւնն ՚ի բարձանէ : * Եհան
զնոսա մինչեւ ՚ի բեթանիա , և ամբարձեալ
51 զձեռս իւր օրհնեաց զնոսա : * Եւ եղեւ յօրհ-
նել նորա զնոսա , մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ , և
52 վերանայր յերկինս : * Եւ նոցա երկիր պա-
գեալ նմա՝ գարձան յերուսաղէմ ուրա-
53 խութեամբ մեծաւ : * Եւ էին հանապազորդ ՚ի
տաճարին , գովէին և օրհնէին զԱստուած :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Յովհաննու Աւետարանն գրեալ է Յովհաննու, որ եղբայր է Յակովբայ Չեբեդեայ, որ անկաւ ՚ի վերայ լանջացն Տեառն. նոյն սա գրեաց զաւետարանս զայս: Եւ սկիզբն առնէ յաստուածական բանէն. և զբան մարմնոյ ծնունդն յիշատակէ յաւետն. եւ բանն մարմին եղեւ: Եւ յիշատակէ զմկրտութիւնն Յովհաննու և զընտրութիւն աշակերտացն. այլ և զնշանս և զարուեստս որ եղեն. և զկատարածն, որ մատնեցաւ սրնտացեայ Պիղատոսի, և խաչեցաւ, յորում և զինուորքն բաժանեցին ըզհանդերձս նորա, և ՚ի վերայ պատմուճանի նորա վիճակ արկին. և մարմին նորա եղաւ ՚ի գերեզմանի, և յարեաւ յերրորդ աւուր. երեւեցաւ աշակերտացն ինքն:

Յովհաննէս՝ որ և Որդի որոտման, զվերինն որոտալով պատմեաց մեզ: Սա զկնի յիսներորդի երորդի ամի հաւաքեալոյ Փրկչին գրեաց զաւետարանս իւր յԵփեսոս քաղաքի ՚ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Ասիայ՝ ՚ի լեզու յոյն:

Յովհաննէս՝ հնազանդութիւն:

ՍԿԻԶԲՆ ԳԼԽՈՑ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

	Գլ.	Էջ.
Վասն՝ զի անսկիզբն է բանն Աստուած .	ա.	1
Վասն Յովհաննու վկայելոյն բանին Աստուծոյ	ա.	15
Վասն գալոյն առ նա գառինն Աստուծոյ	ա.	29
Վասն աշակերտացն առ Յիսուս ագանելոյն	ա.	39
Վասն գտանելոյն զՄեսիա	ա.	41
Վասն ՚ի Կանա հարսանեացն	բ.	1
Վասն արտաքս հանելոյն ՚ի տաճարէն . .	բ.	15
Վասն Նիկոդիմոսի	գ.	1
Վասն ՚ի Յայենոյն մկրտելոյն	գ.	23
Վասն խնդիր լինելոյ վասն սրբութեան .	գ.	25
Վասն կնոջն սամարացւոյ	դ.	7
Վասն թագաւորազին	դ.	46
Վասն երեսուն և ութ ամեայ հիւանդին .	ե.	5
Վասն՝ զի Հայր սիրէ զՈրդի	ե.	20
Վասն հինգ հացին, և երկու ձկանն . .	զ.	9
Վասն գնալոյն ՚ի վերայ ծովուն . . .	զ.	19
Վասն մարտնչելոյն ընդ միմեանս հրէից .	զ.	41
Վասն չրջելոյն Յիսուսի ՚ի Գալիլ, և խրատու եղբարցն	է.	1
Վասն խնդրելոյն հրէից ունել զՅիսուս .	է.	30
Վասն ՚ի ծնէ կուրին	թ.	1
Վասն դնելոյն Յիսուսի զանձն ՚ի վերայ ոչխարացն, ...	ժ.	15
Վասն նաւակատեացն յԵրուսաղէմ . . .	ժ.	22
Վասն Ղազարու յարութեան	ժա.	1
Վասն օծանելոյն զՏէրն	ժբ.	3
Վասն՝ որ ասաց Յուդա զիւղոյն	ժբ.	5

վ. ասն յովհաննկին . . . . . ժբ. 14
վ. ասն ելելոց հեթանոսացն առ Տէր . . ժբ. 21
վ. ասն հատին ցորենոյ . . . . . ժբ. 24
վ. ասն Յիսուսի լոյս գալոյն յաշխարհ . ժբ. 46
վ. ասն ընթրեացն, և լուանալոյ ոտս ա-
չակերտացն . . . . . ժգ. 11
վ. ասն չարչարանացն Յիսուսի, և սփոփելոյ
զաշակերտսն . . . . . ժդ. 15
վ. ասն գալոյ Հոգւոյն՝ և մխիթարելոյ զա-
շակերտսն . . . . . ժդ. 26
վ. ասն մատնութեանն Յիսուսի . . . ժը. 3
վ. ասն ուրացութեանն Պետրոսի, և հա-
ւատն խօսելոյ . . . . . ժը. 25
վ. ասն ածելոյն զՅիսուս 'ի վանացն Կայիա-
փայ . . . . . ժը. 28
վ. ասն տանելոյն զՅիսուս 'ի Գողգոթա . ժթ. 17
վ. ասն աւանդելոյն Յիսուսի զհոգին . . ժթ. 30
վ. ասն խնդրելոյն զէրուսաղէմական մարմինն ժթ. 38
վ. ասն բերելոյն Նիկոդիմոսի զմուռս . . ժթ. 39
վ. ասն գալոյ կանանցն 'ի գերեզմանն . . ի. 1
վ. ասն դրօքն փակելով մտանելոյն Յիսու-
սի առ աշակերտսն . . . . . ի. 19
վ. ասն զԹովմաս հաստատելոյ Տեառն . . ի. 27
վ. ասն ուտելոյն ընդ նոսա, և հարցմանն
զՊետրոս . . . . . իա. 15
վ. ասն սիրելոյ աշակերտին, և գրելոյ զա-
ւետարանն . . . . . իա. 24

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Ա Ւ Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ի սկզբան էր բանն, և բանն էր առ
2 աստուած, և աստուած էր բանն։ * Նա էր
3 ի սկզբանէ առ աստուած։ * Ամենայն ինչ
նովաւ եղեւ, և առանց նորա եղեւ ոչինչ
4 որ ինչ եղեւն։ * Նովաւ կեանք էր, և կեան-
5 քն էր լոյս մարդկան. * և լոյսն ի խաւա-
րի անդ լուսաւորէ, և խաւարն նմա ոչ եղեւ
6 հասեալ։ * Եղեւ այր մի առաքեալ յաստու-
7 ծոյ, անուն նմա յովհաննէս։ * Եա եկն ի
վկայութիւն՝ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն, զի
8 ամենեքեան հաւատասցեն նովաւ։ * Ոչ էր նա
9 լոյսն, այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն։ * Էր
լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամե-
10 նայն մարդ՝ որ գալոց է յաշխարհս։ * Յաշ-
խարհի էր, և աշխարհն նովաւ եղեւ, և աշ-
11 խարհն զնա ոչ ծանեաւ։ * Յիւրայն եկն, և
12 իւրքն զնա ոչ ընկալան։ * Իսկ որք ընկալա-

նըն դնա, եւ նոցա իշխանութիւն որդիս աս-
տուծոյ լինել՝ որոց հաւատասցեն յանուն
նորա. * որք ոչ յարենէ և ոչ ՚ի կամաց 13
մարմնոյ և ոչ ՚ի կամաց առն, այլ յաստու-
ծոյ ծնան: * Եւ բանն մարմին եղեւ՝ և բնա- 14
կեաց ՚ի մեզ. և տեսաք զփառս նորա՝ ըզ-
փառս իբրեւ զմիածնի առ ՚ի հօրէ, լի շնոր-
հօք և ճշմարտութեամբ: * Յովհաննէս վկա- 15
՚յէ վասն նորա, աղաղակեաց և ասէ. սա է
զորմէ ասէի՝ որ գալոցն էր. առա-
ջի իմ եղեւ, զի նախ քան զիս էր: * Զի ՚ի 16
լրութենէ անտի նորա մեք ամենեքին առաք
շնորհս փոխանակ շնորհաց: * Զի օրէնքն ՚ի 17
ձեռն մովսէսի տուան, շնորհքն և ճշմարտու-
թիւն ՚ի ձեռն յիսուսի քրիստոսի եղեն:
ԲԲ * Զաստուած ոչ ոք երբէք, բայց 18
միածինն որդի որ է ՚ի ծոց հօր՝ նա պատ-
մեաց: * Եւ այս է վկայութիւն յովհաննու, 19
յորժամ առաքեցին առ նա հրեայքն յե-
րուսաղեմէ քահանայս և ղեւտացիս, զի հար-
ցանեն ցնա՝ եթէ դու ո՞վ ես: * Եւ խոստովան 20
եղեւ՝ և ոչ ուրացաւ. խոստովան եղեւ, թէ
ես ոչ եմ քրիստոս: * Եւ հարցին ցնա՝ 21
նա, թէ ով ել ես դու. եղիա՞ ես. և ասէ. ոչ
եմ: թէ մարգարէն ես դու: Պատասխանի
եւ՝ թէ ոչ: * Իսկ ասա մեզ՝ դու ո՞վ ես, 22
զի պատասխանի տարցուք որոց առաքեցինն
զմեզ. զի՞ ասես վասն քո: * Ասէ՝ ես ձայն 23
բարբառոյ յանապատի. ուղիղ արարաք ըզ-
ճանապարհն տեառն, որպէս ասաց եսայի

մարգարէ: * Եւ որք առաքեցանն՝ ՚ի փա- 24
րիսեցւոց անտի էին. * հարցին ցնա և ա- 25
սեն. իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես քրիս-
տոս, և ոչ եղիա, և ոչ մարգարէն: * Պա- 26
տասխանի եւ նոցա յովհաննէս և ասէ. ես
մկրտեմ զձեզ ջրով. ՚ի միջի ձերում կայ՝ զոր
դուքն ոչ գիտէք, * որ զկնի իմ գալոցն է, 27
որում չեմն արժանի եթէ լուծիկ կօշ-
կաց նորա: * Այս ՚ի բեթաբարա եղեւ յայն- 28
կոյս յորդանանու, ուր էրն յովհաննէս և
մկրտէր:
* Ի վաղիւ անդր տեսանէ զյիսուս զի ԲԳ 29
գայր առ նա, և ասէ. ահաւասիկ գառն աս-
տուծոյ՝ որ բառնայ զմեղս աշխարհի: * Սա 30
է վասն որոյ ես ասէի, զկնի իմ գայ այր՝
որ առաջի իմ եղեւ, զի յառաջ իսկ էր քան
զիս: * Եւ ես ոչ գիտէի զնա. այլ զի յայտ- 31
նի լինիցի իսրայելի, վասն այնորիկ եկի ես
ջրով մկրտել: * Վկայեաց յովհաննէս և ա- 32
սէ, թէ տեսանէի զհոգին զի իջանէր իբրեւ
զաղաւնի յերկնից, և հանդչէր ՚ի վերայ նո-
րա: * և ես ոչ գիտէի զնա. այլ որ առա- 33
քեացն զիս մկրտել ջրով նա ասաց ցիս, յորոյ
վերայ տեսանիցես զհոգին զի իջանիցէ և
հանդչիցի ՚ի վերայ նորա, նա է որ մկրտէ
հոգւովն սրբով: * և ես տեսի և վկայեցի 34
եթէ սա է որդին աստուծոյ:
* Ի վաղիւ անդր հայր յովհաննէս, և ԲԴ 35
յաշակերտաց անտի նորա երկու. * և նայե- 36
ցեալ ընդ յիսուսի զի զգնայր, ասէ. ահա-

ւասիկ քրիստոս դառն աստուածոյ : * Լուան 37
'ի նմանէ երկու աշակերտքն ղի խօսէր , և
գնացին զհետ յիսուսի : * Իբրեւ դարձաւ 38
յիսուս և եառես զնոսա՝ ղի երթային զհետ
նորա , ասէ ցնոսա . ղի՞նչ խնդրէք : Նո՛քա
ասեն ցնա . ռաբբի , որ թարգմանեալ կոչի
վարդապետ , ո՞ւր են օթևանք քո : * Ասէ 39
ցնոսա . եկայք և տեսէք : Եկին և տեսին
ուր էին օթևանք նորա . և առ նմա այդան
այն օր , ղի ժամ էր իբրեւ տասներորդ :
* Էր անդրէաս եղբայր սիմոնի վիմի , մի 40
յերկուց անտի որ լուան 'ի յովհաննէ , և
գնացին զկնի նորա : * Գտանէ առաջին զեղ- 41
բայր իւր զսիմոնէ , և ասէ ցնա . գտաք զ-
մեսիա՝ որ թարգմանի քրիստոս : * Տա ած 42
զնա առ յիսուս : Հայեցեալ ընդ նա յիսու-
սի՝ ասէ . դու ես սիմոն որդի յովհաննու .
դու կոչեցիս կեփաս , որ թարգմանի պետ-
րոս :

ԲԵ * Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել 'ի 43
գալիլեա . գտանէ զփիլիպպոս , և ասէ ցնա
յիսուս . եկ զկնի իմ : * Եւ էր փիլիպպոս 'ի 44
բեթսայիդայ , 'ի քաղաքէ անդրեայ և պետ-
րոսի : * Գտանէ փիլիպպոս զնաթանայէլ , և 45
ասէ ցնա . զորմէ գրեաց մովսէս յօրէնսն և
մարգարէքն , գտաք զիյիսուս զորդի յովսե-
փայ 'ի նազարեթէ : * Ասէ ցնա նաթանա- 46
յէլ . իսկ 'ի նազարեթէ մնրթի ինչ իցէ բար-
ւոյ խիկ լինել : Ասէ ցնա փիլիպպոս . եկ և
տես : * Իբրեւ եառես յիսուս զնաթանայէլ 47

ղի գայր առ նա , ասէ վասն նորա . ահա
արդարեւ իսրայէլացի՝ յորում նենգութիւն
48 ոչ գոյ : * Ասէ ցնա նաթանայէլ . ուստի՞ ճա-
նաչես զիս : Պատասխանի եւս յիսուս և ասէ
ցնա . մինչչեւ էր փիլիպպոսի կոչեցեալ զը-
քեզ՝ ղի էիր 'ի ներքոյ թզենւոյն , տեսի զը-
49 քեզ : * Պատասխանի եւ նմա նաթանայէլ և
ասէ . ռաբբի , դու ես որդի աստուածոյ . դու
50 ես թագաւորն իսրայէլի : * Պատասխանի եւ
նմա յիսուս և ասէ . փոխանակ ղի ասացի
քեզ՝ թէ տեսի 'ի ներքոյ թզենւոյն՝ հաւա-
տաս , մեծամեծս եւս քան զայս տեսցես ,
51 * եւ ասէ ցնոսա . ամէն ամէն ասեմ ձեզ ,
տեսանիցէք զերկինս բացեալ և զհրեշտակս
աստուածոյ՝ ղի ելանիցեն և իջանիցեն 'ի վե-
րայ որդւոյ մարդոյ :

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին 'ի ԲՋ
կանա գալիլեացւոյ . և անդ էր մայրն յի-
2 սուսի , * կոչեցաւ և յիսուս և աշակերտքն
3 նորա 'ի հարսանիսն : * Եւ 'ի պակասանել գի-
նւոյն՝ ասէ մայրն ցյիսուս . գինի ոչ ունին :
4 * եւ ասէ ցնա յիսուս . ղի՞ կայ իմ և քո ,
5 կինդ , չեւ է հասեալ ժամուանակ իմ : * Ա-
սէ մայրն նորա ցսպասաւորսն . որ ինչ ասի-
6 ցէ ձեզ՝ արասջիք : * Անդ էին թակոյիկ կը-
ճեայք վեց՝ քան սրբութեան հրէից . տանէին
մի մի 'ի նոցանէ մարս երկուս կամ երիս :

* Ասէ ցնոսա յիսուս . լցէք զթաղոյկսդ ջր- 7
րով . և լցին զնոսա մինչեւ ի վերը : * Եւ ա- 8
սէ ցնոսա . արդ առէք և բերէք տաճարա-
պետի : Եւ նոքա բերին : * Եւ իբրեւ ճա- 9
շակեաց տաճարապետն զջուրն գինի եղեալ ,
և ոչ գիտէր ուստի իսկ է . բայց սպասաւորքն
գիտէին՝ որք արկին զջուրն : խօսի ընդ փե-
սային տաճարապետն՝ * և ասէ . ամենայն 10
մարդ զանոյշ գինի յառաջադոյն պաշտէ .
և յորժամ արբենան , յայնժամ զյոռին .
դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչեւ ցայժմ :
* Զայս արար սկիզբն նշանաց յիսուս ի կա- 11
նա գալիլեացւոց , և յայտնեաց զփառս իւր .
և հաւատացին ի նա աշակերտքն նորա :
ԲԷ * Ցետ այսորիկ էջ յիսուս ի կափառնա- 12
ւմ , ինքն և մայր իւր և եղբարք իւր . և
անդ լինէր ոչ բազում ինչ աւուրս : * Եւ էր 13
մերձ զատիկն հրէից , և ել յիսուս յերու-
սաղէմ : * Եւ եգիտ ի տաճարին զվաճա- 14
ռէին զարջառս և զոչխարս և զաղաւնիս , և
զդրամայափոխան որ նստէին : * Եւ արար խա- 15
րատան չուանեայ , և հնան զամենեսին ի
տաճարէին՝ զոչխարան և զարջառս , և զդր-
ղինձս հատանէին զսեղանսն յրուեալ , և զսե-
ղանն կործանեալ : * Եւ որ զաղաւնիսն վա- 16
ճառէին՝ ասէ ցնոսա . առէք զայդ աստի ,
և մի առնէք զտուն հօր իմոյ տուն վաճա-
ռի : * Ապա յիշեցին աշակերտքն նորա՝ թէ 17
գրեալ է , նախանձ տանն քո կերիցէ զիս :
* Պատասխանի ետուն հրեայքն և ասեն ցնա . 18

զի՞նչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ առ-
19 նես : * Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցը-
նոսա . քակեցէք զտաճարդ զայդ , և զերիս
20 աւուրս կանգնեցից զդա : * Ասեն ցնա հր-
րեայքն , զքառասուն և զվեց ամ շինեցաւ
տաճարս այս . և դու զերիս աւուրս կանգ-
21 նես զսա : * Բայց նա ասէր վասն տաճարի
22 մարմնոյն իւրոյ : * Իսկ յորժամ յարեաւն
ի մեռելոց , յիշեցին աշակերտքն նորա՝ թէ
այս է զոր ասացն . և հաւատացին գրոյն և
բանին զոր ասաց յիսուս :
23 * Եւ իբրեւ էր յերուսաղէմ ի զատկին Գկ
ի տօնի , բազումք հաւատացին յանուն նո-
րա . զի տեսանէին զնշանսն զոր առնէր :
24 * Բայց ինքն յիսուս ոչ հաւատայր զանձն
25 նոցա , քանզի ինքն գիտէր զամենեսին , * և
զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ վասն
մարդոյ . զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կրէր ի
մարդն :

ԳԼՈՒԽ Գ .

1 Եւ էր այր մի ի փարիսեցւոց անուն՝ նի-
2 կոդեմոս անուն նորա՝ իշխան հրէից : * Սա
եկն առ նա գիշերի և ասէ ցնա . ռաբբի ,
գիտեմք եթէ յաստուծոյ եկեալ ես վար-
դապետ . զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առ-
նել՝ զոր դու առնես , եթէ ոչ աստուած
3 իցէ ընդ նմա : * Պատասխանի ետ յիսուս
և ասէ ցնա , ամէն ամէն ասեմ քեզ , եթէ

ոչ ոք ծնցի վերստին՝ ոչ կարէ տեսանել
զարքայութիւն աստուծոյ : * Ասէ ցնա նի- 4
կոդեմոս . զիա՞րդ կարէ մարդ ծնանել՝ որ
ծնեալն իցէ . միթէ մարդ լինչ իցէ անդրէն
յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել և ծնա-
նել : * Պատասխանի եհաս յիսուս և ասէ . ա- 5
մէն ասեմ քեզ , եթէ ոչ ոք ծնցի ՚ի ջրոյ և
՚ի հոգւոյ , ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն
աստուծոյ : * Զի ծնեալն ՚ի մարմնոյ՝ մարմին 6
է , և ծնեալն ՚ի հոգւոյ՝ հոգի է : * Դու մի 7
զարմանար թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ
ծնանել վերստին . * զի հովմ ուր կամի՝ շըն- 8
չէ , և զձայն նորա լսես , այլ ոչ գիտես ուս-
տի գայ կամ յո երթայ . այնպէս և ամե-
նայն ծնեալն ՚ի հոգւոյն : * Պատասխանի եհաս 9
նիկոդեմոս և ասէ ցնա . զիա՞րդ մարթի այդմ
լինել : * Պատասխանի եհաս յիսուս և ասէ ցնա , 10
դու եհաս վարդապետ իսրայէլի՝ և զայդ ՚ոչ գի-
տես : * Ամէն ամէն ասեմ քեզ . զի զոր լինչ 11
գիտեմք՝ խօսիմք , և զոր տեսաք՝ վկայեմք .
և զվկայութիւն մեր ոչ ընդունիք : * իսկ որդ 12
եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւա-
տայք , զիա՞րդ եթէ զերկնաւորսն ասացից՝
հաւատայցէք :

Գր * Եւ ոչ ոք եղ յերկինս , եթէ ոչ որ էջն 13
յերկինից որդին մարդոյ՝ որ էն յերկինս : 14
* Եւ որպէս մովսէս բարձրացոյց զօձն յա-
նապատին , նոյնպէս բարձրանալ պարտ է
որդւոյ մարդոյ . * զի ամենայն որ հաւատայ 15
՚ի նա՝ (մի կորիցէ , այլ) ընկալցի զկեանսն յա-

16 ւիտենականս : * Զի այնպէս սիրեաց աստուած
զաշխարհ՝ մինչեւ զորդին իւր միածին եհաս . զի
ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՝ մի կորիցէ , այլ
17 ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս : * Զի ոչ
առաքեաց աստուած զորդի իւր յաշխարհ՝
թէ դատեսցի զաշխարհ , այլ զի փրկեսցի
18 աշխարհ նովաւ : * Որ հաւատայ ՚ի նա , ոչ
դատապարտեսցի . և որ ոչ հաւատայ ՚ի նա ,
արդէն իսկ դատապարտեալ է . զի ոչ հա-
ւատայ յանուն միածնի որդւոյն աստու-
19 ծոյ : * Եւ այս իսկ է դատաստան . զի լոյս
եկն յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զխաւար
առաւել քան զլոյս , զի էին գործք իւրեանց
20 չարութեան . * զի ամենայն որ զչար գործէ՝
ատեայ զլոյս . և ոչ գայ առ լոյսն , զի մի
21 յանդիմանեսցին գործք նորա . * իսկ որ
առնէ զճշմարտութիւն՝ գայ առ լոյսն , զի
յայտնի լիցին գործք նորա թէ աստուծով
գործեցան :

22 * Յետ այսորիկ եկն յիսուս և աշակերտք Գգ
քն նորա յերկիրն հրէաստանի , և անդ չրջ-
23 չէր նոքօք հանդերձ և մկրտէր : * Մկրտէր
և յովհաննէս ՚ի յայնմհղի մերձ առ սաղիմ ,
զի ջուրք բազումք էին անդ , և գային՝ և
24 մկրտէին : * Զի չեւ եւս էր արկեալ զյով-
25 հաննէս ՚ի բանտ : * Եւ եղեւ խնդիր յաշա-
կերտացն յովհաննու ընդ հրէից վասն սըր-
26 բութեան , * եկին առ յովհաննէս և ասեն
ցնա . ռաբբի , որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս
յորդանանու , որոյմ դուն վկայեցեր , ահա-

ւանիկ նա մկրտէ՝ և ամենեքին գան առ
նա : * Պատասխանի եւ յովհաննէս և ասէ . 27
ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչինչ ,
եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից՝ ի վե-
րուստ : * Դուք ձեզէն վկայէք ինձ , զի ա- 28
սացի ձեզ՝ թէ չեմ՝ ես քրիստոս , այլ թէ
առաքեալ եմ առաջի նորա : * Որ ունի հար- 29
սըն՝ նա է փեսայ . իսկ բարեկամ փեսային՝
որ կայ և լսէ նմա , ուրախութեամբ ուրախ
լինի վասն ձայնի փեսային . արդ այս ուրա-
խութիւն որ իմ է , լցեալ է . * Նմա պարտ 30
է աճել , և ինձ պակասանալ : * Որ՝ի վերուստն 31
գայ՝ ի վերոյ է քան զամենայն . որ յերկրէ
ասէ է , յերկրէ է՝ յերկրէ խօսի : * Որ 32
յերկնից գայ , զոր ինչ եառես և զոր լուաւ՝
վկայէ , և զվկայութիւն նորա ոչ ոք ընդու-
նի : * Որ ընդունի զվկայութիւն նորա՝ կնքեաց 33
քեաց , թէ ստուած ճշմարիտ է : * Զի զոր 34
ստուածն առաքեաց՝ զբանս ստուծոյ խօ-
սի . զի ոչ եթէ չափով տայ ստուած զՀո-
գին : * Հայր սիրէ զորդի , և զամենայն ինչ 35
եառ՝ի ձեռս նորա : * Որ հաւատայ յորդի , ըն- 36
դունի զկեանն յաւիտենական . և որ ոչ
հնազանդի որդւոյ , ոչ տեսցէ զկեանս . այլ
բարկութիւնն աստուծոյ մնայ՝ի վերայ նորա :

ԳԼՈՒԽ Դ.

ԳԴ Իբրեւ գիտաց յիսուս եթէ լուան փարի- 1
սեցիքն՝ եթէ յիսուս բազում աշակերտս առ-

2 նէ և մկրտէ քան զյովհաննէս , * քանզի ոչ
էթէ յիսուս ինքնին մկրտէր՝ այլ աշակերտքն
3 նորա , * եթող զՀրէաստան երկիր , և եկն
4 մինաւանդամ՝ի գալիլեա : * Եւ էր նմա ան-
5 ցանել ընդ սամարիա : * Գայ նա՝ի քա-
ղաք մի սամարացւոց՝ որում անուն էր սիւ-
քար , մերձ՝ի դեօղն զոր ետ յակովբ որդւոյ
6 իւրում յովսեփեայ : * Եւ անդ էր աղբիւր մի
յակովբայ . և յիսուս վաստակեալ՝ի ճանա-
պարհէն՝ նստեր՝ի վերայ աղբերն . և էր ժամ
7 իբրեւ վեցերորդ : * Գայ կին մի՝ի սամարեայ
հանել ջուր : Ասէ ցնա յիսուս . տուր ինձ ըմ-
8 պել , * զի աշակերտքն նորա երթեալ էին
՝ի քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն :
9 * Ասէ ցնա կինն սամարացի . դու որ հրեայդ
ես , զիա՞րդ յինէն ըմպել խնդրես՝ի կնոջէ
սամարացւոյ : Զի ոչ երբէք խառնակին հր-
10 րեայք ընդ սամարացիս : * Պատասխանի եւ
նմա յիսուս և ասէ . եթէ գիտէիր դու ըն-
ծայարգեւսն աստուծոյ , և ո՞վ է որ ասէդ ցը-
քեզ՝ թէ տուր ինձ ըմպել , դու արդեօք
խնդրեիր՝ի նմանէ՝ և տայր քեզ ջուր կեն-
11 դանի : * Ասէ ցնա կինն . տէր , դու քանզի և
դոյլ իսկ ոչ ունիս , և ջրհորս խոր է , իսկ
12 արդ ուստե՞ւ ունիցիս զջուրն կենդանի . * մի-
թէ դու մի՞ծ ինչ ոք իցես քան զՀայրն մեր
յակովբ՝ որ զայս ջրհոր ետ մեզ , և ինքն
ասէ արբ՝ և որդիք նորա և խաշինք նորա :
13 * Պատասխանի եւ նմա յիսուս և ասէ . ա-
մենայն որ ըմպէ՝ի ջրոյ յայդմանէ՝ միւսան-

գամ ծարաւէ . բայց որ ըմպէ ՚ի ջրոյն զոր
ես տայ նմա , մի ծարաւեսցէ յաւիտեան .
* այլ ջուրն զոր ես տայ նմա , եղիցի նմա 14
աղբիւր ջրոյ բխելոյ ՚ի կեանսն յաւիտենակա-
նս : * Ասէ ցնա կինն . տէր , տուր ինձ զդ- 15
ջուրն զայն՝ զի մի ծարաւեցից , և մի եկից
այսր հանել ջուր : * Ասէ ցնա յիսուս . երթ 16
կոչեա զայր քո՝ և եկ այսր : * Պատասխանի 17
ես նմա կինն և ասէ . չիք իմ այր : Ասէ ցնա
յիսուս . բարւոք ասացեր թէ չիք իմ այր .
* զի հինգ այր փոխեալ ես քո , և զոր այժմ 18
ունիս՝ չէ քո այր . զայդ արդար ասացեր :
* Ասէ ցնա կինն . տէր , թուի ինձ թէ մար- 19
գարէ իցես դու : * Հարքն մեր ՚ի լերինս 20
յայսմիկ երկիր պագին . և դուք ասէք՝ ե-
թէ յերուսաղէմ ևեթ է տեղի ուր արժան
իցէ երկիր պագանել : * Ասէ ցնա յիսուս . 21
կին դու , հաւատա ինձ , զի եկեսցէ ժամա-
նակ՝ յորժամ ոչ ՚ի լերինս յայսմիկ և ոչ յե-
րուսաղէմ երկիր պագանիցեն հօր : * Դուք 22
երկիր պագանէք՝ որում ոչն գիտէք , մեք
երկիր պագանեմք՝ որում գիտեմքն , զի
փրկութիւնն ՚ի հրէից է : * Այլ եկեսցէ ժա- 23
մանակ , և՛ այժմ իսկ է , յորժամ ճշմարիտքն
երկրպագուք երկիր պագանիցեն հօր հոգ-
ւով և ճշմարտութեամբ . քանզի և հայր
այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ :
Դե * Հոգի է աստուած , և երկրպագուսն 24
նորա հոգւով և ճշմարտութեամբ պարտ է
երկիր պագանել : * Ասէ ցնա կինն . գիտեմք

զի մեսիա գայ՝ անուանեալն քրիստոս . յոր-
ժամ եկեսցէ՝ նա պատմեսցէ մեզ զամե-
26 նայն : * Ասէ ցնա յիսուս . ես եմ որ խօսիմ
27 ընդ քեզ : * Եւ յայն բան եկին աշակերտքն
նորա և զարմանային զի ընդ կնոջն խօսէր .
բայց ոչ ոք ասաց ՚ի նոցանէ՝ թէ զինչ խընդ-
28 րես , կամ զինչ խօսիս ընդ նմա : Եթող
կինն զսափորն իւր՝ և չոգաւ ՚ի քաղաքն ,
29 և ասէ ցմարդիկն . * եկայք տեսէք զայր մի ,
որ ասաց ինձ զամենայն՝ որ ինչ իմ գործեալ
30 է . միթէ նա իցէ քրիստոսն : * Եւին ՚ի քա-
31 ղաքէն և գային առ նա : * Եւ մինչդեռ ե-
կեալ էին նոքա , աղաչէին զնա աշակերտքն
32 և ասէին . ռաբբի , հայ կեր : * Նա ասէ ցնո-
ոսա . ես կերակուր ունիմ ուտել , զոր դու-
33 քքն ոչ գիտէք : * Ասէին աշակերտքն ընդ-
միմեանս . միթէ երբեք ինչ ոք դնա ուտել :
34 Ասէ ցնոսա յիսուս . իմ կերակուր այն է՝ զի
արարից զկամն այնորիկ որ առաքեացն զիս ,
35 և կատարեցից զգործն նորա : * Ոչ դուք ա-
սէք՝ եթէ այլ եւս չորք ամիսք են և հունձք
գան . ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ . ամբարձէք
զաչս ձեր և տեսէք զարտորայն՝ զի սպիտա-
36 կացեալ են և ՚ի հունձս հասեալ : * Եւ որ
հնձէն՝ վարձս առնու , և ժողովէ զպտուղ ՚ի
կեանսն յաւիտենական . զի որ սերմանէն և
37 որ հնձէն՝ հաւասարակ ցնծասցեն : ՚Ի սմայ
իսկ է բանն ճշմարիտ . զի այլ է որ սերմա-
38 նէ , և այլ է որ հնձէ : * Ես առաքեցի զձեզ
հնձել՝ զոր ոչ դուք սերմանեցէք . այլք վաս-

տակեցին, և դուք ՚ի վաստակս նոցա մտէք։
* Եւ ՚ի քաղաքէն յայնմանէ սամարացւոց 39
բազումք հաւատացին ՚ի նա վասն բանի կը-
նոջն վկայելոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամենայն որ
ինչ իմ գործեալ էր։ * Իսկ իբրեւ եկին առ 40
նա սամարացիքն, աղաչէին զնա լինել առ
նոսա. և եղեւ անդ աւուրս երկուս։ * Եւ 41
եւս բազումք հաւատացին ՚ի նա վասն բա-
նին նորա. * և ասէին ցկինն, թէ ոչ այսու- 42
հետեւ վասն քո խօսիդ հաւատամք. զի
մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմանէ. և գիտեմք ե-
թէ դա է ճշմարիտ փրկիչ աշխարհաց։

ԳԺ * Եւ յետ երկուց աւուրց եկ անտի և 43
գնաց ՚ի գալիլեա։ * Զի ինքն իսկ յիսուս 44
վկայեաց՝ եթէ մարգարէ յիւրում գաւառի
պատիւ ոչ ունի։ * Ա՛յլ յորժամ եկն նա ՚ի 45
գալիլեա, ընկալան զնա գալիլեացիքն. զի
տեսեալ եւս էր զամենայն նշանսն՝ զոր ա-
րար յերուսաղէմ ՚ի տօնին. քանզի և նոքա
եկեալ էին ՚ի տօնն։ * Եկն դարձեալ ՚ի կա- 46
նա գալիլեացւոց՝ ուր արար զջուրն գինի.
և անդ էր թագաւորազն մի, որոյ որդի նո-
րա հիւանդ կայր ՚ի կափառնաում։ * Նա իբ- 47
րեւ լուաւ եթէ յիսուս եկեալ է ՚ի հրէաս-
տանէ ՚ի գալիլեա, եկն առ նա և աղաչէր՝
զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի նորա. քանզի
մերձ էր ՚ի մեռանել։ * Ասէ ցնա յիսուս. 48
եթէ ոչ նշանս լինչ և արուեստս տեսանէք՝
ոչ հաւատայք։ * Ասէ ցնա թագաւորազն. 49
տէր, էջ մինչեւ մեռեալ իցէ մանուկն իմ։

50 Ասէ ցնա յիսուս. երթ, որդին քո կենդա-
նի է։ Եւ հաւատաց այրն բանին՝ զոր ա-
51 սաց նմա յիսուս, և գնաց։ * Եւ մինչդեռ
իջանէր, ընդառաջ եղեն նմա ծառայքն նո-
րա. աւետիս ետուն և ասեն, թէ մանուկն
52 նորա կենդանի է։ * Հարցանէր ցնոսա վասն
ժամուն յորում ապաքինեաց։ Եւ ասեն ցնա.
երեկ յեօթներորդ ժամու եթող զնա ջերմն։
53 * Գիտաց հայրն նորա եթէ յայնմ ժամու յո-
րում ասացն ցնա յիսուս՝ թէ որդին քո կեն-
դանի է. և հաւատաց ինքն և ամենայն
54 տուն իւր։ * Զայս դարձեալ երկրորդ նշան
արար յիսուս եկեալ ՚ի հրէաստանէ ՚ի գա-
լիլեա։

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Յետ այսորիկ տօն էր հրեից. և ել յիսուս ԳԼ
2 յերուսաղէմ։ * Եւ էր յերուսաղէմ ՚ի պրո-
բատիկէ աւազանին, որ կոչէր եբրայեցերէն
3 բեթհեզդա, հինգ սրահ. * յորս անկեալ դը-
ւնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց,
կաղաց, դօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոյն
4 յուզելոյ։ * Եւ հրեշտակ տեառն ըստ ժամա-
նակի իջանէր յաւազանն և յուզէր զջուրսն.
և որ նախ ՚ի շարժումն ջուրցն իջանէր, բը-
ժշկէր՝ ոչ ունելով նշան հիւանդութեան։
5 * Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն և ութ
6 ամ էր ՚ի հիւանդութեան իւրում. * զնա իբ-
րեւ ետես յիսուս՝ զի անկեալ դնէր, և գի-

տաց թէ բազում ժամանակք են այնուհե-
տեւ , ասէ ցնա . կամիս ողջ լինել : * Պա- 7
տառախանի եւս նմա հիւանդն . տէր , ոչ գո՛
ունիմ, թէ յորժամ խռնքն յուզիցին՝ արկցէ
զիս յաւազանն . և մինչ ես դանդաղիմ, այլ
ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ : * Ասէ ցը- 8
նա յիսուս . արի առ զմահիճս քո և դնա :
* Եւ ողջացաւ այրն , և յարեաւ առ զմա- 9
հիճս իւր և շրջէր . և էր շաբաթի յատուկն
յայնմիկ : * Ասեն հրեայքն ցբժշկեալն . շա- 10
բաթ է՝ և ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահի-
ճըս քո : * Պատասխանի եւս նոցա և ասէ . որ 11
բժշկեացն զիս , նա ասաց ցիս՝ առ զմահիճս
քո և դնա : * Հարցին ցնա և ասեն . ո՞վ է 12
այրն որ ասաց ցքեզ՝ առ զմահիճս քո և շրջ-
էաց : * Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ո՞վ իցէ . 13
քանզի յիսուս խոյս եւս վասն ամբոխին՝ի
տեղւոջէ անտի : * Ետես այսորիկ գտանէ զը- 14
նա յիսուս՝ի տաճարին , և ասէ ցնա . ահա
ւադեկ ողջացար , մի՛ եւս մեղանչեր՝ զի մի՛
չար եւս լինիցի քեզ : * Գնաց այրն և 15
պատմեաց հրեից՝ն , եթէ յիսուս էր որ բը-
ժշկեացն զնա : * Եւ վասն այնորիկ հալածէ- 16
ին զյիսուս հրեայքն , զի զայն առնէր՝ի շաբ-
բաթի : * Եւ յիսուս պատասխանի եւս նո- 17
ցա . հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ , և ես
գործեմ : * Վասն այնորիկ առաւել խնդրէ- 18
ին հրեայքն սպանանել զնա . զի ոչ միայն լու-
ծանէր զշաբաթի , այլ և հայր իւր կոչէր զաս-
տուած , և հաւասար առնէր զանձն աստուծոյ:

19 * Պատասխանի եւս յիսուս և ասէ ցնոսա . Ամ-
էն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ կարէ որդի մար-
դոյ առնել յանձնէ և ոչինչ . եթէ ոչ տե-
սանիցէ զհայրն զի առնէ . զի զոր նայն առ-
20 նէ , զնոյն և որդին նմին նման գործէ : * Զի
հայր սիրէ զորդի , և զամենայն ինչ ցուցա-
նէ նմա զոր ինքն առնէ . և մեծամեծս եւս
քան զայնս ցուցանէ նմա զգործս , զնդ որ
21 գուքդ զարմանայք : * Զի որպէս հայր յա-
րուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ , նոյն-
պէս և որդի զորս կամի կենդանի առնէ :
22 * Եւ ոչ եթէ հայր դատի զոք , այլ զամե-
23 նայն դատաստան եւս որդւոյ իւրոյ . * զի
ամենեքեան պատուեսցեն զորդի՝ որպէս
պատուեն զհայրն : Որ ոչ պատուէ զորդին ,
24 ոչ պատուէ զհայր զառաքիչն նորա : * Ամէն
ամէն ասեմ ձեզ . զի որ զբանն իմ լսէ , և
հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս , զնդու-
նի զկեանսն յաւիտենական . և՝ի դատաս-
տան ոչ մտանէ , այլ փոխեցաւ՝ի մահուա-
25 նէ՝ի կեանս : * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի
գայ ժամանակ՝ և արդէն խակ է , յորժամ
մեռեալք լսիցեն ձայնի որդւոյն աստուծոյ .
26 և որք լսիցենն՝ կեցցեն : * Զի որպէս հայր
ունի կեանս յանձին իւրում , նոյնպէս եւս և
27 որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում : * Եւ
իշխանութիւն եւս նմա գատաստան առնել .
28 և զի որդի մարդոյ է՝ * զնդ այն զի զար-
մանայք . զի եկեսցէ ժամանակ յորում՝ ա-
մենեքին որ՝ի գերեզմանս կայցեն՝ լսիցեն

ձայնի նորա , * և եկեսցեն արտաքս . որոց 29
ղբարիս գործեալ իցէ՝ ՚ի յարուԹիւն կե-
նաց . և որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարուԹիւն
դատաստանաց : * Ոչ կարեմ ես յանձնէ 30
առնել և ոչինչ . այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ ,
և դատաստանն իմ արդար է . զի ոչ խընդ-
րեմ զկամս իմ , այլ զկամն այնորիկ որ ա-
ռաքեացն զիս :

ԴԲ * Եթէ ես վկայեմ վասն իմ , վկայու- 31
Թիւնն իմ չէ ճշմարիտ . * այլ է որ վկայէ 32
վասն իմ . և դուք գիտէք՝ եթէ ճշմարիտ
է վկայուԹիւնն զոր վկայեաց վասն իմ : * Դուք 33
առաքեցէք առ Յովհաննէս՝ և վկայեաց
ճշմարտուԹեանն . * այլ ես ոչ եթէ ՚ի մարդ- 34
մանէ առնում վկայուԹիւն . այլ զայս ա-
սեմ՝ զի դուք ապրեսջիք : * Նա էր ճրագն 35
որ լուսեալ էր և ծագէր . և դուք կամե-
ցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի ՚ի լոյս նո-
րա : * Ա՛յլ ես ունիմ վկայուԹիւն մեծ եւս 36
քան զՅովհաննու . զգործսն զոր ետու ցիս հայր
զի կատարեցից զնոսա , նոքին իսկ գործքն
զոր գործեմ՝ վկայեն վասն իմ , եթէ հայր
առաքեաց զիս . * և որ առաքեացն զիս 37
հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ : Դուք ոչ ձայն
նորա երբէք լուարուք , և ոչ զտեսիլ նորա
տեսէք : * Եւ ոչ զբան նորա ունիք ՚ի ձեզ 38
բնակեալ . զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա
ոչ հաւատայք : * Փնտռեցէք զգիրս . զի դուք 39
համարիք նոքօք ունել զկեանսն յաւիտե-
նականս . և նոքին իսկ են որ վկայեն վասն

40 իմ , որովք համարիքն ունել կեանս . * և
դուք ոչ կամիք գալ առ իս՝ զի կեանսն
41 ունիցիք : * Ես փառս ՚ի մարդկանէ ոչ առ-
42 նում . * այլ գիտեմ զձեզ՝ Թէ զսէրն աս-
43 տուծոյ ոչ ունիք յանձինս : * Ես եկի յանուն
հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք զիս . եթէ այլ ոք
44 եկեսցէ յիւր անուն , զնա ընդունիցիք : * Զի-
նչպէղ կարէք դուք հաւատալ , զի փառս ՚ի
միմեանց առնուք , և զփառս զոր ՚ի միոյ
45 աստուծոյ ոչ խնդրէք : * Մի՛ համարիք եթէ
ես չարաչաւս ինչ իցեմ զձենջ առ հօր . գոյ
որ չարաչաւս կայ զձենջ՝ մովսէս . յոր դուք
46 յուսացեալ էք : * Զի եթէ հաւատայիք
դուք մովսէսի , հաւատայիք արդեւք և ինձ .
47 զի նա վասն իմ իսկ գրեաց : * Զի եթէ նո-
րա գրոցն ոչ հաւատայք , զիա՞րդ իմոց բա-
նիցս հաւատայցէք :

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Յետ այսորիկ գնաց յիսուս յայնկոյս ծո- ԴԳ
2 վուն գալիլեացւոց տիբերեայ . * և գնետ եր-
Թայր նորա ժողովուրդ բազում . զի տես-
նէին զնշանսն զոր առնէր ՚ի վերայ հիւան-
3 դաց : * Եւ ՚ի լեառն յիսուս , և անդ նստէր
4 աշակերտաւքն հանդերձ : * Եւ էր մերձ զա-
5 տիկ ազնն հրէից : * Բարձ ՚ի վեր զաչս իւր
յիսուս , և տեսս զի ժողովուրդ բազում
գայր առ նա . ասէ ցփիլիպպոս . ուստի՞ գը-
6 նեսցուք հաց զի կերիցեն դոքա : * Զայս ա-

ոչ փորձելով զնա . այլ ինքն գիտէր զինչ
առնելոց էր : * Պատասխանի ետ նմա փիլիպ- 7
պոս . երկերիւր դահեկանի հաց չէ բաւա-
կան զոցա , թէպէտ և իւրաքանչիւրոք սակաւ
ինչ առնուցու : * Ասէ ցնա մի յաշակերտացն 8
նորա անդրէաս՝ եղբայր սիմոնի փիմի . * է 9
ասա պատանեակ մի , որ ունի հինգ նկանակ
գարեզէն՝ և երկուս ձկունս . այլ այն զինչ
է առ այդչափ մարդիկ : * Ասէ յիսուս . բազ- 10
մեցուցէք զմարդիկդ : եւ էր խոտ յոյժ ի
տեղւոջն , և բազմեցան մարդիկն թուով իբ-
րեւ հինգ հազար : * Եւ առ զհացն յիսուս 11
և գոհացաւ՝ և բաշխեաց բազմականացն .
նոյնպէս և ի ձկանցն որչափ և կամեցան :
* Եւ իբրեւ յագեցան , ասէ ցաշակերտսն . 12
ժողովեցէք զնշխարեալ կտորսդ՝ զի մի ինչ
կորիցէ : * Ժողովեցին , և լցին երկոտասան 13
սակաւի զկտորսցն ի հինգ գարեզէն նկա-
նակէ անտի , որ յաւելաւ ի կերուղացն : * Իսկ 14
մարդիկն իբրեւ տեսին զնշանան զոր արար՝
ասէին , եթէ սա է ճշմարիտ մարգարէն որ
գալոցն էր յաշխարհ :

ԴԳ * Յիսուս իբրեւ գիտաց եթէ գալոց են 15
յափշտակել զնա՝ զի արասցեն զնա թագա-
ւոր , դնաց դարձեալ ի լեառն միայն : * Եւ 16
իբրեւ երեկոյ եղեւ , իջին աշակերտքն նորա
ի ծովեզրն . * և մտեալ ի նաւ՝ գնային յայն- 17
կոյս ծովուն ի կափառնաւմ . և իբրեւ նսե-
մացաւ , և չեւ եւս եկեալ էր առ նոսա յի-
սուս , * և ծովն ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ 18

յուզէր : * Եւ վարեալ իբրեւ ասպարէզս 19
քսան և հինգ կամ երեսուն , տեսանէին
զյիսուս զի գնայր ի վերայ ծովուն՝ և մերձ
էր ի նաւն , զարհուրեցան յոյժ : * Եւ նա 20
ասէ ցնոսա , ես եմ , մի երկնչիք : * Եւ կա- 21
մէին ընդունել զնա ի նաւն . և վաղվաղակի
եհաս նաւն յերկիրն յոր երթային :

22 * Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ կայր դի
յայնկոյս ծովուն , տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ
դոյր անդ բայց միայն ի միոյն՝ յոր մտին
աշակերտքն յիսուսի . և զի չէր մտեալ յի-
սուս ընդ աշակերտսն իւր ի նաւն , բայց 23
միայն աշակերտքն նորա գնացին : * Իբրեւ
այլ նաւք գային ի տիբերեայ մօտ յայն տե- 24
զի՝ ուր ղհացն կերան : * Իսկ իբրեւ տես
ժողովրդն եթէ յիսուս ոչ է անդ՝ և ոչ
աշակերտքն նորա , առին նոքա զնաւսն և
եկին ի կափառնաւմ : * Եւ իբրեւ գտին 25
զնա յայնկոյս ծովուն , ասեն ցնա . ռաբբի ,
երբ եկիր այսր : * Պատասխանի ետ նոցա 26
յիսուս և ասէ . ամէն ամէն ասեմ ձեզ .
խնդրէք դուք զիս , իբր ոչ եթէ զի նշանս
տեսէք , այլ զի կերայք ի հացէ անտի
և յագեցարուք : * Երթայք գործեցէք մի 27
գիրքսասական կերակուրն , այլ գկերակուրն
որ միայն ի կեանսն յաւիտենական , զոր
որդին մարդոյ ասցէ ձեզ . զանգի զնա հայր
կնքեաց աստուած : * Ասեն ցնա . զի՞նչ առ- 28
նիցեմք՝ զի գործեսցուք գործս աստուծոյ :
* Պատասխանի ետ յիսուս , և ասէ ցնոսա . 29

այս է գործն աստուծոյ , զի հաւատասջիք
յայն՝ զոր առաքեացն նա : * Ասեն ցնա . 30
զի՞նչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք և հաւա-
տասցուք . զինչ գործիցես : * Հարքն մեր 31
կերան զմանանայն յանապատի անդ , որ-
պէս և գրեալ է՝ հաց երկնից ետ նոցա ու-
տել : * Ասէ ցնոսա յիսուս . ամէն ամէն ա- 32
մեմ ձեզ . եթէ ոչ մովսէս ետ ձեզ զհացն
յերկնից , այլ հայրն իմ տայ ձեզ զհացն
յերկնից զճշմարիտ . * զի հաց յաստուծոյ է 33
որ իջանէն յերկնից , և կեանս տայ աշխար-
հի : * Ասեն ցնա . տէր , յամենայն ժամ 34
առ մեզ զհացն զայն : * Ասէ ցնոսա յի- 35
սուս . ես եմ հացն կենաց . որ գայ առ իս՝
ոչ քաղցիցէ , և որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք
ծարաւեսցի : * Այլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք 26
զիս , և ոչ հաւատայք : * Զամենայն զոր տայ 37
ինձ հայր՝ առ իս եկեսցէ . և որ գայ առ
իս՝ ոչ հանից արտաքս : * Զի իջի ես յերկ- 38
նից՝ ոչ զի զկամս իմ արարից , այլ զկամս
այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս :

ԳՁ * Այս են կամք հօր իմոյ՝ որ առաքեացն 39
զիս , զի զամենայն զոր ետ ցիս հայր՝ ոչ կո-
րուսից ի նմանէ , այլ յարուցից զնա յաւու-
րըն յետնում : * Այս են կամք հօր իմոյ , 40
զի ամենայն որ տեսանիցէ զորդի և հաւա-
տայցէ ի նա , ընկալցի զկեանսն յաւիտե-
նականս . և ես յարուցից զնա յաւուրն յետ-
նում : * Տրտնջէին զնմանէ հրեայքն , զի ա- 41
սաց թէ ես եմ հացն իջեալ յերկնից , * և 42

ասէին . ոչ սա է որդին յովսեփու , զորոյ
մեք գիտեմք զհայրն և զմայրն . իսկ արդ
զիա՞րդ ասէ՝ թէ ես յերկնից իջի : * Պա- 43
տասխանի ետ յիսուս և ասէ ցնոսա . մի
քրթմնջէք ընդ միմեանս . * ոչ ոք կարէ գալ 44
առ իս , եթէ ոչ հայրն որ զիս առաքեաց՝
ձգեսցէ զնա . և ես յարուցից զնա յաւուրն
յետնում : * Գրեալ է ՚ի մարգարէսն . և եղի- 45
ցին ամենեքեան ուսեալք յաստուծոյ : Ա-
մենայն որ լսէ ՚ի հօրէ և ուսանի , գայ առ
իս . * իբր ոչ եթէ զհայրն ուրուք տեսեալ 46
իցէ , եթէ ոչ որ էն յաստուծոյ՝ նա ետես
զհայրն : * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի որ հա- 47
ւատայ , ընդունի զկեանսն յաւիտենականս :
* ես եմ հացն կենաց : * Հարքն ձեր կերան 48 49
զմանանայն յանապատին՝ և մեռան : * Այս 50
է հացն որ յերկնից իջեալ է . զի որ ուտի-
ցէ ոք ՚ի նմանէ՝ մի մեռանիցի : * ես եմ 51
հացն կենդանի՝ որ յերկնից իջեալ . * եթէ 52
ոք ուտիցէ ՚ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ ՚ի
յաւիտեան . և հացն զոր ես տացու՝ մարմին
իմ է , զոր ես տացու վասն կենաց աշխարհի :
* Մարանչէին ընդ միմեանս հրեայքն և ա- 53
սէին . զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին
իւր ուտել : * Ասէ ցնոսա յիսուս . ամէն ա- 54
մէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ կերիջիք զմարմին
որդւոյ մարդոյ՝ և արիջիք զարիւն նորա , ոչ
ունիք կեանս յանձինս : * Որ ուտէ զմարմին 55
իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ , ունի զկեանս յա-
ւիտենականս . և ես յարուցից զնա յաւուրն

յեանուամ։ * Զի մարմին իմ ճշմարիտ կերա- 56
կուր է, և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է։
* Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, 57
յիս բնակեսցէ, և ես՝ ի նմա։ * Որպէս ա- 58
ռաքեաց զիս կենդանին Հայր, և ես կեն-
դանի եմ վասն Հօր. և որ ուտէն զիս, և
նա կեցցէ վասն իմ։ * Այս է հացն՝ որ յերկ- 59
նից իջեալ, ոչ որպէս կերան Հարքն ձեր ըղ-
մանանայն և մեռան. որ ուտէ զհացս զայս՝
կեցցէ յաւիտեան։ * Զայս ասաց ՚ի ժողո- 60
վրդեանն՝ յուսուցանելն ՚ի կափառնաում։
* Եւ բազումք յաշակերտացն իւրեւ լուան՝ 61
ասեն. խիստ է բանդ այդ. ո կարէ լսել
զնա։ * Իրրեւ դիտաց յիսուս յանձն իւր՝ 62
եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշակերտքն,
ասէ ցնոսա. այդ գայթակղեցուցանէ զձեզ։
* Իսկ արդ եթէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ՝ 63
զի երանելոցէ ուր էր զառաջինն։ * Հոգին է 64
կենդանարար. մարմին ինչ ոչ օգնէ. զբանն
զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է և կեանք.
* այլ են ոմանք ՚ի ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան։ 65
գիտէր զի ետեր յիսուս ՚ի սկզբանէ ով են այ-
նոքիկ՝ որ ոչն հաւատան, և ով այն է՝ որ
մատնելոցն է զնա։ Եւ ասէր. * վասն այ- 66
նորիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչ ոք կարէ գալ առ
իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա ՚ի Հօրէ իմմէ։
* Յայնմանէ բազումք յաշակերտացն նորա 67
չգային յետս, և ոչ ևս չերթային ընդ նմա։
* Ասէ յիսուս ցերկոտասան աշակերտսն. մի- 68
թէ և դուք կամիք երթալ։ * Պատասխանի 69

ետ նմա սիմոն պետրոս. տէր, առ ո՞վ եր-
թիցուք. բանս կենաց յաւիտենականաց ու-
նիս։ * և մեք հաւատացաք և ծանեաք՝ եթէ 70
դու ես քրիստոս որդի աստուծոյ։ * Պա- 71
տասխանի նմա նոցա յիսուս. ոչ ես զձեզ
երկոտասանսդ ընտրեցի, և միթ ՚ի ձէնջ սա-
տանայ է։ * Եւ ասէր զսիմոնեան յուդայէ 72
սկարիովտացւոյ. դա նա իսկ մատնելոց էր
զնա. և ա՛ի էր յերկոտասանից։

ԳԼՈՒԽ Լ.

Եւ յետ այսորիկ չրջէր յիսուս ՚ի գալի- 1
լիա. քանզի ոչ կամէր ՚ի հրէաստանի չըր-
ջիլ, զի խնդրէին զնա հրեայքն սպանանել։
* Էր ևս մերձ տօնն հրեից տաղաւարահարաց։ 2
* Ասեն ցնա եղբարքն նորա. գնա աստի և 3
երթ ՚ի հրէաստան, զի և աշակերտքն քո
տեսցեն զգործսդ քո զոր գործես. * զի ոչ 4
ոք է որ ՚ի ծածուկ ինչ գործէ՝ և խնդրէ
ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես,
յայտնեա զանձն քո աշխարհի։ * Քանզի և 5
եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ ՚ի նա։
* Ասէ ցնոսա յիսուս. ժամանակ իմ չեւ է 6
հասեալ. բայց ձեր ժամանակ յամենայն ժա-
մս պատրաստ է։ * Ոչ կարէ աշխարհս ա- 7
տել զձեզ, բայց զիս ատեայ, զի ես վկա-
յեմ վասն նորա՝ եթէ գործք իւր չարա-
թեան են։ * Դուք երթայք ՚ի տօնն յայն, 8
ես ոչ երթամ ՚ի տօնն յայն, զի իմ ժամա-

նակ չէու է յղեալ : * Ձայս իբրեւ ասաց՝ ինքն 9
ծնաց անդէն ՚ի գալիլեա : * Իբրեւ ելին եղ- 10
բարքն նորա , ապա և ինքն ել ՚ի տօնն , ոչ
յայտնի՝ այլ իբրեւ ՚ի ծածուկ : * Եւ հրեայ- 11
քըն խնդրէին զնա ՚ի տօնի անդ և ասէին .
ՙուր իցէ նա : * Եւ քրթմնջիւն էր զնմանէ ՚ի 12
ժողովուրդսն . կէսքն ասէին՝ թէ բարւոք
է . այլք ասէին՝ ոչ , այլ մոլորեցուցանէ ըզ-
ժողովուրդն : * Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր 13
զնմանէ վասն երկիւղին հրէից :

եկ * Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ , ել յիսուս 14
՚ի տաճարն՝ և ուսուցանէր : * Զարմանային 15
հրեայքն և ասէին . զիա՞րդ գիտէ
սա , զի ուսեալ բնաւ չիք : * Պատասխանի 16
ետ նոցա յիսուս և ասէ . իմ վարդապե-
տութիւնս չէ իմ , այլ այնորիկ որ առաքեացն
զիս : * Եթէ ոք կամի զկամն նորա առնել , 17
գիտասցէ վասն վարդապետութեանս՝ յա-
տուծոյ իցէ արդեւք , եթէ ես ինչ յանձնէ
իմմէ խօսիմ : * Որ յանձնէ իւրմէ խօսի , 18
փառս անձին իւրում՝ խնդրէ . իսկ որ խընդ-
րէ զփառս այնորիկ որ առաքեացն զնա ,
նա ճշմարիտ է , և անիրաւութիւն ոչ գոյ ՚ի
նմա : * Ո՞չ մովսէս ետ ձեզ զօրէնսն , և ոչ 19
ոք ՚ի ձէնջ առնէ զօրէնսն . * զի՞ խնդրէք 20
զիս սպանանել : Պատասխանի ետ ժողովուր-
դըն և ասէ . դեւ քոյ ՚ի քեզ . ո՞վ խնդրէ
զքեզ սպանանել : * Պատասխանի ետ նոցա 21
յիսուս և ասէ . գործ մի գործեցի , և ամե-
նեքին զարմացեալ էք : * վասն այնորիկ 22

մովսէս ետ ձեզ թլփատութիւն . զի ոչ ե-
թէ ՚ի մովսիսէ էր , այլ ՚ի հարց անտի . և
23 ՚ի շաբաթու թլփատէք զմարդ : * իսկ արդ
եթէ թլփատութիւն առնու մարդ ՚ի շաբա-
թու , զի մի օրէնքն մովսիսի լուծցին , ընդ
իս ցասուցեալ էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ բը-
ժշկեցի ՚ի շաբաթու :

24 * Մի՛ ըստ աչս դատիք , այլ ուղիղ դա- եւ
25 տաստան արարէք : * Ասէին ոմանք յերու-
սաղէմացւոց անտի . ո՞չ նա է սա զոր խընդ-
26 րէինն սպանանել . * և աւասիկ յայտնապէս
խօսի , և չասեն ինչ ընդ դմա . դուցէ ար-
դեւք և իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ
27 քրիստոսն : * Ա՛յլ զսա գիտեմք ուստի է .
իսկ քրիստոսն յորժամ գայցէ , ոչ ոք գի-
28 տէ ուստի է : * Աղաղակեաց յիսուս ՚ի տա-
ճարին , ուսուցանէր և ասէր . և զիս գի-
տէք , և ուստի եմ գիտէք . և յանձնէ իմ-
մէ ոչ եմ եկեալ , այլ է ճշմարիտ որ առա-
29 քեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գիտէք . * ես
գիտեմ զնա . զի ՚ի նմանէ իսկ եմ , և նա
30 առաքեաց զիս : * Խնդրէին զնա ունել . և
եւ ՚ի ձեռաց նոցա . և ոչ ոք արկ ՚ի նա
31 ձեռն , զի չեւ էր հասեալ ժամ նորա : * Եւ
բազումք ՚ի ժողովրդենէն հաւատացին ՚ի
նա , և ասէին . քրիստոսն յորժամ գայցէ՝
միթէ աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ քան զոր
32 սայս առնէ : * Եւ լուան փարիսեցիքն զը-
րընդունչ ժողովրդեանն զնմանէ . և առա-
քեցին քահանայապետքն և փարիսեցիքն

ապաստարա՝ ի կայցին զնա : * Ասէ յիսուս . 33
փոքր մի եւս ժամանակ ընդ ձեզ եմ . և եր-
թամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս : * Խընդր- 34
իցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք . և ուր եմն
երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ : * Ասեն հըր- 35
եայքն ընդ միմեանս . իսկ յո՞ երթայցէ
գա՝ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա . միթէ ՚ի
սփիւռս հեթանոսաց երթայցէ՝ և ուսուցանի-
ցէ զհեթանոսս . * զինչ է բանն այն զոր ա- 36
ասաց . խնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք . և
ուր եմն երթամ՝ դուք ոչ կարիցէք գալ :

ԵԳ * Ի վերջինում աւուր մեծի տոնին կայր յ՞
յիսուս՝ աղաղակեր և ասէր . եթէ ոք ծա- 37
րաւի իցէ՝ եկեսցէ առ իս և արբցէ : * Որ 38
հաւատայ յիս՝ որպէս և ասեն գիրք , գետք
յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանու-
թեան : * Զայս ասէր վասն հոգւոյն՝ զոր ըն- 39
դունելոց էին որ հաւատային ՚ի նա . զի չէր
էր հոգի , քանզի յիսուս չէր փառաւո-
րեալ : Ոմանք ՚ի ժողովրդենէն լսելով զբան- 40
սդ զայս՝ ասէին . սա է ճշմարիտ մար-
գարէն : * Այլքն ասէին՝ սա է քրիստոս . 41
իսկ կէսքն ասէին՝ միթէ ՚ի գալիլեէ գալոց
իցէ քրիստոս . * ոչ գիրք ասեն , եթէ ՚ի 42
զաւակէ դաւթի և ՚ի բեթղէհէմ գեղջէ ուր
դաւիթն էր՝ գալոց է քրիստոս : * Եւ եղ- 43
եւ հերձուած ՚ի մէջ ժողովրդեանն վասն
նորա : * Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ կամէին ու- 44
նել զնա . այլ ոչ ոք ձեռս ՚ի նա ձգեաց :
* Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահա- 45

նայապետան և փարիսեցիս , և ասեն ա-
46 ցնոսա . ընդէր ոչ ածէք զնա այր : * Պա-
տասխանի եւտուն սպասաւորքն և ասեն . ոչ
երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ որպէս այրն
47 այն : * Պատասխանի եւտուն փարիսեցիքն և
48 ասեն . միթէ և դո՞ւք մոլորեցարուք . * մի-
թէ ոք յիշխանաց հաւատաց ՚ի նա՝ կամ
49 ՚ի փարիսեցւոց . * այլ այն խաժամուժ ամ-
բոխ՝ որ ոչ գիտէ զօրէնս , և նզովեալք են :
50 * Ասէ նիկոդեմոս ցնոսա , որ եկեալն էր առ
նա գիշերին յառաջադոյն , և մի էր ՚ի նո-
51 ցանէ . * միթէ օրէնքն մեր դատին զմարդ՝
եթէ ոչ լսեսն ինչ նախ ՚ի նմանէ , կամ գի-
52 տեսն զինչ գործէ : * Պատասխանի եւտուն նմա
և ասեն . միթէ և դո՞ւ եւս ՚ի գալիլեէ ե-
ղեր . քննեա և տես , զի մարգարէ ՚ի գա-
53 լիլեէ ոչ յառնէ : * Եւ գնացին իւրաքան-
չիւր ոք ՚ի տեղի իւր :

ԳԼՈՒԽ Ը.

1 Իսկ յիսուս գնաց ՚ի լեառն ձիթենեաց .
2 * և ընդ առաւօտս դարձեալ եկն ՚ի տաճարն ,
և զայր առ նա ամենայն ժողովուրդն , և
3 ուսուցանէր զնոսա : * Ածին քահանայապետք
քն և փարիսեցիք կին մի բռնեալ ՚ի շնու-
4 թեան . և կացուցեալ զնա առաջի՝ * ասեն .
կին այս բռնեալ՝ ինքն յայտնապէս շնա-
5 ցեալ է , * և յօրէնսն մովսէս մեզ պատուի-
րեաց զպատիսխս քարկոծել . արդ դու զինչ

ասեա վասն դորա : * Զայս ասէին փորձելով 6
զնա , զի ունիցին ամբաստանութիւն զնոա-
նէ : Իսկ յիսուս ՚ի խոնարհ նայելով դրեր
մատամբն յերկիր : * Իսկ իբրեւ տակաւին 7
հարցանելով ցնա , հայեցեալ ՚ի վեր՝ ասէ
ցնոսա . անմեղն ՚ի ձէնջ՝ նախ նա ընկեցջէ
քար ՚ի վերայ դորա : * Եւ դարձեալ ՚ի խո- 8
նարհ նայելով դրեր յերկիր : * Եւ լուեալ 9
եբանէին մի ըստ միոջէ՝ սկսեալ յառաջնոցն
մինչեւ ՚ի վերջինան , և ձնաց միայն յիսուս .
և կինն կայր առաջի նորա : * Պատասխանեաւ 10
յիսուս և ասէ ցնա . կին դու , ո՞ւր են ,
ոչ ոք դքեզ դատապարտեաց : * Եւ պսէ , 11
ոչ տէր : Եւ ասէ յիսուս և ոչ ես դատա-
պարտեմ զքեզ . երթ , յայսմ հետէ մի՛ մե-
ղանչեր :

ԵԴ * Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա յիսուս , 12
և ասէ . ես եմ լոյս աշխարհի . որ դայ զկը-
նի իմ, ընդ խաւար մի՛ գնասցէ , այլ ըն-
կալցի զլոյսն կենաց : * Ասեն ցնա փարիսե- 13
ցիքն . դու վասն անձին քո վկայես , և վր-
կայութիւն քո չէ ճշմարիտ : * Պատասխանեաւ 14
յիսուս և ասէ ցնոսա . թէպէտ և ես
վկայեմ վասն անձին իմոյ , վկայութիւն իմ
ճշմարիտ է , զի գիտեմ ուստի եկի և յո եր-
թամ. բայց դուք ոչ գիտէք ուստի գամ՝
կամ յո երթամ : * Դուք ըստ մարմնոյ դա- 15
տիք . ես ոչ դատիմ և ոչ զոք . * թէպէտ 16
և դատիմ եւս զոք , դատաստանն իմ ճըշ-
մարիտ է . զի չեմ միայն , այլ ես՝ և որ ա-

17 ռաքեացն զիս հայր : * Եւ յօրէնսն իսկ ձեր
գրեալ է , թէ երկուց մարդոց վկայութիւն
18 ճշմարիտ է . * ես եմ որ վկայեմ վասն իմ,
և վկայէ վասն իմ որ առաքեացն զիս հայր :
19 * Ասէին ցնա . ո՞ւր է հայր քո : Պատասխանի
եաւ յիսուս և ասէ ցնոսա . ոչ զիս գիտէք՝
և ոչ զհայրն իմ. եթէ զիս գիտէիք , և զհայր
20 հայրն իմ թերեւս գիտէիք : * Զայս բանս
խօսեցաւ յիսուս ՚ի տան գանձին յորժամ
ուսուցանէր ՚ի տաճարի անդ . և ոչ ոք կա-
լաւ զնա , զի չէր եւս հասեալ էր ժամ նորա :
21 * Ասէ դարձեալ ցնոսա յիսուս . ես եր- ԵԵ
թամ, և խնդրիցէք զիս , և ՚ի մեղս ձեր
մեռանիջիք . զի ուր եմն երթամ՝ դուք ոչ
22 կարէք գալ : * Ասէին հրեայքն . միթէ զիւ-
րովի՞ն երթայցէ , զի ասէ թէ ուր եմն եր-
23 թամ՝ դուք ոչ կարէք գալ : * Եւ ասէ ցնո-
սա . դուք ՚ի ներքուստ աստի էք , և ես ՚ի
վերուստ անտի եմ. դուք յաշխարհէ աս-
24 տի էք , ես չեմ յայսմ աշխարհէ . * բայց
ասացի ձեզ՝ թէ ՚ի մեղս ձեր մեռանիցիք .
զի թէ ոչ հաւատայցէք թէ ես եմ, մեռա-
25 նիցիք ՚ի մեղս ձեր : * Ասեն ցնա . դու ո՛վ
ես : Ասէ ցնոսա յիսուս . նախ զի և խօսիմն
26 իսկ ընդ ձեզ . * բազում լինչ ունիմ վասն
ձեր խօսել և դատել . այլ որ առաքեացն զիս
ճշմարիտ է . և ես զոր լուայն ՚ի նմանէ ,
27 զայն խօսիմ յաշխարհի : * Եւ ոչ գիտացին՝
28 թէ զհօրէ ասէր ցնոսա : * Ասէ ցնոսա յի-
սուս . յորժամ բարձրացուցանիցէք զորդի

մարդոյ , յայնժամ դիտասջիք թէ ես եմ. և յանձնէ իմէ ինչ ոչ առնեմ, այլ որպէս
ուսոյց զիս Հայրն իմ՝ զայն խօսիմ: * Եւ որ 29
առաքեացն զիս՝ ընդ իս է . ոչ եթող զիս
միայն , զի ես զհաճոյս նորա առնեմ համա-
պաղ : * Ի բրեւ զայս խօսեցաւ՝ բազումք 30
Հաւատացին ՚ի նա :

ԺԶ * Եւ ասէր յիսուս առ հրեայսն հաւա- 31
տացեալս . եթէ դուք կացջիք ՚ի բանի ի-
մում, ճշմարիտ աշակերտք իմ էք . * և ծա- 32
նիջիք զճշմարտութիւնն , և ճշմարտութիւնն
ազատեսցէ զձեզ : * Պատասխանի ետուն նմա 33
և ասեն . զաւակ աբրահամու եմք , և ոչ ու-
մեք երբէք ծառայեցաք . զիա՞րդ ասես ե-
թէ ազատք լինիջիք : * Պատասխանի ետ նո- 34
ցա յիսուս . ամէն ամէն ասեմ ձեզ . թէ ա-
մենայն որ առնէ զմեղս , ծառայ է մեղաց :
* Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան կայ ՚ի տան . 35
իսկ որդին յաւիտեան կայ . * իսկ արդ՝ ե- 36
թէ որդին զձեզ ազատեսցէ , ճշմարիտ ա-
զատք լինիջիք : * Գիտեմ զի զաւակ աբրա- 37
համու էք . այլ խնդրէք սպանանել զիս , զի
բանին իմոյ չի՛ք տեղի ՚ի ձեզ : * Ես զոր տեսի 38
առ հօր իմում՝ խօսիմ. և դուք զոր լուա-
րուք ՚ի հօրէն ձերմէ՝ առնէք : * Պատասխանի 39
ետուն նմա և ասեն . Հայր մեր աբրահամ է :
Ասէ ցնոսա յիսուս . եթէ որդիք աբրահամու
էիք , զգործսն աբրահամու գործէիք .
* այլ այժմիկ խնդրէք սպանանել զիս , զայր 40
մի որ ձեզ զճշմարտութիւն խօսեցայ՝ զոր

լուայ ՚ի հօրէ իմմէ . զայդ աբրահամ ոչ արար.
41 * դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ : Ասեն
ցնա . մեք ՚ի պոռնկութենէ չծնեալ . մի
42 է Հայր մեր , ասաւած : * Ասէ ցնա յիսուս .
եթէ աստուած էր Հայր ձեր , սիրէիք ար-
դեւք զիս . զի ես յաստուծոյ եկի և եկի .
և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի , այլ նա առա-
43 քեաց զիս : * Ընդէ՞ր զխօսս իմ ոչ գիտէք
դուք . վասն զի ոչ կարէք լսել զբանն իմ:
44 * Դուք ՚ի հօրէ ՚ի սատանայէ էք , և զցան-
կութիւնս հօրն ձերոյ կամիք առնել . զի նա
մարդասպան էր ՚ի սկզբանէ , և ՚ի ճշմար-
տութեան ոչ եկաց , զի ոչ գոյ ճշմարտու-
թիւն ՚ի նմա . յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւրոց
45 անտի խօսի . զի սուտ է և հայր նորա : * Իսկ
ես զի զճշմարտութիւն խօսիմ, ոչ հաւատայք
46 ինձ : * Ո՞ ՚ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վասն մե-
ղաց . եթէ զճշմարիտն ասեմ՝ ընդէ՞ր ոչ հա-
47 ւատայք ինձ : * Որ էն յաստուծոյ՝ զբանս
աստուծոյ լսէ . և դուք վասն այնորիկ ոչ
48 լսէք , զի չէք յաստուծոյ : * Պատասխանի ե-
տուն հրեայքն և ասեն ցնա . ո՞չ բարւոք ա-
սեմք մեք՝ եթէ սամարացի ես դու , և դեւ
49 դոյ ՚ի քեզ : * Պատասխանի ետ յիսուս և
ասէ . չիս դեւ ոչ դոյ , այլ պատուեմ զհայր
50 իմ, և դուք անարդէք զիս : * Ես ոչ խնդրեմ
բնաւ զփառս իմ. է որ խնդրէն՝ և դատէ :
51 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոք զբանն
իմ պահեսցէ՝ զմահ մի տեսցէ ՚ի յաւիտեան :
52 * Ասեն ցնա հրեայքն , արդ գիտացաք թէ

դեւս քոյ ՚ի քեզ. աբրահամ մեռաւ և մարդարէքն, և դու ասես՝ եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ, մի՛ ճաշակեսցէ զմահ ՚ի յաւիտեան: * Մի՞թէ դու մե՞ծ ինչ ոք իցես քան 53
զՀայր մեր աբրահամ որ մեռաւ, և մարդարէքն մեռան. արդ զո՞ւ ոք առնես ընդքեզ: * Պատասխանի եհ յիսուս. եթէ ես 54
փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ ոչինչ են. է Հայր որ փառաւորէ զիս, զորմէ դու քն
ասէք՝ թէ աստուած մեր է, * և ոչ ճանա- 55
չէք զնա. բայց ես գիտեմ զնա. և թէ ա- *
սեմ՝ թէ ոչ գիտեմ զնա, ձեզ նման սուտ լինիմ. այլ գիտեմ զնա, և զբան նորա պա-
հեմ: * Աբրահամ Հայր ձեր ցանկացաւ ես- 56
տանել զօր իմ. եւտես և ուրախ եղեւ: * Ա- 57
սեն ցնա Հրեայքն. յիսո՞ւն ամ չեւ եւս է քո, և զաբրահամ տեսե՞ր: * Ասէ ցնոսա յի- 58
սուս. ամէն ամէն ասեմ ձեզ. յառաջ քան զինեալն աբրահամու եմ ես: * Էհա առին՝ 59
ղի արկցեն ՚ի վերայ նորա. և յիսուս խոյս եհա, և ել գնաց ՚ի տաճարէ անտի:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը.

Եվ Եւ մինչդեռ անցանէր՝ եւտես այր մի կոյր 1
՚ի ծնէ. * և հարցին զնա աշակերտքն նորա և 2
ասեն. ռաբբի, ո՞վր միւսոց է, սորա՝ թէ հօր և մօր իւրոյ զի կոյր ծնեցի: * Պատասխանի եհ 3
յիսուս, ոչ դորա միւսոց է, և ոչ հօր և մօր իւրոյ, այլ զի յայտնի լինիցեն գործքն աստու-

4 ծոյ ՚ի դմա: * Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս այնորիկ որ առաքեացն զիս՝ մինչ աւուր կայ. գայ գիշեր յորժամ ոչ ոք կարէ
5 գործել. * մինչդեռ աշխարհի եմ՝ լոյս եմ
6 աշխարհի: * Զայս իբրեւ ասաց, եթուք ՚ի գետինն՝ և արար կաւ ՚ի թքոյն, և ծեփեաց զկաւն ՚ի վերայ աչաց կուրին: * Եւ ասէ ցնա. երթ լուա յաւազանին սելովամայ, որ
8 թարգմանի առաքեալ. չոգաւ լուաց, եկն և տեսանէր: * Իսկ դրացիքն և որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրացիկ էր, ասէին. ո՞չ սա էր որ նստէրն և մուրանայր:
9 Կէսքն ասէին, նա է: * Այլքն ասէին՝ ոչ, այլ նման է նմա: Եւ ինքն ասէր՝ թէ ես եմ:
10 * Ասեն ցնա. իսկ զիա՞րդ բացան աչք քո:
11 * Նա եհ պատասխանի. այր մի որում՝ յիսուս անուն, կաւ արար և ծեփեաց զաչս իմ, և ասէ ցիս. երթ ՚ի սելովամ և լուա. չոգայ
12 լուացայ՝ և տեսանեմ: * Ասեն ցնա. ո՞ւր է
13 նա: Ասէ ցնա, ոչ գիտեմ: * Ածին առ փա-
14 րիսեցիան զնա, որ երբեմն կոյրն էր: * Եւ էր շաբաթի յորժամ զկաւն արար յիսուս, և
15 երաց զաչս կուրին: * Դարձեալ հարցանէին զնա և փարիսեցիքն, թէ զիա՞րդ տեսանես: Եւ նա ասէ ցնոսա. կաւ եդ ՚ի վերայ աչաց
16 իմոց, և լուացայ՝ և տեսանեմ: * Ասեն ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն. ոչ է այրն այն յաստուծոյ, զի զշաբաթա ոչ պահէ: Կէսքն ասէին, իսկ զիա՞րդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել: Եւ էին հեձուած ՚ի մէջ

նոցա ։ * Ասեն դարձեալ ցկոյրն . դու ղի՞ ասես 17
վասն նորա՝ զի երբայց զաչս քո ։ Եւ նա ասէ՝
թէ մարդարէ է ։ Եւ ոչ հաւատային հրեայ- 18
քըն զնմանէ թէ կոյր էր և բացաւ , մինչեւ
կոչեցին զծնողս բացելոյն ։ * Հարցին զնոսա և 19
ասեն . սա՞ է որդին ձեր , զորմէ դուք ա-
սէիք՝ եթէ կոյր ծնաւ . արդ զիա՞րդ տեսանէ ։
* Պատասխանի եւտուն նոցա ծնողքն նորա և 20
ասեն . գիտեմք զի սա է որդին մեր , և զի
կոյր ծնաւ . * բայց զիարդ այժմ տեսանէ՝ 21
ոչ գիտեմք , կամ՝ թէ ո երբայց զաչս զորա
մեք ոչ գիտեմք . ցդա խոկ հարցէք . ինք-
նին՝ ի չափ հասակաց է . ինքն խոկ խօսեսցի
վասն իւր ։ * Զայս ասացին ծնողքն նորա , զի 22
երկնչէին ՚ի հրէից . քանզի ուխտ եդեալ էր
հրէից , եթէ ոք խոստովանեսցի զնա քրիս-
տոս՝ ՚ի բաց կացցէ ՚ի ժողովրդենէն ։ * վասն 23
այնորիկ ասացին ծնողքն նորա , թէ ինքնին ՚ի
չափ հասակաց է , ցնա խոկ հարցէք ։ * Դարձ- 24
եալ կրկին անդամ կոչեցին զայրն որ կոյրն էր ,
և ասեն ցնա . տուր փառս աստուծոյ . մեք
գիտեմք զի այրն այն մեղաւոր է ։ * Եւ նա 25
ասէ . թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ . բայց
զայս գիտեմ՝ զի կոյր էի և արդ տեսանեմ ։
* Դարձեալ ասեն ցնա . զի՞նչ արար քեզ , զի- 26
նչպէս եբաց զաչս քո ։ * Պատասխանի ետ նո- 27
ցա . այժմ ասացի ձեզ՝ և ոչ լուարուք . զի՞
կամիք միւսանգամ լսել . միթէ և դուք կա-
միք աշակերտել նմա ։ * Նոքա հայհոյեին զը- 28
նա և ասէին . դու լինիր նորա աշակերտ .

29 մեք մովսէսի աշակերտ եմք . * մեք գիտեմք
զի ընդ մովսէսի խօսեցաւ աստուած . զսա
30 ոչ գիտեմք ուստի իցէ ։ * Պատասխանի ետ
այրն և ասէ ցնոսա . այդ իսկ են սքանչելիք .
զի դուք ոչ գիտէք ուստի իցէ , և զիա՛ զաչս
31 երբայց . * գիտեմք զի աստուած մեղաւորաց
ոչ լսէ , բայց եթէ աստուածապաշտ ոք իցէ
32 և զկամս նորա առնիցէ՝ նմա լսէ . * ՚ի յա-
ւիտենից ոչ ոք լուաւ՝ եթէ երբայց ոք զաչս
33 կուրի ՚ի ծնէ կոյր ծնելոյ . * եթէ ոչ յաս-
տուծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ ։
34 * Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . ՚ի մեղս
իսկ ծնեալ ես ամենեւին , և դու վարդա-
պե՞տ լինիս մեր ։ Եւ հանին զնա արտաքս ։
35 * Լուաւ յիսուս եթէ հանին զնա արտաքս , և
իբրեւ եգիտ զնա՝ ասէ ցնա . դու հաւատա՞ս
36 յորդի աստուծոյ ։ * Նա պատասխանի ետ և
ասէ . տէր , ո՞վ է զի հաւատացից ՚ի նա ։
37 * Ասէ ցնա ՅԻսուս . և տեսեր զնա , և որ խօս-
38 սիդ ընդ քեզ՝ նա է ։ * Եւ նա ասէ . հաւա-
տամ՝ տէր . և երկիր եպադ նմա ։
39 * Եւ ասէ յիսուս . ՚ի դատաստան եկի ես զնս
յաշխարհս յայս , զի որ ոչն տեսանեն՝ տես-
40 ցեն , և որք տեսանեն կուրացին ։ * Լուան
ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն որք ընդ նմա էին ,
և ասեն ցնա . միթէ և մեք կո՞յրք իցեմք ։
41 * Ասէ ցնոսա յիսուս . եթէ կոյրք էիք , ոչ էր
ձեր մեղք . բայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք ,
և մեղքն ձեր ՚ի ձեզ հաստատեալ են ։

Գ Լ Ո Ի Խ Ժ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ մտանէ 1
ընդ դուռն 'ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ընդ
այլ ելանէ, նա գող է և աւազակ: * իսկ որ 2
մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարաց: * Նմա 3
դռնապանն բանայ, և ոչխարքն ձայնի նորա
լսեն. և զիւր ոչխարան կոչէ յանուանէ, և
հանէ զնոսա: * Եւ յորժամ զիւրն զամենայն 4
հանիցէ, առաջի նոցա երթայ, և ոչխարքն
զհետ նորա երթան, զի ճանաչեն զձայն նո-
քա. * զօտարի զհետ ոչ երթիցեն, այլ փա- 5
խիցեն 'ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն զձայն օ-
տարաց: * Զայս առակ ասաց նոցա յիսուս, 6
և նոքա ոչ գիտէին՝ թէ զինչ էր որ խօսէրն
ընդ նոսա: * Դարձեալ ասէ ցնոսա յիսուս. 7
ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի ես եմ դուռն ոչ-
խարաց: * Ամենեքեան որ յառաջ քան զիս 8
եկին, գողք էին և աւազակք. այլ ոչ լուան
նոցա ոչխարքն: * Ես եմ դուռն. ընդ իս ե- 9
թէ ոք մտանիցէ՝ կեցցէ. մտցէ և ելցէ, և
ճարակ գտցէ: * Գող ոչ գայ՝ եթէ ոչ զի գո- 10
ղասցի և սպանցէ և կորուսցէ. ես եկի զի
կեանս ունիցին, և առաւել եւս ունիցին:
ՁԹ * Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն 11
իւր դնէ 'ի վերայ ոչխարաց. * իսկ վարձկանն 12
որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն,
իբրեւ տեսանէ զգայլն զի գայ, թողու զոչ-
խարան և փախչի. և գայլն յափշտակէ զնո-

13 սա և ցրուէ. * քանզի վարձկան է, և չէ
14 փոյթ նմա վասն ոչխարացն: * Ես եմ հովիւն
քաջ, և ճանաչեմ զիմն՝ և ճանաչիմ յիմոյն:
15 * Որպէս գիտէ զիս հայր, գիտեմ և ես զհա-
յրն. և զանձն իմ դնեմ 'ի վերայ ոչխա-
16 րաց: * Նա և այլ եւս ոչխարք ունիմ, որ ոչ
են յայսմ դաւթէ, և զայնս եւս պարտ է
ինձ ածել այսր. և ձայնի իմում լսիցեն, և
17 եղիցին մի հօտ և մի հովիւ: * Վասն այնո-
րիկ սիրէ զիս հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն
18 իմ, զի միւսանգամ առիցի զնա: * Ոչ ոք հա-
նէ զնա յինէն, այլ ես դնեմ զնա անձամբ
իմով: Իշխանութիւն ունիմ դնել զնա, և իշ-
խանութիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա.
19 զայս պատուէր առի 'ի հօրէ իմմէ: * Դարձ-
եալ հերձուած լինէր 'ի մէջ հրեից վասն բա-
20 նիցս այսոցիկ: * Եւ ասէին բազումք 'ի նո-
ցանէ. դեւ դոյ 'ի նմա և մոլեգնի, զի՞ բնաւ
21 լսէք նմա: * Կէսքն ասէին. այսպիսի բանք
ոչ դիւահարի են. միթէ դեւ կարէ՞ զաչս կուր
իւրոց բանալ:
22 * Եղեն յայնժամ նաւակատիք ի Երուսա- ՁԳ
23 զեմ, և ձմեռն էր: * Եւ շրջէր յիսուս 'ի
24 տաճարին 'ի սրահին սողոմոնի: * Շուրջ ե-
ղեն զնովաւ հրեայք և ասեն. մինչեւ յի՞րդ
թափես զոգիս մեր. եթէ դու ես քրիստոսն՝
25 ասա մեզ համարձակ: * Պատասխանի եւ նո-
ցա յիսուս և ասէ. ասացի ձեզ և ոչ հաւա-
տայք ինձ, զգործսն զոր ես գործեմ յանուն
26 հօր իմոյ՝ նոքին վկայեն վասն իմ: * Այլ

դուք ոչ հաւատայք , զի չէք յոչխարաց անդ-
ամի իմոյ : * Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն , 27
և ես ճանաչեմ զնոսա , և զկնի իմ գան . * և 28
ես տամ նոցա կեանն յաւիտենական , և մի
կորիցեն ի յաւիտեան . և մի ոք յափշտակիցէ
զնոսա ի ձեռաց իմոց : * Հայրն իմ որ ետ 29
ինձ զնոսա , մեծ է քան զամենայն , և ոչ ոք
կարէ յափշտակել ի ձեռաց հօր իմոյ : * Ես 30
և Հայր իմ մի եմք : * Վէմս առին հրեայքն՝ 31
զի քարկոծ արասցեն զնա : * Պատասխանի ետ 32
նոցա յիսուս . բազում գործս բարիս ցուցի
ձեզ ի հօրէ իմմէ , վասն որոյ գործոյ ի նո-
ցանէ քարկոծ առնէք զիս : * Պատասխանի 33
ետուն նմա հրեայքն . վասն բարւոյ գործոյ
ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ , այլ վասն հայհո-
յութեան . և զի դու մարդ ես , և զանձն
քո աստուած առնես : * Պատասխանի ետ 34
նոցա յիսուս . ոչ յօրէնսն ձեր գրեալ է , ես
ասացի թէ աստուածք իցէք , * իսկ եթէ ըզ- 35
նոսա աստուածս ասէ՝ առ որս բանն աստու-
ծոյ եղեւ , և չէ մարթ եղծանել գրոյն , * զի 36
զոր Հայր սրբեաց և առաքեաց յաշխարհ ,
դուք ասէք թէ հայհոյես , զի ասացի՝ թէ
որդի աստուծոյ եմ : * Եթէ ոչ գործեմ զգործս 37
Հօր իմոյ , մի հաւատայք ինձ : * Այլ 38
թէ գործեմ , թէ և ինձ ոչ հաւատայք , հա-
կայն գործոցն հաւատացէք . զի գիտասջիք
և ծանիջիք՝ եթէ Հայր յիս , և ես ի Հայր :
* Դարձեալ խնդրէին զնա առնել , և ել ի ձե- 39
ռաց նոցա : * Եւ գնաց միւսանգամ յայնկոյս 40

Յորդանանայ՝ ի տեղին ուր էր յովհաննէս
41 զառաջինն և մկրտէր , և անդ լինէր : * Եկին
բազումք առ նա և ասէն . զի յովհաննէս
42 նշան ինչ ոչ արար , * բայց զամենայն զոր ա-
սաց յովհաննէս վասն նորա՝ ճշմարիտ էր . և
բազումք հաւատացին ի նա անդ :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ .

1 Եւ էր մարդ հիւանդ ղազարոս ի բեթա-
նիա , ի գեղջէ մարիամայ և մարթային քեռ-
2 նոյա : * Այս այն մարիամ էր որ օծ զտէ-
րըն իւղով , և չնչեաց զոտս նորա հերովք իւ-
րով , որոյ եղբայրն ղազարոս հիւանդ էր :
3 * Առաքեցին առ նա քոյրքն նորա և ասեն .
տէր , ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւան-
4 դացեալ է : * Իբրեւ լուաւ յիսուս՝ ասէ . այն
հիւանդութիւն չէ ի մահ , այլ վասն փառա-
յըն աստուծոյ , զի փառաւոր լինի որդի աս-
5 տուծոյ այնուիկ : * Եւ սիրէր յիսուս զմարթա
6 և զքոյր նորա զմարիամ , և զղազար : * Իբ-
րեւ լուաւ թէ հիւանդացեալ է . զտեղի կա-
7 լաւ անդէն ուր էին աւուրս երկուս : * Ապա
յետ այնորիկ ասէ ցնոսա . եկայք երթիցուք
8 միւսանգամ ի հրէաստան : * Ասեն ցնա աշա-
կերտքն . ռաբբի , այժմ եւս խնդրէին զքեզ
հրեայքն քարկոծ առնել , և դարձեալ եր-
9 թաս անդրէն : * Պատասխանի ետ յիսուս .
ոչ երկոտասան ժամ է յաւուր . եթէ ոք գը-
նայ ի տունկեան՝ ոչ գայթակղի , զի զլոյս աշ-

խարհիս այսորիկ տեսանէ . * ապա թէ ոք դը- 10
նայ գիշերի՝ գայթադղի , զի լոյս ոչ գոյ ընդ-
նմա : * Զայս իբրեւ ասաց , յետ այսորիկ 11
ասէ ցնոսա . զաղարուս բերեկամ մեր ննջեաց,
այլ երթամ զի զարթուցից զնա : * Ասեն ցնա 12
աշակերտքն . տէր , եթէ ննջեաց՝ ապա ապ-
րի : * Ա՛յլ յիսուս վասն մահուն նորա ասէր . 13
նոցա այսպէս թուեցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ
քնոյն ասէ : * Յայնժամ ասէ ցնոսա յիսուս 14
յայտնապէս . զաղարուս մեռաւ . * և ես ու- 15
րախ եմ վասն ձեր , զի դուք հաւատասջիք
ինձ , զի ես չէի անդ . բայց արդ եկայք եր-
թիցուք առ նա : * Ասէ թովմաս անուանեա- 16
լըն երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցսն. օն եկայք
և մեք զի ընդ նմա մեռցուք : * Եկն յի- 17
սուս՝ եդիտ զնա չորեքօրեայ ի դերեզմանի :
* Եւ էր բեթանիա մերձ յերուսաղէմ իբրեւ 18
տասարիսօք հնգետասան : * Բազումք ի 19
հրէից անտի եկեալ էին առ մարթա և մա-
րիամ, զի մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղբօրն:
* Մարթա իբրեւ լուաւ թէ յիսուս գայ , ընդ 20
առաջ գնաց նորա . բայց մարիամ նստէր
անդէն ի տան : * Ասէ մարթա ցյիսուս . 21
տէր , եթէ աստ լեալ էիր , եղբայրն իմ չէր
մեռեալ . * այլ և արդ գիտեմ, եթէ զոր 22
ինչ խնդրեսցես յաստուծոյ՝ տացէ քեզ աստ-
ուած : * Ասէ ցնա յիսուս . յարիցէ եղբայրն 23
քո : * Ասէ ցնա մարթա . գիտեմ զի յարիցէ 24
ի յարութեան յաւուրն յետնում : * Ասէ 25
ցնա յիսուս. ես իսկ եմ յարութիւն և կեանք.

որ հաւատայ յիս , թէպէտ և մեռանի՝
26 կեցցէ . * և ամենայն որ կենդանի է՝ և հա-
ւատայ յիս , մի մեռցի ի յաւիտեան . հա-
27 ւատա՞ս այսմիկ : * Ասէ ցնա . այո տէր , ես
հաւատացի՝ եթէ դու ես քրիստոս որդի աս-
28 տուծոյ , որ յաշխարհ գալոց էիր : * Եւ զայս
իբրեւ ասաց , գնաց և կոչեաց զմարիամ ընդ-
քոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ . վարդապետ եկ-
29 եալէ և կոչէ զքեզ : * Նա իբրեւ լսաւ՝ յար-
30 եաւ վաղվաղակի , և եկն առ նա : * Զի ես
էր եկեալ յիսուս ի գեօղն . այլ էր անդէն
ի տեղւոջն՝ ուր ընդառաջ եղեւ նմա մար-
31 թա : * իսկ հրեայքն որ էին ընդ նմա ի
տան անդ և մխիթարէին զնա , իբրեւ տես-
սին զմարիամ՝ թէ յարեաւ վաղվաղակի և
գնաց , գնացին և նոքա զհետ նորա . հա-
մարէին թէ ի դերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ
32 անդ : * իսկ մարիամ իբրեւ եկն ուր էրն յի-
սուս՝ և տեսս զնա , անկաւ առ ոտս նորա
և ասէ . տէր , եթէ աստ էիր դիպեալ , ոչ
33 էր մեռեալ եղբայրն իմ : * Զիսուս իբրեւ ե-
տես զնա զի լայր , և որ ընդ նմա էին հըր-
եայքն լային , խռովեցաւ յոգի իւր իբրեւ
34 զայրացեալ , * և ասէ . ո՞ւր եդիք զնա : Ա-
35 սեն ցնա . տէր , եկ և տես : * Եւ արտաս-
36 ուեաց յիսուս : * Ասէին հրեայքն . տեսէք
37 որչափ սիրէր զնա : * Եւքն ի նոցանէ ասէ-
ին . ո՞չ կարէր սա , որ երաց զաչս կուրին
38 առնել՝ զի և սա մի՛ մեռցի : * Զիսուս դարձ-
եալ զայրացեալ ընդ միտս իւր , գայ ի գե-

ըեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եդեալ
ի վերայ նորա։ *Եւ ասէ յիսուս. Ի բաց 39
արարէք զվէմն։ Ասէ ցնա մարթա քոյր մե-
ռելոյն. տէր, արդ հոտեալ իսկ է, քանզի չո-
րեքօրեայ է։ *Ասէ ցնա յիսուս. ոչ ասացի 40
քեզ՝ եթէ հաւատասցես, տեսցես զփառսն
Աստուծոյ։ *Եւ իբրեւ ՚ի վեր առին զվէմն, 41
յիսուս ամբարձ զաչս իւր ՚ի վեր և ասէ.
Հայր դոհանամ զքէն զի լուար ինձ. *և ես 42
գիտէի զի յամենայն ժամ լսես ինձ. այլ
վասն ժողովրդեանս որ շուրջ կան՝ առնեմ,
զի հաւատասցեն թէ դու առաքեցեր զիս։
*Զայս իբրեւ ասաց, ՚ի ձայն մեծ աղաղակ- 43
եաց և ասէ. ղազարէ, արի եկ արտաքս։
*Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապելովք, և ձե- 44
ռօքն երիզապնդօք, և երեսօքն վարշամա-
կապատօք։ Եւ ասէ ցնոսա յիսուս. լուծէք
զդա և թողէք երթալ։ *Բազումք ՚ի հրէից 45
որ եկեալ էին առ մարիամանս, իբրեւ տեսին
զոր արարն՝ հաւատացին ՚ի նա։ *Եւ ոմանք 46
՚ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն, և պատ-
մեցին նոցա զոր արարն յիսուս։

22 *Ժողովեցին քահանայապետքն և փարի- 47
սեցիքն ատեան, և ասէն. զինչ արասցուք,
զի այրն այն բազում նշանս առնէ. *եթէ 48
թողումք զնա այնպէս, ամենեքին հաւա-
տան ՚ի նա. և գայցեն հռոմք՝ և բառնայ-
ցեն զազգս մեր և զտեղի։ *Մի ոմն ՚ի նո- 49
ցանէ՝ անուն կայիափա, որ քահանայապետ
էր տարւոյն այնորիկ, ասէ ցնոսա. դուք ոչ

50 ինչ գիտէք, *և ոչ բնաւ խորհիլ իսկ՝ թէ
լաւ է մեզ զի այր մի մեռանիցի ՚ի վերայ
ժողովրդեանս, և մի ամենայն ազգս կորիցէ։
51 *Զայս ոչ յանձնէ ինչ ասացյ. այլ քանզի քա-
հանայապետ էր տարւոյն այնորիկ, մարգա-
րէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր յիսուս ՚ի վե-
52 րայ ազգին. *և ոչ ՚ի վերայ ազգին միայն,
այլ զի և զորդիսն աստուծոյ ցրուեալսն ժո-
53 ղովեսցէ ՚ի մի։ *Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ
54 արարին զի սպանցեն զնա։ *Եւ յիսուս այ-
նուհետեւ ոչ եթէ համարձակ շրջէր ՚ի մէջ
հրէից, այլ գնաց անտի յերկիրն մի որ մերձ
էր յանապատ, ՚ի քաղաք մի որում՝ անուն
էր եփրայիմ, և անդ լինէր աշակերտօքն
հանդերձ։

55 *Եւ էր մերձ զատիկն հրէից, և բա- 23
զումք ելին յերուսաղէմ ՚ի գաւառէ անտի
յառաջագոյն քան զզատիկն, զի սրբեսցեն
56 զանձինս իւրեանց։ *Խնդրէին զյիսուս. և
ասէին ընդ միմեանս մինչ կային ՚ի տաճա-
րին. զինչդ թուի ձեզ՝ եթէ ոչ գայցէ ՚ի
տօն այսր։ Պատուէր առեալ էր քահանա-
յապետին և փարիսեցւոց, զի թէ ոք գի-
տասցէ թէ ուր է, դուշակեսցէ զնմանէ՝ զի
կալցին զնա։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 Իսկ յիսուս վեց աւուրբ յառաջ քան զ-
զատիկն եկն ՚ի բեթանիա, ուր էր զաղաք մե-

ռեալն , զոր յարոյցն 'ի մեռելոց : * Եւ արա- 2
րին անդ նմա ընթրիս . և 'ի սպասու կայր
մարթա . և զաղաղ մի էր 'ի բազմելոց ընդ
նմա : * Իսկ մարիամ առեալ լիտր մի իւղոյ 3
նարդեան ազնուի մեծագնոյ, օծ զոտն յիսու-
սի , և հերսով իւրով մաքրէր զոտս նորա . և
տունն լի եղեւ 'ի հոտոյ իւղոյն : * Ասէ մի 4
ոմն յաշակերտաց անտի՝ յուդա իսկարիով-
տացի որ մատնելոցն էր զնա . * Ընդէր ոչ իւղդ 5
այդ վաճառեցաւ երեքհարիւր դենարի , և
տուաւ աղքատաց : * Զայս ասաց՝ ոչ զի զաղ- 6
քատաց ինչ փոյթ էր նմա , այլ զի գող էր ,
և զարկղն ինքն ունէր . և որ ինչ անկանէր՝
նա կրէր : * Ասէ յիսուս . Թող տուր դմա , 7
զի յօրն պատանաց իմոց պահեսցէ զայդ :
* Զաղքատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք . 8
զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք : * Իբրեւ 9
դիտաց ժողովուրդ բազում 'ի հրէիցն թէ
անդ է , եկին ոչ միայն վասն յիսուսի , այլ
զի և զղազար տեսցեն , զոր յարոյցն 'ի մե-
ռելոց : * Խորհուրդ արարին քահանայապետ- 10
քըն՝ զի և զղազար սպանցեն . * քանզի բա- 11
զումք 'ի հրէից երթային և հաւատային 'ի
յիսուս :

էկ * Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ 12
եկեալ էր 'ի տօնն , իբրեւ լուան թէ գայ յի-
սուս յերուսաղէմ , * առին ոստս արմաւե- 13
նեաց՝ և ելին ընդառաջ նորա , աղաղակէ-
ին և ասէին . ովսաննա , օրհնեալ որ գայդ
յանուն տեառն , թագաւորդ իսրայէլի :

14 * Եւ գտեալ յիսուս էշ մի , նստաւ 'ի վե-
15 րայ նորա , որպէս և գրեալ է . * Մի երկըն-
չիր , դուստր սիովնի , ահաւադիկ թագա-
ւոր քո գայ նստեալ 'ի վերայ յաւանակի իւ-
16 ղոյ : * Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն
նորա զառաջինն . այլ յորժամ փառաւորե-
ցաւ յիսուս , յայնժամ յիշեցին եթէ այն էր
17 որ գրեալն էր վասն նորա . և զայն արարին
նմա : * Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ
նմա , թէ զղազար կոչեաց և եթ 'ի դերեզ-
18 մանէն , և յարոյց զնա 'ի մեռելոց . * և վա-
սն այնորիկ ընդառաջ եղեւ նմա ժողովուր-
դըն , զի լուան եթէ զայն նշանս արարեալ
19 էր նորա : * Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ
միմեանս . տեսանէ՞ք զի ոչինչ օգտիք . ա-
հաւասիկ աշխարհ ամենայն զկնի նորա գնաց :
20 * Էին անդ ոմանք ի հեթանոսաց յելելոցն ան-
21 դր , զի երկիր պագանիցեն 'ի տօնին : * Նո-
քա մատուան առ փիլիպպոս՝ որ 'ի բեթսայի-
դա գալիլեացւոցն էր , աղաչէին զնա և ա-
22 սէին՝ տէր , կամիմք զյիսուս տեսանել : * Գայ
փիլիպպոս և ասէ ցանդրէաս . անդրէաս և
23 փիլիպպոս ասեն ցյիսուս : * Եւ յիսուս պա-
տասխանի եւ նոցա և ասէ . եհաս ժամ զի
փառաւորեսցի որդի մարդոյ :

24 * Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ հատանի ցո-
րենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի , ինքն
միայն կայ . ապա թէ մեռանիցի՝ բազում
25 արդիւնս առնէ : * Որ սիրէ զանձն իւր՝ ար-
ձակէ զնա . և որ ատեայ զանձն իւր յաշխար-

հիս յայսմիկ ՝ի կեանսն յաւ խոնհարհանս պա-
հեսցէ զնա : * եթէ ոք զիս պաշտիցէ , զկնի 26
իմ եկեսցէ . և ուր եմն եմ , անդ և պաշ-
տօնեայն իմ եղիցի . եթէ ոք զիս պաշտիցէ ,
պատուեսցէ զնա Հայրն իմ :

ԷԳ * Բայց այժմ անձն իմ խռովեալ է . և 27
զի՞նչ . ասացից՝ եթէ Հայր ապրեցո՛ զիս ՝ի
ժամանակէ ասի յայսմանէ . այլ վասն այ-
նորիկ եկի ՝ի ժամս յայս : * Հայր , փառաւոր- 28
եա զորդի քո : Եկն բարբառ յերկնից , և փա-
ռաւորս արարի , և դարձեալ փառաւորս ա-
րարից : * Եւ ժողովրդեն որ կայր և լսէր՝ ա- 29
նէին որոտումն լինել : Կէսքն ասէին . Հրեշ-
տակ խօսեցաւ ընդ նմա : * Պատասխանի եհա 30
յիսուս և ասէ . ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբա-
ռըս այս , այլ վասն ձեր : * Այժմիկ դատաս- 31
տան է աշխարհիս այսորիկ . այժմիկ իշխան
աշխարհիս այսորիկ ընկեսցի արտաքս . * և 32
եհա յորժամ բարձրացայց յերկրէ , զամենե-
սին ձգեցից առ իս : * Զայս ասէր՝ նշանա- 33
կեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ : * Պա- 34
տասխանի եհա նմա ժողովուրդն . մեք լա՛ւ
յօրինաց՝ եթէ քրիստոսն յաւիտեան կայ ,
և դու զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրա-
նալ որդւոյ մարդոյ . ո՞վ է այն որդին մար-
դոյ : * Ասէ ցնոսա յիսուս . փո՛քր ինչ եւս 35
ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է . գնացէ՛ք մինչ-
դեռ լոյսն ունի՛ք , զի մի խաւար ձեզ հասա-
ցէ . զի որ գնայ ՝ի խաւարի , ոչ գիտէ յո՞ եր-
թայ . * մինչդեռ լոյսն ընդ ձեզ ունի՛ք՝ 36

հաւատացէ՛ք ՝ի լոյսն , զի որդիք լուսոյ եղի-
ջի՛ք : Զայս խօսեցաւ յիսուս , և չոգաւ թաք- 37
եաւ ՝ի նոցանէ : * Եւ այնչափ նշանս արար- 38
եալ էր առաջի նոցա , և նո՛քա ոչ հաւատա-
յին ՝ի նա . զի լցցի բանն եսայեայ մարգա-
բէի զոր ասացն . տէր , ո՞ հաւատաց ՝ի լուր
մեր , և բազուկ տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ :
* Վասն այնորիկ ոչ կարէին հաւատալ , զի 39
միւսանգամ ասէ եսայի . * Թէ կուրացոյց 40
զաչս նոցա . և ապշեցոյց զսիրտս նոցա . զի
մի տեսցեն աչօք , և խմացին սրտիւք , և
դարձցին և բժշկեցից զնոսա : * Զայս ասաց 41
եսայի՝ զի տեսս զփառսն նորա , և խօսեցաւ
վասն նորա : * Բայց սակայն և յիշխանաց ան- 42
տի բազումք հաւատացին ՝ի նա . այլ վասն
փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին , զի մի ՝ի ժողո-
վէրդենէն հալածիցեն . * քանզի սիրեցին զըն- 43
փառս մարդկան առաւել քան զփառսն աս-
տուծոյ :

* Եւ յիսուս աղաղակեր և ասէր . որ հա- 44 ԷԴ
ւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս , այլ յայն որ
առաքեացն զիս : * և որ տեսանէ զիս , զայն 45
տեսանէ որ առաքեացն զիս : * Ես լոյս յաշ- 46
խարհ եկի , զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝
՝ի խաւարի մի մնասցէ : * Եւ եթէ ոք լսիցէ 47
բանից իմոց՝ և ոչ պահեսցէ , ես ոչ դատիմ
զնա . քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշ-
խարհ , այլ զի փրկեցից զաշխարհ : * Որ ա- 48
նարգէ զիս՝ և ոչ ընդունի զբանս իմ , դոյ
որ դատի զնա . բանն զոր ես խօսեցայ , նա

դատել զնա յաւուրն յետնում։ * Զի ես 49
յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ. այլ որ առաք-
եացն զիս Հայրն, նա ես ինձ պատուէր՝ զինչ
ասացից և զինչ խօսեցայց։ * Եւ գիտեմ ես- 50
թէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենա-
կանք. արդ զոր ես խօսիմ, որպէս ասաց
ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

Եւ Ցառաջագոյն քան զտօնն զատկի գիտաց 1
յիսուս թէ հասեալ է ժամ նորա զի վախեա-
ցի յաշխարհէ առնէ առ Հայր՝ սիրեալ զիւր-
սն որ յաշխարհի առ են. իսպառ սիրեաց
զնոսա։ * Եւ ի լինել ընթրեացն, սատանա- 2
յի իսկ արկեալ էր ի սիրտ զի մատնեսցէ
զնա յուդա սիմոնի իսկարիովտացւոյ։ * Գի- 3
տաց յիսուս զի զամենայն ինչ ետ Հայր ի
ձեռս նորա, և թէ յաստուծոյ ել՝ և առ
աստուած երթայ, * յառնէ յընթրեացն ան- 4
տի, և դնէ զհանդերձան, և առեալ զընձեակ
մի սփածաւ. * և ապա առեալ ջուր՝ արկ 5
ի կոնք, և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն.
և սրբէր զընձեակաւն զոր սփածեալ էր։ * Գայ 6
առ սիմոն պետրոս. և նա ասէ ցնա. տէր,
դու զիմ զոտս լուանաս։ * Պատասխանի ետ 7
նմա յիսուս և ասէ. զոր ինչ ես գործեմ,
դու այժմ ոչ գիտես. բայց ապա գիտասցիր։
* Ասէ ցնա պետրոս. ոչ լուացես զոտս իմ 8
յաւիտեան։ Պատասխանի ետ նմա յիսուս.

եթէ ոչ լուացից զքեզ, ոչ ունիս ընդ իս մա-
սն։ * Ասէ ցնա սիմոն պետրոս. տէր, մի 9
միայն զոտս իմ, այլ և զձեռս և զգլուխ։
* Ասէ ցնա յիսուս, լուացեալն չէ ինչ պիտոյ, 10
բայց զի զոտն լուանայցէ. քանզի ամենևին
սուրբ է. և դուք սուբ էք, այլ ոչ ամենե-
քին։ * Զի գիտէր զայն որ մատնելոցն էր 11
զնա. վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեքին
սուրբ էք։ * Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա, 12
առ զհանդերձան իւր՝ և դարձեալ բազմե-
ցաւ, և ասէ ցնոսա. գիտէք զինչ արարիդ
ձեզ։ * Դուք կոչէք զիս վարդապետ և տէր, 13
և բարւոք առնէք, քանզի եմ իսկ։ * Իսկ 14
արդ եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ տէրս և վար-
դապետս, և դուք պարտիք զմիմեանց ոտս
լուանալ. * զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի որ- 15
պէս ես ձեզ արարի, և դուք առնիջիք։
* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ոչ է ծառայ էջ 16
մեծ քան զտէր իւր, և ոչ առաքեալ մեծ
քան զայն որ առաքեացն զնա։ * Եթէ զայս 17
գիտէք, երանելի ես էք եթէ առնիցէք
զայս։ * Ոչ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ, զի 18
ես գիտեմ զորս ընտրեցի. այլ զի լցցի գի-
րըն, թէ որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ
խարէութիւն։ * Ցայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ 19
մինչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի՝ հաւա-
տասջիք թէ ես եմ։ * Ամէն ամէն ասեմ 20
ձեզ. որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից,
զիս ընդունի. և որ զիս ընդունի, ընդունի
զայն որ առաքեացն զիս։ * Զայս իբրեւ ա-

ասց յիսուս , խոովեցաւ յոգի իւր , վկայեաց
և ասէ . ամէն ամէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն
'ի ձենջ մատնելոց է զիս : * Հայէին ընդ միմ. 22
եանս աշակերտքն տարակուսեալք , թէ զոմ
մէ ասիցէ : * Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն 23
բազմեալ առ յիսուսիւ՝ զոր սիրէրն յիսուս .
* անկարկէ նմա սիմովն պետրոս հարցանել՝ 24
ով իցէ վասն որոյ ասէն : * Եւ նա անկեալ 25
ղլանջսն յիսուսի՝ ասէ ցնա . տէր , ո՞վ է :
* Պատասխանի հա յիսուս և ասէ . այն է՝ 26
որում ես թացից զպատառն և տայց : Եւ
թացեալ զպատառն տայ յուդայի իսկարի-
ովտացւոյ . * և յետ պատառոյն՝ ապա եմուտ 27
'ի նա սատանայ : Եւ ասէ ցնա յիսուս . արդ
որ զինչ առնելոցն ես՝ արա վաղվաղակի : * Եւ 28
զայս ոչ ոք լմացաւ 'ի բազմականացն անտի՝
թէ առ ինչ ասաց ցնա . * զի ոմանք համա- 29
րէին՝ թէ զի զարկղն ունէր յուդա , ասաց
նմա յիսուս՝ գնեա զինչ որ պիտոյ իցէ մեզ 'ի
տօնիս . և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ :
* Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ եւ արտաքս 30
վաղվաղակի . և էր գիշեր :
* Եւ իբրև ել , ասէ յիսուս : այժմ փա- 31
ռաւորեցաւ որդի մարդոյ . և աստուած փա-
ռաւորեցաւ 'ի նմա : * Զի եթէ աստուած փա- 32
ռաւորեցաւ 'ի նմա , և աստուած փառաւո-
րեսցէ զնա յանձն իւր . և վաղվաղակի փա-
ռաւորեսցէ զնա : * Որդեակք իմ , փոքր ինչ 33
ժամանակ ընդ ձեզ եմ . խնդրիցէք զիս , և
որպէս ասացի ցհրեայսն , եթէ ուր եմն երթ-

թամ՝ դուք ոչ կարէք գալ , և արդ ձեզ ա-
34 սեմ : * Պատուիրան նոր տամ ձեզ , զի սիրիցէք զմիմեանս՝ որպէս սիրեցի ես զձեզ , զի
35 և դուք սիրեսջիք զմիմեանս : * Ցայսմ գիտասցեն ամենեքեան եթէ իմ աշակերտք
36 էք , եթէ սիրիցէք զմիմեանս : * Ասէ ցնա սիմոն պետրոս . տէր , յո՞վ երթաս : Պատասխանի ետ յիսուս , ուր եմն երթամ՝ դու ոչ
կարես այժմ գալ զկնի իմ , բայց ապա եկես-
37 ցես զկնի իմ : * Ասէ ցնա պետրոս . տէր , ընդէր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո . արդէն
38 զանձն իմ իսկ եդից 'ի վերայ քո : * Պատասխանի ետ յիսուս . զանձն քո դիցես 'ի վերայ իմ . ամէն ամէն ասեմ քեզ . չեւ իցէ
հաւտս խօսեալ , մինչ դու երիցս ուրասցիս
զիս :

ԳԼՈՒԽ Ժ Գ .

1 Մի խռովեսցին սիրտք ձեր . այլ հաւա-
2 տացէք յաստուած , և յիս հաւատացէք : * Ի
տան հօր իմոյ օթեվանք բազումք են . ապա
թէ ոչ ասացեալ էր իմ ձեզ , եթէ երթամ
3 և պատրաստեմ ձեզ տեղի : * Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի , դարձեալ
գամ և առնումք զձեզ առ իս . զի ուր եմն
4 իցեմ , և դուք անդ իցէք . * և ուր երթամն
5 գիտիցէք , և զճանապարհն գիտիցէք : * Ասէ
ցնա թովմաս . տէր , ոչ գիտեմք յո՞ երթաս ,
և զիա՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել :

* Ասէ ցնա յիսուս . Ես եմ ճանապարհն և 6
ճշմարտութիւն և կեանք . ոչ ոք գայ առ
Հայր՝ եթէ ոչ ինձ : * Եթէ զիս դիտէիք , 7
ապա և զՀայր իմ գիտէիք , և այսուհետեւ
դիտանջիք զնա : * Ասէ ցնա փիլիպպոս . տէր , 8
ցոյց մեզ զՀայր՝ և չափ է մեզ : * Ասէ ցնա 9
յիսուս : այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ ,
և ոչ ծանեար զիս փիլիպպէ . որ տեսանն զիս՝
տեսանէ զՀայրն , և դու զիա՞րդ ասես ցոյց մեզ
զՀայր : * Ո՞չ հաւատաս եթէ ես ի Հայր , և 10
Հայր յիս է . զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ ,
ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ , այլ Հայրն որ յիս
բնակեալ է , նա գործէ զգործսն : * Հաւա- 11
տացք ինձ , եթէ ես ի Հայր՝ և Հայր յիս ,
* ապա թէ ոչ՝ գոնէ վասն գործոցն հաւատա- 12
ցէք ինձ : Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . Թէ որ
հաւատայն յիս զգործս զոր ես գործեմ՝ և
նա գործեսցէ , և մեծամեծս եւս քան զնոսին
գործեսցէ . զի ես առ Հայր երթամ : * Եւ 13
զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ , արարից
վ.ջ զայն . * զի փառաւորեսցի Հայր յորդի : 14
* Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պա- 15
հեսջիք . * և ես աղաչեցից զՀայր , և այլ 16
մխիթարիչ տացէ ձեզ . զի ընդ ձեզ բնա-
կեսցէ ի յաւիտեան . * զՀոգին ճշմարտու- 17
թեան , զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել .
զի ոչ տեսանէ զնա , և ոչ ճանաչէ զնա . բայց
դուք ճանաչէք զնա , զի առ ձեզ բնակեսցէ՝
և ընդ ձեզ եղիցի : * Ոչ թողից զձեզ որբս . 18
գամ առ ձեզ . * փոքր միւս եւս՝ և աշխար- 19

հըս ոչ եւս տեսանէ զիս . բայց դուք տեսա-
նիցէք զիս . զի ես կենդանի եմ , և դուք
20 կենդանի լինելոց էք : * Յայնմ աւուր գի-
տասջիք դուք , զի ես ՚ի Հօր իմում՝ և դուք
21 յիս՝ և ես ՚ի ձեզ : * Որ ունի զպատուիրանս
իմ՝ և պահէ զնոսա , նա է որ սիրէ զիս . և
որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ՚ի Հօրէ իմմէ . և ես
22 սիրեցից զնա , և երեւեցուցից նմա զիս : * Ա-
սէ ցնա յուդա ոչ սկարիովտացին . տէր , զի
եղեւ՝ զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ և ոչ աշ-
23 խարհի : * Պատասխանի ետ յիսուս և ասէ
ցնա . եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ , և Հայր իմ սիրեսցէ զնա . և առ նա ե-
կեսցուք , և օթեւան առնեմք արասցուք :
24 * Եւ որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ .
և բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ , այլ Հօրն որ
առաքեացն զիս :
25 * Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ մինչ առ ձեզս
26 եմ . * իսկ մխիթարիչն Հոգին սուրբ՝ զոր ա-
ռաքեսցէ Հայր յանուն իմ , նա ուսուսցէ
ձեզ զամենայն , և յիշեցուսցէ ձեզ զա-
27 մենայն՝ որ ինչ ասացի ձեզ : * Խաղաղու-
թիւն թողում ձեզ , զխաղաղութիւն զիմ
տամ ձեզ . ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ
ես ձեզ . մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր , և մի՛
28 զանդիտեսցեն : Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝
թէ երթամ և գամ առ ձեզ . եթէ սիրէիք
զիս , ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ
Հայր երթամ , զի Հայր իմ մեծ է քան զիս :
29 * Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչչեւ եղեալ , զի

յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք ։ * Ոչ եւս այլ 30
շատ խօսեցայ ընդ ձեզ. գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. * այլ 31
զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զհայր. և որպէս պատուիրեաց ինձ հայր՝ այնպէս առնեմ. ան արիք գնասցուք աստի ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ, և հայր իմ մշակ 1
է, * ամենայն ուռ որ յիս է՝ և ոչ բերէ պըտուղ, կարէ զնա, և ամենայն որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առաւել եւս պտղաբեր լիցի ։ 2
* Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ 3
զոր խօսեցայ ընդ ձեզ ։ * կացէք յիս՝ և ես 4
՝ի ձեզ. որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատեալ յորթըն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատեալ լիցէք։ * Ես եմ որթ՝ և դուք ուռ. որ հաս- 5
տատեալ է յիս՝ և ես ՝ի նա, նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել ։ * Ե- 6
թէ ոք ոչ է հաստատեալ յիս, եղ նա արտաքս իբրեւ զուռն՝ և ցամաքեցաւ, և ժողովեն զնա և ՝ի հուր արկանեն՝ և այրի ։ * Եթէ 7
կայցէք յիս՝ և բանք իմ ՝ի ձեզ կայցեն, որ ինչ կամիցիք՝ խնդրեսջիք, և լինիցի ձեզ ։
* Ցայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ, զի պըտուղ յոյժ բերիցէք, և եղիջիք իմ աշակերտք։ 8
* Որպէս սիրեաց զիս Հայրն իմ, և ես սիրեցի 9
զձեզ. հաստատուն կացէք ՝ի սէր իմ. * Եթէ 10

պահիցէք զպատուիրանս իմ, կացջիք ՝ի սէր իմ, որպէս ես զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեմ 11
յի, և կամ ՝ի սէր նորա ։ * Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ՝ի ձեզ լիցէ, 12
և ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի ։ * Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս որ- 13
պէս և ես զձեզ սիրեցի ։ * Մեծ եւս քան զայս սէր ոչ ոք ունիցի, եթէ զանձն իւր դի- 14
ցէ ՝ի վերայ բարեկամաց իւրոց ։ * Դուք բարեկամք էք իմ՝ եթէ առնիցէք զոր ես 15
պատուիրեմ ձեզ. * ոչ եւս կոչեմ զձեզ ծառայս, զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս, զի զամենայն զոր լուայ ՝ի Հօրէ իմմէ՝ ծա- 16
նուցի ձեզ ։ * Ոչ եթէ դուք ընտրեցէք զիս, այլ ես ընտրեցի զձեզ. և եդի զձեզ՝ զի դուք երթայցէք և պտղաբերք լինիցիք. և պտուղն ձեր կացցէ ։ Եւ զոր ինչ խնդրիցէք ՝ի Հօրէ 17
իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ ։ * Զայս պա- 18
տուիրեմ, զի սիրեսջիք զմիմեանս ։ * Եթէ 19
աշխարհ զձեզ ատէ այ, գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց ։ * Եթէ յաշխարհէ ատի էիք, աշխարհ զիւրան սիրէր արդեւք. բայց զի չէք յաշխարհէ. այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն այնորիկ ատէ այ զձեզ աշ- 20
խարհ ։ * Ցիշեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր, եթէ զիս հալածեցին, ասա և զձեզ հալածեսցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ասա և 21
զձերն պահեսցեն ։ * Այլ զնոսա արասցեն

ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ · զի ոչ գիտեն
զայն որ առաքեացն զիս : * Իմ եթէ չէր ե- 22
կեալ և խօսեցեալ ընդ նոսա , մեղ ինչ ոչ
գոյր նոցա . բայց արդ չիք պատճառք վասն
մեղացն իւրեանց : * Որ զիս ատեայ՝ և զՀայրն 23
իմ ատեայ : * Եթէ զգործսն չէր գործեալ ՚ի 24
նոսա , զոր ոչ այլ ոք գործեաց , մեղ ինչ
ոչ գոյր նոցա . բայց արդ տեսին և ատե-
ցին և զիս և զՀայր իմ . * այլ զի լցցի բանն 25
որ յօրէնս նոցա գրեալ է , թէ ատեցին զիս
առանապարտուց : * Բայց յորժամ եկեսցէ 26
մխիթարիչն , զոր ես առաքեցից ձեզ ՚ի հօ-
րէ , զՀոգին ճշմարտութեան որ ՚ի հօրէ ե-
լանէ , նա վկայեսցէ վասն իմ . * և դուք 27
վկայէք՝ զի ՚ի սկզբանէ ընդ իս էք :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի գայթագ- 1
ղեսջիք : * Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն 2
զձեզ . այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ամենայն որ
սպանանիցէ զձեզ , համարիցի պաշտօն մա-
տուցանել աստուծոյ : * Եւ զայն արասցեն ընդ 3
ձեզ . քանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս :
* Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի յորժամ 4
եկեսցէ ժամանակ՝ յիշիցէք թէ ես ասացի
ձեզ : Զայս ՚ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ , քան- 5
զի ընդ ձեզ էի : Բայց արդ երթամ ես առ
առաքիչն իմ . և ոչ ոք ՚ի ձէնջ հարցանիցէ զիս ,
թէ յո՞ երթաս : Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ 6

7 ձեզ , տրտմութիւն եղեւ զսիրտս ձեր : * Այլ
ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ . լաւ է ձեզ եթէ
ես երթամ . զի եթէ ես ոչ երթայց՝ մխի-
8 թարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ . * ապա եթէ
երթամ , առաքեցից զնա առ ձեզ : Եւ
նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վասն
մեղացն՝ և վասն արդարութեան՝ և վասն
9 դատաստանին : * Վասն մեղացն՝ զի ոչ հաւա-
10 տան յիս . * վասն արդարութեան՝ զի առ
Հայր իմ երթամ , և ոչ եւս տեսանէք զիս .
11 * վասն դատաստանին՝ զի իշխան աշխարհիս
12 այսորիկ դատապարտեալ է : * Եւս բազում
ինչ ունիմ ասել ձեզ , այլ ոչ կարէք հան-
13 դարտել այժմիկ . * յորժամ եկեսցէ նա՝
Հոգին ճշմարտութեան , առաջնորդեսցէ ձեզ
ամենայն ճշմարտութեամբ . զի ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիցի , այլ զոր լսիցէ՝ խօսի-
14 ցի , և զգալոցն պատմեսցէ ձեզ : * Նա զիս
փառաւորեսցէ , զի յիմմէ առնուցու-
15 և պատմեսցէ ձեզ : * Ամենայն ինչ զոր ու-
նի Հայր՝ իմ է . վասն այնորիկ ասացի ձեզ ,
թէ յիմմէ առնուցու՝ և պատմեսցէ
ձեզ :
16 * Փոքր մի՝ և ոչ եւս տեսանէք զիս , և
ապա սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս . և
17 ես երթամ առ Հայր : * Ասէին ոմանք յա-
շակերտաց անտի ցմիմեանս . զի՞նչ է այս
զոր ասես ցմեզ , թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսա-
նէք զիս , և դարձեալ սակաւիկ մի՝ և տե-
սանիցէք զիս . և թէ ես առ Հայր իմ եր-

թամ։ *Եւ ասէին. զինչ իցէ այն փոքր միւս 18
եւն, չդիտեմք զինչ խօսի։ *Գիտաց Յի- 19
սուս եթէ կամէին ցնա հարցանել, և ասէ
ցնոսա. վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմ-
եանս, զի ասացի թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսա-
նէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւս եւս՝
և տեսանիցէք զիս։ *Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, 20
զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ
խնդասցէ. դուք արտմեսջիք, այլ արտմու-
թիւնն ձեր յուրախութիւն եղիցի։ *Կին 21
յորժամ ծնանիցի՝ արտմութիւն է նմա, զի
հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի
զմանուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղութիւնն վասն
խնդութեան, զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։
*Եւ դուք այժմ արտմութիւն ունիք. այլ 22
դարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախասցին սիրտք
ձեր. և զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ
ի ձէնջ։ *Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հար- 23
ցանիցէք։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. զի զոր
ինչ խնդրիցէք ի հօրէ յանուն իմ,
տացէ ձեզ։ *Մինչեւ ցայժմ ոչինչ խնդրե- 24
ցէք յանուն իմ. խնդրեցէք և առնուցուք,
զի ուրախութիւնն ձեր լցեալ է։ *Զայս ա- 25
ռակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեսցէ ժամա-
նակ՝ յորժամ ոչ եւս առակօք խօսեցայց
ընդ ձեզ, այլ յայտնապէս զհօրէ պատմեցից
ձեզ։ *Յայնմ աւուր խնդրելոջիք յանուն 26
իմ. և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից
զհայր վասն ձեր։ *զի ինքն հայր սիրէ 27
զձեզ, զի դուք զիս սիրեցէք և հաւատա-

28 ցեք՝ եթէ ես յառաջագոյ եկի։ *Եկի՝ի հօրէ
և եկի յաշխարհ. դարձեալ թողում զաշ-
29 խարհ և երթամ առ հայր։ *Ասեն ցնա ա-
շակերտքն. ահա արդ յայտնաբեւս խօս-
30 իս, և առակ ևս ոչ մի ինչ ասես. *այժմիկ
դիտեմք եթէ գիտես զամենայն, և ոչինչ
պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ. յայս-
միկ հաւատամք եթէ յառաջագոյ եկեր։
31 *Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ.
32 այժմ հաւատայք. *ահա եկեսցէ ժամ, և
եկեալ է, զի ցրուեսջիք իւրաքանչիւր
տեղիս, և զիս միայն թողուցուք. և չեմ
33 միայն, զի հայր ընդ իս է։ *Զայս խօսեցայ
ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղաղութիւն ունիցէք.
յաշխարհի ատս նեղութիւն ունիցիք, այլ
քաջալերեցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

1 Զայս իրրեւ խօսեցաւ Յիսուս, ամբարձ
զաչս իւր յերկինս և ասէ. Հայր, հասեալ
է ժամ, փառաւորեա զորդի քո, զի և որ-
2 դի քո փառաւորեսցէ զքեզ. *որպէս տուեր
նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ, զի
ամենայնի զոր ետուր նմա, տացէ զկեանս
3 յաւիտենական։ *Ա յս են յաւիտենական
կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ
աստուած՝ և զոր առաքեցեր զՅիսուս քրիս-
4 տոս։ *Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի, ըզ-
գործն կատարեցի, զոր ետուր ցիս զի արա-

րից . * և այժմ փառաւորեա զիս հայր առ 5
՝ի քէն , փառօքն զոր ունէի յառաջ քան զըլ-
ինելն աշխարհի առ ՝ի քէն : * Յայտնեցի 6
զանուն քո մարդկան , զորս եառուր ինձ յաշ-
խարհէ . քո էին , և ինձ եառուր զնոսա . և
զբանն քո պահեցին : * Այրդ դիտացին եթէ 7
զամենայն ինչ զոր եառուր ինձ , * եառու նո- 8
ցա . և նոքա ընկալան , և ծանեան ճշմար-
տութեամբ՝ թէ առ ՝ի քէն ելի . և հաւատա-
ցին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս : * Այրդ ես 9
վասն նոցա աղաչեմ , և ոչ վասն աշխարհի
աղաչեմ . այլ վասն նոցա զորս եառուր ինձ ,
զի քո են . * և որ ինչ իմ է , ամենայն քո 10
է . և որ ինչ քո է , այն իմ է . և փառաւո-
րեալ եմ ՝ի նոսա : * Եւ ես ոչ եւս եմ յաշ- 11
խարհի , և նոքա յաշխարհի են , և ես առ
քեզ գամ . հայր սուրբ , պահեա զնոսա յա-
նունն քո , որով եառուր ինձ . զի եղիցին մի ,
որպէս և մեք մի եմք : * Մինչ էի յաշխար- 12
հի ընդ նոսա , ես պահէի զնոսա յանունն քո՝
որով եառուր ինձ . և պահեցի , և ոչ ոք ՝ի
նոցանէ կորեաւ , բայց որդին կորստեան ,
զի գիրն լցցի :

* Բայց արդ առ քեզ գամ . և զայս խօ- 13
սիմ յաշխարհի , զի ունիցին զուրախութիւ-
նըն իմ լիով յանձինս իւրեանց : * Ես եառու 14
նոցա զբանն քո , և աշխարհս ատեաց զնո-
սա . զի չեն յաշխարհէ , որպէս և ես չեմ
յաշխարհէ : * Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես 15
զնոսա յաշխարհէ , այլ զի պահեսցես զնո-

16 սա ՝ի չարէ : * Յաշխարհէ ոստի չեն , որպէս
17 և ես չեմ յաշխարհէ : * Սուրբ արա զնոսա
ճշմարտութեամբ քով . զի քո բանդ ճշմար-
18 տութիւն է : * Որպէս զիս առաքեցեր յաշ-
խարհ . և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ :
19 * և ՝ի վերայ նոցա ես սուրբ առնեմ զանձն
իմ , զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտու-
20 թեամբ : * Այլ ոչ վասն նոցա միայն աղա-
չեմ , այլ և վասն ամենայն հաւատացելոց
21 բանիւն նոցա յիս , * զի ամենեքին մի ի-
ցեն . որպէս դու հայր յիս՝ և ես ՝ի քեզ ,
զի և նոքա ՝ի մեզ իցեն . զի և աշխարհ
հաւատացցէ եթէ դու առաքեցեր զիս :
22 * Եւ ես՝ զփառսն զոր եառուր ինձ՝ եառու նո-
ցա , զի իցեն մի . որպէս և մեք մի եմք .
23 ես ՝ի նոսա՝ և դու յիս , զի եղիցին կատա-
րեալք ՝ի մի : Եւ դիտասցէ աշխարհ՝ եթէ
դու առաքեցեր զիս . և սիրեցի զնոսա՝ որ-
24 պէս դու զիս սիրեցեր : * Հայր , զորս ե-
առուր ինձ , կամիմ զի ուր եմն եմ , և նո-
քա իցեն ընդ իս . զի տեսանիցեն զփառսն
իմ՝ զոր եառուր ինձ . զի սիրեցեր զիս յա-
25 ռաջ քան զլինելն աշխարհի : * Հայր ար-
դար , և աշխարհ զքեզ ոչ ծանեաւ . այլ ես
զքեզ ծանեայ . և նոքա ծանեան եթէ դու
26 առաքեցեր զիս : * Եւ ծանուցի նոցա զա-
նուն քո , և ծանուցից . զի սէրն զոր սիրե-
ցեր զիս՝ ՝ի նոսա իցէ , և ես ՝ի նոսա :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

1 Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, եւ աչակեր-
տաց հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրոնի՝
ուր էր պարտէզ, յոր եմուտ ինքն և աշա-
կերտքն իւր:
2 * Գիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
3 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
4 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
5 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
6 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
7 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
8 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
9 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն
10 զիտէր և Յուդա որ մատնէր զնա՝ զի
էր՝ յաճախ ժողովեալ անդ ամենայն

11 քոս: * Ասէ Յիսուս ցպետրոս. արկ զսուրդ
անդրէն ՚ի պատեանս իւր. զբաժակն զոր հա
12 ՚ր Հայրն՝ ոչ խմեցից զնա: * Իսկ գունդն
և հազարապետն և պատասարք հրէիցն կա
13 լան զՅիսուս և կապեցին. * և ածին զնա
նախ առ Աննա՝ որ էր աներ կայիափայի,
որ քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ:
14 * Այս այն կայիափա էր՝ որ խրատն ետ հր
էիցն, եթէ լաւ է առն միում մեռանել ՚ի
15 վերայ ժողովրդեանն: * Եւ երթային զհետ Յի
սուսի սիմովն պետրոս և միւս եւս աշակերտ: Եւ աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քահանա
16 յապետին՝ եմուտ ընդ Յիսուս ՚ի դատիճ քա
հանայապետին: * Եւ պետրոս կայր առ դր
ան արտաքոյ: Եւ ել միւս աշակերտն որ էր ծանօթ քահանայապետին, և ասաց դրբա
17 նապանն, և եհոյծ ՚ի ներքս զպետրոս: * Ա
սէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝ պետրոս. միթէ և դու յաշակերտաց առնն այնորիկ
18 իցես: Եւ նա ասէ. ոչ եմ: * Կային անդ
ծառայքն և պատասարք խարոյկ արկեալ, քանզի ցուրտ էր՝ և ջեռնուին. կայր ընդ
19 նոսա և պետրոս և ջեռնոյր: * Եւ քահա
նայապետն հարց զՅիսուս վասն աշակեր
տացն և վասն վարդապետութեան նորա:
20 * Պատասխանի ետ նմա Յիսուս. ես յայտ
նապէս խօսեցայ յաշխարհի. ես յամենայն ժամ ուսուցի ՚ի ժողովրդեանն, և ՚ի տաճա
րի անդ՝ ուր ամենայն հրէայք ժողովեալ
21 էին, և ՚ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ: * Զի

հարցանեա զիս . հարց զայնոսիկ որ լուանն՝
թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա . ահաւանիկ նո-
քա դիտեն զինչ ասացի ես : * Իբրեւ նա 22
զայն ասաց , մի ոմն ՚ի սպասաւորացն որ անդ
կայր , ած ապտակ յիսուսի և ասէ . այդ-
պէս պատասխանի տաս քահանայապետիդ :
* Եւ յիսուս ասէ ցնա . եթէ չար ինչ խօսե- 23
ցայ , վկայեա վասն չարին . իսկ եթէ բարի ,
ընդէր հարկանես զիս : * Եւ առաքեաց զնա 24
աննա կապեալ առ կայիափա քահանայա-
պետ : * Եւ սիմովն պետրոս կայր անդ և 25
ջեռնոյր . ասեն ցնա , մի՛թէ և դու յաշա-
կերտաց անոի նորա իցես : Նա ուրացաւ և
ասէ՝ թէ չեմ : * Եւ ասէ մի ոմն ՚ի ծառայից 26
քահանայապետին՝ ազգական այնորիկ զորոյ
դունկն եհատ պետրոս . ոչ ես իակ տեսի զքեզ
՚ի պարտիզի անդ ընդ նմա : * Գարձեալ ուրա- 27
ցաւ պետրոս , և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ :
* Եւ ածեն զյիսուս ՚ի վանացն կայիա- 28
փայ յատարանս դատաւորին . և էր այգուց ;
եւ նոքա ոչ մտին յատարանն , զի մի պղծ-
ծիցին , այլ զի ուտիցեն զզատիկն : * Ել առ 29
նոսա պիղատոս արտաքս և ասէ . զի՞նչ չա-
րախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայն-
մանէ : * Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . 30
եթէ չէր չարագործ այրն այն , ապա ոչ մատ-
նեաք զնա քեզ : * Ասէ ցնոսա պիղատոս . 31
առէք զնա դուք , և ըստ ձերոյ օրինացն
դատեցարուք զնա : Ասեն ցնա հրեայքն . մեզ ոչ
է արժան սպանանել զոք : * Զի լցցի բանն 32

յիսուսի զոր ասաց նշանակեալ՝ թէ որով
33 մահու մեռանելոց իցէ : * Եմուտ միւսանգամ յատարանն պիղատոս , կոչեաց զյի-
սուս և ասէ ցնա . դո՞ւ ես թագաւորն հրէ-
34 ից : * Պատասխանի ետ յիսուս . ՚ի քէ՞ն ա-
սես զայդ , եթէ այլք ասացին քեզ զինէն :
35 Պատասխանի ետ պիղատոս . միթէ և ես
հրեայ իցեմ . ազգն քո և քահանայապետք
մատնեցին զքեզ ինձ . զի՞նչ գործ գործեալ
36 ես քո : * Պատասխանի ետ յիսուս . իմ ար-
քայութիւն չէ յայսմ աշխարհի . եթէ յաշ-
խարհի աստի էր արքայութիւն իմ , սպա-
սաւորքն իմ մարտնչէին արդեւք զի մի մատ-
նեցայց հրեից . բայց արդ թագաւորութիւ-
37 նըն իմ չէ աստի : * Ասէ ցնա պիղատոս . ա-
պա թէ այդպէս իցէ , թագաւոր ոմն ես
դու : Պատասխանի ետ յիսուս . դու ասես
թէ թագաւոր իցեմ . բայց ես յայդ իակ
ծնեալ եմ , և ՚ի գոյն իակ եկեալ եմ յաշ-
խարհ , զի վկայեցից ճշմարտութեանն . ա-
մենայն որ ՚ի ճշմարտութենէ է , լսէ բար-
38 բառոյ իմոյ : * Ասէ ցնա պիղատոս . զի՞նչ է
ճշմարտութիւն : Զայս իբրեւ ասաց , դարձ-
եալ առ հրեայսն՝ և ասէ ցնոսա . ես և
39 ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ ՚ի նմա : * Բայց
է ձեր սովորութիւն , զի զմի ոք արձակեցից
ձեզ ՚ի զատիկս . արդ կամի՞ք զի արձակե-
40 ցից ձեզ զթագաւորն հրէից : * Աղաղակեցին
ամենեքեան և ասէին . մի զդա , այլ զբա-
րաբբաս : Եւ էր բարբրայն այն աւազակ :

Գ Լ Ո Ւ Խ ԺԹ.

Յայնժամ առ պիղատոս դիտուս , և զան 1
եհար : * Եւ զինուորացն արարեալ պսակ 'ի 2
վշոց՝ եդին 'ի գլուխն նորա , և զգեցուցին նո-
մա հանդերձ ծիրանի . * և դային առ նա և 3
ասէին . ողջ եր արքայ հրեից . և հանեին նմա
ապտակս : * Եւ դարձեալ պիղատոս արտաքս 4
և ասէ ցնոսա . ահա ածեմ զնա արտաքս առ
ձեզ , զի գիտասջիք թէ ես զնաս ինչ 'ի նմա
ոչ գտանեմ : * Եւ յիսուս արտաքս և ունէր 5
պսակ 'ի վշոց՝ և հանդերձ ծիրանի . և ասէ
ցնոսա . ահա այրդ ցձեզ : * Իբրեւ տեսին զը- 6
նա քահանայապետքն և սպասաւորք , զաղա-
ղակ բարձին և ասեն . 'ի խաչ հան . 'ի խաչ
հան զդա : * Ասէ ցնոսա պիղատոս . առէք
դդա 'ի ձեզ , և ձեղէն հանէք 'ի խաչ . զի ես
'ի գմա զնաս ինչ ոչ գտանեմ : * Պատասխանի 7
ետուն նմա հրեայքն . մեք օրէնս ունիմք ,
և քաւ օրինացս մերոց պարտի մեռանել , զի
զանձն իւր որդի աստուծոյ արար : * Իբրեւ 8
լուաւ զբանս զայս պիղատոս . առաւել եւս
երկեաւ : * Եմուտ դարձեալ անդրէն յապա- 9
րանն , և ասէ ցյիսուս . առաքէ՞ես դու . և
յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի : * Ասէ ցնա 10
պիղատոս . ընդ իս մի խօսիս . մի գիտես ե-
թէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ ,
և իշխանութիւն ունիմ արձակել զքեզ : * Պա- 11
տասխանի եւ յիսուս . ոչ ունէիր դու իշխա-

նութիւն 'ի վերայ իմ և ոչ մի , եթէ ոչ էր
տուեալ քեզ 'ի վերուստ . վասն այնորիկ որ
մատնեացն զիս քեզ , նորա մեծ մեղք են :
12 * Եւ յայնմանէ պիղատոս խնդրեր արձակել
զնա . և հրեայքն աղաղակէին և ասէին . ե-
թէ զդա արձակես՝ չես բարեկամ կայսեր .
ամենայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր ,
13 հակառակ է կայսեր : * Իակ պիղատոս իբրեւ
լուաւ զբանն զայսոսիկ ածէ զյիսուս արտա-
քս , և նստաւ 'ի վերայ բեմին՝ 'ի տեղւոջն
որ կոչէր քարայատակ , և եբրայերէնէն
14 կապպաթա : * Էր ուրբաթն զատկի , և էր
ժամ իբրեւ վեցերորդ , և ասէ ցհրեայսն .
15 ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ : * Եւ նոքա ա-
ղաղակէին . բարձ 'ի մէնջ , բարձ 'ի մէնջ և
հան զդա 'ի խաչ : Ասէ ցնոսա պիղատոս .
ես զթագաւորդ ձեր 'ի խաչ հանիցեմ : Պա-
տասխանի եւտուն քահանայապետքն . չիք
16 մեր թագաւոր բայ 'ի կայսերէ : * Յայնժամ
եւ զնա 'ի ձեռս նոցա , զի 'ի խաչ ելանիցէ :
17 * Եւ նոքա առեալ տանէին զնա . և բար-
ձեալ էր ինքնին զիւաչափայան , և ելանէր
'ի տեղին որ անուանէր գագաթան , և կո-
18 չեր եբրայերէնէն գողգոթա . * ուր և 'ի խա-
չին իակ հանին զնա . և ընդ նմա երկուս եւս
19 այլս առտի և առտի , և 'ի միջի զյիսուս : * Գր-
եաց և տախտակ մի պիղատոս , և եդ 'ի
վերայ խաչին . և էր գրեալ . Յիսուս նազով-
20 րեցի թագաւոր հրեից : * Զայն տախտակ
ընթերցան բազումք 'ի հրեից , զի մօտ էր

'ի քաղաք անդր տեղին՝ ուր խաչեցաւն յի-
սուս. և էր դրեալ եբրայեցերէն. դաղմա-
տերէն և յունարէն: * Ասեն ցպիղատոս քա- 21
հանայապետքն հրէից. մի դրեր Թագաւոր
հրէից, այլ Թէ նա ասաց Թագաւոր եմ հր-
էից: * Պատասխանի ետ պիղատոս. զոր 22
ինչ գրեցի՝ գրեցի: * Իսկ զինուորքն իբրեւ 23
հանին 'ի խաչ զյիսուս, առին զհանդերձս նո-
րա՝ և արարին չորս մասունս, իւրաքանչիւր
զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն՝ քանզի
էր առանց կարանի 'ի վերուստ միտնկեալ
ամենեւին, * ասեն ցմիմեանս. մի պատա- 24
ռեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս 'ի վե-
րայ դորա ումն և եղիցէ, զի լցցի գիրն որ ա-
սէ. բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս.
և 'ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակ ար-
կին: Զինուորքն զայս ինչ գործեցին: * Եւ 25
կային առ խաչին յիսուսի մայրն նորա, և
քոյր մօր նորա մարիամ կղեոպասի, և մարի-
ամ մադդաղենացի: * Յիսուս իբրեւ ետես 26
զմայրն և զաշակերտն զոր սիրէր՝ զի կայր
մօտ, ասէ ցմայրն. կին դու, ահա որդի
քո: * Ապա ասէ ցաշակերտն. ահա մայր քո: 27
Եւ յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ
իւր: * Յետ այնորիկ իբրեւ գիտաց յիսուս 28
Թէ ահա ամենայն ինչ կատարեալ է, զի
կատարեսցի գիրն՝ ասէ. ծարաւի եմ: * Եւ 29
անդ կայր աման լի քացախով. և նոցա
ապտնդ լցեալ քացախով ընդ վեղոյ՝ շուրջ
եդեալ զվշտակաւ զոսպայի՝ մատուցին 'ի բե-

30 րան նորա: * Իբրեւ առ յիսուս զքացախն
հանդերձ վեղոյն՝ ասէ. ամենայն ինչ կա-
տարեալ է: Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխ
31 աւանդեաց զոգին: * Իսկ հրեայքն՝ քանզի
ուրբաթ էր, զի մի անդէն 'ի խաչին ագա-
նիցին մարմինքն մինչ ցշաբաթին. զի էր օր
մեծ շաբաթուն այնորիկ, աղաչեցին զպի-
ղատոս զի խորտակեսցեն զբարձս նոցա՝ և
32 բարձցին: * Եկին զինուորքն, և զառաջ-
նոյն խորտակեցին զբարձս, նոյնպէս և ըզ-
միւսոյն՝ որ ընդ նմա 'ի խաչն եղեալ էր:
33 * Բայց իբրեւ եկին առ յիսուս՝ և տեսին զի
այն ինչ մեռեալ էր, ոչ խորտակեցին զբար-
54 ձս նորա. * այլ մի ոմն 'ի զինուորացն տի-
գաւ խոցեաց զկող նորա. և ել վաղվաղա-
55 կի արիւն և ջուր: * Եւ որ ետես՝ վկայ-
եաց, և ճշմարիտ է վկայութիւն նորա. և
նա դիտէ Թէ ճշմարիտ ասէ, զի և դուք
56 հաւատասջիք: * Այս եղեւ՝ զի լցցի գիրն,
37 եթէ ոսկր նորա մի փշրեսցի: * Եւ դարձեալ
միւս գիր ասէ, եւթէ հայեսցին 'ի նա յոր
խոցեցինն:
38 * Յետ այսորիկ աղաչեաց պիղատոս յոսէ-
փէ որ յարիմաթիայ էր աշակերտ յիսուսի
'ի ծածուկ՝ վասն ահին հրէից, զի բարձցէ
զմարմինն յիսուսի. և հրամայեաց պիղա-
39 տոս. եկին և բարձին զնա: * Եկն 'ի նիկո-
դեմոս՝ որ եկեալն էր առ յիսուս 'ի գիշերի
զառաջինն, և եբեր զմիւռհա խառն ընդ
40 հալուէս իբրեւ լտեբս հարիւր: * Առին ըզ-

մարմինն յիսուսի , և պատեցին կտաւով՝
քնկովքն հանդերձ , որպէս օրէն էր հրեից
պատել : * Եւ էր ի տեղւոջն յորում խաչե- 41
ցաւ՝ պարտէզ . և ի պարտիզի անդ դերեզ-
ման նոր , յորում ոչ ոք երբէք էր եդեալ :
* Անդ վասն ուրբաթին հրեից՝ զի մօտ էր 42
դերեզմանն՝ եդին զյիսուս :

ԳԼՈՒԽ Ի .

Եւ ի միաշաբաթիոջն մարիամ մադդաղե- 1
նացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն ի
դերեզման անդր , և տեսանէ զվէմն բար-
ձեալ ի դրաց դերեզմանին : * Ազդ ընթա- 2
նայ և գայ առ սիմովն պետրոս և առ միւս
աշակերտն՝ զոր սիրէր յիսուս , և ասէ ցնո-
սա . բարձին զտէր ի դերեզմանէ անտի , և
ոչ դիտեմք ուր եդին զնա : * Ել պետրոս և 3
միւս աշակերտն՝ և գային ի դերեզմանն .
* ընթանային երկոքեան ի միասին . և միւս 4
աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն
քան զպետրոս՝ և եկն նախ ի դերեզմանն .
* և խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կը- 5
տաւքն , բայց ի ներքս ոչ եմուտ : * Եկն ի 6
սիմովն պետրոս՝ որ գայր զկնի նորա , և ե-
մուտ ի դերեզմանն . և տեսանէ զկտաւսն
զի կային անդ . * և վարշամանին որ էր ի 7
գլուխ նորա՝ ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր , այլ ու-
րոյն ծալեալ ի մի կողմն : * Յայնժամ եմուտ 8
և միւս աշակերտն , որ եկեալն էր յառա-

ջադոյն ի դերեզմանն . հատես և հաւատայ .
9 * զի չեւ եւս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ է
10 նմա ի մեռելոց յառնել : * Գոգան դարձեալ
11 առ միմեանս աշակերտքն : * Բայց մարիամ
կայր արտաքոյ դերեզմանին և լայր . և մինչ-
12 դեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ի դերեզմանն , * և
տեսանէ երկուս հրեշտակս ի սպիտակս , զի
նստէին մի ի մնարիւ և մի յանոտից՝ ուր
13 կայր մարմինն յիսուսի : * Եւ ասեն
ցնա . կին դու , զի լաս : Ասէ ցնոսա . զի
բարձին զտէրն իմ՝ ի դերեզմանէ աստի , և
14 ոչ դիտեմ ուր եդին զնա : * Զայս իբրեւ ա-
սաց , դարձաւ ի թիկունս կայս , և տեսանէ
զյիսուս զի կայր . և ոչ դիտեր թէ յիսուս
15 իցէ : * Ասէ ցնա յիսուս . կին դու , զի լաս ,
զո՞ խնդրես : Նմա այսպէս թուեցաւ՝ թէ
պարտիզպանն իցէ , ասէ ցնա . տէր , եթէ
դու բարձեր զնա , ասա ինձ ուր եդիր զզ-
16 նա , զի ես առից զնա : * Ասէ ցնա յիսուս .
մարիամ : Եւ նա դարձաւ , և ասէ ցնա եբ-
րայեցերէն . բարւոնի , որ թարգմանի վար-
17 դապետ : * Ասէ ցնա յիսուս . մի մերձենար
յիս , զի չեւ եւս ելեալ եմ առ հայր իմ .
այլ երթ դու առ եղբարսն իմ , ասա ցնոսա .
ելանեմ ես առ հայրն իմ՝ և առ հայր ձեր ,
18 և աստուածն իմ՝ և աստուած ձեր : * Գայ
մարիամ մադդաղենացի՝ և պատմէ աշակեր-
տացն , եթէ տեսեալ նա զտէր , և զայս ինչ
ասաց ցնա :
19 * Եւ էր երեկոյ ի միում աբաթոյ աւուրն ,

և դրօք փակելով՝ ուր էին աշակերտքն ժո-
ղովեալ վասն ահին հրէից, եկն յիսուս և
եկաց ի միջի նոցա, և ասէ ցնոսա. ողջոյն
ընդ ձեզ: * Իբրեւ զայս ասաց՝ ետոյց նոցա 20
զձեռս և զկողն իւր. և խնդացին աշա-
կերտքն իբրեւ տեսին զտէր: * Ասէ ցնոսա 21
դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ. որպէս առա-
քեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ:
* Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ փչեաց ի նոսա և 22
ասէ. առէք Հոգի սուրբ. * եթէ ումեք 23
թողուցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի նոցա. եթէ
զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի: * Իսկ Թով- 24
մաս մի յերկոտասանիցն՝ անուանեալն եր-
կուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա յորժամ եկն յի-
սուս: * Ասէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ 25
տեսաք զտէր: Եւ նա ասէ ցնոսա. եթէ ոչ
տեսից ի ձեռս նորա զնշան բեւեռացն, և
արկից զմատունս իմ ի տեղիս բեւեռացն,
և մխեցից զձեռս իմ ի կողս նորա, ոչ հա-
ւատամ:

* Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ի 26
ներքս աշակերտքն, և Թովմաս ընդ նոսա.
գայ յիսուս դրօքն փակելով, և եկաց ի
մէջ, և ասէ. ողջոյն ընդ ձեզ: * Ապա ասէ 27
ցԹովմաս. բեր զմատունս քո և արկ այսր,
և տես զձեռս իմ. և բեր զձեռն քո՝ և մխ-
եա ի կողս իմ, և մի լինիր անհաւատ՝ այլ
հաւատացեալ: * Պատասխանի ետ Թովմաս 28
և ասէ ցնա. տէր իմ և աստուած իմ: * Ա- 29
սէ ցնա յիսուս. այդ ի տեսերդ զիս՝ և հա-

ւատացեր, երանի որոց ոչ իցէ տեսեալ՝ և
30 հաւատացին: * Բազում՝ և այլ նշանս ա-
րար յիսուս առաջի աշակերտացն իւրոց, որ
31 ոչ է գրեալ ի գիրս յայսմիկ: * Այլ սոյն այն-
չափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատայցէք եթէ յի-
սուս քրիստոս է որդի աստուծոյ. և զի հա-
ւատացեալք, և զկեանսն յաւիտենականս ըն-
դունիցիք յանուն նորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

1 * Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զան-
ձն իւր յիսուս աշակերտացն իւրոց առ ծո-
վեզերբն տիբերեայ. և յայտնեաց այսպէս:
2 * Էին ի միասին սիմովն պետրոս, և Թով-
մաս անուանեալն երկուորեակ, և նաթանա-
յէլ որ ի կանայ գալիլեացւոց, և որդիքն
զերեթեայ, և այլք յաշակերտաց անտի եր-
3 կու: * Ասէ ցնոսա սիմովն պետրոս. երթամ
ձուկն որսալ: Ասեն ցնա. գամք և մեք ընդ
քեզ: Գնացին և մտին ի նաւ, և յայնմ գի-
4 շերի կալան և ոչ ինչ: * Իբրեւ այդ եղեւ՝
կայր յիսուս յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան
5 աշակերտքն Թէ յիսուս իցէ: * Ասէ ցնոսա
յիսուս. մանկունք, միթէ ունի՞ք ինչ ուտե-
լոյ: Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա, ոչ:
6 * Ասէ ցնոսա. արկէք յաջակողմն նաւին
զուռկանդ. և գտանիցէք: Արկին, և ոչ կա-
րէին ձգել ի բազմութենէ անտի ձկանցն:
7 * Ասէ աշակերտն այն, զոր սիրէրն յիսուս՝

ցպետրա . տէր է այն : Սիմոնիկ պետրոս իբ-
րեւ լուաւ [illegible]Ե տէր է , արկաւ զինուրեւ զսփա-
ծանելին՝ քանզի մերկ էր , և ընկեց զինքն
՚ի ծովն : * Եւ այլ աշակերտքն նաւաւն [illegible]ԻՒ 8
գային , քանզի չէին հեռի ՚ի ցամաքէն , այլ
իբրեւ երկերիւր կանգնաւ . քարշէին զդոյ-
ժիսն հանդերձ ձկամբն : * Իբրեւ եկին ՚ի ցա- 9
մաք , տեսանեն կրակեայ կայծակեայ . և
ձուկն մի ՚ի վերայ , և հաց : * Ասէ ցնոսա յի- 10
սուս . բերէք ՚ի ձկանց այսի զոր դուք կա-
լարուք այժմիկ : * Եմուտ սիմոնիկ պետրոս , 11
և ձգեր զդոյժն ՚ի ցամաք լի մեծամեծ ձր-
կամբք , հարիւր յիսուն և երիք . և այնչափ
ինչ կայր , և ոչ պատառեցաւ դարժին : * Ասէ 12
ցնոսա յիսուս . եկայք ճաշակեցէք . և ոչ ո-
յաշակերտացն խնդրէր հարցանել՝ [illegible]Ե գու
ալ ես , զի գիտէին [illegible]Ե տէրն է : * Գայ յի- 13
սուս և առնու զհացն՝ և տայ նոցա , նոյնպէս
և զձուկն : * Զայս երիցս անգամ երեւեցաւ 14
յիսուս աշակերտացն յարուցեալ ՚ի մեռե-
լոց :

* Եւ իբրեւ ճաշեցին , ասէ ցսիմոնիկ պետ- 15
րոս յիսուս . սիմոնիկ յովհաննու , սիրես զիս
առաւել քան զայսոսա : Ասէ ցնա . այո , տէր ,
և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա .
արածեա զդառինս իմ : * Դարձեալ ասէ 16
ցնա . սիմոնիկ յովհաննու , սիրես զիս : Ասէ
ցնա . այո , տէր , և դու գիտես . զի սիրեմ
զքեզ : Ասէ ցնա . արածեա զոչխարս իմ :
* Ասէ ցնա երիցս անգամ . սիմոնիկ յովհան- 17

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ
ԵՐԵՎԱՆ
ԱՍՏՂԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ՑՈՒՑԱԿ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑ

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ, ՏԱՃԱՐԻ, ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ, ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ, ՈՐ ՊԱՇՏԻՆ Ի ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԱՂՕԹԻՑ ԸՍՏ ՋԱՑՆԻՆ

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ· ԺԱ· 25· Ցայնմ ժամանակի՝ վերջ· 30· իմ փոքրոգի՝
Գլ· ԺԳ· 36· Ցայնժամ թողեալ՝ վ· 32· զնոր և զհին՝
Գլ· ԻԱ· 18· Եւ այգուըն իբրև՝ վ· 32· հաւատալ նմա՝
Գլ· ԼԵ· 31· Եւ յորժամ եկեսցէ՝ վ·46·յաւիտենականս՝

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ· Դ· 1· Դարձեալ սկսաւ՝ վ· 9· լսելոյ՝ լուիցէ՝
Գլ· Դ· 26· Եւ ասէր՝ այս՝ վ· 34· մեկնէր զամենայն՝
Գլ· ԺԳ· 24· Այլ յաւուրսն յայ՝ վ· 31· անցանիցեն՝
Գլ· ԺԳ· 32· Այլ վասն աւուրն՝ վ· 37· արթուն կացէք՝

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ· Թ· 10· Դարձան առաքեալքն՝ վ· 17· սակառի՝
Գլ· ԺԲ· 32· Մի՛ երկնի՝ վ· 48· պահանջեսցեն՝ի նմանէ՝
Գլ· ԺԷ· 3· Զգոյշ կացէք՝ վ· 10· առնել՝ արարաք՝
Գլ· ԻԱ· 27· Եւ յայնժամ տեսի՝ վ· 38· լսել՝ի նմանէ՝

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ· բ· 13· Եւ էր մերձ՝ի զաւ· վ· 22· զոր ասաց յիսուս·
Գլ· ե· 19· Պատասխանի եառ· վ· 23· զառաքիչն նորա·
Գլ· ե· 24· Ամէն ամէն ասեմ· վ· 30· առաքեացն զիւր·
Գլ· ժբ· 24· Ամէն ամէն ասեմ ձեզ· վ· 26· հայրն իմ·

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ· իդ· 1· Եւ եղեալ աբ· վ· 51· կրճել առաւանց·

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ· ժգ· 1· Եւ յելանելն նո· վ· 37· արթուն կացէք·

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ· իա· ֆ· Եւ յասել ումանց· վ· 38· լսել՝ի նմանէ·

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ· ժգ· 16· Ամէն ամէն ասեմ· վ· ժդ· 13· հայր յորդւ·
կամ·
Գլ· ժ· 22· Եղեն յայնժամ նաւաս վ· 42· ՚ի նա անդ·

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԻՒՂԱԲԵՐԻՑ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ· իբ· 1· Եւ յերեկոյի չա· վ· 20· կատարած աշխար·

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ· ժե· 42· Եւ իբրեւ երեկոյ· վ· ժզ· 8· զի երկնչէին·

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ· իգ· 50· Եւ ահա այր մի· վ· իդ· 12· թէ զինչ եղեւ·

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ· ժթ· 38· Ցետ այսորիկ· վ· ի· 18· ինչ ասաց ցնա·

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ· գ· 23· Եւ չրջէր յիսուս· վ· 25· բժշկեաց զնոսա·
Գլ· ը· 1· Ելեալ իբրեւ էջ՝ի լեռ· վ· 17· մեր եբարձ·
Գլ· ը· 28· Եւ իբրեւ անց· վ· 34· սահմանաց նոցա·
Գլ· թ· 1· Եւ մտեալ՝ի նաւ՝ անց· վ· 8· մարդկան·
Գլ· թ· 18· Մինչդեռ նա զայս· վ· 26· երկիրն ընդ այն·
Գլ· թ· 27· Եւ մինչդեռ ան· վ· 34· հանէ դա զդեւս·
Գլ· թ· 35· Եւ չրջէր յիս· վ· ժ· 1· հիւանդութիւնս·
Գլ· ժբ· 9· Եւ գնացեալ ան· վ· 14· կորուսցէ զնա·
Գլ· ժբ· 22· Յայնժամ մատ· վ· 37· պարտաւորեաց իսս·
Գլ· ժգ· 22· Եւ ստիպեաց վաղվաղ· վ· 36· փրկեցան·
Գլ· ժե· 21· Եւ ելեալ ան· վ· 31· առնէին զաստուած·
Գլ· ժէ· 14· Եւ իբրեւ եկին· վ· 20· ազօթիւք և պահօք·
Գլ· ի· 29· Եւ յելանելն նո· վ· 24· գնացին զհետ նո·

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ· ա· 21· Եւ մտանեն՝ի կա· վ· 34· թէ քրիստոսն է·
Գլ· ա· 35· Եւ ընդ այգն· վ· 45· յամենայն կողմանց·

Գլ· բ· 4· Եւ մոեալ դարձեալը վ· 12· երբէք ոչ տես։
Գլ· գ· 1· Եւ եմուտ միւսանգամ վ· 5· ձեռն նորա։
Գլ· գ· 7· Իսկ յիսուս աշակերտ։ վ· 12· առնիցեն զնա։
Գլ· ե· 1· Եւ եկն յայնկոյս ։ վ· 20· զարմանային ։
Գլ· ե· 21· Եւ իբրեւ անց յիսուս։ վ· 43· նմա ուտելը
Գլ· զ· 53· Եւ իբրեւ ան ։ վ· 56· մերձեցանն՝ փրկես
Գլ· է· 24· Եւ անտի յարու ։ վ· 30· դնէր ՚ի մահիճս։
Գլ· է· 31· Եւ ելեալ միւ ։ վ· 37· և համերց խօսել ։
Գլ· ը· 22· Գան ՚ի բեթսա։ վ· 26· ասիցես ՚ի չինին ։
Գլ· թ· 13· Եւ ելեալ առ աչս ։ վ· 28· և աղօթիւք ։
Գլ· ժ· 46· Եւ գան յերիքով։ վ· 52· ՚ի ճանապարհին։

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ· դ· 31· Եւ էջ ՚ի կափառ։ վ· 42· թէ քրիստոսն է։
Գլ· ե· 12· Եւ եղեւ ՚ի հասա ։ վ· 16· կայր յաղօթս ։
Գլ· ե· 17· Եւ եղեւ ՚ի միւսմ աւ ։ վ· 26· նոր նչան ։
Գլ· զ· 1· Եւ եղեւ ՚ի շա վ· 11· առնիցեն յիսուսի։
Գլ· է· 1· Եւ իբրեւ կա ։ վ· 10· հիւանդ բժշկեալ ։
Գլ· է· 11· Եւ եղեւ ՚ի վա վ· 23· դայթակղեսցի յիս։
Գլ· ը· 22· Եւ եղեւ ՚ի մի։ վ· 39· արար նմա յիսուս։
Գլ· ը· 40· Եւ իբրեւ դարձաւ։ վ· 56· որ ինչ եղեւն ։
Գլ· թ· 37· Եւ եղեւ ՚ի վա։ վ· 44· մեծամեծացն աս։
Գլ· ժա· 14· Եւ հանէր դև մի ։ վ· 23· ընդ իս՝ ցրուէ։
Գլ· ժգ· 10· Եւ ուսուցա ։ վ· 17· գործէին ՚ի նմանէ ։
Գլ· ժդ· 1· Եւ եղև ՚ի մըւ։ վ· 6· պատասխանի առ այն։
Գլ· ժէ· 11· Եւ եղև մինչեւ ։ վ· 19· կեցուցին զքեզ ։
Գլ· ժը· 35· Եւ եղև ՚ի մտոս։ վ· 43· օրհնութիւն աս։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ· դ· 46· Եկն դարձեալ ՚ի կա։ վ· 54· ՚ի գալիլեա ։
Գլ· է· 1· Յետ այսո։ վ· 18· առնէր զանձն աստու ։

Գլ· թ· 1· Եւ մինչդեռ անցան ։ վ· 38· եպաշ նմա ։
Գլ· ԺԱ· 1· Եւ էր ոմն հի ։ վ· 46· զոր արարն յիսուս։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ ԱՆԴԱՍՏԱՆԱՅ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

Գլ· իզ· 27· Զի որպէս փայլա։ վ· 35· իմ մի՛ անցցեն։
Գլ· իէ· 35· Եւ հանեալ զնա։ վ· 50· արձակեաց զոգ ինս։
Գլ· իէ· 50· Եւ յիսուս դարձեալ վ· 61· գերեզմանին ։

Ի ՄԱՐԿՈՍ

Գլ· ժե· 22· Եւ ածին զնա՛ի գող։ վ· 37· և եհան զոգ ի։

Ի ՂՈՒԿԱՍ

Գլ· իգ· 32· Ածին և այլ երկուս ։ վ· 46· եհան զոգ ի ։

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

Գլ· գ· 13· Եւ ոչ ոք ել յերկինս ։ վ· 21· գործեցան։
Գլ· ժբ· 16· Յայնժամ ետ զնա։ վ· 22· գրեցի՝ գրեցի ։
Գլ· ժթ· 25· Եւ կային առ խա։ վ· 30· աւանդեաց զո ։

Ст. 1. Ст. 12. Ст. 13. Ст. 28. Ст. 30. Ст. 32. Ст. 33. Ст. 34. Ст. 35. Ст. 36. Ст. 37. Ст. 38. Ст. 39. Ст. 40. Ст. 41. Ст. 42. Ст. 43. Ст. 44. Ст. 45. Ст. 46. Ст. 47. Ст. 48. Ст. 49. Ст. 50. Ст. 51. Ст. 52. Ст. 53. Ст. 54. Ст. 55. Ст. 56. Ст. 57. Ст. 58. Ст. 59. Ст. 60. Ст. 61. Ст. 62. Ст. 63. Ст. 64. Ст. 65. Ст. 66. Ст. 67. Ст. 68. Ст. 69. Ст. 70. Ст. 71. Ст. 72. Ст. 73. Ст. 74. Ст. 75. Ст. 76. Ст. 77. Ст. 78. Ст. 79. Ст. 80. Ст. 81. Ст. 82. Ст. 83. Ст. 84. Ст. 85. Ст. 86. Ст. 87. Ст. 88. Ст. 89. Ст. 90. Ст. 91. Ст. 92. Ст. 93. Ст. 94. Ст. 95. Ст. 96. Ст. 97. Ст. 98. Ст. 99. Ст. 100. Ст. 101. Ст. 102. Ст. 103. Ст. 104. Ст. 105. Ст. 106. Ст. 107. Ст. 108. Ст. 109. Ст. 110. Ст. 111. Ст. 112. Ст. 113. Ст. 114. Ст. 115. Ст. 116. Ст. 117. Ст. 118. Ст. 119. Ст. 120. Ст. 121. Ст. 122. Ст. 123. Ст. 124. Ст. 125. Ст. 126. Ст. 127. Ст. 128. Ст. 129. Ст. 130. Ст. 131. Ст. 132. Ст. 133. Ст. 134. Ст. 135. Ст. 136. Ст. 137. Ст. 138. Ст. 139. Ст. 140. Ст. 141. Ст. 142. Ст. 143. Ст. 144. Ст. 145. Ст. 146. Ст. 147. Ст. 148. Ст. 149. Ст. 150. Ст. 151. Ст. 152. Ст. 153. Ст. 154. Ст. 155. Ст. 156. Ст. 157. Ст. 158. Ст. 159. Ст. 160. Ст. 161. Ст. 162. Ст. 163. Ст. 164. Ст. 165. Ст. 166. Ст. 167. Ст. 168. Ст. 169. Ст. 170. Ст. 171. Ст. 172. Ст. 173. Ст. 174. Ст. 175. Ст. 176. Ст. 177. Ст. 178. Ст. 179. Ст. 180. Ст. 181. Ст. 182. Ст. 183. Ст. 184. Ст. 185. Ст. 186. Ст. 187. Ст. 188. Ст. 189. Ст. 190. Ст. 191. Ст. 192. Ст. 193. Ст. 194. Ст. 195. Ст. 196. Ст. 197. Ст. 198. Ст. 199. Ст. 200. Ст. 201. Ст. 202. Ст. 203. Ст. 204. Ст. 205. Ст. 206. Ст. 207. Ст. 208. Ст. 209. Ст. 210. Ст. 211. Ст. 212. Ст. 213. Ст. 214. Ст. 215. Ст. 216. Ст. 217. Ст. 218. Ст. 219. Ст. 220. Ст. 221. Ст. 222. Ст. 223. Ст. 224. Ст. 225. Ст. 226. Ст. 227. Ст. 228. Ст. 229. Ст. 230. Ст. 231. Ст. 232. Ст. 233. Ст. 234. Ст. 235. Ст. 236. Ст. 237. Ст. 238. Ст. 239. Ст. 240. Ст. 241. Ст. 242. Ст. 243. Ст. 244. Ст. 245. Ст. 246. Ст. 247. Ст. 248. Ст. 249. Ст. 250. Ст. 251. Ст. 252. Ст. 253. Ст. 254. Ст. 255. Ст. 256. Ст. 257. Ст. 258. Ст. 259. Ст. 260. Ст. 261. Ст. 262. Ст. 263. Ст. 264. Ст. 265. Ст. 266. Ст. 267. Ст. 268. Ст. 269. Ст. 270. Ст. 271. Ст. 272. Ст. 273. Ст. 274. Ст. 275. Ст. 276. Ст. 277. Ст. 278. Ст. 279. Ст. 280. Ст. 281. Ст. 282. Ст. 283. Ст. 284. Ст. 285. Ст. 286. Ст. 287. Ст. 288. Ст. 289. Ст. 290. Ст. 291. Ст. 292. Ст. 293. Ст. 294. Ст. 295. Ст. 296. Ст. 297. Ст. 298. Ст. 299. Ст. 300. Ст. 301. Ст. 302. Ст. 303. Ст. 304. Ст. 305. Ст. 306. Ст. 307. Ст. 308. Ст. 309. Ст. 310. Ст. 311. Ст. 312. Ст. 313. Ст. 314. Ст. 315. Ст. 316. Ст. 317. Ст. 318. Ст. 319. Ст. 320. Ст. 321. Ст. 322. Ст. 323. Ст. 324. Ст. 325. Ст. 326. Ст. 327. Ст. 328. Ст. 329. Ст. 330. Ст. 331. Ст. 332. Ст. 333. Ст. 334. Ст. 335. Ст. 336. Ст. 337. Ст. 338. Ст. 339. Ст. 340. Ст. 341. Ст. 342. Ст. 343. Ст. 344. Ст. 345. Ст. 346. Ст. 347. Ст. 348. Ст. 349. Ст. 350. Ст. 351. Ст. 352. Ст. 353. Ст. 354. Ст. 355. Ст. 356. Ст. 357. Ст. 358. Ст. 359. Ст. 360. Ст. 361. Ст. 362. Ст. 363. Ст. 364. Ст. 365. Ст. 366. Ст. 367. Ст. 368. Ст. 369. Ст. 370. Ст. 371. Ст. 372. Ст. 373. Ст. 374. Ст. 375. Ст. 376. Ст. 377. Ст. 378. Ст. 379. Ст. 380. Ст. 381. Ст. 382. Ст. 383. Ст. 384. Ст. 385. Ст. 386. Ст. 387. Ст. 388. Ст. 389. Ст. 390. Ст. 391. Ст. 392. Ст. 393. Ст. 394. Ст. 395. Ст. 396. Ст. 397. Ст. 398. Ст. 399. Ст. 400. Ст. 401. Ст. 402. Ст. 403. Ст. 404. Ст. 405. Ст. 406. Ст. 407. Ст. 408. Ст. 409. Ст. 410. Ст. 411. Ст. 412. Ст. 413. Ст. 414. Ст. 415. Ст. 416. Ст. 417. Ст. 418. Ст. 419. Ст. 420. Ст. 421. Ст. 422. Ст. 423. Ст. 424. Ст. 425. Ст. 426. Ст. 427. Ст. 428. Ст. 429. Ст. 430. Ст. 431. Ст. 432. Ст. 433. Ст. 434. Ст. 435. Ст. 436. Ст. 437. Ст. 438. Ст. 439. Ст. 440. Ст. 441. Ст. 442. Ст. 443. Ст. 444. Ст. 445. Ст. 446. Ст. 447. Ст. 448. Ст. 449. Ст. 450. Ст. 451. Ст. 452. Ст. 453. Ст. 454. Ст. 455. Ст. 456. Ст. 457. Ст. 458. Ст. 459. Ст. 460. Ст. 461. Ст. 462. Ст. 463. Ст. 464. Ст. 465. Ст. 466. Ст. 467. Ст. 468. Ст. 469. Ст. 470. Ст. 471. Ст. 472. Ст. 473. Ст. 474. Ст. 475. Ст. 476. Ст. 477. Ст. 478. Ст. 479. Ст. 480. Ст. 481. Ст. 482. Ст. 483. Ст. 484. Ст. 485. Ст. 486. Ст. 487. Ст. 488. Ст. 489. Ст. 490. Ст. 491. Ст. 492. Ст. 493. Ст. 494. Ст. 495. Ст. 496. Ст. 497. Ст. 498. Ст. 499. Ст. 500. Ст. 501. Ст. 502. Ст. 503. Ст. 504. Ст. 505. Ст. 506. Ст. 507. Ст. 508. Ст. 509. Ст. 510. Ст. 511. Ст. 512. Ст. 513. Ст. 514. Ст. 515. Ст. 516. Ст. 517. Ст. 518. Ст. 519. Ст. 520. Ст. 521. Ст. 522. Ст. 523. Ст. 524. Ст. 525. Ст. 526. Ст. 527. Ст. 528. Ст. 529. Ст. 530. Ст. 531. Ст. 532. Ст. 533. Ст. 534. Ст. 535. Ст. 536. Ст. 537. Ст. 538. Ст. 539. Ст. 540. Ст. 541. Ст. 542. Ст. 543. Ст. 544. Ст. 545. Ст. 546. Ст. 547. Ст. 548. Ст. 549. Ст. 550. Ст. 551. Ст. 552. Ст. 553. Ст. 554. Ст. 555. Ст. 556. Ст. 557. Ст. 558. Ст. 559. Ст. 560. Ст. 561. Ст. 562. Ст. 563. Ст. 564. Ст. 565. Ст. 566. Ст. 567. Ст. 568. Ст. 569. Ст. 570. Ст. 571. Ст. 572. Ст. 573. Ст. 574. Ст. 575. Ст. 576. Ст. 577. Ст. 578. Ст. 579. Ст. 580. Ст. 581. Ст. 582. Ст. 583. Ст. 584. Ст. 585. Ст. 586. Ст. 587. Ст. 588. Ст. 589. Ст. 590. Ст. 591. Ст. 592. Ст. 593. Ст. 594. Ст. 595. Ст. 596. Ст. 597. Ст. 598. Ст. 599. Ст. 600. Ст. 601. Ст. 602. Ст. 603. Ст. 604. Ст. 605. Ст. 606. Ст. 607. Ст. 608. Ст. 609. Ст. 610. Ст. 611. Ст. 612. Ст. 613. Ст. 614. Ст. 615. Ст. 616. Ст. 617. Ст. 618. Ст. 619. Ст. 620. Ст. 621. Ст. 622. Ст. 623. Ст. 624. Ст. 625. Ст. 626. Ст. 627. Ст. 628. Ст. 629. Ст. 630. Ст. 631. Ст. 632. Ст. 633. Ст. 634. Ст. 635. Ст. 636. Ст. 637. Ст. 638. Ст. 639. Ст. 640. Ст. 641. Ст. 642. Ст. 643. Ст. 644. Ст. 645. Ст. 646. Ст. 647. Ст. 648. Ст. 649. Ст. 650. Ст. 651. Ст. 652. Ст. 653. Ст. 654. Ст. 655. Ст. 656. Ст. 657. Ст. 658. Ст. 659. Ст. 660. Ст. 661. Ст. 662. Ст. 663. Ст. 664. Ст. 665. Ст. 666. Ст. 667. Ст. 668. Ст. 669. Ст. 670. Ст. 671. Ст. 672. Ст. 673. Ст. 674. Ст. 675. Ст. 676. Ст. 677. Ст. 678. Ст. 679. Ст. 680. Ст. 681. Ст. 682. Ст. 683. Ст. 684. Ст. 685. Ст. 686. Ст. 687. Ст. 688. Ст. 689. Ст. 690. Ст. 691. Ст. 692. Ст. 693. Ст. 694. Ст. 695. Ст. 696. Ст. 697. Ст. 698. Ст. 699. Ст. 700. Ст. 701. Ст. 702. Ст. 703. Ст. 704. Ст. 705. Ст. 706. Ст. 707. Ст. 708. Ст. 709. Ст. 710. Ст. 711. Ст. 712. Ст. 713. Ст. 714. Ст. 715. Ст. 716. Ст. 717. Ст. 718. Ст. 719. Ст. 720. Ст. 721. Ст. 722. Ст. 723. Ст. 724. Ст. 725. Ст. 726. Ст. 727. Ст. 728. Ст. 729. Ст. 730. Ст. 731. Ст. 732. Ст. 733. Ст. 734. Ст. 735. Ст. 736. Ст. 737. Ст. 738. Ст. 739. Ст. 740. Ст. 741. Ст. 742. Ст. 743. Ст. 744. Ст. 745. Ст. 746. Ст. 747. Ст. 748. Ст. 749. Ст. 750. Ст. 751. Ст. 752. Ст. 753. Ст. 754. Ст. 755. Ст. 756. Ст. 757. Ст. 758. Ст. 759. Ст. 760. Ст. 761. Ст. 762. Ст. 763. Ст. 764. Ст. 765. Ст. 766. Ст. 767. Ст. 768. Ст. 769. Ст. 770. Ст. 771. Ст. 772. Ст. 773. Ст. 774. Ст. 775. Ст. 776. Ст. 777. Ст. 778. Ст. 779. Ст. 780. Ст. 781. Ст. 782. Ст. 783. Ст. 784. Ст. 785. Ст. 786. Ст. 787. Ст. 788. Ст. 789. Ст. 790. Ст. 791. Ст. 792. Ст. 793. Ст. 794. Ст. 795. Ст. 796. Ст. 797. Ст. 798. Ст. 799. Ст. 800. Ст. 801. Ст. 802. Ст. 803. Ст. 804. Ст. 805. Ст. 806. Ст. 807. Ст. 808. Ст. 809. Ст. 810. Ст. 811. Ст. 812. Ст. 813. Ст. 814. Ст. 815. Ст. 816. Ст. 817. Ст. 818. Ст. 819. Ст. 820. Ст. 821. Ст. 822. Ст. 823. Ст. 824. Ст. 825. Ст. 826. Ст. 827. Ст. 828. Ст. 829. Ст. 830. Ст. 831. Ст. 832. Ст. 833. Ст. 834. Ст. 835. Ст. 836. Ст. 837. Ст. 838. Ст. 839. Ст. 840. Ст. 841. Ст. 842. Ст. 843. Ст. 844. Ст. 845. Ст. 846. Ст. 847. Ст. 848. Ст. 849. Ст. 850. Ст. 851. Ст. 852. Ст. 853. Ст. 854. Ст. 855. Ст. 856. Ст. 857. Ст. 858. Ст. 859. Ст. 860. Ст. 861. Ст. 862. Ст. 863. Ст. 864. Ст. 865. Ст. 866. Ст. 867. Ст. 868. Ст. 869. Ст. 870. Ст. 871. Ст. 872. Ст. 873. Ст. 874. Ст. 875. Ст. 876. Ст. 877. Ст. 878. Ст. 879. Ст. 880. Ст. 881. Ст. 882. Ст. 883. Ст. 884. Ст. 885. Ст. 886. Ст. 887. Ст. 888. Ст. 889. Ст. 890. Ст. 891. Ст. 892. Ст. 893. Ст. 894. Ст. 895. Ст. 896. Ст. 897. Ст. 898. Ст. 899. Ст. 900. Ст. 901. Ст. 902. Ст. 903. Ст. 904. Ст. 905. Ст. 906. Ст. 907. Ст. 908. Ст. 909. Ст. 910. Ст. 911. Ст. 912. Ст. 913. Ст. 914. Ст. 915. Ст. 916. Ст. 917. Ст. 918. Ст. 919. Ст. 920. Ст. 921. Ст. 922. Ст. 923. Ст. 924. Ст. 925. Ст. 926. Ст. 927. Ст. 928. Ст. 929. Ст. 930. Ст. 931. Ст. 932. Ст. 933. Ст. 934. Ст. 935. Ст. 936. Ст. 937. Ст. 938. Ст. 939. Ст. 940. Ст. 941. Ст. 942. Ст. 943. Ст. 944. Ст. 945. Ст. 946. Ст. 947. Ст. 948. Ст. 949. Ст. 950. Ст. 951. Ст. 952. Ст. 953. Ст. 954. Ст. 955. Ст. 956. Ст. 957. Ст. 958. Ст. 959. Ст. 960. Ст. 961. Ст. 962. Ст. 963. Ст. 964. Ст. 965. Ст. 966. Ст. 967. Ст. 968. Ст. 969. Ст. 970. Ст. 971. Ст. 972. Ст. 973. Ст. 974. Ст. 975. Ст. 976. Ст. 977. Ст. 978. Ст. 979. Ст. 980. Ст. 981. Ст. 982. Ст. 983. Ст. 984. Ст. 985. Ст. 986. Ст. 987. Ст. 988. Ст. 989. Ст. 990. Ст. 991. Ст. 992. Ст. 993. Ст. 994. Ст. 995. Ст. 996. Ст. 997. Ст. 998. Ст. 999. Ст. 1000.